

PERSFOCUS

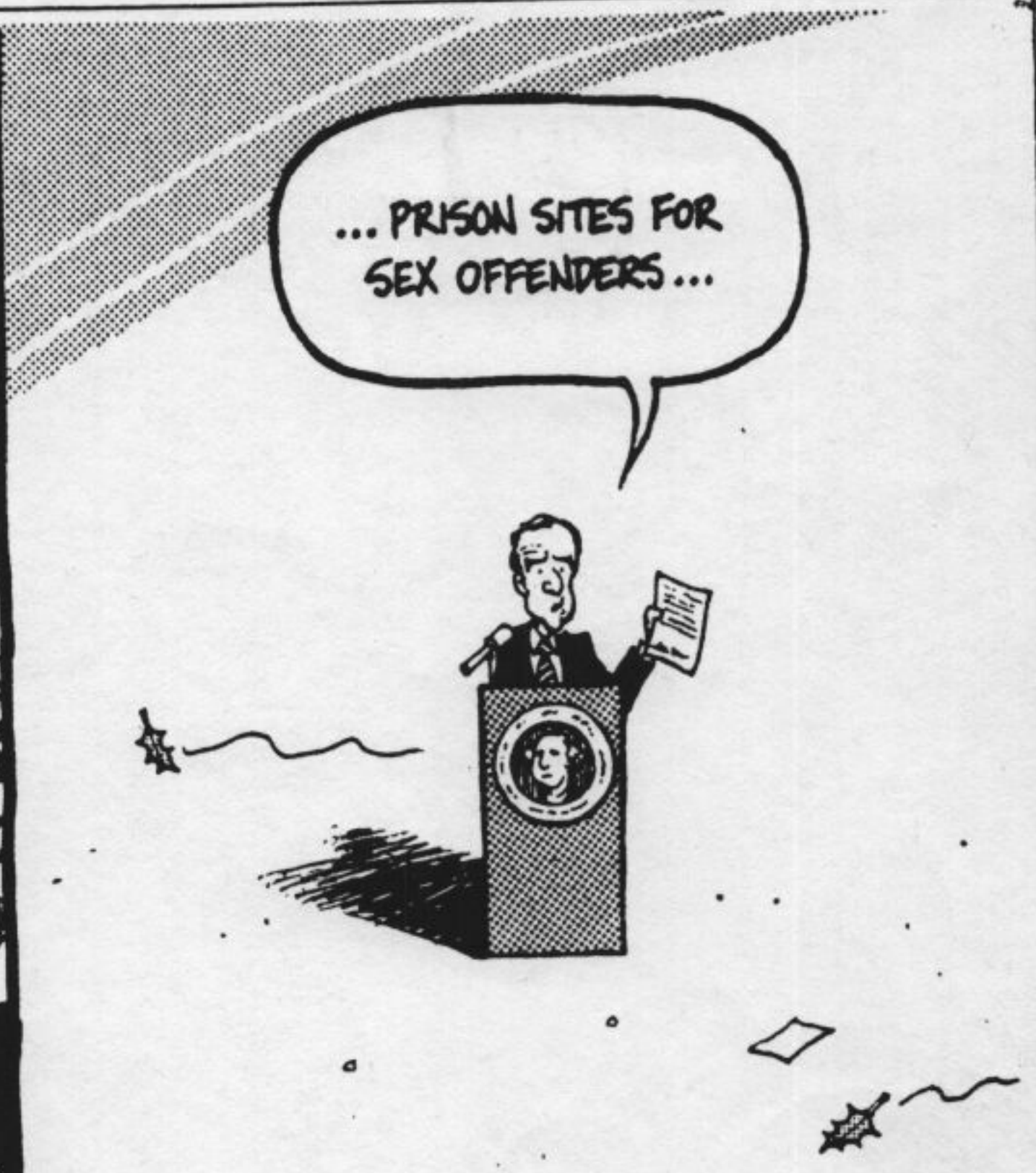
ZESDE JAARGANG NUMMER 7 - JULI 1990

knipselkrant van vereniging Martijn
over kinderen, volwassenen en seksualiteit

THE PUBLIC SOLIDARITY
ON **SEXUAL-PREDATOR**
LEGISLATION IS MOST
GRATIFYING! NOW, ABOUT
ESTABLISHING NEW...

Seattle Post-Intelligencer
Monday
March 5, 1990

... PRISON SITES FOR
SEX OFFENDERS ...

in dit nummer:

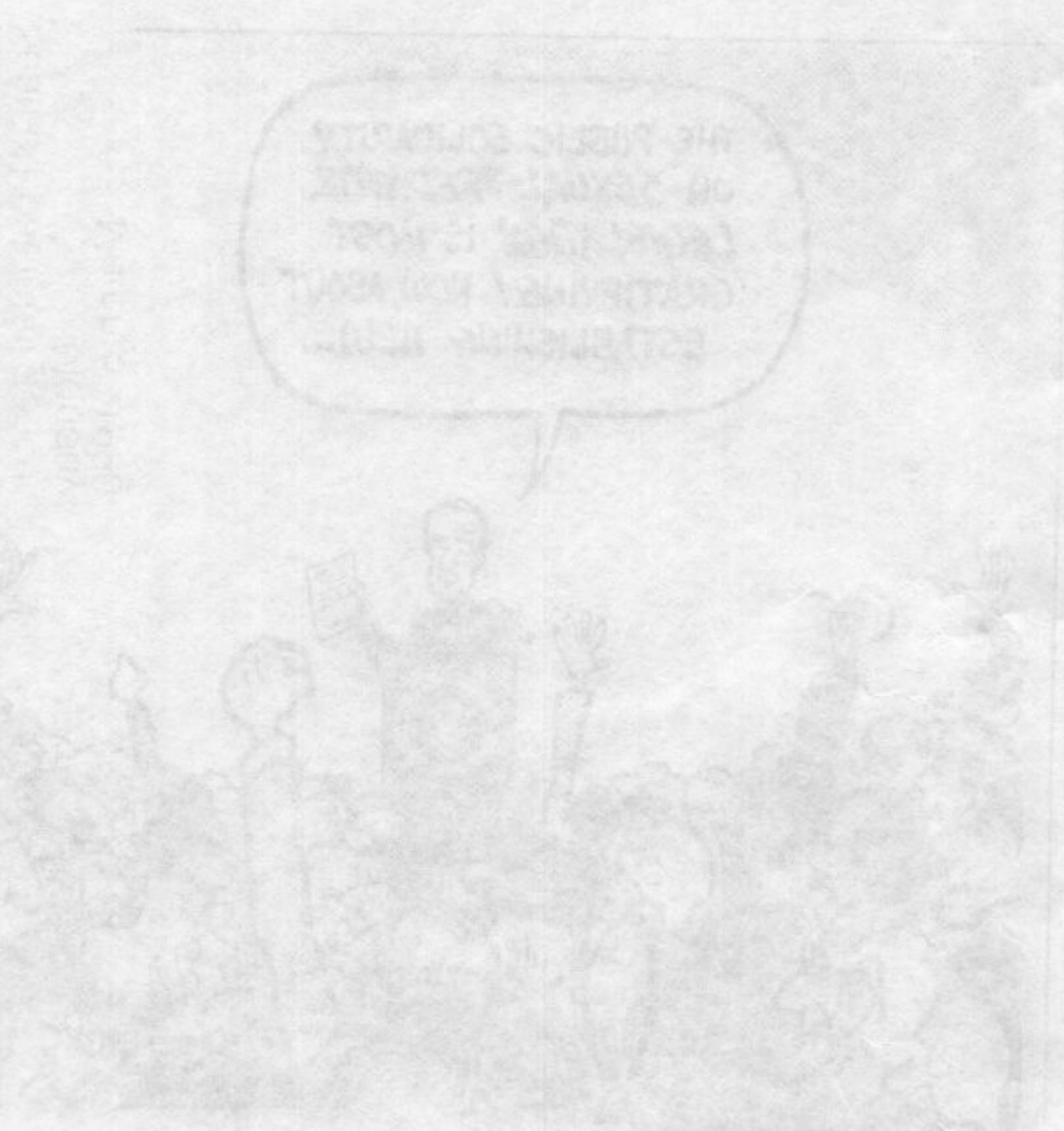
Hysterie rond 'snuff-films'
'Family of Love'
Bescherm de kinderen!
Jonge 'zedendelinquenten'
Ontucht van de Maand
Seks bij hulp
Tatort Familie
Onterecht
Gelijk behandelde homo's
Homoboeken
Sinnliche Kinder in de DDR
Naturistenvisies
John Money / McMartin Trial
F..K de heksenjagers!
Pedoparadijs?
De schone kunsten
Weeffout bij seksuele delinquent?
Kindervrienden
Homo's en asiel
Achtergrond

pag. 2
pag. 4
pag. 5
pag. 7
pag. 8
pag. 10
pag. 11
pag. 13
pag. 15
pag. 17
pag. 18
pag. 20
pag. 22
pag. 25
pag. 27
pag. 28
pag. 31
pag. 32
pag. 34
pag. 36

PERSTFOCUS

LEADER OF THE PARTY NUMBER 1 JULY 1938

...and the ...
...the ...

...the ...
...the ...
...the ...

...the ...
...the ...
...the ...

PERSFOCUS, zesde jaargang, nummer 7, juli 1990

Met knipsels uit:

Parool	Par
Volkscrant	Vk
Trouw	Tr
NRC Handelsblad	NRC
De Gelderlander	Geld
Zwolse Courant	ZC
Leids Dagblad	LD
Nieuwsblad van het Noorden	NvhN
Utrechts Nieuwsblad	UN
Alkmaarder Courant	AC
De Tijd	DT
Groene Amsterdammer	GA
Elsevier	Els
Wordt Vervolgd (Amnesty)	
SEK (COC)	
Naturisme	Nat
Weekend Koerier	
Gazet van Antwerpen	GvA
De Morgen	DM
De Janet	
Berliner Morgenpost	
Junge Welt (DDR)	JW
Elternhaus und Schule (DDR)	
Bravo	
International Herald Tribune	IHT
Playboy Magazine	

Abonnementen op Persfocus kosten f 65,-. Bezorging als brief is f 15,- duurder en komt op f 80,-.

Losse nummers f 8,-.

Giro 5459646 van Vereniging Martijn

Postbus 5478, 1007 AL AMSTERDAM

Scotland Yard maakt jacht op pedofielen

GELD. 31

Door onze correspondent Roger Simons

LONDEN - Voor de politierechtbank van Highbury in Noord-Londen verscheen gisteren een 38-jarige man die beschuldigd wordt van moord op een jongetje van zes. Het slachtoffer, Barry Lewis, verdween in 1985 uit de ouderlijke woning. Twee maanden later werd zijn stoffelijke overschot ontdekt in een ondiep graf op een akker, een eind buiten Londen.

De beklagde, die pas kortgeleden werd gearresteerd, zal over een dag of twee opnieuw voor de rechtbank worden gebracht. De politie beschouwt deze zaak als het zoveelste geval van pedofilie.

Op Scotland Yard schijnt men zich erover te verbazen dat pedofilie in Eng-

land veel meer voorkomt dan destijds werd verondersteld. Er is een onderzoek aan de gang naar de ontvoering van en moord op minstens 25 jonge kinderen, waarbij een brede kring van pedofielen was betrokken. Sommige van de gekidnapte kinderen waren nauwelijks 6 jaar. Meestal blijven dergelijke jongetjes onvindbaar.

Bijzonder aangrijpend is het geval van de Engelse schooljongen Mark Tildesley, die in juni 1984, toen hij amper zeven jaar was, het laatst werd gezien op een kermis nabij de ouderlijke woning te Wokingham in Berkshire. Zijn moeder, Lavinia Tildesley, hoopt nog steeds dat de politie haar zoontje levend zal terugvinden.

Maar op Scotland Yard wordt gevreemd dat Mark door pedofielen om het leven werd gebracht terwijl zij een video-

band maakten van zijn gezamenlijke verkrachting, verdere marteling en dood. Dergelijke akelige opnamen worden in het Engels 'snuff films' genoemd. In Londen kost zo'n video makkelijk 400 pond.

Het idee van de 'snuff films' is ontstaan in de Verenigde Staten. Maar de grote beschikbaarheid van makkelijk hanteerbare videocamera's heeft onvermijdelijk tot gevolg gehad dat dergelijke pedofiele 'producties' nu ook in Engeland worden gemaakt. Ze zijn niet alleen bestemd voor verkoop en circulatie in eigen land, maar ook voor export naar Amerika en het Europese vasteland.

Kinderporno is in de jaren zeventig van Zuid-Amerika, Denemarken en Nederland overgewaaid naar de Britse eilanden. Volgens Scotland Yard was Engeland toen een rijk afzetgebied voor Neder-

landse porno die daar werd verkocht of geruild. De politie meent trouwens te weten dat tussen Britse en Nederlandse pedofielen bijzonder nauwe contacten bestaan die de uitwisseling van producten en informatie vergemakkelijken.

Scotland Yard spreekt van pedofiel-kringen in centraal Londen en het graafschap Kent. Van Britse zijde zouden in het verleden zelfs kleine jongens aan Nederlandse kringen zijn 'geleverd' om in Amsterdam op te treden in pedofiele films. De politie van Groot-Brittannië is er evenwel nooit in geslaagd beslag te leggen op een dergelijke video.

De afdeling TO13 (obscene publicaties) van Scotland Yard heeft een unit opgericht die zich speciaal bezighoudt met de samenstelling van een landelijk pedofielenregister. Zij heeft al 3.000 namen geboekstaafd. Ook de buitenlandse connec-

ties van deze mensen staan in dit register. Het is duidelijk dat Scotland Yard wacht op een gunstige gelegenheid om toe te slaan.

Het bestaan van dit register bewijst trouwens dat de Britse politie enorm veel belang hecht aan haar onderzoek naar pedofiele misdrijven. In het begin van de jaren 80 is zij erin geslaagd een einde te maken aan de publieke bedrijvigheid van een organisme dat zich bezighield met het verzamelen en verspreiden van pedofiele informatie. De organisatoren hiervan zijn toen ondergedoken; zij lieten niet meer van zich horen.

Maar diverse Britse organisaties voor bescherming van het kind en psychiatrische behandeling van pedofielen menen te weten dat tegenwoordig bijzonder veel pedofiele informatie per computer wordt doorgespeeld. De detectives van TO13 op het hoofdkwartier van Scotland Yard in Londen beamen dit. „De computer en videocamera zijn twee werktuigen die de beoefening en verspreiding van pedofilie in de hand werken”, zeggen zij.

Kindermorde erschüttern England: Pornohändler flüchtete nach Berlin

BM/SAD London, 29. Juli

Das Netz um die Pornoringe, die für Sexvideos kleine Jungen umgebracht haben sollen, scheint sich zuzuziehen. Im Zusammenhang mit dem Skandal, der ganz England erschüttert hat, sind schwere Vorwürfe gegen einen Pornohändler erhoben worden, der sich jetzt nach Berlin absetzte.

Scotland Yard wird seit Freitag mit Hinweisen aus der Öffentlichkeit überschüttet. Zu den Anrufern sollen auch mißbrauchte Kinder zählen. Die Polizei befürchtet inzwischen, daß bis zu 20 Jungen nach Sexorgien beim Sterben ge-

filmt worden sind. Die makabren Videos werden weltweit per Postversand gehandelt; je jünger das Opfer und je langsamer der Tod, desto höher der Preis.

Ein Film zeigt angeblich das Sterben des Londoner Strichjungen Jason Swift (14), ein anderer die Ermordung eines 15jährigen aus Norwegen. Yard-Beamte verhörten am Wochenende einen der vier Homosexuellen, die Jason betäubt und erdrosselt hatten. Am Montag wird er vor Gericht wegen Teilnahme an der Videoaufzeichnung angeklagt. Bis jetzt ist es der Kripo aber nicht gelungen, auch

nur ein einziges Exemplar dieses oder anderer Mordfilme sicherzustellen.

Die „Versandhäuser“ sitzen zu meist im Ausland. Als ihr König bezeichnet sich John Stamford (51), ein Polizistensohn aus der Nähe von Liverpool. Er flüchtete nach Berlin, nachdem die Polizei in seiner Villa bei Amsterdam 16 Kisten mit Kinderporno-Videos und 25 000 Kundenadressen beschlagnahmt hatte. Der einschlägig vorbestrafte Schundhändler John Mansfield bestätigt: „In Sachen Kinderporno ist Stamford der Größte.“

29.7. BERLINER MORGENPOST

DINSDAG 31 JULI 1990

Par. Hoofdstad markt voor Engelse jeugdporno

(Van een verslaggever)
AMSTERDAM - Britse porno-handelaren reizen regelmatig naar Amsterdam om er zogeheten 'snuff movies' op te nemen, films waarin kinderen - meestal jongens - uit heel Europa seksueel worden misbruikt en vervolgens worden vermoord. Dergelijke films zijn in Amsterdam ook te koop, voor rond de vijfduizend gulden.

Dat zeggen stafleden van de National Association for Young People In Care (Naypic) in Londen, een organisatie die zich onder meer bezighoudt met van huis weggelopen jongeren. Scotland Yard onderzoekt momenteel de mysterieuze verdwijning van rond de twintig Engelse jongens de afgelopen jaren.

"We hebben onze bevindingen vorig jaar al aan Scotland Yard verteld, maar toen hadden ze geen enkele interesse," zegt Mary Moss van de organisatie. "Maar nu, nu ze die operatie 'Orchid' zijn gestart, zijn ze toch maar weer om informatie langs geweest."

Vooraf weggelopen jongeren worden volgens Moss het slachtoffer van deze tak van de porno-handel. "Ze waren toch al weggelopen, dus als ze ook uit een tehuis verdwijnen valt dat niet op. Van veel jongeren krijgen we informatie over porno-praktijken."

Een van de jongens die door porno-producenten werd geronseld was volgens Moss ene Andrew, nu 19 jaar. "Hij werd meegenomen naar Amsterdam en werd daar in een pakhuis gedwongen opnamen te maken toen een jongen van een jaar of 12 door een tiental mannen werd verkracht. Die jongen werd vervolgens zodanig mishandeld dat hij overleed. Het lijke werd ergens in Amsterdam in een kanaal gedumpt," aldus Moss.

Het ging volgens Andrew om een Westduits jongetje. Niet alleen in het pakhuis, maar ook op andere lokaties in Amsterdam werden opnamen gemaakt.

• Lees verder op pagina 3

Par. 31/7

Vervolg van pagina 1

"Ergens boven een koffieshop was ook een soort studio. Andrew heeft ons ook verteld dat daar op een gegeven moment een inval van de politie dreigde. De organisatoren hadden echter een tipgever bij de politie die hen op tijd inseinde."

Een gedetailleerde verklaring van Andrew, met adressen en namen, is volgens Moss op video en op schrift bij een notaris gedeponeerd. "De jongen zelf is echter spoorloos, en zonder zijn toestemming kunnen we verder niks doen. Begin dit jaar is hij bij mijn huis zelfs een keer ontvoerd, nadat duidelijk was geworden dat hij zijn verhaal wel eens naar buiten kon gaan brengen. Ik vermoed dat hij nu weer bij die organisatie zit."

Chris Fay, een ander staflid van Naypic, bezocht Amsterdam

'Snuff-films' te koop in Amsterdam

vorig jaar en ontmoette er verscheidene jongens die hij van zijn werk in Londen kende. "Een van hen, Mark, werkte toen in een sexclub in de rosse buurt. Hij was gerecrueteerd door een man die in Amsterdam ook een soort escort-service heeft voor jongens, en die in Engeland wordt gezocht door de politie. Met die jongen en met andere jongens heb ik uitvoerig gepraat en toen bleek dat ze ook bij porno en snuff movies werden gebruikt. In een pand in de rosse buurt wer-

den volgens die jongens geregeld snuff movies gemaakt."

Hij vroeg de jongens of hij niet een keer zo'n film kon zien. "En dat kon. Met de auto werd ik toen naar de buurt van het Rijksmuseum gereden en kwamen we terecht bij een kleine bar. Daarnaast was een ruimte waar een man of vijftien aanwezig was en waar zo'n snuff movie werd vertoond. Je kon ze ook kopen, voor gemiddeld vijfduizend gulden; hoe jonger het vermoorde kind, hoe duurder."

Volgens Fay worden kopieën van de films naar het buitenland gesmokkeld door een bekende Amsterdamse koeriersdienst. "De douane wordt heel simpel misleid. Op de eerste vijf minuten van de film zie je bij voorbeeld Arnold Schwarzenegger of zoiets, en dan volgt de porno-film."

BRIEVEN Par. 9/8

Ingezonden brieven kunnen worden ingekort. Plaatsing betekent niet, dat de redactie instemt met de inhoud.

Snuff-films

Ik begrijp best dat het komkommertijd is en het monster van Loch Ness uit de mode is. Maar om pedofielen als monsters te laten figureren, vind ik ronduit discriminerend (Het Parool van 31 juli: 'Hoofdstad markt voor Engelse jeugdporno'). Gek hè, dat het lijke (of delen ervan) van de bewuste twaalfjarige jongen

nooit is opgevist, en dat er geen aangifte van vermissing uit Duitsland is binnengekomen. Er zullen best gruwelfilms in omloop zijn. Maar geen mens gelooft, dat voor 'Het monster van Frankenstein' echt vrouwen in kokende was zijn gegooid. Blijkbaar gelooft de verslaggever dat wat op snuff-films (zo die al bestaan) te zien is, echt is gebeurd. Duivendrecht T. VAN MEURS

PAG

7

200 jaar
TIJL
KrantScotland Yard
maakt jacht op
moordende
pedofielen

DINSDAG 31 JULI 1990 ZWOLGEC

7

Scotland Yard jaagt op moordende pedofielen

(Van onze correspondent Roger Simons)

LONDEN - Voor de politierechtbank van Highbury in Noord-Londen verscheen gisteren een 38-jarige man die beschuldigd wordt van moord op een jongetje van zes. Het slachtoffer, Barry Lewis, verdween in 1985 uit de ouderlijke woning. Twee maanden later werd zijn stoffelijke overschot ontdekt in een ondiep graf op een akker, een eind buiten Londen.

De politie beschouwt deze zaak als het zoveelste geval van pedofilie.

Bij Scotland Yard schijnt men zich erover te verbazen dat pedofilie in Engeland veel meer voorkomt dan werd verondersteld. Er is een onderzoek aan de gang naar de ontvoering van en moord op minstens 25 jonge kinderen, waarbij een brede kring van pedofielen was betrokken. Sommige van de gekidnapte kinderen waren nauwelijks zes jaar. Meestal blijven dergelijke jongetjes onvindbaar.

Bijzonder aangrijpend is het geval van de Engelse schooljongen Mark Tildesley, die in juni 1984, toen hij amper zeven jaar was, het laatst werd gezien op een kermis nabij de ouderlijke woning te Wokingham in het graafschap Berkshire. Zijn moeder, Lavinia Tildesley, hoopt nog steeds dat de politie haar zontje levend zal terugvinden.

Scotland Yard vreest dat Mark door pedofielen om het leven werd gebracht terwijl zij een videoband maakten van zijn gezamenlijke verkrachting, verdere marteling en dood. Dergelijke akelige opnamen worden in het Engels 'snuff films' genoemd. In Londen brengt zo'n video makkelijk 400 pond op.

Het idee van de 'snuff films' is ontstaan in de Verenigde Staten. De komst van makkelijk hanteerbare videocamera's heeft tot gevolg gehad dat dergelijke pedofiele 'producties' nu ook in Engeland worden gemaakt. Ze zijn niet alleen bestemd voor verkoop en circulatie in eigen land, maar ook voor export naar Amerika en het Europese vasteland.

Nederland

Kinderporno is in de jaren ze-

ventig van Zuid-Amerika, Denemarken en Nederland overgewaaid naar de Britse eilanden. Volgens Scotland Yard was Engeland toen een rijk afzetgebied voor Nederlandse porno die daar werd verkocht of geruild. De politie meent trouwens te weten dat tussen Britse en Nederlandse pedofielen bijzonder nauwe contacten bestaan die de uitwisseling van producten en informatie vergemakkelijken.

Scotland Yard spreekt van pedofielkringen in centraal Londen en het graafschap Kent. Van Britse zijde zouden in het verleden zelfs kleine jongens aan Nederlandse kringen zijn 'geleverd' om in Amsterdam op te treden in pedofiele films. De politie van Groot-Brittannië is er evenwel nooit in geslaagd beslag te leggen op een dergelijke video.

Registratie

De afdeling TO13 (obscene publicaties) van Scotland Yard heeft een eenheid opgericht die zich speciaal bezighoudt met de samenstelling van een landelijk pedofielenregister. Zij heeft al 3.000 namen geboekstaafd. Ook de buitenlandse connecties van deze mensen staan in dit register. Het is duidelijk dat Scotland Yard wacht op een gunstige gelegenheid om toe te slaan. Het bestaan van dit register bewijst trouwens dat de Britse politie enorm veel belang hecht aan haar onderzoek naar pedofiele misdrijven. In het begin van de jaren '80 is zij erin geslaagd een einde te maken aan de publieke bedrijvigheid van een orgaan dat zich bezighield met het verzamelen en verspreiden van pedofiele informatie. De organisatoren hiervan zijn toen ondergedoken; zij lieten niet meer van zich horen.

Maar diverse Britse organisaties voor bescherming van het kind en psychiatrische behandeling van pedofielen menen te weten dat tegenwoordig bijzonder veel pedofiele informatie per computer wordt doorgespeeld. De detectives van TO13 op het hoofdkwartier van Scotland Yard in Londen beamen dit. 'De computer en videocamera zijn twee werktuigen die de beoefening en verspreiding van pedofilie in de hand werken, zeggen zij.

'Voor pedofiele kringen in Holland'

Britse jongens mogelijk gedood voor pornofilms

Van onze correspondent

LONDEN — Een aantal jongens is in Engeland wellicht omgebracht ten behoeve van de vervaardiging van pornografische films. Volgens Scotland Yard werden de films onder meer gemaakt voor "pedofiele kringen in Holland".

De afgelopen zes jaar zijn in en rond Londen twintig jongens verdwenen. Van ten minste een kind, de 14-jarige Jason Swift, staat vast dat hij tijdens een "homoseksuele orgie" is omgekomen.

Jasons stoffelijke resten werden vijf maanden later in een zelfgedolven graf aangetroffen. Vlakbij het graf werd ook het lijkje gevonden van de 6 jaar oude Barry Lewis. Scotland Yard veronderstelt dat de laatste ogenblikken van zijn leven op videofilm zijn vastgelegd.

Het onderzoek naar de 20 verdwenen jongens duurt al meer dan een jaar.

Jongens slachtoffer porno in Engeland

LONDEN (GPD) — Een aantal jongens is in Engeland wellicht omgebracht ten behoeve van de vervaardiging van pornografische films. Dit heeft de Britse recherche gisteren bekendgemaakt. Volgens Scotland Yard werden de films onder meer gemaakt voor "pedofiele kringen in Holland".

De afgelopen zes jaar zijn in en rond Londen twintig jongens verdwenen. Van tenminste een kind, de 14-jarige Jason Swift, staat vast dat hij tijdens een "homoseksuele orgie" is omgekomen. Jasons stoffelijke resten werden vijf maanden later in een zelfgedolven graf aangetroffen. Vlakbij het graf werd ook het lijkje gevonden van de 6 jaar oude Barry Lewis. Scotland Yard veronderstelde dat de laatste ogenblikken van zijn leven op video-film zijn vastgelegd.

Het onderzoek naar de 20 verdwenen jongens duurt al meer dan een jaar. Op aanwijzing van een man die een celstraf uitzit wegens seksuele vergripen, zocht de politie in mei op een terrein in Zuid-Londen naar een lijkje. Al wat opgegraven werd, waren echter de beenderen van een dier.

L.D. 20 28-7-90

Kindersexmorde in J.W. 30 Großbritannien DDR

AP/JW. Scotland Yard untersucht das mysteriöse Verschwinden von etwa einem Dutzend Jungen, die angeblich beim Filmen von Pornovideos zu Tode gequält worden sind.

Wie die britische Polizeibehörde mitteilte, wurden Kassetten von Pornoringen in Großbritannien, anderen europäischen Ländern und den Vereinigten Staaten vertrieben.

Untersucht wird auch der Tod von Knaben während der Aufnahme von Filmen in London im Jahr 1984. Medienberichten zufolge sollen die Beamten bis zu 20 Vermisstenfälle untersuchen. Aus Polizeikreisen hieß es, die Nachforschungen seien seit etwa einem Jahr im Gange.

Der konservative Abgeordnete Geoffrey Dickens, der seit rund zehn Jahren gegen Kinderpornographie zu Felde zieht, stellte fest, daß es für gewöhnlich keine Schwierigkeiten geben würde, Kinder zu Partys zu locken, auf denen eklige Praktiken bis hin zum Mord exerziert würden. Damit mache man Millionen.

N.V./h N 28-7-90

Ook kinderen uit ons land door sekte in Spanje misbruikt

HILVERSUM - De Spaanse tak van de internationale sekte 'Kinderen van God' gebruikt ook een tiental Nederlandse kinderen voor prostitutie. De politie van Barcelona heeft gisteren een inval gedaan in een pand van de sekte, maar de Nederlandse kinderen zijn niet gevonden.

Vanochtend berichtte KRO-radio dat de Spaanse politie het bewuste pand al geruime tijd in het oog hield. Bij het afdraaien van video-opnamen bleek een aantal van de 22 jonge kinderen, die door de sekte werden vastgehouden, Nederlands te spreken. De kinderen die werden aangetroffen varieerden in leeftijd van elf maanden tot veertien jaar.

Pagina 2: Kinderprostitutie als seksuele missie.

HANS PLOMP

IN INDIA

W EZENLOOS stapt de vette Beier over het hete strand, een zakdoek op zijn hoofd geknoopt. „Ik ben een sextoerist”, vertelt hij aan iedereen die het horen wil. „En ik ben zo heet als een kartoffel!” Hij klampt een passerend fruitverkoopsterje aan: „Hey you, fuckfuck,suckiesuckie-dickdick?” Het meisje gunt hem geen blik waardig en stapt verheven voort onder haar zware mand vol vruchten. „Ik begrijp het niet”, klaagt de Duitser tegen mij. „In Bangkok hoor je de hele dag niets anders dan 'fuckfuck-suckiesuckie-dickdick'. Je hoeft maar te knikken of er zit een meisje voor je geknield. Maar hier in India valt niets te beleven voor een sextoerist, totaal niets. Die meiden hier zijn nog preutser dan bij ons.”

„Waarom bent u dan naar India gekomen?”, vraag ik, terwijl ik uit alle macht probeer me zijn wanstaltige lichaam zonder onderbroek niet voor te stellen. „Ik heb gehoord dat je in India meisjes kunt kopen van acht of tien jaar”, gaat hij verder. „Die kun je adopteren en dan meenemen naar huis, waar je haar dan op sex kunt africhten. Een kennis van mij in Venezuela heeft ook zo'n ding in huis.” Hij likt zich de lippen af als een karikatuur van Georg Grosz. „Ich bin so heiss wie ein Kartoffel”, herhaalt hij. Ik laat hem aan zijn lot over.

Er schijnt een handel te bestaan in jonge meisjes, die voornamelijk aan rijke Arabieren verkocht worden. Deze kinderen, vaak jonger dan tien, worden in afgelegen villa's door de koper en zijn vrienden verkracht en daarna afgedankt en begraven. Geen haan die er naar kraait. Een mensenleven is niet veel waard in India en alleen daarom komen perverse sextoeristen naar Bombay. Er opereert een machtige mafia, die aan de meest extreme vraag kan voldoen. Ook westerse meisjes zijn voorhanden.

Het zijn vooral meisjes die ooit op reis aan de heroine zijn blijven hangen en niet meer naar huis terug konden of wilden. Ze werken vaak als hoer voor politici, terwijl ze door hun verslaving afhankelijk van de criminelen blijven, die op deze manier bepaalde politici in hun macht hebben gekregen. Toch is India in wezen een preuts en Victoriaans land. Een onderzoek heeft uitgewezen dat 80 procent van de mannen hun vrouw nooit naakt heeft gezien. En andersom, vermoed ik. Bovendien bestaat er nauwelijks privacy. De meeste Indiërs wonen met meer gezinsleden in één ruimte, wat een onbekommerd seksueel verkeer niet ten goede schijnt te komen. Wie ooit welgestelde Indiase dames heeft zien baden, die in vele lagen kleding gehuld als mollige zeekoeien in de branding liggen te giechelen terwijl hun echtgenoten er in volstrekt oncharmant onderbreken met split omheen springen, voelt dat er weinig erotiek in het dagelijks leven zit. De metamorfose die de meeste mooie jonge vrouwen na hun huwelijk ondergaan, spreekt

boekdelen: het type moederkoe is zeer gewild, en de meeste Indiase mannen laten zich als kleine jongens verzorgen. Maar naast dit naieve leventje bloeit een duistere wereld.

Als ik in gezelschap van mijn vriendin en mijn dochter wandel langs het rommelige strandje in het hart van Bombay, Chowpatty Beach, word ik aangesproken door twee donkere mannen met een enigszins Arabisch uiterlijk en een zwaar opgemaakte Indiase matrone. „Wil je die vrouwen verkopen?”, vraagt een van de mannen, knikkend naar mijn twee dierbaren die een stukje vooruit zijn gelopen en niets in de gaten hebben.

„Hoeveel bied je?”, vraag ik. De dikke matrone werpt zich nu in het gesprek: „Meer dan genoeg om een mooie auto van te kopen.” „Maar ik denk dat ze zich zullen verzetten”, probeer ik. De twee mannen lachen kort en op dezelfde toon. „Daar zorgen wij voor. Geen probleem. Jij zorgt dat je ze in het hotel krijgt, in ons appartement. Dan doen wij iets in hun drankje zodat ze inslapen. En dan kunnen we met hen doen wat we willen. Geen probleem.”

Ik kan een huivering nauwelijks onderdrukken, maar mijn nieuwsgierigheid wint het. Dit zijn dus van die mensen die nergens voor terugdeinzen. Zo ken ik er niet veel.

„Wat zal er daarna met hen gebeuren?”, vraag ik verder.

„Ze worden het land uit verscheept”, zegt een van de heren.

„Naar een plaats waarvan nog nooit iemand is teruggekeerd, dus je hoeft niet bang te zijn dat ze je ooit nog last zullen bezorgen”, zegt de vrouw en ze lacht een paar gouden tanden bloot.

Mijn vriendin en mijn dochter hebben zich omgedraaid en komen in de richting van ons groepje. „Vooral die kleine blonde brengt geld op”, sist de hoerenmadam in mijn oor.

„Dat is mijn dochter”, zeg ik.

„Dat maakt het nog gemakkelijker”, zegt een van de mannen. „dan kun je haar legaal verkopen.”

De oosterse matrone begroet nu honingzoet de twee vrouwen, terwijl de man mij een kaartje in de hand drukt en zegt: „Neem contact met ons op in dit hotel.” Dan nemen ze afscheid en wandelen waardig verder.

Meisjes kopen

DINSdag 10 JULI 1990

'Family of love' hier niet actief
Kinderprostitutie als seksuele missie

HILVERSUM - De politie van Barcelona is een pand binnengedrongen van de internationale sekte 'Kinderen van God', waar 22 kinderen werden vastgehouden en gebruikt voor prostitutie. Onder hen waren ook tien Nederlandse kinderen, die echter voor de inval naar een onbekend adres zijn overgebracht.

toen dat de sekte, die vooral in de jaren zeventig furore maakte, hier geen enkele invloed meer heeft. De secretaris van de Nationale Raad voor de Volksgezondheid Witteveen, die indertijd bij het onderzoek naar sekten was betrokken, verklaarde voor de KRO-microfoon 'geen enkele aanwijzing' te hebben dat de 'Kinderen van God' nu wel weer in Nederland actief zijn.

Dit berichtte vanochtend de actualiteitenrubriek van de KRO, Echo-Magazine. Gisteren zijn een drietal Amerikanen, een Engelse en enige Spanjaarden gearresteerd. De groep is kinderroof ten laste is gelegd. Vandaag zouden de Amerikaanse leiders worden gehoord, om zo achter de huidige verblijfplaats van onder meer de Nederlandse kinderen te komen, die juist voor de inval spoorloos verdwenen.

Volgens Robbert Bosschart, correspondent van de KRO in Madrid, hield de politie het bewuste pand al vier maanden in het oog. Zij was getipt door omwonenden die het grote aantal kinderen verdacht voorkwamen. De kinderen kwamen slechts hoogstzelden buiten om 'gelucht' te worden.

Uit video-opnamen kon de politie opmaken dat er ook Nederlandstalige kinderen bij waren. Bovendien was het volgens Bosschart een komen en gaan van auto's, waaronder ook wagens met Nederlandse kentekens.

De kinderen die wel werden aangetroffen variëren in leeftijd van elf maanden tot 14 jaar. Volgens de Spaanse politie is het niet uitgesloten dat onder hen zich ook kinderen bevinden van sekteleiden elders uit de wereld. Het is bij de 'Children of God', ook wel 'Family of Love' genoemd, niet ongebruikelijk dat kinderen al vroeg van hun ouders gescheiden worden.

De beweging, die in 1968 in Californië ontstond als een van de vele uitvloeisels van de hippiebeweging rondom de persoon van David Brandt Berg, zegt Christus in alle radicaliteit te willen volgen. De leden wamen al spoedig in opspraak door het zogenaemde 'flirty fishing', waarbij vrouwelijke leden en kinderen de 'seksuele missie' vervulden.

Voor het in opdracht van de overheid gemaakte rapport over sekten in Nederland, verschenen in 1984, werd ook de Nederlandse tak van de 'Kinderen van God' bestudeerd. De conclusie luidde

Habgood: ...verklaring... (foto GPD)

Consulaat: Niets over Nederlandse kinderen gehoord

MADRID (GPD) - Het Nederlandse consulaat in Barcelona heeft niets van de Catalaanse politie gehoord over de ontvoering van Nederlandse kinderen door de sekte 'Kinderen van God', zo heeft een woordvoerder desgevraagd meegedeeld.

Eerder deze week arresteerde een speciale politie-eenheid na vier maanden van nauwgezet onderzoek tien leden van de sekte in Barcelona. Zij worden aangeklaagd vanwege de ontvoering van minderjarigen, religieuze indoctrinatie en het aanzetten tot illegale activiteiten. Tweeëntwintig kinderen werden vervolgens in een kindertehuis geplaatst.

De politie heeft bij haar verdere onderzoek de assistentie ingeroepen van Interpol. Er wordt rekening mee gehouden dat er nog meer minderjarigen kunnen worden opgespoord.

Volgens een aantal Spaanse kranten zouden zich daaronder ook enige Nederlandse kinderen bevinden. Maar volgens het Nederlandse consulaat worden geen Nederlandse kinderen in Spanje vermist. Zeker geen negen of tien, zoals wordt gemeld, aldus de woordvoerder van het consulaat.

In Spanje zijn enige tientallen sekten actief, die samen over 300.000 aanhangers beschikken. De meeste van deze sekten bevinden zich in Catalonië, op de Balearen, in Madrid en op de Canarische Eilanden.

DE WAGEN

10 JULI 1990

GENOTEERD 'Children of God' gearresteerd

Bij een raid in de buurt van Barcelona heeft de Spaanse politie een tiental vermoedelijke leden van de controversiële sekte 'Children of God' gearresteerd. De sekte wordt ervan verdacht pedofilie, sodomie, incest en prostitutie te bedrijven. Kinderen zouden op vijfjarige leeftijd al in sex worden geïnitieerd.

De politie viel zondag binnen in twee huizen. Er werden tien mensen gearresteerd, onder wie drie Amerikanen en een Britse vrouw. Men trof er 22 kinderen aan, van wie de leeftijd varieerde tussen 11 maanden en 14 jaar. Dertien van de kinderen zijn Amerikanen, de rest komt uit Spanje. De 'Children of God' werden in 1969 gesticht door de Amerikaanse hippie David Moses Berg. Na 1972 week de sekte uit naar Europa en veranderde later haar naam in 'The Family of Love'. In Spanje, waar ze ook opereerde onder de naam 'Missionary Families', zou ze 600 aanhangers hebben.

Volgens de regels van de sekte dienen leden hun inkomen af te staan, al hun familiebanden te verbreken en hun kinderen vanaf hun tweede jaar aan de groepsleiders over te dragen. De groepering zou ook aan inkomsten geraken via leden die zich in hotels en diskoteken prostitueren, ook door de verkoop van kinderen. De gearresteerde sekteleiden worden dinsdag in staat van beschuldiging gesteld voor ontvoering van minderjarigen en onwettelijke bekeringspraktijken.

Forse kritiek op rapport over kinderbescherming

Van onze verslaggeefster ^{VK 12-7}
AMSTERDAM — De positie van het kind blijft volstrekt onderbelicht in het rapport dat half mei is uitgebracht over de Raden voor de Kinderbescherming. De Raad voor het Jeugdbeleid uitte die kritiek gisteren in een reactie op het rapport van de commissie-Gijsbers.

De raad was om advies gevraagd door staatssecretaris Kosto van Justitie, die eerder ook de opdracht aan de commissie-Gijsbers had verstrekt. De Raad voor het Jeugdbeleid zou het betreuren als de regering op basis van het rapport-Gijsbers beslissingen zou nemen. Eerst is nader onderzoek nodig.

De commissie-Gijsbers geeft niet aan wat de rol van de Raden voor de Kinderbescherming zou moeten zijn, terwijl er toch alle reden is om dat wel te doen, vindt de Raad voor het Jeugdbeleid. De raad vindt verder dat de commissie-Gijsbers ten onrechte uit het geringe aantal klachten over de raden heeft geconcludeerd dat er geen aanleiding is voor fundamentele kritiek.

Het ontbreken van klachten zegt volgens de Raad voor het Jeugdbeleid niets over de onvrede die er bestaat. De raad voegt daaraan toe dat klachten die niet verder kwamen dan de directeur van de raad voor kinderbescherming sowieso buiten beeld zijn gebleven. De raad denkt dat veel mensen geen klacht indienen omdat ze daarvan het nut niet inzien.

Verwijten

Hij verwijt de commissie-Gijsbers wel te signaleren dat de Raden voor Kinderbescherming moeten werken in het spanningsveld tussen hulp en recht, maar daaruit geen conclusies te trekken. De raden bieden hulpverlening door op te komen voor de belangen van het kind. Maar ze vallen onder het ministerie van Justitie en adviseren de kinderrechter die beslist of een kind bij de ouders kan blijven of uit huis moet. In dat opzicht hebben ze een juridische functie. Die spanning tussen hulp en recht staat centraal in het functioneren van de Raden voor Kinderbescherming en daarom had de commissie-Gijsbers er nooit zo gemakkelijk aan voorbij mogen gaan, aldus de raad.

Ten slotte verwijt de raad de commissie-Gijsbers met geen woord te reppen over wat er verbeterd zou kunnen worden in de positie van de kinderen. „Het lijkt alsof de commissie-Gijsbers zich in het geheel niet heeft gerealiseerd dat

kinderen een (rechts)positie hebben, laat staan dat deze verbeterd kan worden.” De Raad voor het Jeugdbeleid wijst erop al jaren geleden te hebben gewezen op het belang van een eigen positie voor het kind in de rechtshulp.

De raad heeft ook kritiek op de medewerkers van de Raden voor Kinderbescherming, die vaak niet met het betrokken kind praten, en verwijt de commissie-Gijsbers daarover in het rapport niets te melden. Het kind moet altijd gehoord worden, meent de raad, en als dat onverhoopt niet gebeurt, moet dat worden gemotiveerd. Het kind zou vervolgens in beroep moeten kunnen gaan. Gijsbers en zijn commissie hebben met hun rapport niet meer geboden dan een inventarisatie. Een vervolg daarop is nodig, vindt de Raad voor het Jeugdbeleid.

Eis afgewezen tot rectificatie rapport kinderbescherming

Van onze verslaggeefster ^{VK 21-7}

DEN HAAG — Staatssecretaris Kosto van Justitie heeft het rapport van de commissie-Gijsbers over de raden voor de kinderbescherming niet te rectificeren. Een viertal ouderverenigingen had daarom gevraagd in een kort geding tegen de staat. Gisteren wees de president van de Haagse rechtbank, mr A. van Delden, de eis af.

De ouderorganisaties, die zich hadden verenigd in het Platform Laat ouders ouder blijven, vonden het rapport-Gijsbers beledigend voor ouders. Daarin werd volgens hen gesuggereerd dat ouders die in conflict komen met de raad voor de kinderbescherming, zich altijd laten leiden door hun eigen belang en niet door dat van het kind.

Mr van Delden was het eens met landsadvocaat mr H. Groen, die meende dat de gewraakte opvatting helemaal niet te lezen is in het rapport-Gijsbers. De eis van de ouders mist dus een feitelijke grondslag, aldus de uitspraak. Hij vond ook dat iedereen de kans heeft om kritiek te leveren op het rapport-Gijsbers. Het is niet aan de ouders om te bepalen wat er in het rapport moet staan, aldus mr Van Delden.

De raadsman van de ouders, mr P. Prinsen, beraadt zich nog op de vraag of hij in hoger beroep gaat. Hij had met het kort geding de aandacht voor de opvattingen van de ouders willen vragen omdat er een belangrijk congres over het rapport-Gijsbers zou worden gehouden. Dat streven viel in het water omdat het geding pas op de rol van de Haagse rechtbank stond toen het congres al voorbij was. Een eventueel hoger beroep dit najaar zou, vermoedt Prinsen, een rol kunnen spelen bij de beraadslagingen van de Bijzondere Kamercommissie voor het Jeugdwelzijnsbeleid, die ook bezig is met onderzoek naar het functioneren van de Raden voor Kinderbescherming en de kinderrechter.

„Nota kinderbescherming beledigend voor ouders”

Van onze verslaggeefster ^{VK 14-7}
DEN HAAG — Het rapport over de raden voor kinderbescherming dat de commissie-Gijsbers in mei van dit jaar uitbracht aan staatssecretaris Kosto van Justitie, is beledigend voor ouders. Het gaat voorbij aan het feit dat kinderbeschermers en jeugdhulpverleners zich bij hun werk laten leiden door het belang van hun baan in plaats door het belang van het kind. Daarom moet de staatssecretaris het rapport-Gijsberts rectificeren.

Dit eiste raadsman mr P. Prinsen gisteren namens een viertal ouderorganisaties en enkele ouders in een kort geding tegen de Staat der Nederlanden. Prinsen is indertijd door de commissie-Gijsbers gehoord als lid van de Vereniging Ouders voor Kinderen, een van de vier organisaties die nu gezamenlijk — als het Platform Laat Ouders Ouder Blijven — het kort geding hadden aangespannen.

Volgens Prinsen voelen de ouders zich beledigd omdat zij in het rapport-Gijsbers op één lijn worden gesteld met ouders die hun eigen belangen laten prevaleren boven die van hun kind. Voorts zouden Gijsbers en zijn commissie zijn voorbijgegaan aan de belangrijkste grief van de ouders, namelijk dat kinderbeschermers handelen vanuit het belang van hun baantje en dat er onvoldoende garanties bestaan dat het belang van het kind voorop staat en niet het belang van de werkgelegenheid van de hulpverleners.

Machtsstrijd

„Deze eisen moeten worden gezien tegen de achtergrond van de guerrilla tussen ouders en raden voor Kinderbescherming,” betoogde Prinsen. „Er is sprake van een machtsstrijd, waarin het kinderbeschermings-establishment alle macht heeft en de ouders niets. Maar het establishment kan geen aanspraak maken op de steun van de samenleving”, aldus Prinsen als raadsman van het platform.

Landsadvocaat mr H. Groen meende

Twintig jaar JAC

Dit najaar viert het JAC in Utrecht zijn twintigjarig bestaan. Gevechtjes met instanties en tegen papieren regels en starre maatregelen worden nog steeds gevoerd, zeker. Maar de *roaring seventies* zijn voorbij. En daarmee de loopgravenoorlog tegen het 'beschermde kapitalistische gedachtengoed'. Een enkele medewerker heeft nog steeds lang haar, maar geestverruimende space-cake wordt er niet meer gegeten. Hoe staat het met het JAC? En wie zijn de jongeren die daar aankloppen?

door patricia ^{UN 7}
 van der zalm

UTRECHT - Een statig pand aan de Plompetorengracht in Utrecht. Een eenvoudig naam-blokje, hoog boven de deur: JAC. Daaronder, iets zwieriger, 'Jongeren Advies Centrum'. Geen opruiende teksten achter het raam of op de muren. Het JAC is in twintig jaar weliswaar een dagje ouder geworden, maar niet bezadigd en nog even strijdbaar als altijd. Als het moet, vliegen de vonken er nog steeds af.

Een van de oudgedienden is de jurist Arthur van Wijk (42), die er al zeventien jaar werkt en die ook de wilde begintijd heeft meegemaakt. Het begin van de *roaring seventies*. De tijd van 'weet je wel', hevig oplopende conflicten met ouders. Dennendal, kraakacties. Het autoritaire gezag in tehuizen, het ouderlijk gezag, de lange arm van justitie, kortom dat hele be-

schermde kapitalistische gedachtengoed moest op de helling. Arthur van Wijk zet de toon: „Strijd tegen de vader en om een huis, dan was je al bezig om de maatschappij te veranderen. Het motto was: helpen kan iedereen, als je maar naast de mensen gaat staan in plaats van ervoven. Als je maar solidair bent, dan komt de rest vanzelf. Er werd eindeloos vergaderd. Gezin, kapitaal, grond en woningen en behandeling van degenen die buiten het systeem vielen, dat wil zeggen kinderen en gekken, daar ging het toen om. Vrouwen en buitenlandse jongeren 'speelden' nog niet. Tegenstanders spreken ons nu nog steeds aan op die ideeën uit 1972. En op drugsgebruik door medewerkers, space-cake-eten-de langharige hulpverleners die vanaf een eilandje het ouderlijk gezag aantastten. Dat is allang niet meer zo. Slechts een paar jaar vonden we dat iedereen het slechter deed dan wij. Al vrij snel zagen we kinderbeschermers als bondgenoten”.

Er liepen zaken van furieuze ouders tegen het JAC wegens overtreding van artikel 230 Wetboek van Strafrecht: 1972 in het verborgen houden van minderjarigen strafbaar was.

Nu ook Blijf-van-mijn-kind-huis

Justitie zal proberen onderduikadressen op te sporen ^{Vr 20/7}

Van een onzer verslaggeefsters
AMSTERDAM — De oprichting van Blijf-van-mijn-kindhuizen is het nieuwste strijdmiddel van ouders van wie kinderen door de rechter uit huis zijn geplaatst. De vereniging Kinderen-ouders-grootouders (KOG) wil een nog onbekend aantal van dergelijke 'huizen' openen.

Deze vereniging maakt deel uit van het platform 'Laat ouders ouder blijven'. Daarin zijn vijf organisaties verenigd van ouders die een conflict hebben met de kinderbescherming.

De Blijf-van-mijn-kindhuizen moeten onderdak gaan bieden aan kinderen die volgens de KOG 'ten onrechte'

uit huis zijn geplaatst. Over de opzet van deze huizen blijft de vereniging vaag. „Anders staat de de politie meteen op de stoep”, aldus secretaris G. G. Rijkmans.

„We gaan iets ontwikkelen voor mensen die hun kinderen willen laten onderduiken voor justitie”, zegt Rijkmans. „Dat is natuurlijk strafbaar. Daarom houden we alles geheim. Ik hoop dat het een spinnerag wordt voor de politie.”

De ouders vinden dat hun kinderen te snel uit huis zijn geplaatst. „Zo gauw een kind ook maar iets zegt om zijn ouders uit te spelen, ben je al de ouderlijke macht kwijt. De Blijf-van-mijn-kindhuizen moeten ervoor

zorgen dat de kinderbescherming van onze kinderen afblijft.”

Afgezien van incidentele gevallen waarin ouders hun kinderen lieten onderduiken, heeft het ministerie van justitie zo'n initiatief nog nooit meegemaakt. „Het is ons ook volstrekt onduidelijk wat die vereniging van plan is. Gaan ze hun kinderen ontvoeren? Willen ze samen met hun kinderen onderduiken?”, aldus een woordvoester. „Een rechterlijke uitspraak over ouderlijk gezag is altijd in het belang van het kind.

Als een kind uit huis geplaatst is, zal justitie natuurlijk proberen dat kind uit zo'n Blijf-van-mijn-kindhuis te halen.”

VERVOLG UN 7

pas in 1979 werd een uitzondering gemaakt voor diegenen die 'zorgvuldig hulpverleners' maar in hoger beroep werd het JAC steeds vrijgesproken. Op papier vonden heel wat schermutselingen plaats met de Utrechtse (kinder-)politie, waarmee het JAC overigens ook al in de begintijd uitstekende relaties onderhield. Van Wijk: „We opereerden in een schemergebied, op de rand van legaal en illegaal, ook met hulp bieden aan minderjarigen. We beriepen ons op de uitzonderlijke omstandigheden en stelden ons als hulpverleners voor dat artikel 280 niet voor ons geschreven was. Wij waren immers geen *malafide kinderverbergers*. Wij onttrokken geen kinderen aan de ouderlijke macht. Dat hadden ze zelf al gedaan, wij hielpen alleen. En zo goed mogelijk”.

Hulp aan weggelopen jongeren, daar is het JAC bekend mee geworden. Dat sprong in het oog. Maar dat aureool dekt allang de lading niet meer helemaal; het is zelfs behoorlijk gaan knellen. Het JAC behapt namelijk alles: vragen over werk, uitkering, seksualiteit, incest, jeugdtrauma's, studiefinanciering, eigen paspoort, migratie van de ouders, crisissituaties, aids, voogdijwiziging, schurft of ongewenste zwangerschap. „Een informatief, materieel, medisch en psychosociaal totaalpakket voor jongeren”, noemt Marjo Swart (39), arts en directielid het. „Het waren heel handige lobbyisten die het JAC in Utrecht hebben opgezet. Heel slimme deskundigen, een samenraapsel van ontevreden lui uit de gezondheidszorg, die vanaf het begin een goed lopende organisatie hebben opgezet. Ze zaten niet als andere JAC's op een kamertje links achter, maar hadden meteen een heel pand aan de Oudegracht”.

Jongeren tussen de 12 en 25 jaar kunnen bij een van de veertig JAC's in het land terecht. Utrechtse registratiegegevens over de periode 1987 tot en met 1989 laten zien dat jaarlijks rond de achthonderd nieuwe aanmeldingen van jongeren binnenkomen tijdens de dagelijkse spreekuren. Ruim 80 procent is tussen de vijftien en twintig jaar, acht procent is veertien jaar of jonger. Jongens zijn met 52 procent in de meerderheid, vooral veroorzaakt door de relatief grote groep allochtone jongens. De laatste jaren zijn niet-Nederlandse jongeren (jongens en meisjes) bijna de helft van het totaal aantal klanten gaan uitmaken.

De helft van alle spreekurklanten komt uit de stad Utrecht; een kwart uit de provincie Utrecht en de rest uit andere delen van het land. De helft van de achthonderd jongeren woont nog thuis; een op de tien leidt een zwerfend bestaan. Vooral spanningen met ouders of verzorgers zijn redenen om naar het JAC te gaan. Voor de rest gaat het globaal om vragen over acuut onderdak en/of inkomen.

Na het weglopen van (te)huis en een tijdelijke uithuisplaatsing (550 per jaar) in tehuis of pleeggezin keert de helft, zo blijkt uit genoemde cijfers, na verloop van tijd terug naar huis. Een kwart van alle weglopers wordt definitief geplaatst in een pleeggezin, tehuis of kamertrainingsproject. Vijftien procent gaat op kamers wonen, al of niet met begeleiding van het JAC.

Als iemand bij het JAC aanklopt, volgt altijd een intakegesprek. Er is wel vrij snel contact met de ouders, niet om met hen te praten maar om hen te vertellen dat hun kind bij het JAC zit en eventueel om ze gerust te stellen. Het hangt van de jongere zelf af wat er verder gebeurt. Meestal volgt al snel een gesprek met de ouders, waarbij een medewerker van het JAC aanwezig is. „Vergis je niet”, zegt Carla Vliex, psychologe en coördinator pr en voorlichting,

„ouders houden zo'n gesprek vaak zelf af. Een enkeling is opgelucht dat er nu hulp is ingeroepen maar meestal schrikken ze zich rot, ontkennen de problemen of zijn ontzet dat wij het voor hun kind opnemen in plaats van voor hen. Een paar keer per jaar is de situatie heel bedreigend. Een à twee keer per jaar wordt het JAC bedreigd en we nemen in zo'n uitzonderlijk geval contact op met de kinderplicht”.

Als iemand wegloopt van huis - of wordt weggestuurd - is er door de wachtlijsten bijna nooit meteen een plekje vrij bij een kamertraining (ongeveer dertig panden in Utrecht en Nieuwegein, waar jongeren - begeleid - op kamers kunnen wonen). Een acute oplossing kan een opvangcentrum of -gezin zijn. Na een week tot drie maanden kan de jongere, afhankelijk van leeftijd en mogelijkheden, terecht komen in de kamertraining, een internaat of in een leefgroep (voor jongeren die nog geen achttien zijn; er is dag en nacht een begeleider aanwezig).

De 17-jarige Samira uit Maarssen is zo'n meisje dat wegliep en via het JAC anderhalf jaar geleden een kamer kreeg in een kamertrainingsproject. „Als ik thuis was gebleven, was ik nergens gekomen. Nu heb ik iets voor mezelf bereikt: vrijheid”.

Samira, dochter van Indonesische ouders, twee jongere broers, geboren in Utrecht. Een prachtmeid. Ze is spraakzaam, open en klinkt wijs, zo met haar grote kindersloffen aan. Als ze vertelt waarom het contact met

naar ouders zo moeilijk verloopt ('het is plus tegen plus en dat gaat niet') klemt ze, zonder dat ze daar erg in heeft, een pluchen Smurf tegen zich aan. „Thuis kon ik me niet ontploien”, zegt ze. „Mijn ouders gaven me het gevoel dat ik niets was. Ik kon niks, was niks, mocht niks. Niet bellen, geen vriendinnen thuis ontvangen, niet uit. Ik ging zelf geloven dat ik niks was en ik dacht dat ik het enige meisje in zo'n situatie was. Ik was een goeie toneelspeelster. Kon me heel vrolijk voordoen terwijl ik dat niet was. Ik moest me constant bewijzen en liegen, ook tegenover mezelf. Ik werd niet geslagen maar wel psychisch de grond ingeboord. Mijn Engelse lerares op de HAVO zag dat aan me, ze hielp me. Dank zij haar en de cheffin in een zaak waar ik af en toe werkte, durfde ik op mijn vijftiende voor het eerst weg te lopen”.

Ze ging terug naar huis, maar liep later opnieuw weg. Via de Kinderbescherming kwam ze in contact met het JAC. „Ik kon in een keer mijn hele verhaal kwijt. Ze namen me serieus. Dat was totaal nieuw voor mij”.

Samira kon tijdelijk terecht bij een pleeggezin en binnen drie maanden zat ze op het kamertrainingscentrum. Haar ouders accepteerden niet dat ze weg was. „Ze verwteten me dat ik 'verhollandst' ben. Dat ben ik ook, maar dat kunnen ze niet accepteren. Wat wil je? Ik ben hier geboren en opgegroeid”.

Zodra ze op veilige afstand was, veranderde ze een paar zaken. „Dat leugenachtige wat ik thuis had...het duurt heel lang voor je daar af bent. Ik heb er een ontzettende hekel aan. En het hoeft ook niet meer. Hier op het trainingsproject kun je gewoon eerlijk tegen je begeleider zeggen dat je uitgaat. En de volgende ochtend vragen ze hoe het was. Ongelooflijk”.

Enige materiële zorgzaamheid kreeg ze na haar vertrek wel van thuis. Of ze genoeg geld had, of ze wel at. Maar voor het overige is het contact koel. „Op mijn kamer zijn ze nog nooit geweest en daar heb ik me maar bij neergelegd. Ik hou nog steeds van mijn ouders. Het ergste wat je kan overkomen, maar ik hou heel veel van ze”.

Op school was ze in de tussentijd vaak afwezig en ze bleef

zitten in 4-HAVO. Vriendinnen en leraren waren op de hoogte en steunden haar. Toch ging ze van school; haar broer zat er ook en hield haar in de gaten. „Ik dacht dat ik zo op een andere school terecht kon. Wat dacht je wát? Niemand wilde me hebben. Zodra het woordje 'kamertrainings-project' viel, zat ik in de hoek van probleemkinderen en die wilden ze niet. Ik had al drie maanden school verloren en ik wilde zo graag gewoon naar school. Iemand adviseerde me avondonderwijs, maar door m'n leerachterstand en de baan die ik er overdag bij had, lukte het niet”. Ze heeft nu een brief geschreven aan een scholengemeenschap, waarin ze uitlegt waarom ze voor de derde keer 4-HAVO wil doen. „Ik hoop dat ze me aannemen. Anders word ik gek”. Want daarna wil ze atheneum doen en psychologie studeren.

De contacten met het JAC noemt ze het beste wat haar tot nu toe overkomen is. „Wat ze doen, hoe ze voor je klaar staan, hoe ver ze gaan, gewoon perfect. Mijn vaste begeleider is van alles op de hoogte. Ik kan haar altijd bellen”.

Carla Vliex (30), sinds zes jaar bij het JAC, werkte mee aan het opzetten van een informatiebestand voor alle JAC's, waarin algemeen bruikbare informatie over de rechten van weglopers, kindbescherming, vreemdelingenrecht et cetera. „Het is heel belangrijk voor jongeren in zo'n situatie dat zij eigen geld en een dak boven het hoofd hebben. Je kunt wel uren praten over depressies en de oorzaken, maar als je geen geld en huis hebt, zal die depressie ook langer duren”, zegt Vliex.

Van hot naar haar. Zo omschrijft ze het leven van de 17-jarige Denise uit Utrecht nog het beste. Van adoptiegezin naar tehuis, van opvanggezin naar het ene na het andere opvangcentrum, in de stad en daarbuiten. Zoeken, zoeken. „Ik zocht altijd naar iets of iemand terwijl ik zelf moest leren leven. Daarom liep ik steeds weg. In vijf jaar contact met het JAC heb ik veel geleerd, bij voorbeeld dat je niet zo voor problemen moet weglopen maar ze moet uitpraten, hoe moeilijk ook”.

Denise, grote bruine ogen, vertelt haar verhaal vrij gelaten. Alsof het over iemand anders gaat. Dat lijkt, gezien de inhoud, maar beter ook. Zij is net als Samira een sprekend voorbeeld van wat de gezins-therapeute E. van den Eerenbeemt eens omschreef als: *hoe rotter de ouders, hoe loyaler het kind*. Na haar verhaal concludeert ze: „Ik verwijt mijn moeder niets, hoor. Wat schiet je ermee op? Nou, diep in m'n hart verwijt ik het haar wel, maar ik zal het haar nooit in d'r gezicht kunnen zeggen. Misschien later, in een brief of zo”.

Denise werd als baby van een jaar afgestaan, omdat het haar moeder 'niet uitkwam'. Die koos voor een nieuwe man in haar leven en daar paste Denise op dat moment niet bij. Na een jaar kindertehuis werd ze geadopteerd door een echtpaar in de regio Utrecht, van wie ze tot haar achtste dacht dat het haar echte ouders waren. „Het was fijn daar. Maar mijn adoptie-moeder stierf toen ik zes was. Mijn vader vond een nieuwe vriendin, die een maand voor hun huwelijk, aan borstkanker overleed. Ik ging toen eens in mijn babyboek kijken en daar stond alles in, dat ik geadopteerd was. Ik begreep het nie helemaal”.

Toen Denise negen was, heb trouwde haar adoptie-vader met een vrouw die al twee dochters had. Vanaf die tijd ging het mis. „Ik begreep al niet waarom hij zo vlug weer trouwde. E vond dat hij me in de steek liet. Hij trok die andere kindere voor, vond ik”. De slechte verhouding met haar stiefmoeder en -zusjes resulteerde in de vo

gende dialogen. Stiefmoeder zij eruit of ik eruit. Stiefzusje tegen Denise: jij moet weg. Denise: waarom? Jullie zijn hier a laatsten gekomen. Stiefzusje maar jij bent geadopteerd. Vo Denise was dat aanleiding t vertrekken. Ze was toen twa jaar.

Op haar dertiende kon ze door toedoen van het JAC naar een tehuis. Er vond na drie maanden 'een akkefietje' ron een zoekgeraakte sleutel plaats en Denise vertrok. „Het was daar vrij gesloten en streng. I was er verdrietig om want j vond dat ik dat niet had verdiend. Geen vader en moeder dat komt hard aan. En dan: denk je dan extra aan in zo tehuis”. Een pleeggezin, een opvangcentrum en een opvanghuis later - ze was inmiddels veertien - ging ze met een vriend die ze had ontmoet, een poosje op Hoog Catharij rondhangen. „Blowen, heroïne van alles. Toen ik er zat, was, belde ik het JAC en moest onmiddellijk komen. I kreeg methadon en werd na een week weer een beetje normaal. Ze werd geplaatst in een tehuis in Hilversum, waar ze een jaar bleef, voor haar doen lang. „I leerde in die plaats mijn vrienden kennen, met wie ik nu woon. Ging het hele jaar naar school maar het lukte niet erg. En af en toe ging ik weer naar HC. I dacht dat ik dan vrij was, maar dat was natuurlijk niet zo. I kwam steeds weer terug. Tot i zwanger was en weg moes want daar hadden ze geen opvang voor”. Denise haalt twee foto's van 'dat babietje' uit haar tas. „Een jongetje, overleden. Veel te vroeg geboren. Ik gij er steeds met mijn gevoel tgenin dat ik zwanger was en i denk dat dat babietje dat o wel heeft gevoeld”. Ze zegt h bijna terloops.

Vlak voor de bevalling had i haar echte moeder opgespoord en omdat ze uit het tehuis moest, bood haar moeder haar onderdak aan. „Weer een te leurstelling, want ze had zelf t veel problemen. Een week na d bevalling stond ik weer op straat. Mijn moeder liet me z maar gaan, ja. Ik zei tegen haar eigenlijk heb je me nu voor d tweede keer weggegeven. I verwijt haar niets, hoor. W schiet je ermee op? Ik vind a leen dat zij vroeger te snel v een man heeft gekozen. Ik heb haar gezegd: als ik in jouw positie was, had ik altijd voor mijn kind gekozen. Een man...er lpen zoveel mannen op de wereld. Maar dat je je eigen kind weggeeft, begrijp ik niet”.

Op dit moment woont Denise samen met haar vriend. Ze wil graag naar de MEAO en dat maatschappelijk werkster worden. „Ik wil mensen laten zien, dat de wereld niet vergaat als j problemen hebt, dat je je nie moet laten gebruiken door anderen. Ik hoop dat ze niet het zelfde meemaken als ik. En anders wil ik ze helpen die ellendte verwerken”.

In hoeverre is de reactie van ouders op hun weggelopen kind door de jaren veranderd, is d vraag aan Swart en Van Wijk. „Alle reacties zijn er nog steeds hoewel misschien iets minder paniekerig dan vroeger. Als j onder de boosheid de panie voelt, kun je helpen”, zegt Marjo Swart. Arthur signaleert wel iets meer onverschilligheid: t Jantje bij jullie? Nou, hij zoekt 't maar uit'. Je ziet het vaak na echtscheiding, als alle aandacht uitgaat naar de nieuwe partner. Het kerngezin van vroeger is minder heilig geworden. Het is nu minder taboe om toe te geven: ik red het niet”.

'Seksuele delicten jeugdigen beslist niet vergoelijken'

UN 9-7

(Door Ineke Peters)

UTRECHT — De Utrechtse kinderpsychiater en seksuoloog Frits Bruinsma vindt het gevaarlijk dat minderjarigen die een zedenmisdrif hebben gepleegd, in Nederland vaak voor hun gedrag worden geëxecuteerd. De praktijk leert namelijk dat volwassen zedendelinquenten vaak al op jonge leeftijd voor een seksueel vergrijp met de politie in aanraking zijn gekomen.

Daarom nam hij twee jaar geleden het initiatief voor het project 'Jeugdige Zedendelinquenten'. In samenwerking met de politie, de Raad voor de Kinderbescherming en het openbaar ministerie in Utrecht bezoekt Bruinsma sinds 1 april '88 iedere minderjarige zedendelinquent direct na zijn aanhouding op het Utrechtse politiebureau. De psychiater/seksuoloog praat met de jeugdige verdachten, tot nu toe alleen jongens, en maakt daarna een rapport op met een eventueel behandelingsadvies. Het doel daarvan is herhaling van het misdrijf voorkomen en de jongen zo nodig te helpen met zijn problemen. De behandeling kan ambulante of klinisch zijn, vrijwillig of opgelegd door justitie.

Volgens Bruinsma is het project 'Jeugdige Zedendelinquenten' het eerste project in Nederland dat een vroeger aanpak van de jonge seksuele delinquent behelst. Het is, vindt hij, ook noodzakelijk dat de jongeren een specifieke behandeling krijgen, gericht op het seksuologisch aspect van hun zaak.

Voorkomen

Als voorbeeld wijst de psychiater/seksuoloog op de 19-jarige D. van B. uit Hoorn, die donderdag door de Zwolse rechtbank is schuldig bevonden aan de zogeheten 'Kamper moordzaak'. Van B. was bij een willekeurige studente binnengedrongen, had haar verkracht en vervolgens vermoord. Hij is voor deze moord en twee verkrachtingen in Hoorn donderdag veroordeeld tot vijftien jaar gevangenisstraf en terbeschikkingstelling (tbs) met verpleging. Tijdens de

rechtszaak is gebleken dat D. van B. in 1987 wegens een eerdere verkrachting was geplaatst in De Dreef, een inrichting voor jeugdigen in Wapenveld.

"Toen ik dat in de krant las, dacht ik waren die nieuwe misdrijven niet te voorkomen geweest", aldus Bruinsma. "Als ik die jongen op zijn zeventiende had gezien, had ik misschien toch in kunnen grijpen. Het gaat erom dat je de gevaarlijke momenten voor die jongen herkent; wanneer krijgt zo'n jongen seksueel gewelddadige impulsen. De gedachten die daarop volgen moet je doorbreken, waardoor je kunt voorkomen wat anders daarna zou gebeuren. Ik denk dat in De Dreef niet specifiek is gekeken naar het seksuologisch aspect, zijn waarschijnlijk afwijkende seksuele ontwikkeling; wel naar z'n verleden, zijn sociale achtergrond enzovoort".

"Maar het gaat om de vraag waarom die jongen op dat moment dit seksuele delict heeft gepleegd. Meestal geven we daarop het antwoord dat hij zo'n moeilijke jeugd heeft gehad, veel tekort is gekomen en verlegen is naar meisjes toe. Op grond daarvan krijgt hij als straf een training sociale vaardigheid of een alternatieve straf, maar dat is niet vaak voldoende. Als iemand op zo'n jonge leeftijd een zedenmisdrif pleegt en hij wordt daarvoor verder niet behandeld dan kan hij zich steeds verder in die richting ontwikkelen".

Puberteit

"Bij een jongen die een zedenmisdrif heeft gepleegd, zegt de kinderrechter al gauw dat het wel zal horen bij het experimenteren op seksueel gebied in de puberteit. Maar de escalatie kan wel toenemen en als hij een paar jaar later iemand verkracht, klimt iedereen terecht in de gordijnen. Daarom vind ik het gevaarlijk om het seksuele gedrag van jeugdigen te vergoelijken".

Bepaalde prikkels van buitenaf zetten volgens Bruinsma bij zedendelinquenten seksuele fantasieën in gang. Als zij over die fantasieën geen controle krijgen, kunnen ze tot uitvoering worden gebracht en dus leiden tot een zedenmisdrif. "Zo'n prikkel is bij voorbeeld dat de jongen zich uitgelachen, bedreigd of vernederd voelt", legt hij uit. "In eerste instantie trekt hij zich dan terug en voelt zich door iedereen verlaten. Daarna bedenkt hij

hoe hij kan laten zien dat hij sterker is dan iedereen. Op die fantasieën kan hij masturberen, wat hem voor even een goed gevoel geeft".

"Als hij niet masturbeert en zijn fantasieën niet onder controle heeft, kan dat leiden tot een zedendelict. De jongen kan zich daarbij machtig en succesvol voelen en later enorm schuldig. Hij schaamt zich kapot en zegt dat hij zo iets nooit meer zal doen. Maar als je daarin als buitenstaander meegaat, doe je mee in de onderdrukking van de gebeurtenis die hij zich eigenlijk niet meer wil herinneren. Daarom ontkennen de meeste jongens het delict ook in eerste instantie".

"Zo'n jongen moet zijn gevoel juist erkennen en er controle over leren uitoefenen. Want anders treden dezelfde mechanismes weer in werking als hij zich opnieuw uitgelachen voelt en kan daarop een nieuw zedenmisdrif volgen".

In de ruim twee jaar dat het project 'Jeugdige Zedendelinquenten' inmiddels loopt had de psychiater op het politiebureau contact met 47 jongens tussen de tien en negentien jaar. Zo'n tien procent wilde niets met Bruinsma te maken hebben en hield stijf de mond dicht. Bijna de helft van de jongens had ontucht gepleegd met kleine kinderen. Uit de taxatierapporten die Bruinsma na zijn gesprek schreef, blijkt dat veel van de jeugdige zedendelinquenten problemen thuis en op school hebben en zich onzeker en eenzaam voelen.

De Raad voor de Kinderbescherming nam in de meeste gevallen het advies van Bruinsma geheel of gedeeltelijk over. De betreffende jongens gingen in behandeling, maar het was niet altijd makkelijk ze ergens onder te brengen. Bij hulpverleningsinstanties als het Rlagg wordt volgens Frits Bruinsma nog te weinig gekeken naar de seksuele kanten aan de zaak. Bij de Rutgersstichting zijn nauwelijks mogelijkheden voor minderjarigen. En op etnische jongeren en op de groep minder begaafden blijken de hulpverleningsinstanties al helemaal niet te zijn ingericht.

Centrum

Inmiddels heeft de Utrechtse psychiater/seksuoloog daarom een subsidie-aanvraag inge-

diend voor de oprichting van een specifiek centrum voor jeugdige zedendelinquenten voor de provincie Utrecht. Daarin zou de taxatie, opvang en behandeling moeten gebeuren van deze groep.

Wilma Kloosterman, chef van de Utrechtse kinder- en zedenpolitie, vindt de aanpak van Bruinsma prima passen in het beleid dat de Utrechtse kinderen zedenpolitie sinds jaar en dag voert. Zij zegt: "Wij hebben hier de houding dat we niet alleen naar de strafrechtelijke kant kijken, maar ook naar de problematiek van de jongeren en van de slachtoffers. Als wij kinderen aanhouden is ons eerste doel niet vergelding, maar in een zo vroeg mogelijk stadium kijken wat er met ze aan de hand is en zoeken naar een reactie waardoor ze in de toekomst niet nog een keer zo iets doen".

Net als Bruinsma heeft ook de kinder- en zedenpolitie geconstateerd dat ze 'niet veel kunnen' met jonge zedendelinquenten. Peter Huijbregts, coördinator zedenzaken bij de Utrechtse gemeentepolitie, zegt daarover: "Met zedendelinquentjes tot achttien jaar kunnen we bijna geen kant op. We kunnen ze bijvoorbeeld niet geplaatst krijgen in tehuizen, omdat de groepen daar meestal gemengd zijn. Men

vindt het eng iemand in huis te halen die iets op zedengebied heeft misdaan. Alleen in het jongerenhuis Harreveld in de Achterhoek is een speciale afdeling voor deze groep jeugdige daders".

"In Nederland wordt sowieso nog heel weinig gedaan aan vader-hulpverlening", aldus Wilma Kloosterman. "En al helemaal niet specifiek gericht op jonge kinderen. Terwijl wij ons hier regelmatig afvragen: hebben ze het eerder gedaan, hoe zit het in 't koppie? Bovendien hebben onderzoeken aangetoond, en wij hebben ook een aantal ervaringen met meerderjarigen, dat volwassen zedendelinquenten vaak vroeger al eens iets op dat gebied hebben misdaan. Het begint soms met gluren of exhibitionisme, maar dat kan op latere leeftijd best tot een zware verkrachting leiden".

Daderhulp

Het doel van het project 'Jeugdige Zedendelinquenten', dat uniek is voor Nederland, is volgens politiechef Kloosterman aan te tonen dat er een duidelijke leercurve zit in het hulpverleningscircuit. Dat geldt in feite niet alleen voor minderjarige daders, maar ook voor volwassen delinquenten. En nog sterker voor iemand die een zedenmisdrif heeft gepleegd. "De hulpverlening heeft lange tijd niet aan daderhulp willen beginnen, maar daarin komt langzamerhand verandering", weet Kloosterman. "Bovendien leert de ervaring dat we regelmatig meemaken dat een zedendelinquent zelf ook vroeger slachtoffer is geweest van seksuele of lichamelijke mishandeling, of in een zeer slechte gezinssituatie is opgevoerd".

Frits Bruinsma ziet op het Utrechtse politiebureau, en sinds kort ook deels elders in de regio, iedere minderjarige die daar voor een zedendelict is terechtgekomen. Voor exhibitionisme wordt door de politie nog maar zelden proces-verbaal opgemaakt, maar de psychiater/seksuoloog wordt ook bij deze jongens geroepen. Exhibitionisme kan immers de voorbode zijn van ernstiger zedenmisdriften op latere leeftijd.

Wat Wilma Kloosterman betreft wordt het tijd voor gedwongen hulpverlening aan daders. Tot nu toe wilden hulpverleners eigenlijk alleen met mensen werken die zelf om hulp vroegen. "Maar daders vinden zichzelf vaak in eerste instantie niet iemand met een probleem. Ze zullen dus niet snel zelf voor hulp komen. Wij vinden het prima als justitie hulp oplegt als bijzondere voorwaarde bij een voorwaardelijke straf. Dan werkt die straf als stok achter de deur".

De twee jaar dat het project nu loopt is te kort om iets te zeggen over een eventuele verminderde kans op herhaling van het zedenmisdrif na tussenkomst van de hulpverlening. Maar tot nu toe is, op een enkele uitzondering na, geen van de door Bruinsma onderzochte jongens opnieuw aangehouden voor een zedenzaak. "Dat is op zich al een goed teken", aldus Peter Huijbregts.

TV-film maakt van tienjarige knaap een verkrachter G.V.A. 23-7

Een tienjarige jongen uit Rochester is gearresteerd op verdenking van verkrachting van twee kleine meisjes. Volgens de politie van New York kwam de jongen op het idee de meisjes te verkrachten nadat hij een "seksueel expliciete" film had gezien op televisie. De knaap is vrijdag gearresteerd als "jeugdige delinquent" op beschuldiging van sodomie en verkrachting van een 8-jarig meisje en haar 4-jarig zusje. Beide slachtoffertjes worden in het ziekenhuis verzorgd.

EEN KIND NOG

Een jongen van 10 in de stad Rochester in de Amerikaanse staat New York is gearresteerd op verdenking van het verkrachten van twee kleine meisjes. De jongen heeft gezegd, dat hij tot zijn gedrag gekomen is na het zien van blote films. De jongen is, als jeugdige delinquent, in staat van beschuldiging gesteld wegens het verkrachten en onzedelijk betasten van een meisje van acht en haar zusje van vier.

Jeugdige verkrachter

ROCHESTER (Rtr) — Een jongen van 10 in Rochester in de staat New York is gearresteerd op verdenking van het verkrachten van twee kleine meisjes (8 en 4 jaar), aldus de politie gisteren. De jongen heeft gezegd, dat hij tot zijn gedrag gekomen is na het zien van blote films. Hij is in staat van beschuldiging gesteld.

Minderjarige G.V.A. 24-7 aangehouden wegens zedenfeiten

De rijkswacht van Sint-Pieters-Woluwe heeft een jongeman aangehouden die wordt verdacht van een reeks aanrandingen van erg jonge kinderen.

Sinds twee jaar werden verscheidene kinderen van 9 tot 12 jaar in de Venelles-wijk in Sint-Pieters-Woluwe aangerand. De dader ging steeds op dezelfde manier tewerk: hij nodigde de kinderen uit om met hem te gaan spelen, lokte hen naar het struikgewas, toonde pornografische lectuur, kleepte hen uit en bestaste zijn slachtoffertjes.

Tien man sterke bende verkrachters gearresteerd in Luik

De gerechtelijke politie van Luik voert momenteel een onderzoek naar verscheidene gevallen van pedofilie en verkrachting van minderjarigen. Tegen tien personen is inmiddels een aanhoudingsbevel afgeleverd. Drie van hen, onder wie een Waalse pastoor, zitten nu achter de tralies.

De zaak begon op 21 februari jl. toen onderzoeksrechter Reyners uit Luik tot de aanhouding besloot van de 59-jarige Julien D. uit Rocourt en zijn vriend de 67-jarige Armand L. uit Neuvil-le-en-Condroz. De twee mannen werden verdacht van pedofilie. Van 1985 tot 1987 hield D. iedere woensdagnamiddag een minderjarig meisje bij. Hij bracht haar dan naar zijn vriend L. en daar werden zedenmisdrijven gepleegd. Voorts is uit het onderzoek gebleken dat het duo ook aankondigingen plaatste in bepaalde kranten met het oog op het aantrekken van klanten voor het meisje. Die kwamen dan op bezoek bij L. waar het meisje werd uitgeleend onder de ogen van het duo. De twee gingen na die uitleenbeurten telkens ook nog zelf "aan het werk". Momenteel zijn nog negen andere personen eveneens ter beschikking van het parket van Luik gesteld. Tegen acht van hen is een aanhoudingsbevel afgeleverd. Behalve het reeds genoemde duo zitten drie van de acht opgesloten. De anderen werden in voorlopige vrijheid gesteld. De aangehouden pastoor zou, volgens de inspecteurs, het meisje 5 tot 8 maal hebben verkracht. Een 42-jarige man uit Boncelles heeft bekend het slachtoffer tweemaal te hebben verkracht en een 54-jarige uit Nandrin bekende twee verkrachtingsbeurten.

De inspecteurs vermoeden dat bepaalde verdachten mogelijk ook betrokken kunnen zijn bij een reeks verkrachtingen van een tiental andere minderjarigen.

Daders in Charleroi aangehouden Meisje uit Bredene werd ontvoerd en verkracht

Twee mannen uit Charleroi, die tijdens het voorbije weekend een dertienjarig meisje uit Bredene ontvoerden en seksueel misbruikten, werden door onderzoeksrechter Heimans uit Brugge onder aanhoudingsmandaat geplaatst.

Het meisje werd zaterdagavond omstreeks 22 u. door een auto klemgereden. De wagen werd bestuurd door een 25-jarige man uit Charleroi. Met geweld en onder bedreiging van een wapen, werd het meisje in de auto gesleurd. Ze reden richting

Charleroi, waar het meisje in de woning van de man seksueel werd misbruikt en geterriseerd. In de slaapkamer van de man vond men drie wapens naast het bed, waarvan één geladen. Vervolgens zocht de man ook nog zijn vriend op in Charleroi.

Ook deze man vergreep zich aan het meisje. De mannen besloten toen het meisje in het holst van de nacht terug naar huis te brengen.

Het slachtoffer kon een vrij goede beschrijving van de twee

daders geven. Zij wist de politiediensten ook te zeggen dat het tweetal zich met een zwarte auto verplaatste. Aan de kust werd een grootscheepse zoekactie uitgevoerd. Het spoor leidde uiteindelijk naar Charleroi waar het observatie- en arrestatieteam van de gerechtelijke politie van Brugge een inval deed in de woningen van de twee mannen. Beiden zijn geen onbekenden voor het parket. Zij zijn verantwoordelijk voor een reeks diefstallen met geweld en druggebruik.

Gentse G.V.A. 14/4 politie-inspecteur verkrachtte dochter

Danny S., een inspecteur bij de Gentse politie, misbruikte gedurende meer dan een jaar zijn veertienjarige dochter. Het slachtoffer ging enkele dagen geleden zelf aangifte doen bij de gerechtelijke politie.

Zesjarig jongetje misbruikt in G.V.A. Anderlecht 77-7-90

In Anderlecht werd een zesjarig jongetje misbruikt, nadat een man hem meelokte met de mededeling dat hij een poesje met jongen had. Blijkbaar durfde het kind niet alles meteen aan zijn ouders te vertellen, want het voorval kwam pas later aan het licht. Het gerecht stelt een onderzoek in.

Verkrachter G.V.A. 77-7 van minderjarige aangehouden in Gent

De Gentse onderzoeksrechter hield gisteren Eddy B. (26) uit Gent aan op betichting van verkrachting van een minderjarige. Het dertienjarige slachtoffer was een ver familielid van Eddy B., die regelmatig bij haar thuis op bezoek kwam. Afgelopen week-einde zag hij zijn kans schoon om zich aan het meisje, dat bijzonder lager onderwijs volgt, te vergrijpen.

Correctionele rechtbank van Dendermonde

Drie jaar voor verkrachter van tienjarig meisje

De correctionele rechtbank van Dendermonde veroordeelde Jacques G. (47) uit Sint-Niklaas tot drie jaar gevangenisstraf waarvan één jaar met uitstel. De man werd beschuldigd van verkrachting, aanranding van de eerbaarheid en openbare zedenschennis. Hij pleegde de feiten in de periode van januari 1989 tot 15 februari 1990 op de tienjarige dochter van zijn bijzit.

Kolonel Bruggeman vraagt aandacht voor de opvang van het slachtoffer

Aantal G.V.A. 24-7 geregistreerde zedemisdrijven daalt

Het aantal verkrachtingen dat door de politiediensten (rijkswacht, gemeentepolitie en gerechtelijke politie) tussen 1985 en 1988 werd geregistreerd, is aanzienlijk gedaald. In de loop van 1985 werden 600 verkrachtingen geregistreerd, in 1986 465, in 1987 493 en in 1988 394. Ook het aantal 'aanrandingen van de eerbaarheid' liep in deze periode terug van 1.672 tot 1.382. Het aantal gevallen van exhibitionisme steeg daarentegen van 1.363 tot 1.450. 'Prostitutie' daalde lichtjes van 306 tot 244. Het totaal aantal in ons land geregistreerde zedenmisdrijven nam af van 4.846 in 1985 tot 4.101 in 1988.

Deze cijfers staan afgedrukt in het jongste nummer van 'Panopticon', het Tijdschrift voor Strafrecht, Criminologie en Forensisch Welzijnswerk. De gegevens werden verstrekt door kolonel Bruggeman van de Generale Staf van de Rijkswacht, die zich hiervoor baseert op de registraties door de rijkswachtcomputer.

De cijfers zijn het resultaat van een gegevensuitwisseling die door de procureur-generaal werd opgelegd. Bruggeman vindt het opvallend dat het aantal geregistreerde verkrachtingen afnam ondanks het feit dat de bespreekbaarheid van deze thematiek vergrootte. Maar ook sociale 'aanvaarding' en drempelvrees voor aangifte beïnvloedden dat statistisch resultaat.

In zijn artikel heeft Bruggeman het ook over de politionele aanpak van daden van seksuele agressie. Aandacht voor de opvang van het slachtoffer komt ook het gerechtelijk onderzoek ten goede, zo meent hij.

"Koppelt men aan deze opvang een aangepaste techniek van verhoor — zeker met betrekking tot het kind-slachtoffer — en technische vaststellingen door middel van de onlangs voorgestelde Set Seksuele Agressie, dan zijn we er van overtuigd dat zowel de belangen van het slachtoffer als deze van de gerechtelijke overheid gewaarborgd zijn", aldus de kolonel.

Bruggeman pleit tot slot voor een centrale databank voor gewelddelicten, zodat de dader snel kan worden opgespoord.

LD di 10-7-90

ARNHEM (ANP) - De Arnhemse rechtbank veroordeelde een 58-jarige man uit 's Heerenberg vandaag tot 8 jaar cel voor het mishandelen en plegen van incest met zijn nu 16-jarige stiefdochter Petra. Officier van justitie mr. Buist noemde het één van de gruwelijkste voorbeelden van incest uit de geschiedenis.

De man misbruikte zijn pleegdochter 5 jaar lang, vanaf haar zevende jaar. Vaak werden eerst pornofilms gedraaid, waarna de vader een kennis de situaties naspeelden met Petra. Ook de broers van het meisje misbruikten haar.

Acht jaar cel voor vader in gruwelijke incestzaak

De vader mishandelde zijn stiefdochter geregeld door haar te bewerken met scheermesjes en te slaan met een leren riem. Ook sloot hij haar dagenlang op in een kast, waarbij zij boterhammen met wc-papier moest eten. Bovendien drukte hij meestal zijn sigarettenpeuken uit op haar lichaam.

De zaak kwam aan het rollen, toen Petra na uithuisplaatsing haar relaas vertelde aan haar pleegouders. Uit psychiatrisch onderzoek is gebleken dat zowel de stiefvader als zijn stiefdochter zwakbegaafd tot debiel zijn. Het slachtoffer verblijft inmiddels in een psychiatrische kliniek.

Leidenaar krijgt tien maanden cel voor ontucht

LEIDEN - Een 42-jarige Leidenaar is vanmorgen door de Haagse rechtbank veroordeeld tot 15 maanden gevangenisstraf waarvan vijf maanden voorwaardelijk met een proeftijd van twee jaar. Hij werd schuldig bevonden aan het plegen van ontucht met zijn twee nichtjes van 8 en 11 jaar in de eerste helft van de jaren '80. De Leidenaar pleegde de ontucht terwijl de meisjes bij hem logeerden.

Tegen de man was twee weken geleden anderhalf jaar geëist waarvan zes maanden voorwaardelijk. De rechtbank bepaalde ook dat de man zich onder psychiatrische behandeling moet stellen.

Ontucht priesters toegedekt

Canadese bisschop weg na hard rapport van eigen commissie ¹² 20/7

ST. JOHN'S (AFP-UPI) - Aartsbisschop Alphonsus Penney van Saint John's in de Oostcanadese provincie Newfoundland heeft vorige week paus Johannes Paulus II zijn ontslag aangeboden. Daartoe heeft hij besloten, nadat een onderzoekscommissie hem onchristelijk gedrag had verweten bij de behandeling van klachten over seksueel misbruik van jongens door ongeveer twintig priesters.

Penney (65), sinds 1979 aartsbisschop, maakte zijn besluit bekend tijdens een persconferentie waarop het rapport van de door hemzelf ingestelde onderzoekscommissie werd gepresenteerd. De commissie

stond onder voorzitterschap van Gordon Winter, een anglicaan en voormalig plaatsvervangend gouverneur van Newfoundland.

Volgens de commissie ontving het aartsbisdom al sinds 1976 klachten over ontucht van priesters en anderen met jongens, vooral in het weeshuis van Mount Cashel vlakbij Saint John's. Het aartsbisdom stelde de autoriteiten echter niet op de hoogte en schoot de slachtoffers op geen enkele wijze te hulp.

Penney wordt verweten, dat hij de klachten niet volgens de richtlijnen van de r.-k. kerk heeft afgehandeld, maar ermee volstond de priesters

over te plaatsen. De onderzoekscommissie noemt zijn gedrag „onchristelijk” en de katholieke kerk onwaardig, omdat hij de priesters de hand boven het hoofd hield ten koste van de jongens.

Het schandaal heeft grote opschudding verwekt onder de 120.000 katholieken in Newfoundland, het armste deel van Canada. Honderden hebben de kerk inmiddels de rug toegekeerd en anderen zouden sterk overwegen dat te doen. De commissie beveelt het aartsbisdom aan zonder voorbehoud excuses aan te bieden, zijn verantwoordelijkheid te erkennen en de slachtoffers en hun familie schadeloos te stellen.

Nieuwsblad van het Noorden • woensdag 4 juli 1990

Advocaat schaatstrainer wil schorsing van voorlopige hechtenis

Van een onzer verslaggeefsters
ASSEN - De advocaat van schaatstrainer R.V. uit Smilde (43) wil dat zijn cliënt op vrije voeten wordt gesteld. De schaatstrainer zit vast op verdenking van ontucht met zes schaatspupillen en een aantal andere kinderen. Volgens de Leeuwarder advocaat, mr. A.J. van der Meer, is er geen gevaar voor herhaling aanwezig. Hij wil de rechter-commissaris verzoeken de voorlopige hechtenis te schorsen zodat een adequate hulpverlening op gang gebracht kan worden. Justitie is wel bang dat de Smildeger in herhaling zal vervallen. Morgen wordt het verzoek om schorsing in behandeling genomen.

Schaatstrainer niet in vrijheid

Van een onzer verslaggeefsters
ASSEN - De Smildeger schaatstrainer R.V. (43), die vastzit op verdenking van ontucht met zes schaatspupillen en enkele andere kinderen, blijft in voorarrest. De rechter-commissaris in Assen heeft het verzoek om schorsing van de voorlopige hechtenis niet gehonoreerd.

De advocaat van de schaatstrainer had hier om gevraagd om de man de gelegenheid te bieden adequate hulp te zoeken. Wel krijgt V. maandag van 7.00 tot 14.00 uur tijd voor een intake-gesprek, maar daarna zal hij zich weer bij het Huis van Bewaring in Assen moeten melden.

Aartsbisschop stapt op na slap behandeld sex-schandaal

SAINT-JEAN DE TERRE NEUVE - Aartsbisschop Alphonsus Penney van Saint-Jean de Terre-Neuve in Canada heeft vorige week paus Johannes Paulus II zijn ontslag aangeboden. Hij heeft daartoe besloten, nadat een onderzoekscommissie hem onchristelijk gedrag had verweten bij de behandeling van klachten over seksueel misbruik van jongens door ongeveer twintig priesters en andere leden van de RK Kerk.

Penney (65), sinds 1979 aartsbisschop, maakte zijn besluit gisteren bekend tijdens een persconferentie. Op dezelfde bijeenkomst werd het rapport van de door hem ingestelde onderzoekscommissie gepresenteerd.

Volgens de commissie ontving het aartsbisdom al sinds 1976 klachten over ontucht van priesters en andere katholieken met jongens. Het ging daarbij voornamelijk om jongens in het weeshuis van Mount Cashel, vlakbij Saint-Jean. Het aartsbisdom stelde de autoriteiten echter niet op de hoogte en schoot de slachtoffers op geen enkele wijze te hulp.

Penney wordt verweten, dat hij de klachten niet volgens de richtlijnen van de RK Kerk heeft afgehandeld, maar ermee heeft volstaan de priesters over te plaatsen. De onderzoekscommissie noemt zijn gedrag „onchristelijk” en de katholieke kerk onwaardig, omdat hij de priesters de hand boven het hoofd heeft gehouden ten koste van de jongens.

Het schandaal heeft grote opschudding verwekt onder de 120.000 katholieken in het aartsbisdom in Newfoundland, het armste deel van Canada. Honderden hebben de kerk inmiddels de rug toegekeerd en anderen overwegen sterk dat te doen.

VV/h N 19-7 90

NV/h N 7-7 90

LD di 10-7-90

LEIDEN — Er moet een periodieke test komen voor psychotherapeuten. Daaruit zou moeten blijken of de therapeut nog wel geschikt is voor zijn werk. Op die wijze kunnen excessen als ongewenst seksueel contact tussen hulpverlener en cliënt mogelijk voorkomen worden. De Leidse hoogleraar psychologie prof. dr. R. Diekstra stelt dit in een reactie op een rapport van de stichting Wetenschappelijk Onderzoek Sexualiteit en Geweld.

AC 24

Uit het rapport blijkt dat een behoorlijk aantal therapeuten een intiemer contact aanknoopt met cliënten dan strikt voor de behandeling noodzakelijk is. Volgens het onderzoek erkenden de meeste ondervraagde therapeuten seksuele gevoelens tegenover een of meer cliënten te hebben gehad. Zes procent van de ondervraagden gaf toe zelf ooit seksueel contact te hebben gehad met een patiënte.

De stichting pleit daarom voor gedragsregels en sancties voor het geval die regels overschreden worden. Ook zou de patiënt vooraf in kennis gesteld moeten worden over de aard en wijze van de behandeling. Voorts wil de stichting dat therapeuten veel beter worden voorbereid op de mogelijkheid dat cliënt en hulpverlener op elkaar verliefd kunnen worden.

„Het is van groot belang dat een therapeut leert omgaan met gevoelens van verliefdheid die een cliënt voor hem kan koesteren”, zo vindt Diekstra. „Hij moet leren daar niet op in te gaan en bij zichzelf zulke gevoelens te onderdrukken. Want bij een dergelijke intieme relatie verdwijnt de afstand die voor een goede therapie noodzakelijk is. De cliënt zal uiteindelijk bijna altijd schade lijden als een therapeutische relatie in een gewone relatie overgaat”, zegt de Leidse hoogleraar.

De opleidingsinstituten zijn er inmiddels ook van doordrongen dat aankomende therapeuten terdege gewezen moeten worden op de valkuilen die zij in hun beroepspraktijk tegen kunnen komen. Zo volgen studenten een training waarbij zij therapieën ondergaan die zij zelf later toepassen.

Een andere 'veiligheidsmaatregel' om problemen in de praktijk te voorkomen, is de verplichting voor elke geregistreerde therapeut zijn behandelingen met een collega door te spreken. „Maar als een therapeut ontwikkelingen verborgen houdt, wordt het heel moeilijk”, zo meent Diekstra.

De psychotherapeut P. van Baalen onderschrijft dat gevaar. „Ik denk dat zoiets ook nooit te vermijden is. Wat dat betreft, heeft het werken in teamverband voordelen. Daardoor kunnen collega's toch bepaalde ontwikkelingen opmerken”, aldus Van Baalen. „Toch zijn supervisie en intercollegiaal contact de beste instrumenten om problemen te voorkomen. Gelukkig wordt in de huidige opleidingen veel aandacht besteed aan de valkuilen waarin een psychotherapeut terecht kan komen. Bij de al wat langer afgestudeerde collega's die een dergelijke training vroeger niet hebben gehad, is vooral het intercollegiaal contact van groot belang.”

In zijn beroepscode heeft de Nederlandse Vereniging voor Psychotherapie een expliciet verbod op seksueel contact tussen hulpverlener en hulpvrager vastgelegd. „Want seksuele relaties tussen therapeut en cliënt zijn niet normaal en niet tolerabel”, aldus Henk Verburg van de Nederlandse Vereniging voor Ambulante Geestelijke Gezondheid, het overkoepelende orgaan van de Riagg's in Nederland. „Er is per definitie een verschil in macht en positie tussen de hulpverlener en de hulpvrager. Daarom kunnen dergelijke contacten niet. Wij denken dat regelmatige gesprekken tussen therapeuten een

preventieve werking kunnen hebben. In die gesprekken wordt een gemeenschappelijke norm vastgesteld en kunnen mogelijke ontsporingen vroegtijdig naar boven komen.”

Sinds vorig jaar kunnen cliënten terecht bij de Stichting Kwaliteitsbewaking Psychotherapie als naar hun mening een hulpverlener de

normen zou hebben overschreden. De stichting is opgericht op initiatief van de Gezondheidsraad. Toch is, als een cliënt hier aanklopt, het kwaad al geschied. Diekstra pleit daarom voor een periodieke test voor psychotherapeuten om te bepalen of de hulpverlener nog wel geschikt is voor zijn vak en zijn normen niet over een bepaalde grens heeft verlegd.

„Het is een discussie die al jaren in ons vak wordt gevoerd. Ik ben er voorstander van een student bij aanvang, tijdens en bij afronding van zijn studie te testen op zijn geschiktheid. Die test zou daarna periodiek herhaald moeten worden. Hij is per slot van rekening verantwoordelijk voor andere mensen. Net als een piloot. Hij wordt toch ook regelmatig aan een test onderworpen om te zien of hij in een noodgeval zijn toestel nog wel veilig aan de grond weet te krijgen en op tijd hulpvragen weet in te schakelen”, aldus Diekstra.

„Betrokkenheid en intimiteit zijn bij een therapeutische relatie belangrijk”, zegt de hoogleraar. „Maar hartstocht moet daar buiten blijven. Door het aangaan van een seksuele relatie met de cliënt betrek je hartstocht in de therapie. Dat betekent echter niet dat aanraken altijd slecht is. Zelfs als de cliënt daar meer uit leest dan de therapeut bedoelt. Hij zal alleen de noodzakelijke afstand moeten bewaren en dat desnoods ook hardop moeten uitspreken.”

Volgens Diekstra zijn excessen echter nooit geheel te voorkomen. „Dat is een illusie. Anderzijds is het nog helemaal niet duidelijk hoe vaak dit soort zaken voorkomen. Het plaatje is wetenschappelijk nog niet helder. Ik ontken de problematiek niet. Ik ken zelf gevallen waarbij ik denk: hoe heb je het in je hoofd kunnen halen er zover in te stappen. Maar er bestaan ook valse alarmen. Je moet geweldig oppassen bij het bepalen van de omvang van het probleem.”

● ARNOUD CORNELISSEN

NIP hééft al regels tegen seksueel contact

VK 20-7

In de Volkskrant van 20 juli werd bericht over een onderzoek naar seksueel contact tussen psychotherapeuten en cliënten. Naast de onderzoeksbevindingen maakte het bericht melding van enkele aanbevelingen van de onderzoeksters. Ze vinden dat de beroepsgroep ethische gedragsregels moet opstellen. Tegen therapeuten die zich niet daaraan houden, moeten maatregelen worden genomen. (...) Ten slotte wordt in het rapport gepleit voor de benoeming van vertrouwenspersonen, een voor cliënten en een voor therapeuten.

Als directeur-secretaris van het Nederlands Instituut voor Psychologen (NIP), waarbij zeer veel psychotherapeuten zijn aangesloten, wil ik enkele kanttekeningen maken bij bovengenoemde aanbevelingen.

Het is inderdaad juist dat er in de opleiding (nog) meer en beter aandacht moet worden besteed aan hetgeen er kan gebeuren in de hulpverleningsrelatie tussen therapeut en cliënt. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt niet alleen bij het NIP, dat de beroepsopleiding tot klinisch psycholoog/psychothe-

VK 21-7 In de glazenkast

GLAZENWASSERS hebben vaker seksueel contact met klanten dan meestal wordt gedacht. Van een groep van 823 ondervraagden gaf 6 procent toe dat ze ooit iets met de cliënt hadden gehad. Het gaat daarbij in hoofdzaak om mannelijke glazenwassers en vrouwelijke klanten.

Een en ander blijkt uit een onderzoek dat de Stichting tot Wetenschappelijk Onderzoek omtrent Seksualiteit en Geweld in opdracht van het ministerie van Sociale Zaken heeft uitgevoerd. Staatssecretaris Ter Veld heeft het desbetreffende rapport inmiddels aan de Tweede Kamer doen toekomen. Een eerder onderzoek had overigens aanleiding gegeven tot de veronderstelling dat zeker een kwart van alle glazenwassers het wel eens met mevrouw hadden aangelegd.

Tegenover de nieuwe onderzoekers erkende het merendeel van de geënquêteerden trouwens met regelmaat erotische verlangens ten opzichte van een of meer cliënten te hebben gekoesterd. Bij vrijwel alle glazenwassers overheerst echter het gevoel dat seksualiteit en glazenwassen strikt gescheiden zouden

moeten blijven: „Meestal worden de ruiten er niet schoner van”, luidde de opvatting.

Veel glazenwassers wijten het door hen zelf veroordeelde gedrag aan hun opleiding, die niet of nauwelijks voorbereid op de mogelijkheid dat ze verliefd zouden kunnen worden op een klant (of omgekeerd natuurlijk); het beroep, zeggen ze, impliceert nu eenmaal intensief contact met dikwijls vrouwelijke cliënten waarbij seksuele aanvechtingen van beide kanten op de loer kunnen liggen. Volgens de onderzoekers is het ook niet voldoende de leerling-glazenwasser bij te brengen dat het „niet mag”: ze moeten de schadelijke gevolgen leren inzien.

Het nu uitgebrachte rapport pleit voor een betere begeleiding van aanstaande glazenwassers, en voor het opstellen van ethische gedragsregels ten behoeve van de gehele beroepsgroep. Cliënten moeten bovendien, volgens de aanbeveling, telkens van te voren duidelijk worden geïnformeerd over wat wel en niet bij het eigenlijke glazenwassen hoort. Men suggereert tevens de benoeming van tenminste twee ver-

trouwenspersonen: één voor de glazenwasser, één voor de cliënt.

Veelvuldiger dan wenselijk is zouden glazenwassers, eenmaal aangekomen bij het slaapkamerraam, langzamer lappen dan voor vensters waarachter weinig of niets te vermoeden valt. Omgekeerd wordt in glazenwasserskring de klacht vernomen dat méér vrouwen dan men gewoonlijk aanneemt pas zogenaamd onder de douche vandaan komen zodra ze op straat een ladder hebben horen opzetten. De vertrouwenspersonen zouden tot taak krijgen het gedrag van beide partijen in betere banen te leiden.

Dat op zulke vertrouwenspersonen een zware verantwoordelijkheid drukt spreekt vanzelf. Voorzover zij, als gevolg van een per definitie intensief contact met glazenwassers en vrouwen van beiderlei kunne, onmiskenbaar tot een risicogroep gerekend moeten worden, wil het ministerie van Sociale Zaken hen na elke werkdag laten opvangen door professionele psychotherapeuten die krachtens hun opleiding geacht mogen worden de materie op hun duimpje te kennen.

Desgevraagd kon staatssecretaris Ter Veld niet verzekeren dat het gedonder in de glazenkast nu voorbij is.

JAN BLOKKER

Sekscontact therapeut met cliënt komt vrij vaak voor

Van onze verslaggeefster VK 20 DEN HAAG — Psychotherapeuten hebben vaker seksueel contact met cliënten dan meestal wordt gedacht. Van een groep van 823 ondervraagde therapeuten gaf 6 procent (vijftig personen) toe dat ze ooit seksueel contact met een cliënt hadden gehad. Het betreft vooral mannelijke therapeuten en vrouwelijke cliënten.

Dit blijkt uit een onderzoek dat de Stichting tot Wetenschappelijk Onderzoek omtrent Sexualiteit en Geweld in opdracht van het ministerie van Sociale Zaken heeft uitgevoerd. Staatssecretaris Ter Veld heeft het rapport donderdag naar de Tweede kamer gestuurd. De meeste ondervraagden vinden erotisch geladen lichamelijk contact met cliënten niet aanvaardbaar. Maar ze zeggen wel bijna allemaal dat ze ooit sterke seksuele gevoelens ten opzichte van cliënten hebben gehad. In hun opleiding wordt daaraan veel te weinig aandacht besteed, vinden de therapeuten.

Erger

Het gisteren gepubliceerde rapport is het tweede deel van het onderzoek. In 1987 werd al bekend dat een kwart van de therapeuten cliënten in behandeling heeft die met een vorige therapeut seksueel contact hadden gehad. Die cliënten hadden daarvan veel last. De problemen waarvoor ze hulp hadden gezocht bij de therapeut, waren als gevolg van de seksuele relatie alleen maar erger geworden.

De onderzoeksters, die bijna alle geregistreerde psychotherapeuten (1551) hebben benaderd, krijgen antwoord

van ruim de helft, 823. Ze pleiten ervoor dat psychotherapeuten beter worden voorbereid op de mogelijkheid dat ze verliefd worden op een cliënt. Of omgekeerd. Ze moeten beseffen dat sex in een therapie schadelijk is.

Ze vinden dat de beroepsgroep ethische gedragsregels moet opstellen. Tegen therapeuten die zich niet daaraan houden, moeten maatregelen worden genomen. Cliënten moeten, voor de behandeling begint, duidelijk worden geïnformeerd over wat wel en wat niet bij de therapie hoort. Tenslotte wordt in het rapport gepleit voor de benoeming van vertrouwenspersonen, één voor cliënten en één voor therapeuten.

rapeut organiseert in samenwerking met de opleidingsinstellingen, maar ook bij de gespecialiseerde therapieverenigingen en bij het ministerie van WVC, dat de houder is van het register waarin de erkende psychotherapeuten staan of worden ingeschreven.

De uitspraak dat de beroepsgroep ethische gedragsregels moet opstellen gaat voorbij aan het feit dat dit al expliciet in de NIP-code is geregeld. Ik citeer uit de paragraaf „Regels tijdens de duur

van de professionele relatie”, 5.1-1: „De psycholoog hanteert gedurende de professionele relatie geen methoden die de cliënt(en) aantasten in hun waardigheid of verder in het privé-leven van de betrokkene doordringen dan nodig is voor het gestelde doel”.

En 5.1-3: „De psycholoog mag, zelfs als de cliënt dat verlangt of daartoe uitnodigt, niet ingaan op seksuele en/of agressieve benaderingspogingen. Evenmin mag hij dergelijke benaderingspogingen zelf ondernemen of uitlokken.”

Elk jaar worden bij het College van Toezicht van het NIP wel een of enkele klachten ingediend die betrekking hebben op in deze artikelen verboden gedrag. Het college, dat onafhankelijk is, dus los staat van bestuur en bureau van het NIP, kan een van de volgende maatregelen opleggen: waarschuwing, berisping, schorsing van het lidmaatschap gedurende een jaar en ontzetting uit het lidmaatschap.

Ten slotte bevelen de onderzoeksters aan om vertrouwenspersonen te benoemen. Ik kan melden dat het bestuur van het NIP onlangs heeft besloten om in onze beroepsvereniging een netwerk van vertrouwenspersonen te organiseren ten behoeve van collega's die door persoonlijke, emotionele oorzaken professioneel (dreigen te gaan) disfunctioneren. Bedoelde vertrouwenspersonen zijn inmiddels benoemd.

AMSTERDAM dr Th. Jonkergouw
directeur-secretaris
Nederlands Instituut van
Psychologen

Haben Sie nebenstehend Ihre Worte gefunden? Wohlgemeinte Warnungen, die aber kaum vor sexuellem Mißbrauch schützen.

In der Bundesrepublik Deutschland werden im Jahr etwa 300 000 Kinder sexuell mißbraucht, das heißt, alle zwei Minuten ein Kind. Für die DDR liegen noch keine Zahlen vor, das Thema war tabu. Der Täter ist nur etwa in 6 Prozent der Fälle der »fremde böse Mann«, vor dem Kinder gewarnt werden. Sexueller Mißbrauch findet in der Regel innerhalb der eigenen Familie und im nahen sozialen Umfeld des Kindes statt. Zu etwa 98 Prozent sind die Täter Männer. Männer, die das Kind vielleicht liebt, die es kennt und denen es vertraut:

*der eigene Vater
oder Großvater,
der Bruder
oder der Partner der Mutter,
der Stiefvater,
Onkel,
Nachbar,
der Kaufmann um die Ecke,
der Arzt,
Erzieher
oder Pastor,
der Kollege des Vaters
und und ...*

In diesen Fällen handelt es sich fast immer um Wiederholungstaten. »Der »einmalige Ausreißer«, zum Beispiel infolge Alkoholisierung, kommt so gut wie nie vor. Sexuelle Ausbeutung erstreckt sich über Wochen, Monate, meist Jahre. Sexueller Mißbrauch gilt als Wiederholungstat.« Und er ist meist geplant, bewußt herbeigeführt und arrangiert. Je enger die verwandtschaftliche Beziehung, desto intensiver die sexuellen Handlungen und desto länger dauern sie an. Auch der Druck auf das Kind, psychisch und physisch, ist dann stärker. Es gibt keinerlei Anhaltspunkte, die den Täter charakterisieren. Er kann aus jeder sozialen Schicht kommen, jeden Beruf haben, religiös sein oder nicht, verheiratet oder ledig, glücklich oder unglücklich. Er ist nicht abartig, pervers, triebgestört, er ist ein ganz »normaler« Mann, dem wir eine solche Tat nie zutrauen würden. Nicht selten ist er nett, charmant, engagiert, ein zuverlässiger Ehemann und liebevoller Vater.

Die Kinder selbst sind in keinem Alter vor sexuellem Mißbrauch geschützt. Am stärksten betroffen – statistisch – sind Mädchen zwischen sechs und zwölf Jahren, aber der Mißbrauch kommt in jedem anderen Alter ebenso vor. Als Erklärung hierfür spukt immer noch in vielen Köpfen der Mythos der kleinen Verführerin, die den armen Mann provoziert, bis er seiner Sinne nicht mehr mächtig ist. Diese Behauptung dient einzig und allein dem Versuch, den Täter zu entschuldigen und dem Kind die Schuld zu geben. Kein Mädchen, gleich welchen Alters, will mißbraucht werden. Sexueller Mißbrauch ist in erster Linie Machtmißbrauch. Das Mädchen ist das schwächste Glied in der Kette der Macht und doppelt ohnmächtig, als Kind und als weibliche Person, gerade in unserer Gesellschaft, in der das Machtungleichgewicht zwischen Männern und Frauen sowie Erwachsenen und Kindern offensichtlich ist.

Das Geheimnis wahren

Beim sexuellen Mißbrauch innerhalb der Familie ist Schweigen das oberste Gebot. So sehr sie es sich auch wünschen, die Kinder können nicht sprechen. Die Drohung des Täters, sie zu prügeln oder gar zu töten, kommt nicht selten vor, ist aber oft genug nicht

Geh' mit keinem Fremden mit!

Mach' die Tür nicht auf, wenn Du allein bist!

Nimm keine Bonbons von einem fremden Onkel!

Laß Dich nicht von Fremden ansprechen!

Geh' nicht allein in den Wald!

Zieh' Dich anständig an!

Steig nicht in ein fremdes Auto!

Sei vor dem Dunkelwerden zu Hause!

Tatort FAMILIE

nötig. Das Kind ist es gewöhnt, der Autorität des Erwachsenen, den es trotz allem respektiert oder sogar liebt, zu gehorchen. Zu Beginn des Mißbrauchs ist es vielleicht verwirrt, meint, sich geirrt zu haben, glaubt, daß »das« nicht wieder vorkommt. Wenn »es« aber weitergeht, scheint es zu spät. Das Kind fühlt sich mitschuldig, eine Empfindung, die vom Täter oft nach Kräften geschürt wird. Er sagt vielleicht, das Mädchen sei so sexy, daß er nicht an sich halten könne, sie sei schlecht und habe es verdient, sie wolle es in Wirklichkeit doch auch, alle Väter machten dies bei ihren Töchtern, weil sie sie liebten. Das Mädchen beginnt, an seinem eigenen Gefühl und seiner Wahrnehmung zu zweifeln, denn der Vater muß doch recht haben.

Aber auch wenn Kinder wissen, daß der Vater/Täter etwas Falsches macht, können sie nicht sprechen. Wer wird ihnen glauben? Und wenn ihnen geglaubt wird, müssen dann nicht alle schlecht von ihnen denken? Dazu kommt, daß kleine Kinder sehr oft meinen, daß die Existenz der Familie von ihnen abhängt. Der Täter malt es ihnen vielleicht aus: Papa im Gefängnis, sie selbst und die Geschwister im Heim, Mama mittellos und allein. Vor allem die Mutter muß geschont werden: Sie soll nicht enttäuscht und traurig sein, ihre Liebe darf nicht verloren werden. Es mag auch sein, daß das Mädchen die Mutter als schwach und untergeordnet er-

lebt und sich keine Hilfe von ihr verspricht. »Oft entwickeln sie (die Mädchen) unglaubliche Stärke, um die Verantwortung für die gesamte Familie zu tragen.« Zu dieser Verantwortung gehört auch die Erduldung sexueller Gewalt, um jüngere Schwestern zu schützen.

Das Netz, das die Kinder umspinnt und ihr Schweigen sichert, ist engmaschig: Angst, Scham, Schuldgefühle, Bedrohung, Erpressung, Bestechung, Lügen, Unglauben, Rücksicht auf die Familie.

Und das Schweigen macht alles noch so viel schlimmer. Keine Aussicht auf ein Ende des Mißbrauchs, Steigerung der sexuellen Gewalt und die Gewißheit, dem allem hilflos und ohnmächtig ausgeliefert zu sein. Und was geschieht nur allzu oft, wenn das Kind den Mißbrauch offenlegt? Ihm wird nicht geglaubt, man traut »sowas« dem Täter nicht zu, denkt vielleicht, das Mädchen habe den Mann provoziert, verführt oder es lügt. Aber: Kinder sagen die Wahrheit, wenn sie von einem Mißbrauch berichten.

Die Signale erkennen

Trotz der Wirksamkeit des Schweigegebots suchen die Betroffenen Hilfe. Sie senden Signale aus, geben Hinweise, um auf ihre Leiden aufmerksam zu machen.

Es liegt auf der Hand, daß sich das Verhalten eines Kindes ändern muß angesichts jahrelang erlittener Gewalt. Eltern, ErzieherInnen, LehrerInnen, alle für Kinder Verantwortlichen sind gefordert, auch die »stummen Schreie« zu hören. Das aber setzt Erkennenwollen voraus, das heißt die Bereitschaft, Vorkommen und Ausmaß nicht zu verdrängen, sondern die gesellschaftliche Realität zu sehen. Es ist sicherlich nicht einfach, die verschlüsselten Botschaften der Kinder zu erkennen, zumal die im folgenden angeführten Symptome auch andere Ursachen als den Mißbrauch haben können. Aber sie deuten, vor allem in der Häufung, auf Mißbrauch, und er sollte immer als eine Möglichkeit in diagnostische Überlegungen einbezogen werden.

Schlafstörungen

Schulleistungsstörungen

Eßstörungen

Flucht in eine Phantasiewelt

Isolation

besondere Stellung

innerhalb der Familie

Körperhaltung

Sprachstörungen

plötzliche Verhaltensänderung

selbsterstörerisches Verhalten

Angst

negatives Selbstbild

übermäßiges Waschen

oder das Gegenteil

Depression

Anklammern an die Mutter

Sexualisiertes Verhalten

Weglaufen

Suchtverhalten

körperliche Verletzungen

indirekte Aussagen

Sensibel Partei ergreifen

Diese Botschaften müssen alle, die für Kinder verantwortlich sind, wahrnehmen. Aber noch etwas ist von entscheidender Bedeutung: Es gilt für potentielle HelferInnen, innere Barrieren, die hindern zu helfen, abzubauen, Hindernisse wie Unglauben, Befürchtungen zu denunzieren, das Gefühl, ja doch nichts machen zu können. Persönliche Betroffenheit kann lähmen. Wenn der eigene Mißbrauch nicht offengelegt und verarbeitet wurde, wenn vor dem eigenen Schmerz geflüchtet wird, kann der Schmerz des Kindes nicht ertragen und muß abgewehrt werden. Man will und kann nichts merken. Die Betroffenen spüren aber sehr wohl, ob man wissen will oder nicht. Es geht darum, daß HelferInnen bei sich selbst die Grundlage schaffen, sich so darzustellen, daß das Kind zumindest eine Chance sieht, gehört und verstanden zu werden. Es geht darum, sich zu sensibilisieren für die Realität des Mißbrauchs, nicht mit dem Anspruch, das Problem sofort und umfassend zu lösen, sondern mit dem Anspruch von Verantwortlichkeit und absoluter Parteilichkeit für das Kind.

Was verstehen wir unter sexuellem Mißbrauch?

»All das, was einem Mädchen vermittelt, daß es nicht als Mensch interessant und wichtig ist, sondern daß Männer frei über es verfügen dürfen; daß es durch seine Reduzierung zum Sexualobjekt Bedeutung erlangt; daß es mit körperlicher Attraktivität und Einrichtungen ausgestattet ist, um Männern »Lust« zu beschaffen. Hierzu gehört jeder Übergriff auf das Mädchen. Egal, ob es heimliche, vorsichtige Berührungen sind, die es über sich ergehen lassen oder selbst »vornehmen« muß, erzwungener Oralverkehr oder eine regelrechte Vergewaltigung.«
Kavemann/Lohstötter

Mit folgenden Fragen können Sie herausfinden, ob sich ein Kind vor sexuellem Mißbrauch zu schützen weiß:

Was würdest du tun, wenn dich jemand so anfaßt, wie du es nicht in Ordnung findest?

Was sagst du, wenn dich deine Mutter oder dein Vater auf eine Art in den Arm nehmen oder anfassen, die dir gerade nicht gefällt?

Was würdest du tun, wenn du einen älteren Spielkameraden hättest oder einen Gruppenleiter, der Dinge mit dir machen will, die du nicht richtig findest?

Was würdest du tun, wenn Mutters Freund dich ins Bett bringt und dabei seine Hände unter dein Nachthemd schiebt?

Was würdest du tun, wenn im Kino ein Fremder seine Hand auf dein Knie legt?

Was würdest du tun, wenn ein Verwandter dir zeigen will, »was du über Sex wissen muß«?

Was würdest du tun, wenn irgend jemand möchte, daß du mit ihm ein Geheimnis vor deiner Mutter oder deinem Vater teilst?

Auszug aus einem Falblatt des Vereins zur Prävention von sexuellem Mißbrauch von Mädchen und Jungen

Das können Sie tun, wenn Sie von sexuellem Mißbrauch erfahren:

Glauben Sie dem Kind – die Erfahrung zeigt, daß sich Mädchen und Jungen sexuelle Übergriffe nicht ausdenken; sie erzählen die Wahrheit.

Bleiben Sie ruhig – Ihre Panik oder Bestürzung würde das Kind nur belasten und eventuell wieder zum Schweigen bringen. Versichern Sie dem Kind, daß Sie es beschützen werden und daß es richtig war, über den Mißbrauch zu reden.

Setzen Sie das Kind nicht unter Druck, mehr zu erzählen, als es im Augenblick verkraften kann, aber fragen Sie ruhig nach.

Sagen Sie dem Kind, daß es keine Schuld an dem Vorgefallenen trägt – verantwortlich ist der erwachsene Täter.

Das Thema »Sexueller Mißbrauch« berührt auch eigene Ängste und Erfahrungen. Reden Sie mit anderen darüber. Dadurch wird Ihnen das Gespräch mit Ihren Kindern leichter fallen.

Rat und Hilfe finden Sie in allen Familien-, Ehe- und Sexualberatungsstellen sowie bei Wildwasser.

Arbeitsgemeinschaft gegen sexuellen Mißbrauch an Mädchen e.V. Mehringdamm 60, 1000 Berlin 61, Tel. 7 86 50 17.

Deutscher Kinderschutzbund Drösterstraße 14-16, 3000 Hannover 1, Tel. 66 20 56.

Arbeitsgemeinschaft Ärztliche Beratungsstellen gegen Kindesmißhandlung Prof. Dr. Hermann Öbging, Universitätskinderklinik Essen, Hufelandstr. 55, 4300 Essen 1, Tel. 7 23 28 10.

Kind im Zentrum Sybelstr. 30, 1000 Berlin 12, Tel. 3 23 48 11.

Dollé Deema Juliusstr. 16, 2000 Hamburg 50, Tel. 4 39 4 1 50.

Imma-Mädchenhaus Baldestr. 8, 8000 München 5, Tel. 2 01 47 70.

Zartbitter Stadtwaldgürtel 89, 5000 Köln 41, Tel. 40 57 80.

Verein zur Prävention von sexuellem Mißbrauch an Mädchen und Jungen Obermtorwall 14, 4800 Bielefeld 1, Tel. 6 62 91.

Die Texte auf diesen Seiten wurden zusammengestellt aus einer Veröffentlichung des Veriages Die Neue Schulpraxis, die unter dem Titel »Ich sag NEIN!« erschien und von der Pädagogin Gisela Braun erarbeitet wurde. Zur Information diente darüber hinaus das Dossier »Sexueller Mißbrauch von Kindern – Tatort Familie«, veröffentlicht in »Brigitte« 8/90.
Zusammengestellt von Erika Berthold

Publiek snakt naar geruststelling bij seksueel misbruik en geweld

Vaders of ooms die terecht of ten onterechte van misbruik van minderjarigen worden beschuldigd. Pornografen die vermord als clowns door Oostgroningse dorpen trekken, maar waarvan naderhand geen spoor te vinden is. Hulpverleners die niet met hun vingers van cliënten af kunnen blijven. Affaires waarin seksualiteit de sleutel vormt, trekken de laatste jaren veel aandacht in Nederland. Soms gaat dat gepaard met onterechte beschuldigingen, in andere gevallen daarentegen gaan de daders vrijuit. J. J. Drenth, arts en seksuoloog, schetst de dilemma's waarmee slachtoffers en familieleden, hulpverleners en justitiële autoriteiten bij de bestrijding van seksueel geweld worden geconfronteerd.

Seks is een onderwerp waarover de emoties hoog kunnen oplopen. Voor verschillende mensen kan seksualiteit heel verschillende betekenis hebben. Voor de één overheerst het gevaar, het taboe en de schande, voor anderen is seks identiek aan plezier en vitaliteit. Nederlanders worden de laatste jaren regelmatig geconfronteerd met de negatieve kanten van seks: incest en verkrachting.

Nederland heeft de laatste jaren ook een aantal affaires gekend. Iedereen heeft wel iets gehoord van de Bolderkar, Oude Pekela en de Sam de Wolfstraat. Wie de berichtgeving daarover een beetje bijhoudt, krijgt al gauw de indruk dat hulpverleners, politiemensen, officieren van justitie en rechters op dit terrein de ene bok na de andere poppenmethode werd met de grond gelijk gemaakt, de minister van Justitie moest hoogsprekender naar Oude Pekela om het falen van zijn ondergeschikten uit te leggen. In Sneek moest de hulpverleners met de billen bloot omdat hun vrouwelijke rapport wereldkundig was gemaakt.

Nu gaat het ook om ingewikkelde dingen. Wij zijn opgevoed met een aantal zekeringen die wij niet graag aangestast zien. Zo is het gezin de hoeksteen van de samenleving, ouders houden van hun kinderen en van elkaar, en er gebeuren in achterbuurten, of in het buitenland. Als iemand een vrouw verkracht (of een man) dan is dat een psychopaat, dus iemand die anders is dan wij. Als een vrouw verkracht wordt, dan zal ze zich wel anders gedragen hebben dan wijzelf (onverantwoordelijk dus). De samenleving is beschermd en rechtvaardig.

Al deze hoovasten zijn ons de laatste jaren ontnomen. Als kinderen mishan-

niet zo simpel. Men heeft geleerd met verschillende optieken te kijken, men spreekt soms een geheel andere taal.

Een illustratie. In een modaal gezin heeft de vader zijn dochter een seksuele relatie afgedwongen, en dat komt uit. Meestal zijn daar onderwijzers, huisartsen, bureaus, familieleden of ouders van schoolvriendjes bij betrokken. Een sleutelrol heeft vaak het bureau vertrouwensartsen, waar iedereen zijn vermoedens van incest, desnoods anoniem, kan uitspreken.

In de volgende fase is een ander in kleine kring bekend. Moeder weet het en moet een standpunt innemen. Misschien begint er een scheidingsprocedure, misschien gaat vader of dochter het huis uit. Vaak is de politie ingeschakeld. Vader krijgt een advocaat en een recleringsambtenaar die een rapport moet uitbrengen. De rest van het gezin krijgt vaak met hulpverleners contact. Gezins-therapeuten van het RIAGG, vrijwilligers van de Vereniging tegen Seksuele Kindermishandeling binnen het Gezin (VSK), het algemeen maatschappelijk werk, de huisarts.

Het procesverbaal gaat naar de officier van justitie en het lange wachten begint. In die periode is er soms overleg tussen verschillende betrokkenen. Ook voor justitie lijkt het hoofddoel: voorkómen dat deze man ooit weer zoiets doet. Men is zich ervan bewust dat straf alleen daartoe geen goed instrument is. Eén van de mogelijkheden die overwogen kan worden is opgelegde therapeutische behandeling. De rechter en de hulpverlener slaan de handen ineen om ervoor te zorgen, dat wat nuttig lijkt ook echt gebeurt. Dat is geen luxe, want de ervaring leert dat de problemen die incest-daders onder ogen moeten zien het uiterste van hun incasseringvermogen vragen.

Als de rechtszaak niet meer als dreiging op de achtergrond speelt, kan de motivatie voor behandeling snel verdwijnen. In het arrondissement Rotterdam zijn vaste procedures afgesproken tussen het Openbaar Ministerie en de RIAGG. Kenmerkend is dat er op het afbreken van de behandeling sancties staan.

Als alles goed gaat, is zo'n samenwerking heel bevredigend, maar het gaat natuurlijk niet altijd goed. Als de vader ontdekt, maar het hele gezin is overtuigd van de incest, kan de rechter vaak niets beginnen. Als hulpverleners van slachtoffers ter rechtzitting getuigen, zijn zij nogal eens teleurgesteld („Vanuit mijn deskundigheid ben ik honderd procent overtuigd dat het verhaal van het slachtoffer geheel op waarheid berust”).

gevonden wordt die twijfel uitsluit, en men toch ook op voorhand kan voorstellen dat dat er niet inziet.

Er moet toch iets gebeuren. In de praktijk worden allerlei nieuwe ideeën gevormd en beproefd. Onder hulpverleners lijkt het besef te groeien dat opgelegde behandeling wel moeilijk, maar niet onmogelijk is. Het is voor een officier of recleringsambtenaar nog wel moeilijk om een therapeut te vinden, maar niet meer onmogelijk.

Seksuologen vragen aandacht voor buitenlands onderzoek waaruit blijkt dat specifieke therapieprogramma's meer resultaat hebben (in de zin van voorkoming van herhaling) dan algemene psychotherapeutische behandeling. Ten slotte is er ook onder preventiewerkers veel inzet om het grote publiek weerbaarder te maken tegen misbruik en geweld.

Al die aandacht is terecht, want het gaat om een ingewikkeld probleem. Crimineel onderzoek gedaan

Hulpverleners van de mannen die het seksuele misbruik pleegden, zijn soms teleurgesteld dat ook mannen die goed gemotiveerd zijn voor behandeling ook gestraft worden, naast het opleggen van behandeling („Die vaders die stug ontkennen en ook voor zichzelf de kop in het zand steken, ontspringen de dans en mijn cliënt, die echt schoon schip wil maken en daar goed mee bezig is, die wordt gepakt”).

Dit type samenwerking is nog jong. Er zijn kinderziekten te verwachten. De poppenmethode is uit de hulpverleningspraktijk voortgekomen, maar in de strafrechtpleging blijken de beperkingen. Hulpverleners zijn geen verbaal- en moeten dat ook niet worden. Verwachtingsvol kijkt men nu naar de wetenschappelijke onderzoekers die duidelijkheid moeten brengen in de methodische problemen van getuigenverklaringen van jonge kinderen. Waarbij iedereen hoopt dat er ooit een methode

tici die bij „de incestlobby” fanatisme en sektarisme menen te bespeuren, dienen ook hun eigen motieven te wettigen. Juist een intensieve en genuanceerde benadering kan voorkomen dat men het doel voorbijziet.

In de Verenigde Staten kwam het tot excessen waarbij bleek dat men seksualiteit in zijn geheel als schadelijk voor de jeugd ziet. In Nederland zal niemand een jongen van vijftien naar een tucht-school willen sturen omdat hij met een meisje van dertien seksueel heeft gespeeld. Maar er zijn allerlei soorten seksuele contacten denkbaar, waar iedereen zijn eigen morele oordeel over heeft.

Seksuele contacten van kinderen met volwassenen is zo'n onderwerp. In buitenlandse wetenschappelijke literatuur worden zulke contacten zonder discussie onder „seksueel misbruik” gerangschikt. Nederland is toleranter. Daar wordt ook serieus onderzoek gedaan

Illustratie: Jos Collignon

naar de effecten van seksuele contacten van jongeren (met leeftijdgenoten of met volwassenen). Daardoor werd bevestigd dat men jongeren onrecht doet als men al hun seksuele contacten, ook met oudere partners als misbruik en ongewenst rangschikt. Een genuanceerde benadering is gewenst.

Het frustrerende van de bestrijding van seksueel geweld is dat de afschuwelijkste zaken vaak het minst bevestigde resultaat opleveren. Dit geldt zowel voor politieke- en justitiemensen als voor hulpverleners. Het is voorspelbaar dat men uit frustratie zondebokken gaat aanwijzen. Liever dan de algemeen gerespecteerde autoritaire huisvader pakt men de sneue, wereldvreemde, vrijgezelle buurman. Die is geen familie, is ver van ons bed, en anders („pedofiel”). Dan zijn we dus terug bij af.

J. J. DRENTH
Arts en seksuoloog

Open Forum publiceert artikelen die discussies kunnen uitlokken over actuele onderwerpen. De auteurs schrijven op persoonlijke titel. De lengte van een bijdrage dient bij voorkeur de 800 woorden niet te overschrijden. De redactie behoudt zich het recht voor artikelen in te korten. REDACTIE: SUZANNE BAART, ARNOLD KOPER, ANNEKE TEUNISSEN.

RECHT & WET

VR 7-7
 In Nederland is iemand pas verdachte als uit feiten of omstandigheden een redelijk vermoeden van schuld aan een strafbaar feit voortvloeit. De indruk hebben of de overtuiging dat iemand iets heeft geflikt, is niet genoeg om iemand te kunnen vervolgen. Om tot een veroordeling te komen, moet de officier van justitie kunnen bewijzen dat een bepaald individu een bepaald strafbaar feit heeft gepleegd.

Dat kan voor het Openbaar Ministerie wel eens een hals karwei zijn. Hoe vaak worden niet bij voetbalrellen opgepakte jongelui weer vrijgelaten, omdat de officier er met geen mogelijkheid achter kan komen wat de opgepakte „supporter“ voor aandeel heeft gehad in de ongeregeldeheden?

In het proces tegen de 137 krakers die werden aangehouden bij de ontruiming van het Wolters Noordhoff-complex in Groningen, worstelt het Openbaar Ministerie met een soortgelijke bewijsnood. Uit de processen-verbaal van de politie valt niet precies op te maken wie wat op zijn kerfstok heeft. Gemakshalve is daarom maar iedere aangehouden kraker openlijke geweldpleging en het versperren van de openbare weg te laste gelegd. En wordt dat niet ten aanzien van elke verdachte kunnen worden bewezen, dan is er altijd nog het vangnet van artikel 140 van het Wetboek van Strafrecht.

Zootje krakers beschouwd als criminele club

De officieren van justitie (elke dag treedt er in dit monsterproces een verse aan) proberen alle verdachten tevens te pakken op de in artikel 140 strafbaar gestelde deelneming aan een organisatie die tot oogmerk heeft het plegen van misdrijven. Daar staat een maximum straf van vijf jaar op. In het Groningse proces beperken de officieren zich tot een eis van negen maanden onvoorwaardelijke gevangenisstraf.

Artikel 140 was lange tijd een bepaling in het Wetboek van Strafrecht die voortbestond als een schone slaapster. Er werd maar weinig van gebruikgemaakt. Het kwam in de belangstelling als gevolg van uitleveringsverzoeken. In het algemeen worden buitenlandse verdachten alleen maar uitgeleverd indien de uitlevering wordt verzocht voor een gedraging in het buitenland die ook volgens de Nederlandse wet een strafbaar feit oplevert. Veel landen stellen samenzwering (conspiratie) strafbaar en artikel 140 bood uitkomst om dat ook volgens de Nederlandse wet als delict aan te merken. In de meeste van die uitleveringszaken ging het om betrokkenheid bij handel in verdovende middelen.

Vanaf het begin van de jaren tachtig gebruikt het Openbaar Ministerie artikel 140 regelmatig in fraudezaken. Daarmee kunnen personen die een belangrijke rol hebben gespeeld in fraudezaken, maar zich niet bewijsbaar schuldig hebben gemaakt aan een concreet gronddelict (bijvoorbeeld valsheid in

geschrifte), toch worden vervolgd.

Het griezelige voor de verdachten en het leuke voor het Openbaar Ministerie is juist dat voor een veroordeling terzake van artikel 140 niet vereist is dat deelneming aan een concreet strafbaar feit wordt bewezen en zelfs niet dat de delicten waarop de samenwerking in de organisatie zou zijn gericht, ook werkelijk zijn begaan.

Met andere woorden: iemand kan strafbaar zijn zonder zelf iets strafbaars te hebben gedaan. Met een beetje kwade wil zou bijvoorbeeld een lid van een supportersvereniging strafrechtelijk aangepakt kunnen worden als een handjevol clubgenoten zich misdraagt. Alleen al het lid zijn, het erbij horen, kan strafbaar zijn.

De Hoge Raad heeft het begrip oogmerk in 1978 aanzienlijk opgerekt in de uitleveringszaak van de Westduitse RAF-leden Folkerts en Wackernagel. Voor de toepassing van artikel 140 is volgens de Hoge Raad niet vereist dat de betreffende organisatie de uitsluitende bedoeling heeft misdrijven te plegen. Aan de delictomschrijving van 140 is volgens het hoogste rechtscollege ook voldaan als het plegen van misdrijven naaste doel is, hoe nobel het werkelijk beoogde doel van de club ook moge zijn.

Nu bestond de RAF bepaald niet uit lieverdjes, maar de Hoge Raad heeft met dat arrest het Openbaar Ministerie wel een tovermiddel in handen gespeeld voor de gevallen waarin vervolging wegens individueel gepleegde strafbare feiten weinig kans van slagen heeft. En wat erger is, een bruikbaar repressief instrument om allerlei vormen van ongewenst maatschappelijk verzet aan te pakken.

Het vervolgen van krakers op grond van artikel 140 is geen nieuw fenomeen. Het Openbaar Ministerie in Arnhem vervolgde in 1987 acht krakers van het Nijmeegse Marienburg-complex op grond van artikel 140. De Arnhemse rechtbank besloot tot vrijspraak. Het zich groeperen teneinde een ontruiming tegen te houden was volgens de rechtbank onvoldoende om te kunnen spreken van een vereniging of organisatie met criminele doeleinden.

Bij een dergelijke organisatie dient sprake te zijn van een bepaalde continuïteit, vond de rechtbank. Die was er niet. „De samenwerking was gericht op een zo in tijd en plaats beperkt doel dat niet kan worden gezegd dat het plegen van misdrijven oogmerk was“, aldus het vrijsprekende vonnis. Het gerechtshof dacht daar anders over en veroordeelde tot negen maanden gevangenisstraf.

Tegen het arrest van het hof is cassatie aangetekend. Het oordeel van de Hoge Raad werd in mei dit jaar verwacht, maar de uitspraak is uitgesteld tot september. Wel is inmiddels de mening van procureur-generaal Remmelink bekend. Die concludeert dat het hof de Nijmeegse krakers terecht veroordeelde op grond van artikel 140. Nu even afwachten of ook de Groningse rechters en de Hoge Raad een zootje ongeregeld krakersvolk beschouwen als een organisatie met een crimineel doel.

VICTOR LEBESQUE

Kosto: Delinquenten seksueel geweld niet in apart gevang

DEN HAAG (ANP) — Staatssecretaris Kosto (justitie) wil geen aparte gevangenis voor plegers van seksueel geweld. In de discussienota over het gevangeniswezen, die deze week naar de Tweede Kamer is gestuurd, wijst hij alle vormen van indeling op grond van de soort misdrijven van de hand.

Kosto wijkt daarmee af van het advies van de Centrale Raad voor de Strafrechtstoepassing (CRS).

X UN 7/7

Strook 10/7

Commentaar

Artikel 140 te zwaar geschut (1)

Natuurlijk moet justitie hard reageren op het optreden van de krakers op 26 mei in Groningen. Alleen al aan particulieren is voor zo'n 850 000 gulden schade toegebracht door computers en inventaris van een advocatenkantoor in brand te steken en een café totaal te vernielen.

Toch brengt het openbaar ministerie met artikel 140 van het wetboek van strafrecht te zwaar geschut in stelling, met een flinke kans op onnodige 'oorlogsschade'. Het is waar dat bestraffing van de misdrijven van 26 mei vrijwel onmogelijk is met de gebruikelijke middelen. De vernielers, slechts een klein deel van de totale krakersgroep, hadden zich individueel onherkenbaar gemaakt door allen dezelfde bivakmutsen en donkere kleding te dragen. Een dag later werd de gehele groep gearresteerd, maar meer dan de helft van hen wenst te zwijgen en van bijna de helft heeft de politie zelfs de identiteit niet kunnen achterhalen. (Die laatste vogels zijn intussen zo goed als zeker gevlogen doordat eind vorige week de rechter alle verdachten ontsloeg uit voorarrest.)

Het is niet de eerste keer dat het openbaar ministerie oploopt tegen deze strategie van krakers. Bij een ontruiming in Groningen in april, waarbij krakers ook geweld hadden gebruikt, was niemand gearresteerd: justitie zou toch niets kunnen bewijzen tegen individuele personen. De onmogelijkheid om van de verdachten individueel het aandeel in de vernielingen vast te stellen, verkleint tevens de kans dat gedupeerde particulieren via een civiele procedure de schade kunnen verhalen op de daders.

Drie jaar geleden, bij een ontruiming in Nijmegen, liep de politie ook al vast met de bewijsvoering tegen individuele krakers voor brandstichting, vernieling en geweldpleging. En dan zijn er ook nog aanwijzingen dat de Groningse krakers de vernielingen al weken tevoren hadden beraamd, er op speculerend dat justitie niet zou slagen in individuele bewijsvoering.

Artikel 140 te zwaar geschut (2)

Voor het rechtsgevoel is dit allemaal heel onbevredigend. Het is dus begrijpelijk dat het openbaar ministerie, drie jaar geleden in Nijmegen en nu in Groningen, zijn toevlucht neemt tot artikel 140: deelnemen aan een organisatie gericht op het plegen van misdrijven. Als de rechter dit accepteert, hoeft, zodra is vastgesteld dat iemand deelnam aan de organisatie, zijn of haar individuele aandeel niet bewezen te worden. Of dat nu was als opgetrommelde meeloper die zich nuttig maakte met het zetten van koffie, of als een van degenen die computers en dossiers uit het advocatenkantoor sleepten, doet niet meer ter zake.

Dit artikel was bedoeld om georganiseerde fraude en grootschalige heroïnehandel te kunnen aanpakken en daar moet het ook maar toe beperkt blijven. Het lijkt onlogisch, maar internationale drugshandelaren, georganiseerde fraudeurs en zelfs inbrekersbendes zijn gevaarlijker voor de rechtsorde dan krakersgroepen die luid verklaren dat de bestaande rechtsorde niet de hunne is. De laatsten erkennen nog altijd dat een rechtsorde wezenlijk is en hebben slechts bepaalde fundamentele bezwaren tegen de huidige orde. Dat maakt hen minder ondermijnend dan de eersten, die zich aan geen enkele rechtsorde, in welk land dan ook, wensen te storen als hun dat zo uitkomt.

Het is gemakkelijker een politieke strijd te voeren tegen een duidelijke tegenstander, zelfs als die geweld hanteert, dan de strijd te moeten aanbinden tegen een sluipende desintegratie van de rechtsstaat doordat steeds meer mensen wezenlijke rechtsbeginselen niet meer respecteren. Als georganiseerde drugscriminelen zonder veel respect voor levens hun activiteit over het land verspreiden of als fiscale fraude verder om zich heen grijpt, bedreigt dat de rechtsorde veel meer dan de gerichte acties van relatief nog steeds minuscule groepen krakers. De kans dat zij massaal in het hele land navolging krijgen is klein.

Hopelijk vindt de Hoge Raad dat ook wanneer hij zich in september uitsprekt over artikel 140 in de Nijmeegse ontruimingszaak. De politie kan beter blijven zoeken naar middelen om in deze delicten verdachten, desnoods slechts een klein aantal, toch individueel te vervolgen. Voor het rechtsgevoel zou het bevredigender zijn wanneer enkele krakers een flinke straf krijgen op individuele gronden, dan wanneer de hele meute een matige doorsnee straf krijgt.

'Strafmaat ligt in Alkmaar te laag'

(Van onze verslaggever)

AMSTERDAM — De gemiddelde strafmaat in Alkmaar ligt vergeleken met die van de rechtbanken in Haarlem, Utrecht en Amsterdam het laagst, stelt advocaat-generaal J. de Bruin. „Er is een duidelijke discrepantie. Dat weet men in Alkmaar misschien niet, of men wil het niet weten. Omdat ik de laatste jaren vrijwel alle Alkmaarse zaken heb gedaan, ben ik de advocaat-generaal die voor de meeste 'hogere straffen' heeft gezorgd.”

De Bruin stelt dit in een interview in deze krant ter gelegenheid van zijn afscheid als advocaat-generaal. Vandaag houdt hij zijn laatste requistor bij het gerechtshof in Amsterdam, hij gaat met de vut. De advocaat-generaal, die al eerder kritiek uitte op de door hem te milde vonnissen in Alkmaar, stelt verder dat de Alkmaarse rechtbank zich er bij verkrachtingen en incestzaken vanafdoet met 'onbenullige straffen'.

Pagina Plus:

- 'Wie zijn billen brandt, moet op de blaren zitten'

AMSTERDAM — Met zielige verhalen hoefden verdachten niet bij hem aan te komen. „Een drankrijder die zijn rijbewijs niet kan missen? Kom nou! Wie zijn billen brandt, moet op de blaren zitten. Straffen is niet om te pesten, een dader heeft recht op straf.” Advocaat-generaal mr. J. de Bruin (60) schaamt zich niet voor zijn opvatting. Hij huldigt het standpunt dat van straffen een preventieve en heilzame werking uitgaat.

„Strafrechtgeleerden mogen wel roepen dat niet iedereen in de gevangenis tot inkeer komt. Maar ik zeg u dat dat alleen geldt voor de harde kern, de groep die overal lak aan heeft. Daar moeten we dan maar met de botte bijl op reageren. De heren geleerden vergeten echter dat veruit de meeste mensen met iets kwaads in de zin er beslist niet aan beginnen als er straf op staat.”

Geen foto

De Bruin houdt vandaag zijn laatste requistor bij het gerechtshof in Amsterdam. De magistratuur gaat met vut om cultuurwetenschappen te kunnen studeren. Pas na enige aarzeling stemt hij in met dit interview. Van een foto bij het verhaal kan geen sprake zijn. „Een foto? Ik blijf liever gezond. U moet weten dat ik de laatste jaren nogal wat lieden tegen me in het harnas heb gejaagd.”

Hoe serieus De Bruin de strafrechtspleging neemt, blijkt op zijn werkkamer aan de Stadhouderskade in Amsterdam. De AG moet niets hebben van criminologen, die het strafrecht het liefst tot het verleden zagen behoren. De Bruin ging op 43-jarige leeftijd rechten studeren, nadat hij daarvoor als econoom in het bedrijfsleven werkzaam was. Aan de Erasmus-universiteit van Rotterdam kreeg hij college van prof. mr. L.H.C. Hulsman. „Ik ken hem dus goed.” Deze hoogleraar-hervormer strafrecht, strafverdering en criminologie vroeg zich af waarom het strafrecht niet zou kunnen worden afgeschaft.

Straffen om te vergelden noemt Hulsman een misvatting, die veel aan het heksengeloof uit vroeger eeuwen doet denken. In de visie van Hulsman zouden dader en slachtoffer samen herstel of vergoeding van schade moeten oplossen. Komen zij

er niet uit, dan kan het geschil aan de civiele rechter worden voorgelegd. Dat zou voor het slachtoffer bevredigender zijn dan het huidige strafproces, waarin alles om de dader draait en waarin volgens Hulsman een verkeerd beeld van het slachtoffer blijft bestaan.

Rechtsorde

De Bruin: „Het strafrecht afschaffen? Ik was het als student al niet met Hulsman eens. Een misdrijf is niet alleen een aangelegenheid tussen dader en slachtoffer. Er is ook nog zoiets als een gemeenschap waar je niet aan voorbij kunt gaan. Die kan je de rechtsorde noemen en die rechtsorde wordt geschonden door feiten, die moeten worden bestraft.”

„Vorige week heb ik nog een zaak behandeld, waarin een vrouw vreselijk met een stok was mishandeld. Begint ze op de zitting haar man vrij te praten. Op zulke idiote situaties moet je niet reageren. Ook niet in het omgekeerde geval. Als ik gehoor zou hebben gegeven aan de wens van vrouwen, die slachtoffer zijn geworden van verkrachting, dan zouden er in Noord-Holland een heleboel mannen met een afgekapt geslachtsorgaan rond lopen. Je kunt het een en het ander niet doen. Het is zaak objectief te blijven. Dat kan door naar het eindvonnis in vergelijkbare zaken te kijken.”

Meedogenloos?

De Bruin heeft bij het gerechtshof in Amsterdam vele malen kritiek geuit op de milde vonnissen van de rechtbank Alkmaar. De AG vindt ook nu nog dat de Alkmaarse rechtbank verkrachtingen en incestzaken niet kan afdoen met 'onbenullige straffen'. „Dat gaat er bij niemand in. Een dienstverlening of een voorwaardelijke straf staat in geen enkele verhouding met het leed dat is toegebracht.”

In hoger beroep heeft De Bruin te maken gehad met zaken van de

rechtbanken in Haarlem, Utrecht, Alkmaar en Amsterdam. Alkmaar spant de kroon in zedenzaken, ter-

wijl de bulk van de opiumzaken uit Amsterdam en Haarlem komt. De gemiddelde strafmaat ligt in Alk-

maar het laagst. „Er is een duidelijke discrepantie. Dat weet men in Alkmaar misschien niet, of men wil het niet weten. Rechters mogen zeggen dat ze er geen boodschap aan hebben. Maar ik bekijk het vanuit een andere invalshoek. Ik leg zaken van de vier rechtbanken in dit resort naast elkaar en houd het hof voor hoe eerder in vergelijkbare zaken is gestraft. Omdat ik de laatste jaren vrijwel alle Alkmaarse zaken heb gedaan, ben ik de AG die voor de meeste 'hogere straffen' heeft gezorgd. Trouwens ook voor de meeste vrijspraken na bij voorbeeld fouten in de bewijsconstructies.”

„Of ik meedogenloos ben? Nee, u moet mijn houding niet als meedogenloos uitleggen. Ik mag dan voor een harde aanpak zijn, maar daarmee is niet gezegd, dat ik een haai ben. Als ik de overtuiging heb, dat iemand echt spijt heeft van een verkeerde stap, dan heb ik er niet zo'n moeite mee om ervoor te zorgen dat de straf zo licht mogelijk wordt.”

Drugs

Veel kans om op dit vlak mee te denken, kreeg De Bruin overigens niet. Hij behandelde eigenlijk altijd de zware criminaliteit, zoals opiumdelicten. „De drugsproblematiek is sterk gestegen. Hoe dat komt? De mentaliteit ten aanzien van softdrugs is nog dezelfde als in de jaren zeventig. We maken ons er niet druk over. En als justitie iemand vanwege softdrugs durft te vervolgen is het huis te klein. 'Het is toch toegestaan' wordt er dan gezegd. Ja tot

30 gram is het niet strafbaar gesteld. Maar vergeten wordt dat de mensen die in softdrugs doen, hasj proberen te slijten aan jonge schoolkinderen. Daar begint de ellende al. Het motto is een beetje 'neem een stickie en hoor erbij'. Ik geloof nog steeds in de theorie dat van het een het ander komt. Ik ben ook bang dat we steeds minder greep op de drugs wereld krijgen.”

„Je hoort wel stemmen opgaan, die zeggen dat drugshandel of drugsbezit niet meer strafbaar moet worden gesteld. Net als met alcohol na de drooglegging in de Verenigde Staten. Ik heb ook wel eens in die richting gedacht. Maar er komt zo veel ellende uit drugsgebruik voort. Dat doe je een dier nog niet aan. Mijn bloed kolkte als ik bedenkte dat er lieden zijn, die zelf niet gebruiken en die er schatrijk van worden. Alleen al daarom geloof ik dat we door moeten gaan met de jacht op de drugsmafia.”

• WIM JURG

'Wie zijn billen brandt, moet op de blaren zitten'

Vertrekende advocaat-generaal J. de Bruin:

„Die homoseksuele leraar in Staphorst bestaat niet”

TEN GELEIDE

VK 14-7

Anti-discriminatie

Van onze verslaggever
DEN HAAG — Het wetsvoorstel gelijke behandeling heeft buiten de regeringsfracties twijfel en onzekerheid losgemaakt. Het blijft onduidelijk in hoeverre leefwijze en seksuele gerichtheid buiten de werkkring aanleiding mogen zijn tot het maken van onderscheid, zo blijkt uit de reacties.

De coalitiepartijen CDA en PvdA zijn positief over het donderdag in het kabinet bereikte akkoord over de nieuwe anti-discriminatiewet. Oppositiepartij D66 vindt het een bespreekbaar voorstel, maar vraagt zich af of langs omwegen toch nog discriminatie mogelijk blijft.

De kritiek spitst zich toe op de vraag of het bestuur van een gereformeerde school het gedrag van een homoseksuele leraar buiten de schoolhekken mag aangrijpen voor ontslag. Mag een homoseksuele leraar nu wel of niet op zaterdagmiddag hand in hand met zijn partner door het winkelcentrum wandelen, is het voorbeeld dat het Groen Linkse kamerlid Lankhorst geeft.

Lankhorst is blij dat er eindelijk een anti-discriminatiewet ligt. Maar het wetsvoorstel is nog verre van duidelijk, meent hij. „Verbod op discriminatie is prima hoor, maar als je als homo niet op een normale manier met je partner mag omgaan, dan schieten we niets met het wetsvoorstel op.”

De VVD kwam vrijdag met een afwachtend commentaar. De VVD'ers Franssen en Korthals zullen met hun „zonodig kritische tot zeer kritische reactie” wachten tot maandag, wanneer ze de memorie van toelichting van het wetsvoorstel hopen te zien. De VVD twijfelt trouwens aan de slagkracht van de nieuwe commissie die de wet gelijke behandeling in de praktijk moet gaan toetsen. „Als de commissie onvoldoende bevoegdheden krijgt, zal de wetgeving een wassen neus blijken te zijn”, zeggen Franssen en Korthals. De rechtzoekenden blijven in dat geval aangewezen op de rechter.

Waterdicht

Na wekenlang touwtrekken tussen CDA en PvdA en tussen enkele betrokken departementen heeft het kabinet besloten de toetsingscommissie de vrijheid te geven op eigen initiatief onderzoek te doen naar mogelijke discriminatie. De commissie mag niet in incidentele gevallen rondneuzen. Ze mag alleen initiatieven ontplooiën als er „in een bepaalde sector van de samenleving” sprake is van „structureel ongeoorloofd onderscheid”.

De kleine christelijke partijen in de

Tweede Kamer zijn ongerust over de wet. Tot nu toe hadden de schoolbesturen de zekerheid dat artikel 1 van de Grondwet — het anti-discriminatieartikel — niet de vrijheid van onderwijs zou uithollen. Nu is die zekerheid verdwenen, zo zegt de woordvoerder van de SGP-fractie in een voorlopige reactie. „Wij zijn een beetje bang dat het de verkeerde kant op gaat.”

De SGP is er ook niet erg gerust op wat de toetsingscommissie gaat doen: Wie komen daarin? Wat zullen ze gaan doen? In hoeverre houdt de Tweede Kamer vat op de commissie? De driemansfractie vermoedt in de instelling van de commissie een zet van kabinet om de praktische interpretatieproblemen erdoor te krijgen.

De SGP-fractie hoopt dat de Raad van State, die nu de gelegenheid krijgt over het wetsontwerp te adviseren, kritisch zal oordelen. „De adviezen van de Raad van State op eerdere wetsontwerpen weken nogal eens af van het wetsontwerp zelf. Wij konden ons in die adviezen vaak goed vinden”, aldus de staatkundig-gereformeerden.

De aan de SGP verwante gereformeerde scholen vrezen dat de commissie gelijke behandeling zich gaat gedragen als de nieuwe inquisitie. „Wij zijn bang voor een hetze”, zegt P. Hugense van de Vereniging voor Gereformeerd Schoolonderwijs, die ongeveer 160 scholen met 44 duizend leerlingen overkoepelt. „Ik verwacht grote problemen met de commissie. We zullen telkens in het verdachtenbankje gezet worden.”

Hugense verwacht niet zozeer dat er problemen zullen ontstaan over homoseksuele leerkrachten, want van gevallen waarin de seksuele gerichtheid een rol speelde heeft hij nooit gehoord. „Die beroemde homoseksuele leraar in Staphorst bestaat volgens mij helemaal niet.”

Relevanter is het verbod op onderscheid naar burgerlijke staat. Hugense: „Op grond van de Bijbel gaan wij ervan uit dat het huwelijk de enige samenlevingsvorm is. Dat geldt voor iedereen die op een school werkt, dus ook de conciërge. Als iemand van school ongetrouwd gaat samenwonen, dan vinden wij dat we op grond van onze levensovertuiging het recht hebben hem of haar daarop aan te spreken. Mag dat niet, dan is dat toch gewoon in strijd met de vrijheid van onderwijs?”

Hugense spreekt in dat geval niet van discriminatie. „Het gaat ons om het maken van een gerechtvaardigd onderscheid volgens de grondslag van de school. Dat geldt evenzeer voor de leefwijze buiten de schoolhekken. Voor ons maakt dat geen verschil.”

Het GPV in de Tweede Kamer vindt de Wet gelijke behandeling eigenlijk

overbodig. De overheid beschikt immers al over instrumenten om discriminatie aan te pakken, dus waarom een wet die daar niets aan toevoegt? Het Gereformeerd Politiek Verbond is teleurgesteld omdat „burgers die in onderwijs en andere maatschappelijke organisaties overeenkomstig hun geloofs-overtuiging willen handelen zich zullen moeten verdedigen tegen de beschuldiging van discriminatie”.

Homo's VK 21

„Die homoseksuele leraar in Staphorst bestaat niet”, zegt P. Hugense van het Gereformeerd Schoolonderwijs in de Volkskrant van 14 juli. Met mij zullen veel homo's hebben gegrinnikt toen ze dit lezen.

Minder grappig is dat de homo-onderdrukking in bovengenoemd en aanverwante milieus blijkbaar nog zo sterk is dat leraren, maar ook leerlingen, verkiezen als pseudo-hetero door het leven te gaan. Dit is hun manier om zich tegen discriminatie te beschermen; aan een anti-discriminatiewet hebben zij geen behoefte. Dat is gewoon een brug te ver. Wat zij nodig hebben, is een anti-onderdrukkingswet die hen steunt in hun verlangen om te gaan leven zoals zij zijn en dus ook zich te tonen zoals zij zijn.

Een goede anti-discriminatiewet zou ook de onderdrukking kunnen bestrijden, want bij onderduikgedrag speelt discriminatie-angst een grote rol. Maar het wetsvoorstel dat nu op tafel ligt, laat discriminatie in genoemde milieus juist toe. Homoseksuele leerkrachten en leerlingen worden door deze wet eerder bedreigd dan beschermd.

CAPELLE A/D IJSSEL R. H. de Beer

Oppositie wil nog sleutelen aan wet gelijke behandeling

Van onze parlementsredactie
DEN HAAG — In de Tweede Kamer is gematigd positief gereageerd op het wetsvoorstel gelijke behandeling, waarover het kabinet donderdag overeenstemming bereikte.

Dat voorstel ligt in lijn met wat de twee huidige regeringspartijen, CDA en PvdA, hebben afgesproken bij de vorming van het kabinet-Lubbers/Kok.

De oppositie heeft nog wel aanmerkingen. Zo pleit de VVD, de grootste oppositiepartij, ervoor dat de nieuw voorgestelde commissie gelijke behandeling ruime bevoegdheden krijgt om toe te zien op naleving van de wet. Krijgt ze die niet, dan is de nieuwe algemene wet gelijke behandeling een 'wassen neus'.

D66 noemt het kabinetvoorstel 'bespreekbaar, een goede basis voor een discussie'. Positief beoordeelt D66 de komst van de commissie gelijke behandeling, maar de fractie vraagt zich wel af of langs een omweg niet discriminatie wegens seksuele gerichtheid mogelijk blijft.

Groen Links is aanzienlijk negatiever. De fractie is wel blij dat er na jaren een wetsvoorstel op tafel ligt, maar vindt de regeling verre van duidelijk. Woordvoerder Lankhorst wil bijvoorbeeld weten of het bijzonder onderwijs zich mag mengen in de privé-activiteiten van homoseksuele leerkrachten. „Een verbod op discriminatie is prima, maar als je als homo verder alleen maar stilletjes in een hoekje mag zitten en je niet op een normale manier met je partner in het sociale verkeer mag omgaan, schieten we hier natuurlijk niets mee op”, aldus Lankhorst. De GPV-fractie is ronduit teleurgesteld over het besluit van het kabinet. Aan de ene kant voegt de wet niets toe, aldus de fractie. Anderzijds zal het effect zijn, dat 'burgers die in onderwijs en andere maatschappelijke organisaties overeenkomstig hun geloofs-overtuiging willen handelen, zich zullen moeten verdedigen tegen de beschuldiging van discriminatie'.

HET nieuwe voorstel voor een Wet Gelijke Behandeling is in brede kring gunstig ontvangen. Een principieel politiek geschil gedurende de jaren tachtig lijkt met dit compromis opgelost te gaan worden. Het is echter hoogst merkwaardig dat het kabinet bij zoveel instemming pas in voering van de wet in 1994 verwacht. Ongetwijfeld is dit voorstel meer dan symboolwetgeving. Verschijnselen van discriminatie maken na invoering van deze wet meer kans om bij de rechter te worden afgestraft. Wie wordt gediscrimineerd naar ras, geslacht, seksuele geaardheid, burgerlijke staat, levensbeschouwing of politieke gezindheid, heeft straks wat meer juridische wapens en gemakkelijker bijstand.

Een nieuwe commissie krijgt een ombudsfunctie op dit gebied en kan het pad naar de rechter helpen effenen. Deze commissie zal ook zelfstandig meer structurele verschijnselen van discriminatie onderzoeken. Een recent politiek geschil hierover is op die manier tamelijk bevredigend opgelost.

Toch kan die commissie niet verder springen dan de polsstok van de Wet Gelijke Behandeling lang is. Het verbod op onderscheid maken kent alleen uitzonderingen die zijn gebaseerd op andere grondwettelijke rechten en vrijheden. Op zichzelf is dat juist, maar in veel gevallen zal de rechter nog steeds zijn eigen weg moeten vinden wanneer grondrechten op elkaar botsen.

Instellingen op levensbeschouwelijke grondslag mogen — op zichzelf terecht — eisen stellen aan werknemers ter handhaving en eerbiediging van die grondslag. Het „enkele feit” van homoseksualiteit, ongetrouwd samenwonen, ras of geslacht mag daarbij volgens het wetsontwerp niet doorslaggevend zijn. Uiteraard niet, maar een belangrijke vraag blijft in hoeverre de eisen van de levensbeschouwelijke organisatie zich kunnen uitstrekken tot privégedrag van hun werknemers en hun leefstijl buiten de werkuren.

Op dit punt blijft het wetsvoorstel hinderlijk vaag en zullen rechters eigen jurisprudentie moeten ontwikkelen. Tenzij de Tweede Kamer — door middel van amendement — de wet aanscherpt en verheldert. Met het risico dat het politieke conflict, met name in de coalitie, weer oplaait.

Dat risico moet worden genomen. Coalitiepolitiek mag niet een zodanig keurslijf zijn dat het CDA steeds weer de wil van parlementaire meerderheden kan blokkeren. Het kan toch niet zo zijn dat het compromis over de anti-discriminatie al tot in punten en komma's vastligt in dit voorstel.

De kamerfracties hebben zich alleen gebonden aan de tekst van het regeerakkoord en die laat ruimte voor aanscherping op het punt van de persoonlijke levensfeer. Discriminatie is een dermate groot kwaad dat de politiek niet tevreden moet zijn met gemakkelijke, enigszins verdoezelende compromissen. Het wetsontwerp is een stap vooruit, maar die stap kan groter zijn.

Anti-discriminatie wet nu zo snel mogelijk invoeren

door Gerda Verburg en José Stolwijk

Na zeventien (!) jaar touwtrekken lijkt het erop dat het wetsvoorstel Algemene wet gelijke behandeling een goede kans van slagen heeft ook daadwerkelijk een wet te worden. Weinig wetsvoorstellen kennen een dergelijk lange geschiedenis van voorontwerpen, eigen initiatieven, alternatieven etc. als deze Algemene wet gelijke behandeling.

Weinig wetsvoorstellen hebben dan ook het gevaar in zich om meerdere artikelen uit de Grondwet met elkaar in botsing te brengen. Volgens het wetsvoorstel mag er in de overheids- en particuliere sector niet gediscrimineerd worden op grond van godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht, seksuele gerichtheid en burgerlijke staat. Dat mag nu ook niet. Maar in de praktijk blijken weinig mensen bij vermeende discriminatie-praktijken naar de rechter te stappen. Het CNV heeft zich in het verleden meerdere malen uitgesproken over wetsvoorstellen Algemene wet gelijke behandeling. In onze commentaren beperkten wij ons tot de arbeidsrechtelijke aspecten van het wetsvoorstel. Dit hangt immers zeer nauw samen met het werk van de vakcentrale CNV.

Opluchting

Een algemene reactie op dit wetsvoorstel is er een van opluchting. Opluchting dat het wetsvoorstel eindelijk (weer) op tafel ligt. Reeds in het sociaal politiek program 'In actie voor morgen' voor de jaren 1986-1990 stelde het CNV dat het onrechtvaardig is gelijkwaardige werknemers gelijke kansen op arbeid en gelijke kansen in de arbeidsorganisatie te onthouden op grond van factoren als leeftijd, seks, seksuele geaardheid, burgerlijke staat of levensovertuiging, huidskleur, ras of etnische afkomst, nationaliteit en politieke keuze. Vanuit deze opvattingen kijkend naar het huidige wetsvoorstel valt een aantal elementen op.

Instellingen op levensbeschouwelijke (of politieke) grondslag houden de vrijheid om eisen aan werknemers te stellen die geleid op de doelstelling van de instelling nodig zijn voor het vervullen van de functie. Dit geldt overigens voor alle arbeidsorganisaties. Deze eisen mo-

gen echter niet leiden tot onderscheid op grond van het enkele feit van politieke gezindheid, ras, geslacht, seksuele gerichtheid, of burgerlijke staat. Vergelijkbare bepalingen gelden voor werknemers, leerlingen en studenten in instellingen op levensbeschouwelijke grondslag.

Onderscheid

Een dergelijke formulering maakt ons echter ook wat achterdochtig. Er is hier sprake van de formulering: 'het enkele feit'. Het CNV, en daarmee de CNV-onderwijsvakbonden KOV en PCO, vraagt zich namelijk af of 'meerdere feiten' dan wel mogen leiden tot onderscheid. De publieke discussie over het wetsvoorstel is al enige tijd verengd tot de vraagstelling of een school op levensbeschouwelijke grondslag een homofiele leerkracht kan weigeren in dienst te nemen of hem/haar op deze grond mag ontslaan.

Want wat is in dit opzicht de situatie van een homofiele leerkracht, die samenwoont of gaat samenwonen? Mag hij of zij om deze feiten van privé-aard, die niets te maken hebben met het uitoefenen van de functie, ontslagen worden? In dit wetsvoorstel ontbreekt duidelijkheid over het feit of hier wel onderscheid gemaakt mag worden. Het mag duidelijk zijn dat wij een dergelijke uitwerking van het wetsvoorstel Algemene wet gelijke behandeling nadrukkelijk afwijzen. Zowel het CNV als de onderwijsbonden KOV en PCO hechten grote waarde aan het bijzonder onderwijs.

Levensbeschouwing

Men dient in het (bijzonder) onderwijs het recht te hebben en te houden de eigen doelstellingen te realiseren op grond van levensbeschouwing. Eisen die in relatie tot deze identiteit worden gesteld mogen echter geen betrekking hebben op de privé-sfeer van de betrokkenen en moeten objectief samenhangen met de uit te oefenen functie. Eisen die worden gesteld aan personeel dienen te maken te hebben met het werk dat iemand verricht of gaat verrichten.

Dit zullen voor mannen, vrouwen, gehuwden, ongehuwden, heterofielen en homofielen dezelfde eisen moeten zijn. Voor het CNV geldt daarom dat waar het om de arbeidsrechtelijke positie van de werknemer gaat, het niet zo kan

zijn dat zaken in de privé-sfeer doorslaggevend zijn bij de beoordeling van de geschiktheid. Voor wat betreft de handhaving van de wet is het CNV bijzonder verheugd met de instelling van een Commissie gelijke behandeling. Een dergelijke commissie waarbij ook de mogelijkheid van groepsactie is geboden, zal drempelverlagend werken. In dit opzicht hebben wij goede ervaringen met de Commissie gelijke behandeling van mannen en vrouwen bij de arbeid. Deze commissie heeft naar onze mening dan ook een uitdrukkelijke taak, de trekking en de uitleg van de wet bekend te maken in de Nederlandse samenleving. De samenstelling van de commissies zal zodanig moeten zijn dat werkgevers- en werknemersorganisaties vanuit hun specifieke deskundigheid hierin zitting hebben. Het is noodzakelijk dat de commissie een eigen onderzoeksrecht krijgt.

Vertroebeling

Vreemd is echter dat de commissie volgens dit wetsvoorstel ook op eigen initiatief gevallen van (vermeende) discriminatie aan de rechter kan voorleggen. Op deze wijze wordt de oordelende functie van de commissie vermengd met een

aanklagersrol, hetgeen tot onduidelijkheid en vertroebeling leidt. Dit zou in onze ogen dan ook een ongewenste combinatie zijn. De ervaring met klachten bij de Commissie gelijke behandeling mannen en vrouwen bij de arbeid leert dat er een breed scala van klachten binnenkomt. Zelfs zijn er stichtingen opgericht die zich - mede - ten doel hebben gesteld via klachten de jurisprudentie van de commissie zowel kwantitatief als kwalitatief op een, wets-technisch gezien, zo hoog mogelijk peil te brengen. Het CNV dringt aan op een zo spoedig mogelijke behandeling van de Algemene wet gelijke behandeling. Het maken van onderscheid op kenmerken als sekse, ras, seksuele voorkeur of huwelijkse staat is ontoelaatbaar.

De invoering van een anti-discriminatie wet kan en moet naar onze mening een einde maken aan een reeds zeventien jaar durende discussie. Dit geeft bovendien werknemers duidelijkheid over de behandeling waar zij recht op hebben.

Gerda Verburg is bestuurder en drs. José Stolwijk beleidsmedewerkster van het CNV.

Activiteit bij homo-stichting

UTRECHT — De gezamenlijke Utrechtse homo-jongerenkringen, aangesloten bij de Landelijke Stichting 'De Kringen', houden op zaterdag 14 juli hun tweemaal jaarlijkse doe-activiteit. De Utrechtse Jongerenkringen hebben de afgelopen tijd een stormachtige groei gekend. Na de oprichting van de eerste Homo-jongerenkring in 1986 werden dit jaar, na vele nieuwe aanmeldingen, drie nieuwe Jongerenkringen gestart, zodat er momenteel vijf Jongerenkringen draaien waarvan één voor meisjes.

Kringen bestaan uit maximaal 15 leden. Minstens één keer per maand houdt elke Kring een Kringavond bij één van de deelnemers thuis. Er wordt dan gepraat over een thema omtrent homoseksualiteit dat de leden zelf hebben aange dragen, over dingen die ze bezighouden, maar ook gezelligheid onder het genot van een drankje en een hapje speelt een grote rol.

Naast de gespreksavonden worden ook regelmatig andere activiteiten ontplooid, zoals thema-avonden met gastsprekers, bowlingavond, samen uit, en enkele keren per jaar een activiteit samen met de andere Jongerenkringen of alle Utrechtse Kringen.

Doel van de Kringen is de homoseksualiteit een goede plaats te geven in ieders eigen leven en maatschappij en het op een prettige manier leren kennen van mensen met dezelfde geaardheid.

Bij de aanvang van het nieuwe seizoen kunnen zich voor enkele Kringen nog jongeren aanmelden. Voor meer informatie: Utrechtse Kringen, Koningsweg 51, 3582 GB Utrecht of 's avonds bellen met Paul: 030-540041.

U.N. 9/7

overdracht niet vastzet!

Roze Zaterdag in Zwolle.

Foto Wim Rugrok - de Volkskrant

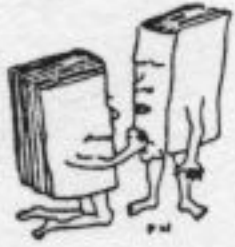
Homo's

Wat een opmerkelijk fenomeen. Op zaterdag komen tienduizend mensen bijeen in Zwolle voor Roze Zaterdag. De maandag daarop publiceert de Volkskrant niet meer dan een kop, een foto en drieënhalve regel tekst. Blijkens de tijdschriftenlader van donderdag zijn de gerenommeerde tijdschriften niet heviger geïnteresseerd.

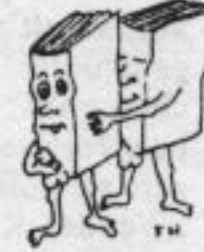
Toont dit nu aan dat een Roze Zaterdag nodig is, of dat-ie overbodig is?

WAGENINGEN Frank Hoek

gereedschap en fruit

SEK JULI/AUG

Slechts enkele straten van elkaar vandaan staan in het centrum van Amsterdam de enige twee homoboekhandels die Nederland rijk is: Vrolijk, die kort geleden een twee verdiepingen tellend pand betrok, waar zij zowel mannen- als vrouwenboeken verkoopt; en Internale, die recentelijk het interieur van zijn zaak vernieuwde en die alleen mannenboeken heeft.

Volgens velen is de ene een stoffige zaak voor studejers en verstokte politico's, waar een dikke pot achter de kassa je verstoord aanstaart als je om een lekker geil boek durft te vragen, en de ander een commerciële pornozaak waar Amerikanen met een IQ van onder de 90 niet een boek kopen om te lezen maar om te bekijken met hun lul in hun hand.

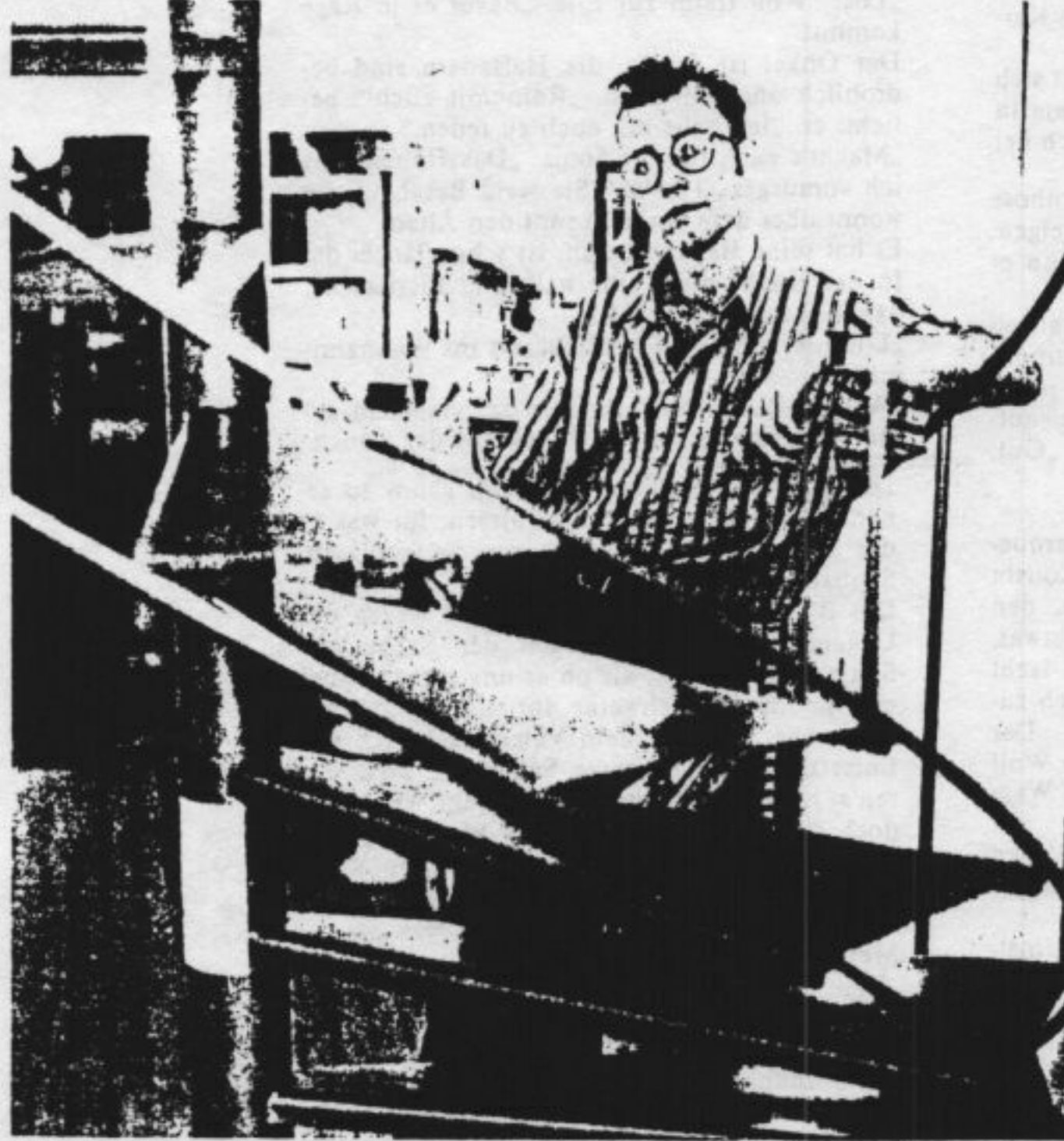
Sek had afzonderlijk een gesprek met Eric Wulfert, eigenaar van Internale en met Erik Marcus, medewerker van Vrolijk. (Hierna respectievelijk aangeduid als Eric I en Erik V).

Beide zaken zijn zes jaar geleden opgericht. 'Vrolijk enkele maanden eerder', kan Erik V niet nalaten op te merken. 'op 1 maart 1984', leest hij voor uit het toenmalige persbericht. 'Voortgekomen uit de verzendboekhandel Homologie-lezersservice van het tijdschrift Homologie.'

'Een paar boekenzaken hadden wel een plankje of een hoekje achterin met homoboeken', legt hij uit. 'American Discount (een Amsterdamse winkel gespecialiseerd in Engelstalige boeken TvO) had een aardige hoek maar die was voor negentig procent gevuld met forse blote

herenbicepsen en onderlijven in full-colour. Van een goed assortiment was nergens sprake. Piet van der Waals is toen met deze zaak begonnen, een vrijwilligersorganisatie zonder winstoogmerk. Aanvankelijk alleen, maar je moet de zaak toch ook even achter kunnen laten, al was het maar om te gaan schijten. Toen ben ik erbij gekomen. Eerst zaten we in een souterrain in de Voetboogstraat. Susan de Boer kwam erbij zodat we de vrouwenboeken beter aan konden pakken. Nu hebben we een zaak van twee verdiepingen.' Zijn stem klinkt trots.

Foto Johan de Boer

(Betapress) nam steeds meer van dat soort blootbladjes in zijn pakket op. We dachten: ach waarom niet, het kost geen extra werk. Maar dat soort blaadjes is nog altijd niet het speerpunt.' Bij vrouwen lag de discussie rondom porno een tijd lang heel wat principiëler. Lesbische pornobladen als 'On Our Backs' en 'Bad Attitude' kon men echter al snel bij Vrolijk kopen.

'Als de vrouwen een bepaald vrouwenboek niet willen en de mannen willen dat wel, komt dat boek er dan?' vraagt ik. 'Nee', komt meteen het antwoord. 'We hebben altijd iets gehad, niet van "father knows best", maar van "het personeelslicious knows best". Dat betekent dus ook dat de verschillende vrouwen een stempel hebben kunnen drukken op de vrouwenboeken die we in huis hebben.' Erik V benadrukt dat de discussies aan het eind van het boekingsjaar veel belangrijker zijn: 'Als er geld over blijft, bekijken we welke aandachtsgebieden we willen uitbreiden. Zo bleek in 1987 het verschil mannen- en vrouwenbestand vooral te liggen in de hoeveelheid biografieën die we van elkaar hadden, dus hebben we de vrouwenbiografieën fors uitgebreid, ook al zijn dat dure boeken die niet geweldig lopen.'

KONING KLANT

Beide Ericken blijken uiterst pragmatisch als het gaat om wat de belangrijkste leidraad is bij het aanschaffen

van boeken. Erik V: 'Als een klant me vraagt: hebt u dat boek, dan zal ik nooit zeggen: wat hebt u een vreemde smaak. Destijds schafte ik Jos Brink niet aan, maar veel klanten vroegen er naar. Bij de eerste keer zei ik nee, na de derde bestelde ik er meteen vier.' Eric I: 'Als een klant mij vraagt wat ik een goed boek vind dan zal ik hem daar nooit rechtstreeks antwoord op geven, want de klant is daar eigenlijk helemaal niet in geïnteresseerd. Hij wil

graag een boek dat hij zelf mooi zal vinden. Dus vraag ik bijvoorbeeld wat hij ooit mooi vond en op grond daarvan zal ik hem iets aanraden. 'Het enige dat we ooit gecensureerd hebben', herinnert Eric V zich, 'is een Frans fascistisch angehaucht homo-tijdschrift en dat is al weer een aantal jaren geleden.'

Ondanks al deze bescheidenheid zijn ze er zich beiden zeer van bewust dat ook die klant gedeeltelijk te sturen valt door de manier waarop je boeken in de winkel zet, de manier waarop je reclame maakt, de boeken die je opneemt in de catalogus, hoe je ze aanprijst, kortom: op wat voor soort boeken tracht je je te richten. Daar ligt dan ook het grote verschil tussen de boekhandels.

FICTIE

Internale richt zich vooral op Nederlandse en Engelstalige fictie en heeft

Eric I formuleert het korter: 'We zagen een gat in de markt en daar zijn we ingesprongen.' Samen met zijn toenmalige partner Ruud Hollenkamp begon hij de zaak, op een halve straat afstand van waar hij nu zit. Ruud had het idee en de benodigde papieren, Eric (van oorsprong Amerikaan, maar al een aantal jaren in Nederland woonachtig) het geld en werkervaring bij American Discount en Elsevier.

CENSUUR

Ongevraagd legt Eric I me meteen aan het begin van het gesprek uit waarom hij geen vrouwenboeken verkoopt. 'Het is niet alleen om commerciële redenen maar toen wij begonnen, bestond Xantippe al (vrouwenboekwinkel Amsterdam; TvO), Vrolijk zou beginnen en was ook van plan om vrouwenboeken te gaan verkopen: de spoeling zou dus wel zeer dun worden.'

Vervolgens krijg ik een uitleg dat mannelijke en vrouwelijke homoseksualiteit eigenlijk twee heel verschillende grootheden zijn: 'Ik begrijp wel dat we samen moeten stijgen voor politieke doeleinden, maar uiteindelijk zijn er toch hele grote culturele verschillen tussen beide groepen. Daarom horen beide soorten boeken ook niet noodzakelijkerwijs onder een dak. Ik zal niet zeggen dat het zoiets is als tegelijkertijd gereedschap en fruit verkopen maar het heeft dat wel een beetje.'

Daarnaast is hij bang voor overloze discussies over welke boeken wel en welke niet zouden mogen voor censuur van de kant van de medewerkster vooral als het zou gaan om fotoboeken op sm- en pedo-gebied. 'Ik wil niet vrouwvijandelijk overkomen in dit verhaal', verklaart hij, 'maar ik wil die problemen niet hebben. Als je ze ontslaat heb je meteen de volgende dag mensen met spandoeken voor de deur. Nou ja, vergoeijkt hij meteen, 'hier in Nederland verwacht ik dat niet. Maar er is toch een...', hij kan zo snel geen goed Nederlands woord vinden, 'een "lunatic fringe" van de vrouwenbeweging die tegen alles is wat met erotiek en lichaam te maken heeft.'

SPEERPUNT

Als ik Erik V vraag of de vrouwen bij Vrolijk een boek mogen verbieden, antwoordt hij: 'We hebben altijd het standpunt gehad, dat als een van ons een boek (bv een heftig mannen sm-boek) een belangrijk boek vindt, we dat avon elkaar accepteren en we dat boek ook aanschaffen. Er is eigenlijk nooit eendeloos gediscussieerd.'

Hij vertelt dat porno in de begintijd wel erg gevoelig lag, dat ze dat ook niet hadden, mede omdat andere zaken dat gebied uitgebreid coverden. In de loop van de jaren is dat veranderd: 'Het is langzaam zo gegroeid: we kregen meer ruimte, de distributeur

een kleine hoeveelheid oorspronkelijke Duitse romans en enkele Franse. Daarnaast de goedlopende non-fictie (waarvan de boeken over religie en homoseksualiteit het momenteel opvallend goed doen) en een uitgebreide hoeveelheid erotica/porno. 'Ik schaf niet "Homoseksualiteit in Middeleeuws Servië" aan', verzint Eric I, 'want dat verkoopt niet. Maar van een nieuw boek van Leavitt bestel ik er meteen vijftig tot honderd en dan vraag ik ook meteen een aantal exemplaren van zijn voorafgaande boeken aan, want die lopen dan een tijdlang beter.'

Het zwaartepunt bij Vrolijk ligt bij de wetenschappelijke boeken. 'We zijn geen boekhandel van torens bouwen maar van eentjes', legt Erik V uit. 'Dat is onze kracht maar ook onze zwakte. Het is heel wat makkelijker om 1 maal 40 boeken te bestellen dan 40 maal meer tijd te moeten investeren voor telkens 1 boek. We zijn echter een gespeciali-

seerde boekhandelaar en ik vind dat je daarom bepaalde boeken moet hebben, ook al verkoop je er daar maar een van in de drie jaar. Zo hebben we een geschiedenis van de homoseksualiteit in China in het Chinees (tot mijn verbazing hebben we er daarvan in een jaar drie verkocht) en van de Universiteit van Oslo staat er een boek over homoseksualiteit bij de Noormannen in de negende eeuw. Dat soort boeken kunnen we ons alleen permitteren omdat andere boeken beter lopen. Naast de wetenschappelijke boeken heeft Vrolijk een uitgebreide collectie Nederlandse en Engelse fictie, een behoorlijke hoeveelheid oorspronkelijk Duitse fictie en een negentigtal Franse romans. Bijna evenveel mannen- als vrouwentitels, zij het toch nog steeds wat meer mannenboeken. Vooral omdat er nu eenmaal veel meer mannenfotoboeken bestaan. In getallen uitgedrukt, naar opgave van Vrolijk zelf: 7000 verschillende titels op een totaal van 8000 exemplaren op een winkeloppervlak van 74 vierkante meter. Eric I schat dat hij grofweg 3500-4000 verschillende boeken heeft op een totaal van 7000 op 120 vierkante meter: 'Maar dan reken ik ook alles mee!' Ook hij benadrukt dat de beter lopende boeken de slechter lopende mogelijk maken. 'Als het me alleen om geld verdienen zou gaan, zou ik beter alle biografieën weg kunnen doen -dure boeken waarvan ik er niet veel verkoop- en er voor in de plaats...Ja', hij zoekt even, 'Sex-toys neerzetten of zoiets. Maar ja, als ik rijk had willen worden had ik een ander vak gekozen.'

CONCURRENTIE

Hoeveel beide zaken precies omzetten, weigeren beide Ericken te vertellen, de vijand luistert mee. Eric I wil alleen maar kwijt dat hijzelf full-time werkt, hij twee part-timers in dienst heeft, waarvan de een het minimumloon verdient en de ander, die ook een gedeelte van de boekhouding doet iets meer, daarnaast lopen er nog een paar vrijwilligers rond. Zelf kan hij ruim rondkomen van wat hij verdient. Vrolijk heeft twee betaalde krachten, een man en een vrouw, die elk 36 uur werken en het minimumloon verdienen, daarnaast zijn er nog enkele vrijwilligers.

Tot mijn verbazing beweren beiden dat ze niet de indruk hebben dat ze elkaar beconcurreren. 'Bij mij komen zeer veel toeristen, vooral Amerikanen', zegt Eric I. 'En de Nederlanders zijn denk ik toch van een ander slag dan bij Vrolijk.' Wij hebben vooral Nederlanders, homologen en wat toeristen, meent Eric V. 'Ik denk dat ik veel meer concurrentie ondervind van Athenaeum en Xantippe.'

Als ik aan het einde van het gesprek Eric I vraag wat hij zelf nou een leuk boek vindt voor zijn eigen vakantie, noemt hij na een tijd lang aandringen detectives van Hansen. 'De laatste verscheen alweer een half jaar geleden. Detectives', zegt hij, 'dat is zo een ondergewaardeerd genre. Ik maak geen kunstmatig onderscheid tussen hoge en lage literatuur.' Erik V komt ongevraagd aanzetten met een Christopher Bram: 'Hold Tight'. 'Dat moet je eens proberen, een matroos die gedwongen wordt om als hoer te spioneren in een jongensbordeel in New York tijdens de tweede wereldoorlog. Bizar, spannend en vlot geschreven. De betere pulp. Zoiets push ik dus. Daar heb ik stapels van.' Theo van Os.

Internale: Spuistraat 251, Amsterdam, tel 020-250009
Vrolijk: Paleisstraat 135, Amsterdam, tel 020-235142

Dreimal dreizehn

Von Rainer Klis

sen auf, gewaltige Kapitulationsfahnen. Ein altes, dürres Weib, das seine vier Kinder überlebt und vor Jahren Sonja angenommen hat. Die Seherin lacht und droht zu uns herüber.

Aus Tante Cosimas Küchenfenster hören wir „Hits von gestern“. Bei Elvis dreht die Tante auf, so alt ist sie nicht. Das Geschirrkloppern geht unter. Der Himmel ist blank, kein Lüftchen. Auf den Telegrafendrähten hocken ein paar reglose Vögel, bis der Knall eines Düsenjägers sie aufschreckt.

„Wer den Klammerkorb trifft, bestimmt, was gemacht wird“, schlägt Wolf vor. „Du fängst an.“

Sonja spuckt und trifft den Sitz von Onkel Kurts Moped, das ganz woanders steht.

„Haha...“, macht Wolf und trifft ein zweites Mal.

Ich spucke zu weit.

„Wir gehen in die Wildnis“, bestimmt Wolf und blickt Sonja an, „und du machst Striptease.“

„Und was macht ihr?“ Sie sieht ihn an, als ob sie's erwartet hätte.

„Wir sehen zu. Oder was sagst du?“ Er schubst mich an.

„Sie ist nicht die Schulzen“, sage ich.

„Aber wir sind neugierig, stimmt's?“ gibt er zurück.

„Stimmt“, sage ich, und Sonja entscheidet: „Gut. Okay. Damit ihr nicht dumm sterbt.“ Sie springt auf den Boden, zieht das Nicki straff. Wolf und ich werfen uns einen Blick zu.

Wir schlendern um die Ecke, treten uns vorsichtig durch die Brennesseln an Onkel Kurts Erdbeerplantage entlang zur Wildnis. So nennen wir das Ödland, ein Goldrutengestrüpp, in dem wir im vorigen Jahr noch Indianer gespielt haben, Wolf als Häuptling.

Die Luft steht wie in einem Treibhaus. Es riecht nach faulem Heu, nach Schutt und heißen Karassen.

Gemächlich, als ginge es um Pilze, arbeitet sich Wolf vornweg durchs Dickicht. Dann Sonja in seiner Spur. Der Hintern vor mir strafft sich bei

jedem Storchschritt. Ich in meiner Turnhose habe Mühe, über gestürzte Bäume zu steigen. Könnte ja sein, daß sie sich umdreht, wenn er mir unten herausperrt.

Sie dreht sich nicht um, sie zupft Blätter, als ob sie ans Ausziehen nicht dächte. Sie summt, während wir vorsichtig und verbissen auf jeden Schritt bedacht sind, damit nichts sie aufschreckt und abbringt von ihrem „Gut, okay...“

Fin Zug pfeift.

Obwohl noch Zeit wäre, den Damm zu überqueren, halten wir. Ich sehe, daß es meinem Cousin nicht besser geht. Es braucht Geschick, den Damm vor ihr her zu nehmen. Sie sagt etwas, was von der Lokomotive zerstampft wird, lacht und winkt dem Lokführer, der großväterlich zurückgrüßt. Tatamm, tatamm, tatamm, ... Der längste Zug der Welt. „Scheiße!“ sehe ich Wolf sagen, während Sonja mit dem Finger die Wagons zählt.

„Neununddreißig“, sagt sie, als der letzte Wagen in der Kurve verschwindet. „Dreimal dreizehn – wenn das nicht Unglück bedeutet...“

Wolf, der schon auf dem Damm steht, grinst. „Du glaubst wohl so was?“

„Ich glaub, daß heute was schiefgeht.“

„Mein Alter kommt heute, das geht schief“, sagt Wolf.

Sein Alter, mein Onkel, fährt Ferntransporte. Wenn er Tage fortbleibt, ist niemand unglücklich, außer der Seher-Mutter vielleicht, die aus unerfindlichen Gründen zu ihm hält. An seinen freien Tagen säuft er mitunter. Er kann grob werden, mein Onkel Kurt. Die Tante heult dann, und wir haben zu tun, ihm nicht über den Weg zu laufen.

Vor mir erklimmt Sonja den Schotterwall. Die Steine glühen, leise singen die Schienen nach. Tatamm, tatamm, tatamm, tatamm ... Über dem Damm liegt ein trockener Geruch von heißem Holz und altem Öl. Die Fliegen kehren zurück.

Mit einem Knüppel bahnt Wolf unseren Pfad. Der Platz ist, wie wir ihn verlassen haben. Die rostige Tonne, in der Wolf ein kleines Likör- und Zigarettendepot unterhält, ist unberührt. Er kramt eine Schachtel hervor, bietet mir eine an. Seine Hand zittert leicht.

„Ich möchte auch“, sagt Sonja.

„Wieso“, sagt Wolf, „du stripst doch...“

„Püh!“ Sie dreht sich um, zieht zusammen mit den Jeans ihren Slip runter und blitzschnell wieder hoch. „Gut so, ja?“

„Umdrehen“, sage ich, „wir wollen alles sehen.“

„Erst ihr.“ Sie lächelt und wirft einen Blick auf die Beule in meiner Hose.

„Okay“, sagt Wolf schließlich und sieht zu mir herüber.

Wir streifen unsere Hosen herunter.

Sie starrt auf unsere Schwänze. Bekommt eine rote Birne, murmelt: „Mann o Mann, sind das Dinger...“ Knöpft ihre Jeans zu und sagt: „Bes-

ser, ich hau ab...“

„Was'n los?“ fragt Wolf. „Du bist dran.“

„Mir ist mulmig“, sagt sie und starrt noch immer zu uns runter.

„Hast Schiß, was? Erst die Klappe voll und dann Schiß.“

„Wenn ihr bleibt, wo ihr seid, tue ich's. Schwört ihr's?“ Umständlich schiebt sie den Slip bis zu den Knien.

„Gut“, sagt Wolf und schluckt. „Dein Ding gefällt uns. Was jetzt?“

„Vielleicht könnt ihr Selbstbefriedigung?“

„Wir können. Und du?“

„Ich guck zu.“

„Sei nicht doof“, sagt Wolf, „denk an die Schulzen.“

„Quatsch! Großmutter gibt mich ins Heim, wenn's schiefgeht. Los, macht. Ich will's sehen.“

Sie lehnt sich gegen die Tonne.

„Zeig wenigstens ein bißchen mehr“, sagt Wolf.

Sie nimmt die Beine ein Stückchen auseinander.

„Später vielleicht...“, sagt sie langsam, während sie keinen Blick von unserer Vorstellung läßt, „aber nur mit Pariser...“

Nachdem wir unseres gebracht haben, wischt sie sich mit Blättern den Bauch ab. Wir setzen uns zu ihr, rauchen die Zigaretten an. Wir sagen nichts, genießen uns ein wenig. In der Ferne röhrt ein Lehmkipper vorüber. Sonja spielt mit Ästchen und reißt Blätter von ihnen ab, an denen sie wer weiß was auszählt. Irgendwo schlägt ein Hund an.

„Scheiße!“ sagt Wolf, „der Alte sucht uns.“

Wir erheben uns, machen uns auf den Weg.

„Los!“ Wolf treibt zur Eile. „Bevor er in Rage kommt!“

Der Onkel ist zornig, die Halsadern sind bedrohlich angeschwollen. „Rein mit euch!“ befiehlt er. „Ich habe mit euch zu reden.“

„Macht's gut“, flüstert Sonja. „Das Unheil, was ich vorausgesagt habe.“ Sie weiß Bescheid, sie wohnt über dem Onkel, kennt den Alten.

Er hat seine Haushosen an, ist schon länger da. In der Küche steht eine halbvolle Bierflasche, daneben das Schnapsglas.

„Los, hier hinein!“ Er schiebt uns ins Wohnzimmer.

„Was ist das? Könnt ihr mir das vielleicht sagen?“ Er zeigt auf einen Fleck auf der Couch.

Der Fleck ist weißlich, eigentlich kaum zu sehen. Wir stehen versteinert, wissen, für was er das hält. „Ist das vielleicht von Seifenblasen, Saubande, verfluchte?“

Das Blut schießt uns zu Kopf, halb wegen der Ungerechtigkeit, halb wegen der Sache mit Sonja eben. Mir ist, als ob er uns gerade dabei ertappt und „Ihr Schweine, ihr kleinen“ gebrüllt hätte. Die Seherin! Mein Vater! denke ich mit Entsetzen. Wolf hebt die Schultern. „Wir waren's nicht, Ehrenwort!“ Es klingt kleinlaut, doch der Alte haut zu, daß es Wolf über den Sessel wirft. „Dir werd ich, den eigenen Vater anlügen!“ Er holt wieder aus, doch Wolf schnippt sich knapp außer Reichweite.

Meine Tante fährt herein.

„Raus!“ brüllt der Alte. „Zu dir kommen wir später!“

Sie geht, schlägt die Tür.

„In Ordnung, Jungs...“ Er holt Luft, wischt sich den Schweiß von der Stirn. „Hört mal...“ Er setzt sich, lehnt sich in den Sessel, versucht's auf die Joviale. „Ich war genau mal so ein Wicher wie du oder du, obwohl ich nie auf die Idee gekommen wäre, mir dafür ausgerechnet das Sofa meines Alten auszusuchen.“ Er grinst. „Aber wie dem auch sei, der Fleck hier, das ist kein Problem, versteht ihr, der geht raus. Ich will weiter nichts von euch, als daß ihr mir jetzt sagt, ob das Ding hier von euch ist oder nicht. Damit ist dann die Sache vergessen. Einverstanden?“

„Schwörst du's?“ frage ich.

„Ich schwör's!“ Er ist zufrieden, nimmt eine Zigarette. „Ich höre.“

„Wir waren's nicht“, brüllt Wolf, dem das Auge anschwillt und die Tränen laufen.

„Ich schwör's“, sage ich, und kein Gedanke kommt mir, was ich damit anrichte.

„Okay, Jungs...“ ist alles, was er noch sagt, er sinkt vornüber, starrt auf das Teppichmuster. Wir verdrücken uns.

Die Tante ist dran.

Stundenlang sitzen wir hinterm Haus auf dem Geländer, hören, wie er sie zur Katze macht. Dann Türeenschlagen. Irgendwann kommt die Seherin und holt uns hoch zu sich.

Sonja schöpft uns Holundersuppe auf die Teller, die die Alte vor uns hingestellt hat. Es gibt Zwieback dazu.

„Ohgottogott“, nuschelt die Seherin, „was ich alles erlebt habe. Gottogott! Ich könnte ein Buch schreiben...“

Wir löffeln unsere Suppe, ohne aufzublicken.

„Aber die Sonja“, die Alte wackelt mit dem Kopf und spuckt eine Gewürznelke in die hohle Hand, „die Sonja will ich noch groß bekommen.“

Heute sah ich Kurt wieder, der mich zum ersten Mal, seit er nicht mehr mein Onkel ist, wie einen alten Kameraden grüßte und „Leben noch frisch?“ rief. Die sehr junge Frau an seiner Seite, Nachfolgerin meiner Tante Cosima, sah geflissentlich über mich hinweg und beugte sich ungeschickt über ihren Kinderwagen. Mir fiel Wolf ein, mein Cousin. Im gleichen Alter wie sie und ich, war er ein untersetzter, kräftiger

Draufgänger, der sich Freunden gegenüber umgänglich zeigte. Und sie, die Sonja von damals, gehörte zu uns und hatte sich bis zu meinem Ferienbesuch bei Onkel Kurt und Tante Cosima wie ein Junge aufgeführt. Auf einmal aber war ihr spitzbübisches Mäusegesicht, aus dem es stets nach Anisbonbons roch, neugierig, und ihr Hintern wirkte auf mich viel erwachsener...

Sie behauptet, daß ihre Freundin, die Schulzen, keine Jungfer mehr ist. Es ist ein Tag wie in den Tropen, wir sitzen auf dem Waschhausgeländer, spucken mit Kirschkernen und hören zu. „Klar“, sagt Wolf, „du bist's aber noch, und wir sind hinterher.“

„Hinterher bist du“, ketzert sie, „und zwar hinter der Schulzen. Und jetzt möchtest du wissen, wer's war, ja?“

„Du wirst es gleich erzählen.“

„Nichts werd' ich. Ist ja meine Freundin.“

„Ist auch egal“, sagt Wolf und trifft mit einem Kern in den Klammerkorb der Seher-Mutter. Die Seher-Mutter, Sonjas Oma, hängt Unterho-

Ist es wahr, daß er sich eine Tochter wünschte? Stimmt es, daß er sich schuldig fühlte, als er ahnte, warum es eine Tochter sein sollte? Handelte es sich denn überhaupt um einen *wirklichen* Wunsch oder bloß um eine fixe Idee, in die er sich verstiegen hatte nach einem erotischen Film oder in der Badewanne? Ist die Liebe zu Kindern, hart eingerahmt von Fürsorge, auch der Wunsch, ein wenig zu schmusen? Ist er allein mit diesem Stück Sehnsucht nach kindlicher Zärtlichkeit? (Wenn es ihn überhaupt gibt unter uns *Normalen*.) Wie nah ist er jenen, die die Seele ihrer Töchter durch ungebremste Zudringlichkeit auf Ewigkeit erschüttern? Und wie erschütternd wären seine Wünsche in einer sinnlich offenen Familie?

Kindliche Sinnlichkeit, so heißt es, entsteht mit der Geburt: Von den trennenden Wänden des Strampfers befreit, genießt der Säugling die nackte Haut der Mutter. Sinnlichkeit – so stelle

ich Mann mir das vor – ist die halbe Stunde Befreiung von den Windeln, ein Lüftchen um den Körper, Strampeln, die Hände des Vaters oder der Mutter spüren, schon bekannte Stimmen hören. Sinnlichkeit zeigt sich, wenn das kleine Glied eregiert, wenn die Hände nicht loskommen davon, kaum daß sie gelernt haben, Dinge zu ergreifen und zu manipulieren. Sinnlichkeit entsteht auch beim Anblick eines Kindes, das gestillt wird. Wie gern wäre ich an seiner Stelle, träumt und verbirgt ein Vater, der doch eifersüchtig ist. Seine Frau sagt, daß es doch etwas ganz anderes ist, was sie gerade genießt. Kein Grund zur Eifersucht. Dabei weiß sie es besser. Der Mann stellt sich hinter sie, und sie spürt ihn und seine wachsende Aufmerksamkeit. So sind sie zu dritt. Sie baden mit ihrem Sohn, mal sie, mal er. Sie genießen seine Art, sich anzulehnen, Liebe zu holen, ohne daß es betteln ist. Selbst in seiner schluchzenden Traurigkeit, die Arme um Vaters Hals geschlungen, ist unverkennbarer Genuß.

In gleicher Zeit erlebt ein Freund seine Tochter, die ihm gerade bis zu den Hüften reicht, im Bad. Sie hat bei ihrer gegenwärtigen Körpergröße gar keine Möglichkeit, Vaters Glied nicht zu beschauen.

Und wir wissen ja: In der Kindheit sieht alles viel größer aus als später. Tochter greift zu. Was denn sonst!

Vater ist verblüfft. Angenehm verblüfft. Dennoch schaut er erschrocken um sich. Hat es etwa jemand gesehen? Wird Tochter es erzählen? Um die harmlose Episode rankt der Vater ein verworrenes Netz aus Heimlichkeit und Entschuldigung, bis er gar nicht mehr merkt, wie berührt er war.

Das Kind ist drei Jahre. Es ist die Zeit, in der die meisten Eltern im Bett von ihren Kindern „erwischt“ werden. Kein Kind will ausgeschlossen sein. Die meisten wollen „mitreiten“. Meiner wollte einmal „auch Häuser bauen“. Nehmen wir sie zu uns, obgleich unser Vorhaben nun nicht mehr gelingt?

Mancher schickt sie entrüstet aus dem Zimmer. Kinder lernen, daß gerade Entsetzliches passiert sein muß.

Die Sinnlichkeit hat viele Gesichter, auch derbe in dieser Zeit: Morgenküßchen, unter die Decke kriechen, Körper fühlen, suchen, reifen, kitzeln, dem Bruder die Muschi zeigen, der Schwester den Puller, Kissenschlacht, Knutschen üben, Selbstbefriedigung vor dem Einschlafen.

Wir staunen, genießen, schmunzeln, entrüsten uns und verheimlichen sinnlichen Genuß daran, die Tochter oder den Sohn auf dem Schoß zu haben. Manchmal wollen wir mehr Zärtlichkeit als unsere Kinder, die deftige Spielfreuden im Auge haben. Manchmal wollen wir unter uns sein, sie aber nicht.

In der ersten Klasse wälzen sich zwei die hintere Wand des Klassenraumes entlang. Sie wollen heiraten, jeder weiß das. Eine Auserwählte erfährt, kaum daß sie lesen kann, aus einem schwergewichtigen Brief: „Ich will dich ficken!“ Was immer das sein soll – sie findet es toll. Lehrer meinen, eingreifen zu müssen. Wenigstens spotten oder verhöhnern wollen sie unsere kleinen Sexualexperten.

Den Höhepunkt der sinnlichen Spiele, Lebensproben, Kompetenzbestimmungen erfahren wir, wenn unsere Kinder uns mindestens körperlich unverkennbar eingeholt haben. Der junge Mann in der Badewanne, dem Mutter die Pickel ausdrückt, kann sich mit dem Vater messen. Überflügelt jenen vielleicht. Denn seine Haut ist noch zärtlich, nicht verfallen, nicht gerötet von

Alkohol. Der Sohn hält zu ihr, versteht sie, wenn der Mann bloß lacht. Zwischen Vater und Tochter ist es ähnlich. Was er früher bestenfalls phantasiert hat, nun hat es Gestalt; geschmeidig, busig, langhaarige Schönheit – seine Tochter.

Im vorigen Sommer hat die Tochter vielleicht noch ausgiebig mit der Freundin über den Vater gespottet, als er stolz und nackt auf seinem Boot stand: er, mit seinem Gebammel. Als sie jetzt, an einem Sonntagmorgen, zu ihm ins Bett kroch, um ein bißchen zu schmusen, ist das Gebammel plötzlich groß geworden, immer stärker, je mehr der Vater es verhindern wollte. Weder der Vater noch die Tochter haben je ein Wort darüber verloren. Aber es ist etwas zwischen ihnen von da an.

Irgendwo las ich, Sexualerziehung sei dort vonnöten, wo die Erzieher ausreichend prude sind. Das heißt für mich: wo sie unterscheiden zwischen ihrer eigenen Sinnlichkeit hier – unsinnlichen Kindern da, Kindern, die man irgendwann in Geheimnisse einführen muß. Und nie und nimmer kann. Denn aus der ängstlichen Beklommenheit, die ein Mann empfindet, wenn die kleine Tochter sich sein Glied zunächst ansieht und es dann anfaßt, wird nicht gelassene Souveränität, wenn die etwas größer gewordene Tochter über die sexuelle Funktion dieses Körperteils aufgeklärt werden soll, weil sie inzwischen in dem Alter ist, in dem Unterweisungen über Sexualität fällig werden.

Unsere Kinder grinsen höflich über Versuche, die Tierwelt herbeizuzitieren. Spüren sie die Gefahr, die uns droht, wenn wir an unsere Grenzen geraten?

Möglicherweise schützen sie uns mit abwinkender Geste oder scheinbarem Desinteresse davor, einen roten Kopf zu bekommen. Wie sollten wir denn auch per Unterweisung ein so „natürliches“ Sexualverhältnis anpflanzen, wie wir selbst es nicht besitzen? Was da mißglückt, wurzelt in den Grenzen in uns. Und wir erfahren sie von unseren begrenzten Erziehern. Die erfahren sie von den ihrigen. Und immer so weiter.

Gibt es da keine Hoffnung? Vielleicht brauchen wir, um sinnliche Verhältnisse herzustellen in der Familie, zuallererst den Mut zum roten Kopf. Der sich abkühlt, sobald wir uns daran gewöhnt haben, unverkrampft zu reagieren, zu akzeptieren, was wir empfinden. Wenn die kleine Tochter nach dem Ding da unten greift, werde ich sie natürlich nicht ermutigen, sich ausführlicher damit zu beschäftigen. Doch ich werde ihr auch keinesfalls das Gefühl geben, etwas verbrochen zu haben. Mit der großen Tochter, die mich verzaubert, werde ich darüber zu reden

versuchen, daß mir ein unerotisches Verhältnis zu ihr nun nicht mehr möglich ist und wir Nähe und Distanz zueinander neu bestimmen müssen. Und über den Brief meines Erstklässlers („Ich will dich ficken“) werde ich nicht hinter seinem Rücken spotten, sondern den Brief vor seinen Augen und Ohren so bewerten, wie ich ihn tatsächlich empfinde: in der Formulierung verfehlt, abfällig der Freundin gegenüber, aber mutig.

Wir müssen einkalkulieren, daß das Ergebnis des beherzten Versuchs, die sinnlichen Verhältnisse in unseren Familien so zu akzeptieren, wie sie zwar verkennbar, aber unzweifelhaft vorhanden sind, ein ganz anderes ist, als wir uns vorstellen können.

Jeder Schritt, mit dem wir uns einander nähern, bringt uns in eine vorher nicht erdachte Welt. Unsicher und voller Überraschungen!

Jürgen Tietz

Der Mut zum roten Kopf

FAKTEN

1. bis 2. Lebensjahr

„Eroberung“ des eigenen Körpers. Spielerische Beschäftigung mit einzelnen Körperteilen. Masturbationsähnliche Verhaltensweisen.

2. bis 3. Lebensjahr

Demonstrationen der eigenen „Körperlichkeit“. Nacktgehen. Bei Jungen lassen sich vor allem morgens Gliedversteifungen beobachten und die manuelle Beschäftigung damit.

3. bis 4. Lebensjahr

Zunehmendes Interesse für die Eigenart des eigenen Körpers und die Besonderheiten des anderen Geschlechts. Liebes- und Heiratsanträge an bevorzugte Personen, unabhängig vom Geschlecht. Erste Fragen nach der Herkunft der Kinder.

4. bis 5. Lebensjahr

Einbeziehung der Doktor- und Vater-Mutter-Spiele in das Spielrepertoire. Die Kinder „verspielen“ dabei ihre eigenen Erfahrungen. Diese Spiele gehen in Einzelfällen bis zur Nachahmung eines beobachteten Koitus. Aktives Interesse an den Besonderheiten des anderen Geschlechts, das bis zu wechselseitigem Beschauen und Betasten führt.

5. bis 6. Lebensjahr

Interesse für die eigene Babyzeit. Erste deutliche Bevorzugung von Angehörigen des anderen Geschlechts. Frage nach der Herkunft der Kinder. (Wie kommen sie da heraus?) Gegenseitiges Beschauen und Betasten, meist als Vorzeige-Spiele.

7. bis 8. Lebensjahr

Zunahme des vorwiegend sachbestimmten Interesses für sexuelle Probleme, Aufmerksamkeit für Paarungsvorgänge bei Tieren. Entstehen kindlicher Theorien über Schwangerschaft und Entbindung. Neue kurze Phasen des „Exhibitionismus“. Gelegentliche Freundschaften zwischen Jungen und Mädchen.

9. bis 10. Lebensjahr

Gelegentliche „Untersuchungen“ eines Mädchens, häufig durch mehrere Jungen. Briefwechsel zwischen Jungen und Mädchen, vor allem in der Schule – während des Unterrichts.

Beginnendes Interesse für Zoten und Flüsterereien. Buchstabieren und Schreiben von Kraftausdrücken aus dem Sexualbereich (meist

ohne rechtes Wissen um die Bedeutung des Gemeinten).

Masturbationsversuche bei Jungen, meist durch Anstiftung oder Anleitung eines älteren Jungen (nicht selten gemeinschaftlich).

11. Lebensjahr

Oft Abtrennung der Jungen von den Mädchen beim Spiel. Einzelne Mädchen werden zugelassen, wobei diese häufig jugenhafte Verhaltensweisen zeigen.

Fragen nach der Rolle des Mannes bei der Entstehung des Kindes; Interesse für Details (Ort, Zeitpunkt u. a.); Interesse für Vererbung.

Bei Jungen vielfach untereinander beginnende Rüpeleien, wobei das Schlagen gegen die Schambeile eine große Rolle spielt („Eiern“).

12. Lebensjahr

Gespräche über sexuelle Probleme, dabei Versuche einzelner, sich hervorzutun.

Suche nach sexuologischer Literatur, gegenseitiges Ausleihen und Informieren.

Bei den Mädchen erste Interessen für Jungen (oft noch aus der gleichen Klasse). Austausch darüber mit Freundinnen. Erste Freundschaften zwischen Jungen und Mädchen. Spontan auftretende Erektionen.

Jungen versuchen, jüngere Schüler zur Masturbation anzuleiten. Gelegentliche Versuche, den Koitus auszuführen. Häufig geschieht dies durch eine Gruppe Jungen bei einem Mädchen. Abschreiben und Herumreichen sexueller Geschichten. Sammlung sexuell betonter Bilder. Erste Aktsammlungen.

STRIJD TEGEN DISCRIMINATIE

Onderzoek naar de verstandhouding tussen alleengaanden en naturisme

NAT. ZOMER '90

Zoals in het vorige nummer aangekondigd is er nog wel het een en ander te vertellen over de problematiek van de alleengaanden, c.q. alleenstaanden binnen het georganiseerde naturisme. Driekwart van de verenigingen deed mee aan ons onderzoek naar de mogelijkheden voor deze groep op hun terreinen. De binnengekomen reacties op de gestelde vragen varieerden van zeer kort - een 'ja' of 'nee' met summiere toelichting - tot wijdlofig. Bij de meeste verenigingen blijken er geen (doorslaggevende) bezwaren te bestaan tegen het toelaten van alleenstaanden/alleengaanden, terwijl er in de meeste gevallen ook geen directe barrière wordt opgeworpen wanneer samenwonenden van hetzelfde geslacht zich als aspirant-leden aanmelden. Varianten die bij sommige verenigingen de drempel verhogen zijn: het streven naar een bepaald evenwicht tussen mannen en vrouwen; van de alleengaande van wie de partner geen interesse heeft, een gezamenlijke toestemming vragen of anders zo iemand zonder meer weigeren.

Uit de binnengekomen gegevens betreffende de alleenstaanden/-gaanden kan intussen worden geconcludeerd dat er hier en daar aan mentaliteitsverandering moet worden gedaan. En als het aan het bestuur van Solonat ligt zal binnen de kortst mogelijke tijd, waar nodig, een eind worden gemaakt aan de discriminatie van alleenstaanden en homofielen. Voorzitter René van der Veen en de zijnen gaan zich daarbij beroepen op de komende wet die discriminatie verbiedt. De Solonat-voorzitter: 'Ik heb een jurist ingeschakeld om eens na te laten gaan wat er nu al tegen dit soort discriminatie kan worden gedaan. Mocht een verenigingsbestuur het weren van alleenstaanden en homofielen reglementair hebben vastgelegd dan kan volgens artikel 1 van de Grondwet zo'n bepaling nietig worden verklaard'.

Tijdens een voorzitters/penningmeestersvergadering van de NFN kwam René van der Veen ter ore dat het bestuur van De Peelrand een besluit had aangenomen dat alleenstaanden en homofielen worden geweerd. Als reden zou, volgens René van der Veen, zijn opgegeven dat een aantal homofielen zich te uitbundig gedragen in het seksgebeuren. Vervolgt de Solonat-voorzitter: 'Dan zeg ik op mijn beurt: dat gebeurt ook onder hetero's, al dan niet gehuwd'. Dit de peiling bij de verenigingen is intussen gebleken dat De Peelrand onderdaad een ledenstop voor alleenstaanden hanteert.

Ook de reacties van de vereniging NVH uit Hellevoetsluis op de enquête zijn de bestuurders van Solonat in het verkeerde keelgat geschoten. Want hier luidt het antwoord op de vraag of alleenstaanden evenveel kans hebben lid te worden als echt)paren/samenwonenden: 'Neen; volgens een besluit van de algemene ledenvergadering worden alleenstaande MANNEN geweerd'. Met als oetnoot bij dit antwoord: 'Het aantal aanmeldingen van alleenstaande mannen is, naar verhouding, vrij laag'. Zo'n officieel besluit kan natuurlijk helemaal niet. Het bestuur van NVH behoort zoiets toch te weten. In dit verband kan het moeilijk anders of het bestuur van de NFN zal, verwijzend naar artikel 1 van de Grondwet en/of straks conform de Wet op de Discriminatie, verenigingen die zich teker op zo'n nadrukkelijke wijze - aan discriminatie schuldig maken teug moeten sluiten.

Evenwicht'

Logal wat verenigingen weigeren alleenstaande mannen het lidmaatschap om 'het evenwicht tussen mannen en vrouwen niet te verstoren'. Reactie van de Solonat-voorzitter hierop: 'Belachelijk. Zoiets is toch een afspiegeling van de maatschappij?'

Penningmeester Elly Clasener wil vervolgens een voorbeeld kwijt van hoe een alleenstaande man kan worden beledigd. Haar relaas: 'Ik ken

een 65-jarige man van Zon en Leven, die getrouwd is geweest en vier kinderen heeft. Een keurig iemand die in de goede betekenis van het woord dol is op kinderen. Hij vertelde mij dat wanneer hij op het terrein met kinderen een praatje wil maken, hij zich niet aan de indruk kan onttrekken dat de ouders die kinderen achterdochtig binnen halen. Hij heeft daarbij sterk het gevoel van boven tot onder te worden bekeken. Letterlijk zei hij mij: de ogen gaan alsmaar op en neer. Dit als voorbeeld dat het woordje ja niet altijd door de praktijk wordt gedekt'.

En secretaresse Hetty During: 'Ook via brieven bereiken ons soortgelijke reacties. Die worden dan als reden opgegeven om bij ons lid te worden. Wat overigens niet wegneemt dat we natuurlijk moeten oppassen niet zelf te gaan discrimineren'.

Solonat groeit

Solonat, dat binnenkort zes en een kwart jaar bestaat, gaat als specifieke vereniging voor alleenstaanden zo ver dat behalve alleengaanden ook stellen als lid worden geaccepteerd. Dat geldt zowel voor homofiele, lesbische, gehuwde als ongehuwde koppels. De enige voorwaarde is dat beiden apart voor het lidmaatschap betalen. Pas als er van misdraging sprake is - 'zoiets hebben we een keer meegemaakt', aldus Elly Clasener - wordt betrokkenen vriendelijk maar wel dringend verzocht de vereniging te verlaten. Hetgeen in het onderhavige geval zonder strubbelingen gebeurde. Verder blijven alleenstaanden, die op zeker ogenblik een relatie met elkaar aangaan, gewoon lid. Totdat ze zich mogelijk na verloop van tijd bij Solonat niet meer thuis voelen.

Na de overgang naar een volledig lidmaatschap van de NFN had het bestuur rekening gehouden met een terugval van ongeveer vijftig leden. Dit als gevolg van contributieverhoging door de dubbele afdracht. De meeste Solonatters (zestig procent) zijn namelijk ook elders lid van een vereniging. René van der Veen: 'Uiteindelijk viel de terugloop erg mee; slechts zeven en twintig. Verder hebben we ook weer spijtoptanten in ons midden. Die zijn teruggekomen met de verzuchting: ik mis jullie zo. Dat lijkt me een teken dat we het toch niet zo slecht doen'.

Een van de activiteiten, die aanslaan onder de leden van Solonat, is de drie jaar geleden opgezette vakantiebank. Toelichting van de voorzitter: 'Wij brengen mensen bij elkaar die een vakantie naar een bepaalde bestemming willen. Als die groepjes elkaar hebben gevonden moeten ze de zaak verder zelf organiseren. Daar bemoeien wij ons als vereniging niet mee. Die bank blijkt uitstekend te werken, want het aantal belangstellenden neemt per jaar toe. En wat de ledenlijst betreft: sinds de publicatie vorig jaar in Naturisme zijn er rond 150 nieuwe lidmaatschappen bij gekomen'.

De bestuursleden ogen tevreden. En tonen zich vastbesloten gevallen van discriminatie binnen de NFN uit te (laten) bannen.

Alleen zijn is geen ziekte

In het INF-persbulletin nr. 58 schreef Roger Pallemans uit België onder andere het volgende:

'De tijd dat de naturisten zich angstig in de bossen verstoppden, is definitief voorbij. Toch is het opvallend dat er nog zoveel potentiële naturisten zijn die de weg naar onze verenigingen en terreinen niet kennen. Hier staat ons nog een zware opgave te wachten. (...) Wanneer wij ons tot het grote

publiek wenden om meer bekendheid te krijgen, behoort de naturistische beweging een open geest uit te stralen. Omdat wij graag tolerantie ondervinden, moeten de naturisten zelf ook tolerant zijn. Het stoort mij dan ook dat veel verenigingen alleenstaanden negatief benaderen. Vanzelfsprekend heeft elke vereniging het recht iemand te weigeren die haar schade berokkent. Maar SYSTEMATISCH elke alleengaande of alleenstaande weigeren, is je reinste discriminatie. Op die manier worden ze allemaal over één kam geschoren! Ik ben bang dat op die manier het kind met het badwater wordt weggegooid. Een kritische maar tolerante houding tegenover personen zonder partner beantwoordt pas aan de echte naturistische en humanitaire geest. Alleen leven is geen ziekte of belemmering. Het lijkt me moeilijk voor de verenigingen, nog langer te volharden in een systematisch afwijzen van alleenstaanden. Misschien kan de algemene vergadering bij het eerstvolgende INF-congres aan de verenigingen en federaties een verzoek doen uitgaan daar een eind aan te maken.'

De zaak is in beweging, ook het NFN-bestuur ziet de noodzaak om het hete hangijzer kordaat aan te vatten. Voorzichtige conclusie: de tijd lijkt niet ver meer of iedereen kan en wil iedereen recht in de ogen zien.

Jan Blijboom
Kitty Schoonderwoerd

ALLEENSTAANDE JONGEREN

Voor de verenigingen is deze grote groep van essentieel belang, zeker voor de toekomst. In federatief verband wordt de JNFN gesteund, zelfs financieel. Ook in de verenigingen wordt er geld voor uitgetrokken en in praktische zin soms ook nog accommodaties gemaakt. Samen met je naturalistische jeugdgroep ben je welkom op de Nederlandse en buitenlandse terreinen. Bij het ouder worden wordt soms besloten om zonder jeugdgroep op stap te gaan. Plotseling is de situatie anders. Kaarten worden zeer nauwkeurig bekeken en twee vrienden zijn bij voorbaat verdacht.

Na een hoopvol begin laten velen het naturisme voor wat het was. Alle moeite en het geïnvesteerde geld in de JNFN blijkt van een betrekkelijke waarde. Dit lijkt meteen ook een van de belangrijkste oorzaken van de vergrijzing binnen verenigingen. Het aantal dat later terugkeert, is een kleine groep. Het is niet moeilijk om op een congres voor jongeren geld beschikbaar te stellen, maar het kost meer moeite en inzicht om deze groep daadwerkelijk te steunen en voor het naturisme te behouden.

NFN-JAARVERGADERING MET ROERIG SLOT

Het venijn zat zaterdag 28 april tijdens de algemene vergadering, gehouden te Utrecht, in de staart. Tijdens de rondvraag kwam een anonieme brief aan de orde, gestuurd aan nageenog alle verenigingen, waarin wordt gewaarschuwd tegen een bepaalde, met naam genoemde persoon die pedofiele handelingen zou hebben begaan. Des te schrijnender was het dat een van de aanwezigen die het onderwerp aansneed, openhartig bekende dat het een lid van haar vereniging betrof.

Alomteverbaasd en consternatie, begrijpelijk. De beschuldigde - zo werd meegedeeld - is bij de bewuste vereniging geschorst, hangende het onderzoek dat de politie instelt of inmiddels heeft afgerond. Een nader gesprek met het betreffende verenigingsbestuur volgt of heeft intussen plaats gevonden.

De kortstondige discussies, die ontstonden, culmineerden in de afspraak dat, wanneer zich een nieuw geval van pedofilie zal voordoen, onmiddellijk de zedenpolitie daarvan op de hoogte zal worden gesteld.

Allerlei suggesties vanuit de vergadering om desnoods preventieve maatregelen te nemen werden afgeraden. Blijft intussen de extra bittere nasmaak van deze affaire dat er van een anonieme brief sprake was. Dit moet minstens even scherp worden veroordeeld.

Binnen het verenigingsnaturisme ligt de nadruk op het familieverband, terwijl juist jongeren iets met elkaar willen ondernemen, schreef Rinke Hoekstra ons naar aanleiding een folder van de JNFN. Zij is 25 jaar dus volgens NFN-maatstaven geen jongere meer. Verder schreef ze ons het volgende:

'Tegenwoordig stichten mensen steeds later een gezin, dus de groep naturisten van 23 tot circa 30 jaar valt buiten de boot. De JNFN is met deze lage maximumleeftijd meer een soort club om de nazaten van verstokte naturisten een onderkomen te geven, dan een organisatie waarbij kersverse jonge naturisten terecht kunnen. Het verenigingsnaturisme bestaat uit gezinnetjes, waarvan de leeftijd duidelijk hoger ligt. Bovendien is de contributie voor een student een onbetaalbare luxe. Deze groep jonge naturisten worden door de NFN aan hun lot overgelaten. Het is voor jongeren, die zelfstandig een naturalistische visie ontwikkelen, onaantrekkelijk zich op deze wijze aan te sluiten.'

Seksueel misbruik van kinderen neemt toe, zegt men. Dat blijkt uit onderzoek, zegt men. Bij dat onderzoek moeten kleine kinderen spelen met een speciaal soort poppen. Jeannette Veenema en Peter Hünd lazen verslagen van dergelijk onderzoek. Ze schrokken, al zijn ze wel wat gewend. Als dat bewijs is voor seksueel misbruik van kinderen ziet het er slecht uit voor naturalisten en hun kinderen, bedachten ze. Of toch niet? Zijn het niet juist de naturalisten die het tegenbewijs kunnen leveren?

'Ik geef haar de anatomische correcte poppen. Zij bekijkt ze, maar reageert verder niet. Zij reageert op de confrontatie met geslachtskenmerken niet zoals gebruikelijk is voor een meisje van haar leeftijd.'

Die (on-)zin staat in het verslag van een psychologisch onderzoek van een heel jong meisje. Het is, zeker voor naturalisten, belachelijke onzin. Maar het is allerm minst grappig. Mede, zo niet vooral op grond van dat onderzoek werden de ouders van het meisje op verdenking van 'incest' voor het gerecht gesleept, werden al hun kinderen uit huis gehaald, mochten ouders en kinderen elkaar niet meer zien, gingen vader en moeder uiteen en moet moeder, al werd ze vrijgesproken, nog steeds vechten voor de terugkeer van haar kinderen.

Slecht?

Het verslag zegt niet hoe het meisje wel had moeten reageren. Het verslag zegt niet welke reactie op de 'confrontatie met geslachtskenmerken' volgens de psychologen 'gebruikelijk' is. Het verslag zegt dus ook niet waarom dat zo zou zijn. Waarom een ongebruikelijke reactie ook een slechte reactie is, blijft helemaal een raadsel.

Toch is dat kennelijk zo. Kennelijk mag een kind het niet gewoon vinden met geslachtskenmerken te worden 'geconfronteerd'. Met zo'n kind, zo suggereert het verslag, moet iets aan de hand zijn. Met zo'n kind, zo concludeert het verslag, moest haast wel op 'seksueel ontoelaatbare wijze' zijn omgesprongen. In ieder geval, zegt het verslag, is haar lichamelijke integriteit dan aangetast. Wat 'seksueel ontoelaatbaar' is en wat 'lichamelijke integriteit' in dit verband nu eigenlijk betekent, zegt het verslag weer niet. Laat staan dat uit het verslag zou blijken waarom dat zo zou zijn. Dat moet toch vooral ook naturalisten zorgen baren.

Poppenspel

Trouwe krantenlezers zullen hebben begrepen waarom het hier gaat: om zo'n psychologisch onderzoek waarbij heel jonge kinderen — meestal meisjes — worden aangemoedigd te spelen met 'anatomisch correcte' poppen; poppen die plas- en poepgaatjes en piemel(t)jes hebben (om het woordgebruik van dergelijke rapporten maar te volgen) en soms ook nog iets wat voor schaamhaar moet doorgaan. Afhankelijk van hoe kleine kinderen op die poppen reageren, hoe zij er mee spelen en hoe zij de bijgeleverde tas met doktersspullen gebruiken, zou dan kunnen worden vastgesteld of die kinderen al dan niet seksueel zijn 'misbruikt'.

('Anatomisch correct' staat hier met opzet tussen aanhalingstekens; enige gelijkenis met menselijke wezens vertonen dergelijke poppen niet. 'Misbruikt' staat ook met opzet tussen aanhalingstekens; het 'bespieden' van kleine kinderen bij het aan- en uitkleden en baden en douchen geldt tegenwoordig ook al als een 'signaal' van seksueel misbruik.)

De Bolderkar

Dergelijk onderzoek, dergelijke opvattingen en de gevolgen daarvan werden bekend in de affaire De Bolderkar. Een veertigtal kleine kinderen van dat medisch kinderdagverblijf werd vorig jaar met die poppen onderzocht. Bij een groot aantal werd uit het poppenspel seksueel 'misbruik' geconcludeerd, werden ouders gearresteerd, werden al hun kinderen uit huis gehaald enzovoort. Het kwam zelden tot vervolging. Voor zover wij konden nagaan kwam

NAT. ZOMER '90

Naarmate de naaktrecreatie in omvang toeneemt, nemen de 'randverschijnselen' toe. Krantenberichten maken af en toe melding van ongewenste situaties op sommige openbare naaktrecreatiegebieden.

Binnen het georganiseerd naturisme kwamen en komen uiteraard ook wel eens problemen voor, maar door (sociale) controle wordt afwijkend gedrag hier snel opgemerkt en doorgegeven. Meestal verdwijnt zo iemand binnen de kortste keren, omdat de situatie niet voldoet aan de verwachtingen (en anders wordt er wel een handje geholpen...)

Op basis van deze en dergelijke voorvallen meent een deel van de gevestigde orde de mogelijkheden te moeten beperken voor mensen die traditioneel niet tot de 'hoeksteen van de samenleving' worden gerekend. Het betekent ook voor het naturisme een zwarte bladzij!

het in slechts één geval tot een veroordeling. En daarover is het laatste juridische woord nog lang niet gezegd. Toch kreeg het merendeel der 'verdachte' ouders zijn kinderen niet meteen terug. Zij moesten daarvoor juridisch in de slag met de Raad voor de Kinderbescherming en dergelijke 'hulpverlenings' instanties. Nog hebben niet al die ouders hun kinderen terug.

Uitwas

De Bolderkar was misschien een uitwas, maar De Bolderkar is géén uitzondering. Het is bij lange na niet het enige geval waarin op grond van dergelijk onderzoek mensen zijn gearresteerd en kinderen van hun ouders zijn gescheiden (ook al leidde arrestatie niet tot vervolging of vervolging niet tot veroordeling). De verslagen van dergelijk onderzoek die wij onder ogen kregen, hebben alle betrekking op andere, maar soortgelijke zaken, met soortgelijke gevolgen.

Toen wij die verslagen lazen, geloofden wij eerst onze ogen niet. Terwijl wij, in ruim tien jaar pleeg- en opvang-ouderschap gepokt en gemazeld in de 'hulpverlening', toch echt wel wat gewend zijn. De (on-)zin, waarmee wij dit stukje begonnen, is maar een voorbeeld van wat wij in die verslagen lazen. Het is een voor naturalisten relevant, maar verder vrij onschuldig voorbeeld. Wat verder in zo'n verslag staat is geen onzin, maar waanzin.

Eigen ogen

De enige mogelijkheid om dat aan te tonen is zo'n verslag woordelijk af te drukken. Wij zouden dat dolgraag doen. Men zou dan met eigen ogen kunnen zien hoe pedagogen en psychologen, die kinderen met opzet met 'anatomisch correcte' poppen en tassen met doktersspullen laten spelen, letterlijk overal een seksuele betekenis achter zoeken en daarop vervolgens *altijd* het etiket 'misbruikt' plakken.

Helaas kan woordelijk afdrukken niet, al zijn het meestal maar een paar velletjes. De belangen die de betrokkenen hebben bij privacy zijn te groot. Dat is niet omdat zij zich schamen. Dat is omdat zij hun kinderen terug willen hebben. Helaas moeten wij het dus laten bij de (on-)zin waarmee wij dit stukje begonnen. Wij hopen dan maar dat men gelooft dat dergelijke onzin echt in dergelijke verslagen staat (zij het in iets andere woorden).

Wij hopen dat vooral ook naturalisten zich realiseren wat dat dan betekent: — Juist naturalisten lopen een verhoogd risico van seksueel 'misbruik' van kinderen te worden verdacht op grond van onderzoek door geobserveerde (zo niet gefrustreerde) psychologen en pedagogen die zo graag met poppen spelen.

— Juist naturalisten, hun verenigingen en hun federatie, moeten daarom hun stem tegen dergelijke onzin verheffen. Naturalisten en hun organisaties kunnen dat ook beter dan 'anderen'. Zij, anders dan die 'anderen', kunnen zeggen dat bloot en seks verschillende dingen zijn.

De confrontatie met incidenten bevestigt een diep geworteld 'als je niet getrouwd bent, zal er wel iets mis zijn'-denkbeeld. Bijna als een geschenk uit de hemel wordt elk voorval jarenlang gekoesterd om een discriminerende handwijze te rechtvaardigen. Het voor het naturisme essentiële respect voor de medemens wordt dan kennelijk gereserveerd voor gevallen die geen consequenties vragen. Men realiseert zich de vernedering en onmacht niet, wanneer iemand van de poort wordt weggejaagd.

Of het kan hen niet schelen: Het is probleem van de anderen dat zij niet getrouwd zijn.

'Een homofiel, je ziet het zo. Die maniertjes, daar wil ik niet tegenaan kijken, ik ga ervan over mijn nek.'
'Een alleenstaande man, die zal wel proberen hier aan zijn trekken te komen, dat kan toch niet anders. Straks is het nog een pedofiel ook. Laat ie maar gauw ergens anders heen gaan.'
'Het is een besluit van de ledenvergadering: wij zijn een gezinsvereniging. We hebben een wachtlijst. We willen het evenwicht handhaven.'

'Word eerst maar een paar jaar lid van de NFN, je moet eerst drie jaar lid

zijn van een vereniging.'
'En als dat allemaal niet lukt, zal het wel te duur voor je zijn en anders dan maken we het wel te duur...'

Realiteit

Er is op geen enkele wijze aan te geven dat alleenstaande mannen of homofielen zich slechter zouden gedragen dan getrouwde mannen. De NFN krijgt hoogst zelden klachten. Flevo-Natuur laat al meer dan tien jaar iedereen toe. Dit heeft nooit aanleiding gegeven om het toelatingsbeleid te wijzigen. Verenigingen met een open toelatingsbeleid tellen niet meer dan zo'n tien tot vijftien procent alleenstaande mannen en vrouwen. Zij ervaren dat de incidenteel voorkomende problemen goed hanteerbaar zijn en blijven. Alleen de terreinen die discrimineren, menen zoveel narigheid ondervonden te hebben dat alleenstaande mannen zonder pardon worden weggestuurd.

Hoe lang nog doen mensen elkaar zo gemakkelijk onrecht aan, ondanks de verklaring van de Rechten van de Mens, ondanks onze Nederlandse Grondwet? Wanneer het wat moeite kost, is kennelijk

ook 'naturalisten' niets vreemd, ondanks al onze mooie doelstellingen!

Standpunt NFN-bestuur

Er bestaat geen enkel fundamenteel argument waaraan een mens het recht zou kunnen ontnemen om een medemens te benaderen op grond van seksuele geaardheid, geslacht, huidskleur, maatschappelijke status of religie. Ieder mens is vrij om te leven zoals het hem of haar wordt ingegeven.

Vrijheid houdt echter daar op waar de onvrijheid van een ander begint. De grens wordt enerzijds bepaald door de wetgeving en anderzijds door een gedrag gebaseerd op een zekere innerlijke beschaving. Het is dan ook onaanvaardbaar om een gehele bevolkingsgroep verantwoordelijk te stellen voor mogelijke incidenten door hen bij voorbaat als ongewenst uit te sluiten.

Het accepteren en respecteren van de medemens geldt iedereen en dus ook die mensen die in wederzijdse vrijheid een relatie met elkaar aangaan die seksueel gezien misschien de meest algemeen gebruikelijke is!

Pas als er sprake is van onvrijheid van de ander of indien bij een van de partners het vermogen des onderscheids nog niet voldoende ontwikkeld verondersteld mag worden, zijn dergelijke relaties verwerpelijk (en dat niet alleen in seksueel opzicht)

Lange adem

In de praktijk blijkt het helemaal niet zo eenvoudig om er wat aan te doen. Nationaal wordt er door een aantal verenigingen bedekt en door één commercieel terrein openlijk gediscrimineerd. Internationaal ligt vaak nog problematischer. Als we daar als NFN iets van zeggen, begrijpt men ons vaak gewoonweg niet. 'Nederlanders hebben geen moraal - daar kan alles,' werd ons medegedeeld toen we een Frans terrein over weigeringen aanspraken. 'Natuurlijk worden alleenstaanden niet toegelaten, dat is zo op alle terreinen,' vertelde men ons in Engeland met een 'waar heb je het in 's hemelsnaam over' uitdrukking op het gezicht.

Een tijd terug heeft de NFN ervoor gezorgd dat de tekens voor alleenstaanden uit de INF gids verdwenen. Helaas werd de achterliggende gedachte slecht opgepakt en de situatie werd er alleen maar onduidelijker op. De tekens herinvoeren is een stap terug in de strijd en we willen juist verder. Daarom zullen we aan de bel blijven trekken door nationaal en internationaal bij voortdurende benadrukken dat je zo niet met mensen om mag gaan.

Misschien zijn er wegen om het proces te versnellen, maar we zullen een lange adem nodig hebben. Hoeveel tijd nodig is, zal mede afhangen van de situatie in eigen huis. Hoe snel naturalistisch Nederland in dit opzicht een voorbeeld voor de rest van de wereld zal kunnen zijn, staat of valt bij het moment waarop we zonder aarzeling kunnen zeggen: 'Discriminatie komt bij ons niet voor, zouden

In een proces tegen de ouders van een aan het poppenspel onderworpen kind speelde ook nog een rol dat een overbuurvrouw haar vader wel eens bloot door de slaapkamer had zien lopen. Zijn slaapkamer! De vraag was vervolgens of hij nou wel of niet een onderbroek aanhad. Bij weer een ander slachtoffer van het poppenspel — dat door de politie uit huis gehaald al maanden in een inrichting zat — verboden de hulpverleners en de kinderrechter elk contact met haar moeder omdat moeder en kind ooit eens bloot bij elkaar in bed zouden zijn gekropen. De vraag was: vervolgens of dat waar was.

Maar dat zijn verkeerde vragen. De goede vraag is bijvoorbeeld of de moeder op de linkerpagina uit NATURISME 90/1 op verdenking van 'incest' kan worden gearresteerd en of op grond van alleen die *verdenking* een kind van zijn ouders kan worden gescheiden.

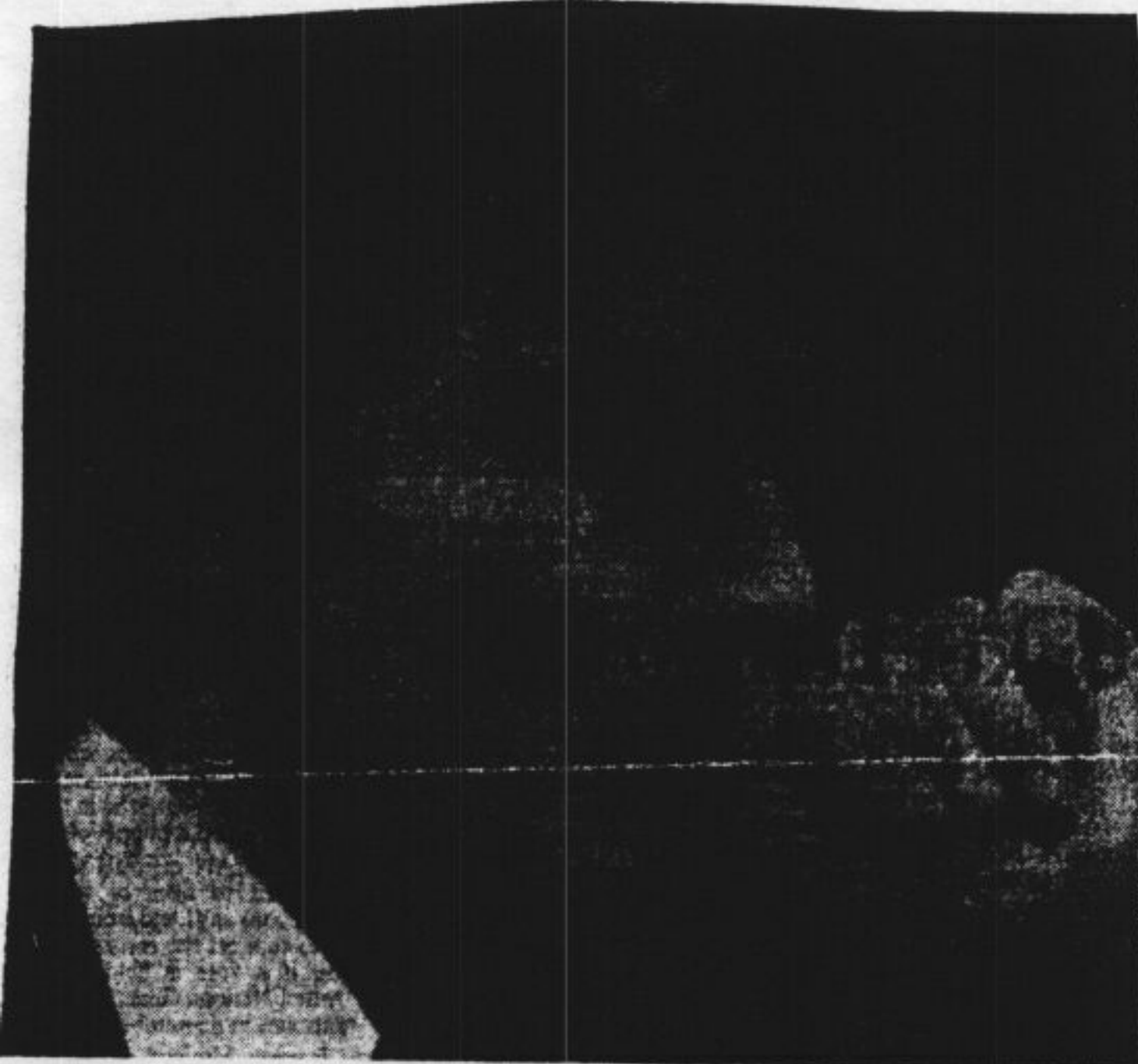
Je hoeft natuurlijk geen naturalist te zijn, noch kinderen te hebben, om daar tegen te zijn. Je hoeft ook geen naturalist te zijn, noch kinderen te hebben, om dat dan ook te zeggen. Je moet wel naturalist zijn — en dat ook openlijk durven zijn — om te kunnen laten zien wat een onzin het allemaal is!

Jeannette Veenema
Peter Hünd

POPPENSPEL
NAT ZOMER '90

Bedreiging of kans?

Julie er ook niet eens aan gaan werken. Je moest je schamen...
Dit te kunnen zeggen zal een groots moment betekenen; met recht iets om trots op te zijn!
Joop Schipper

Mr. Buckey awaiting the verdict in his child-molesting case, the longest criminal trial in U.S. history.

After 7 Years, Case Is Closed

Prosecutor to Drop Charges in Child-Molesting Trial

IHT
307

By Seth Mydans
New York Times Service

LOS ANGELES — The McMartin Pre-School child-molesting case, which began seven years ago with sensational charges involving sodomy with hundreds of children and suggestions of satanism and animal sacrifice, has sputtered to an inconclusive end that satisfied neither side.

When the jury in Raymond Buckey's retrial on charges of molesting three girls at the school said it was "hopelessly and irreversibly" deadlocked and the judge declared a mistrial on Friday, it was clear that the complicated case that included the longest and costliest criminal trial in U.S. history was at an end.

"These kids have lives to live," said the prosecutor, Joseph Martinez. "They can't be McMartin kids or the rest of their lives. There's no sense in trying this case again, because the evidence is not going to change. As far as we're concerned, the McMartin case is over."

Before the prosecutor said he would drop the charge, Judge Stan-

ley M. Weisberg said he would hold a hearing Wednesday on motions to dismiss the counts.

As the jurors were polled Friday, Mr. Buckey sat quietly, his hand on his chin. Outside the courtroom, he said: "I know I was innocent. I've proclaimed my innocence since day one. I'm pleased that it wasn't guilty. Of course I would have wanted a full acquittal."

Mr. Buckey, 32, spent nearly five years in jail without being convicted before being released on \$1.5 million bond in February 1989.

His first trial, which lasted two and a half years and cost \$13 million, ended Jan. 18 when the jury acquitted him of 40 charges but failed to reach a verdict on 13 others.

His second trial, on 8 of the 13 counts, lasted three months.

The jurors reported having doubts similar to those that jurors had had in the first trial.

Many of these doubts concerned the memories of the children, which the jurors said might have been tainted by leading questions from the police, parents and social workers who interviewed them.

Mr. Buckey was being retried on

child-molestation counts that allegedly took place at his family's preschool in Manhattan Beach, the Virginia McMartin Pre-School.

The first trial began with hundreds of charges and seven defendants, five of whom were dropped from the case at an early stage.

As the trial grew longer, it involved 124 witnesses, 800 exhibits and 60,000 pages of court records.

Mr. Buckey took the stand in both the trial and the retrial and denied all the charges against him.

In the retrial, he was accused of molesting three girls, now age 11 to 13, two of whom also testified in the first trial.

The retrial involved only 11 witnesses, including the three children.

Mr. Martinez's prosecution team conceded that the jury should not convict on the basis of the children's testimony alone.

But it argued that there must be a core of truth in their memories, and that these memories, taken in the context of circumstantial evidence and the testimony of parents and a pediatrician who examined the children several weeks after the allegations were made, offered grounds for conviction.

Sexual repression produces perversion, but no one wants to bear that. And the media aren't inclined to report that simple fact, because it isn't politically popular. When the earliest, clearheaded President's Commission on Pornography actually studied the cause and effect of pornography, perversion, etc., and found no connection between pornography and violence or pornography and perversion, the result of the research was attacked by both President Nixon and the Congress in 1970. When the Meese commission pretended to study the subject in the mid-Eighties, it ignored the research and based its conclusions on preconceived prejudices.

In an excellent piece on Dr. John Money in *The New York Times* dated January 23, 1990, Dr. Money predicts that "current repressive attitudes toward sex will breed an ever-widening epidemic of aberrant sexual behavior." The *Times* story goes on to say, "As for malignant social influences, he and other researchers found no evidence that pornography causes or fosters the development or expression of paraphilias [sexual perversions]."

In that same story, Dr. Judith V. Becker, the director of the Sexual Behavior Clinic at the New York State Psychiatric Institute, states, "If our society was more open, and youngsters and parents felt comfortable talking with each other about sex, we could nip some of these problems in the bud. Instead, when we finally see them, we see them as criminals to be punished, not people with disorders that need to be treated."

I would like to suggest that *Playboy* find a way to explore some of the issues raised by Dr. Money's research.

The McMartin conspiracy case started with the ravings of a psychotic mother. Sexual hysteria spread through the Southern California community like a firestorm, fed first by local law enforcement and then by the media. The hysteria spread across the country with numerous similar cases making headlines and then proving to be paranoid hokum.

The media have reported on hysterical stories of ritualistic child abuse, Satanism, the mutilation of animals and a national conspiracy. All this proved to be utter nonsense, but some of the most hysterical parents bought those fantasies—and they were still referring to them when they were interviewed on "Gerald" after the trial.

Early in the past decade, the Reagan Justice Department paid a loony lady \$750,000 to count the examples of "kiddie porn" in *Playboy*, *Penthouse* and *Hustler*, with results too preposterous to publish. Then it gave the Meese commission just \$500,000 for its report on pornography.

The Meese commission did no actual research on the subject. Instead, the commissioners did a widely publicized, cross-country road show that left in its wake the impression that an active sex life branded a person a "sex addict," and that even the innocent images in *Playboy* were demeaning, exploitative soft-core porn. It is that climate of sexual repression, hypocrisy and hysteria that produced McMartin.

Everyone is against child abuse. If there was any child molestation in the McMartin case, it could more easily have happened at home than in the preschool. But that isn't the point. What the parents do not understand is that very clearly, their own hysteria has caused their children real harm.

THE PLAYBOY FORUM

PLAYBOY

FOR INTEROFFICE CORRESPONDENCE

FROM: HUGH M. HEFNER

DATE: February 16, 1990

PLAYBOY JULI '90

TO: FORUM STAFF

SUBJECT: SEXUAL REPRESSION AND PERVERSION

The McMartin school molestation case deserves special attention.

The media have treated the McMartin trial verdict in a variety of ways, from hysterical (*People* magazine, "Gerald") to appropriately perceptive ("*60 Minutes*," *Time* magazine, *Los Angeles Times*), but no one has put the case in context. No one has yet pointed out that the McMartin case was a self-fulfilling prophecy produced by the sexual repression, hypocrisy and hysteria of a decade.

What we have here is a coalition of conservative sexual values stemming from both fundamentalist and feminist quarters, supported by the U.S. Department of Justice and much of the media. There is a direct link between the Meese Commission on Pornography and the McMartin case. There is a direct link to the Justice Department's witch-hunt tactics in the stamping out of "kiddie porn" in a society where child pornography is almost nonexistent.

We live in a society in which normal sexual behavior is proscribed as perversion and sexual images are suppressed as pornography. These values are supported by our Government and go unquestioned in our media. The McMartin case is the predictable whirlwind that we reaped as a result of the sexual repression of the Eighties.

McMartin was the Salem witch-hunt magnified 10,000 times, supported by hysterical parents and government law enforcement gone berserk.

96 July Playboy Magazine July 1969

FORUM

SEX: THE GOOD, THE BAD AND THE KINKY

one of America's premiere sex researchers takes on the forces that want to undo the sexual revolution

Why does one man prefer blondes and the missionary position? Why does another expose himself to strangers? Why do women like to cuddle? Why do some men rape and murder?

According to Dr. John Money, who has studied the development of human sexuality for 40 years, the child is father of the man. Dr. Money is professor of medical psychology in the department of psychiatry and behavioral sciences and professor of pediatrics at the Johns Hopkins University School of Medicine. He cofounded the Gender Identity Clinic and founded the Sex Offender Program at Johns Hopkins.

In two recent books, Love-maps and Vandalized Lovemaps, he argues that we each have a hidden agenda—a love map that contains an idealized lover, love scene and program of erotic activities—that will guide us through our adult sexual life. The patterns are laid down in early childhood, probably between the ages of four and nine, and, some research suggests, as early as the age of three. Money believes that love maps are very fragile—they can be distorted by a repressive upbringing, one in which the parents never mention sex or actively punish or prohibit normal child sex-rehearsal play.

Adults with normal love maps have a balance between love and lust—each serves the other. Adults with vandalized love maps will develop a sexual dysfunction, or worse. Some develop bizarre sexual preferences, others molest or abuse children, some take sex by force, others become martyrs to abuse.

Money believes that repressive sexual attitudes—not permissive values—will increasingly breed aberrant behavior. At the urging of Hugh Hefner, we interviewed Money for The Playboy Forum.

What started as a simple Q&A, about the McMartin controversy turned into a wide-ranging conversation. We found his outspoken views to be provocative and dead-on.

Forum: Hefner suggests that the McMar-

tin sexual-abuse case grew out of a hysterical atmosphere created by antisexual forces.

Money: In the Sixties, America experienced what the media called a sexual

counterreformation?

Money: Essentially, some people are taking everything that is sex-positive and labeling it sex-negative. Today's witch-hunt goes after women's liberation, gay liberation, sex education, contraception, teenage pregnancy, abortion and pornography.

Let me tell you a few of the themes of the counterreformation and how the antisex people use them.

First, infection. In the early Eighties, Time magazine published a story after story on herpes. Of course, the virus has been around since the ancient Egyptians, but it suddenly became the Devil's scourge. It wasn't something new that created its newsworthiness. Time used herpes as a piece of propaganda, telling its readers that they should quit having sex and go back to the traditional monogamous family. Tongue-lacking moralisms were inserted into each paragraph of the articles.

Second, homosexuality. The counterreformation loathes homosexuality. In the Sixties, people viewed it as something no more dangerous than left-handedness. The counterreformation view is that God is punishing homosexuals by plighting them with AIDS.

Third, sex education. Counterreformationists say that sex education is dangerous and must be done at home or in the church—another way of saying that it won't be taught at all. They are against openness. They fear questions.

Forum: It seems that the counterreformation is full of contradictions. It rants against teenage pregnancy but is against birth control and sex education.

Money: The counterreformationists do rant against teenage pregnancy, the fourth of their themes, and much of what they say is bogus. They include nineteen-year-old married women in the statistics of teen pregnancies. They are dishonest. They label teen pregnancies as acts of immorality, an attempt to impose a white, middle-class morality on everyone. They

"Some people are taking everything that is sex-positive and labeling it sex-negative."

FORUM

and their private parts were examined by doctors with colposcopes. This is not the first time abuse has occurred in the name of care.

Money: In the 1880s, Dr. John Harvey Kellogg wrote a book about the dangers of masturbation. Kellogg's Corn Flakes were invented as an antimasturbation food. For intractable cases of masturbation in boys, Kellogg recommended sewing up the foreskin with silver wire, and for girls, carbolic acid applied to the clitoris. He recommended that fathers creep up

should put their efforts into changing the financial conditions of young mothers.

Another recurring theme is pornography. The counterreformationists propagate the phony theory that pornography is progressive and contagious: You start out drinking milk, then looking at women in underwear catalogs, then looking at snuff movies and then the only thing that will allow you to ejaculate is committing murder. The idea is absurd. When you criminalize pornography, you criminalize sex.

Forum: If you can't say something bad about sex, don't say it. Which leads us to the American obsession with sexual scandals—the Bakkers, Swaggarts and Trumps.

Money: Yes, the fascination with the sexual errancy of public figures is the final result of an antisexual strategy. It is the oldest hypocrisy—you can talk about anything forbidden as long as you condemn it. A tool of the counterreformation is the manipulation of language. You can trace the history of negative ideas through language. During the time of the Inquisition, some people thought that sex was the result of demonic possession; hence, the term sex fiend. Later, some theorists thought that sex resulted from a flaw in heredity, an evolutionary throwback to a more primitive state; therefore, the term sex monster. Two hundred years ago, it was suggested that masturbation caused degeneracy, which in turn caused sickness and death; thus, the term sex degenerate. Now we have the term sex addict. The attempt to pathologize sex is the culmination of the counterreformation.

Forum: When did the sexual counterreformation begin?

Money: It began in the Seventies. Its agents were trying to get people thrown into jail for distributing any heterosexual pornography that displayed a man's penis. They weren't too successful. It became clear by the end of the Seventies that the big push was going to be on kiddie porn. The idea was to get people mobilized against kiddie pornography, naturally, is easy to do—in order eventually to mobilize against sex itself.

Forum: In the midst of the counterreformation atmosphere, we had the McMartin child-abuse case. In order to detect abuse, the kids were subjected to abuse. They were poked, prodded, video-taped

"It is the oldest hypocrisy—you can talk about anything forbidden as long as you condemn it."

on their sleeping sons and pull back the blankets. An erect penis was prima-facie evidence of the sleeping sinner caught in the secret vice. Kellogg said nothing of nocturnal penile tumescence. He slept alone and never consummated his marriage. In fact, he was a klistmaphiliac [an enema fetishist]; his orderly gave him an enema every morning after breakfast.

Kellogg published a list of things to look for in a child as signs of masturbation: sleeplessness; a sudden change in disposition; a love of solitude; bashfulness; unnatural boldness; mock piety;

fickleness; untrustworthiness; being easily frightened; confusion of ideas; capricious appetite; eating clay, slate pencils, plaster, chalk; acne; biting fingernails; bed wetting; unchastity of speech. A list that is nearly the same is circulated today as evidence of child abuse.

Forum: Where do the sex-negative images that many people have come from? Money: Every religion has a philosophy of sex that influences the childhood development of love maps and paraphilias, or sexual perversions. Christianity has the split between saintly love and sinful lust, a doctrine that penetrates our child-rearing practices. It is impossible for children to grow up without assimilating the concept that the genitals are a prime source of sin.

But the sex-negative ideas don't come only from religion. They also come from fairy tales and medieval and Renaissance art. I've written about a concept called paleodigms, which of course borrows from paradigms. Paleo means old, and digma means example or illustration.

One of the oldest themes is that of sacrifice and expiation. One concept that floats around in our awareness from an early age, for instance, is the purification from sin through sacrifice. That's the story of Abraham and Isaac, of God and the Crucifixion of Christ. Some people develop paraphilias that permit them to experience lust only if there is also atonement. In these situations, the penalties for having sex range from humiliation and hurt to blood sacrifice and death. Self-imposed atonement often appears as masochism; performed on the partner, it is sadism. For the victim of abuse as a child, that tragedy can be turned into a bizarre triumph: The victim re-enacts the abuse as the only act of love he has ever known. Some people, in turn, abuse their own children—as living evidence of the sin of their own sexuality. The execution of a sex criminal is a way of telling our children that all sex is a sin of such magnitude that it can be atoned for only in the electric chair.

Forum: One of the curiosities about the McMartin case was the similarities in the stories the children told about satanic rituals, human sacrifice, digging up coffins, drinking blood. Is this a case of

FORUM

paleodigms in action? MONEY: Well, I would think it's one person's paleodigm in action, and it was transmitted to the children during questioning.

FORUM: A story in the Memphis newspaper *The Commercial Appeal* reported that there have been thirty-six instances nationwide in which children told of satanic rituals combined with sexual abuse. Is there a source of contamination? A made-for-TV movie? Saturday-morning cartoons? Sunday school? MONEY: I don't think we have a factual basis on which to make any speculation. You've given me a good clue, though. We should look at Saturday-morning cartoons to see what paleodigms they transmit.

FORUM: Tell us more about how paleodigms influence sexual behavior. MONEY: Some paraphilias are based on paleodigms of mauling and predation. For example, some people incorporate lust into their love map on the condition that it be stolen, abducted or imposed by force. Some people steal sex by attack, assault and seizure. They take without consent. Images of cave men stealing love, of savages raiding the neighboring tribe to carry off women fuel the rapist.

Some paraphilias are based on mercantile and venal strategies, where lust is incorporated into the love map only if it is traded, bartered or purchased—not freely exchanged. Those people feel that carnal passion belongs not to the Madonna and the provider but to the whore and the hustler.

Some people have to substitute objects—a fetish or a talisman—for their lover, since lust defies saintly love. Some people associate underwear with sex. They may end up wearing ladies' lingerie in order to become aroused. Some people substitute an act that belongs in courtship or foreplay for actual copulation. Touching and rubbing, displaying and watching, talking or listening become more important and more arousing than intercourse. One of my patients was punished as a child when his mother found him showing off his erect penis to his playmates. He became an exhibitionist, or flasher. What is fascinating is how unique and idiosyncratic each love map is. You cannot learn someone else's love map or borrow someone

Bundy may have been the product of incest, of his mother with her father. That was the most hideous secret in the family. Bundy's mother denied it. I didn't talk with Bundy, but I have talked with other serial lust murderers and I know that they become puppets for the mental imagery and fantasy of the parents. If, in some way, Bundy was aware that the reason he was treated peculiarly as a child had something to do with his mother's relationship with her father, who possibly brutalized her, it's not too difficult to imagine that he concluded that sex was the most hideous and horrible thing in the world. People like him are never able to put the story together in a logical form. The very nature of a paraphilia is that it is illogical. The illogicality of it solves the immediate problem but creates worse ones.

FORUM: How do you disprove the social-contagion theory? MONEY: Some men are one hundred percent against putting their penis in someone else's mouth; some women are one hundred percent against having someone's mouth enclose their vulva. Watching a porn movie will not change their views; the activity is not in their love maps. You can't hang the coat on a hook, because the hook isn't there.

FORUM: Do you see positive benefits of pornography? MONEY: Many I have one patient who, when he is exposed to normal erotic images such as you find in *Playboy*, has normal sexual fantasies. In the absence of healthy erotica, he has sadistic, brutal fantasies about bondage, rape and death.

FORUM: Close a newsstand, create a killer. Some people say that porn is the theory, rape is the practice. They also say that men are rapists at heart, that all sex is rape. How do you answer them?

MONEY: There is something historically understandable about women whose dam of rage bursts over on men—the generic sense. In order to liberate themselves from the prison of forced motherhood, women had to relinquish all claim to any source of sexual enjoyment. Their major source of oppression was being made pregnant too often without any option. Right up to the time I was a graduate student, it was illegal to obtain any kind of contraception. Women could not control their own reproductive

"It is impossible for children to grow up without assimilating the concept that the genitals are a prime source of sin."

life; they weren't sure they wouldn't die from their first pregnancy. Before they could claim they were equal to men, they had to give up their sex life, because only whores and harlots were interested in sex.

What has happened in the revival of the women's movement is that not only do women have to sacrifice their sex life if they want to be equal to men but, by God, men had better sacrifice theirs, too.

FORUM: Are men targets of the counter-reformationists? MONEY: The counter-reformationists portray women as the victims of carnal knowledge without consent. In the old form of witchcraft, women were the accused; now men are. The uncompromising evidence of their heresy is not only rape but also pornography. Here lies the onset of a new inquisition, this one directed chiefly at the lust not of wives and daughters but of husbands and sons. If unhalting, we could see a progressive increase in the prevalence of accusations of the mauling and predatory paraphilias. As each new generation of boys matures into puberty, their manhood would, in increasing numbers, be sexually traumatized and disabled.

FORUM: If all penises are outlawed, only outlaws will have penises. In short, the propaganda that all men are rapists will only breed rapists. MONEY: Exactly. Not only women are doing this, of course; a lot of the religious-minded are joining their pure-minded sisters.

FORUM: In your books, you cite examples of severe distortion of love maps. Can you cite some examples of ordinary damage stemming from sexual repression? MONEY: There are very few parents who have rehearsed what they would do if they found their children playing at having sex. So they do what every parent has done before: They lose their cool and they inflict punishment. The tragedy for the children is that there is an extremely good chance that their love maps will become distorted. The girls will be able to relate to sex in terms of romance only above the belt; they will be unable to reach orgasm. Sex, for them, will be an act of breeding, not an act of pleasure. The boys will not be able to satisfy ordinary lust in an ordinary way. They become locked in

sex below the belt. FORUM: How should parents react to childhood sexplay? MONEY: They should not be surprised, for all children have a curiosity about sex. But they should certainly remain calm and under no circumstance should they punish the children. However, they should tell their child that sexual curiosity is not necessarily socially acceptable. FORUM: And what are some of the more extraordinary forms of repression? MONEY: One stepmother took a sewing

"The only way a sex researcher can be sure of getting Government funding is to be against sex."

What happened? MONEY: Criticizing violence came too close to criticizing punishment, the old Christian notion of spare the rod and spoil the child. It is the right of parents to discipline their children; they must be disciplined in order to be moral. Punishment in the name of discipline can lead to horrible forms of abuse. FORUM: What do you make of the sociologists who find child abuse lurking in every other household, or the researchers who claim that childhood sexplay is a form of sex abuse?

MONEY: Unfortunately, they have never defined abuse. I do know that many social scientists will call it abuse if a child sees her father naked in the bathroom. They call it exhibitionism and abuse of the child's eyes. But all of these researchers get money from the Government. And the only way a researcher can get Government funding is to be against sex.

FORUM: What do you advise in order to increase the sexual health of American children? MONEY: It should be public policy to strive for better sexual health in our children. We should establish a pediatric sexology clinic. There are no doctors who specialize in pediatric sexology and who offer child care in cases of ill health. There's not even a clinic for teenagers, even given all the talk about the terrible difficulties we have with teenagers. If we were really dedicated to sexual health, if we didn't want teenagers running out and getting AIDS soon after puberty, we would have a special television channel dedicated to sexual everything—learning, entertainment—where kids could get the information they needed.

Anyone who does not learn about and actively encourage the normal development of healthy sexuality in children is running a terrible risk of contributing to pathology in their development. We should be just as fussy about sexual health as we are about nutritional health.

We made a decision to get rid of smallpox and we did. If we made the same decision about sexual health, we could prevent the spread of the epidemic of sexual ill health. If we opened a national pediatric sexology clinic, and the President came and cut the ribbon, imagine the difference that would make.

needle and jabbed her stepdaughter's labia, threatening to sew her up, when she discovered her masturbating.

FORUM: What is the effect of all this repression? MONEY: That's a tough question. I would say that fifty percent of the nation get fifty-seven cents to the dollar on their sex lives. Maybe ten percent get the full dollar.

FORUM: At the beginning of the Seventies, we had a genuine concern about child abuse in the context of violence in the family that seems to have dissipated.

F * * K DE HEKSENJAGERS

Het duurde even voordat de Amerikaanse popwereld zich realiseerde wat er aan de hand was, maar op het New Music Seminar in New York ging het bijna nergens anders meer over. Het verbod op de „obscene” rap-lp *As nasty as they wanna be* van 2 Live Crew is nog maar het begin, het wordt oorlog, zelfs Laurie Anderson moet op haar tellen gaan passen. Wat stelt „freedom of speech” nog voor als rechtse fatsoensrakkers in hun kruistocht tegen de zwarte cultuur politiek de wind mee hebben, vragen nu ook feministen en homo-activisten zich af.

VK 28

door Gert van Veen

HET PARK VOOR Macey's, het grootste warenhuis ter wereld, is volgeboekt. Op elk bankje slaapt een zwerver, even verlost van de zinderende hitte die van het leven op straat de laatste dagen een kleffe, benauwde sauna heeft gemaakt. New York, drie uur 's nachts. Vuilnisophalers rijden over Broadway, overdag een van de belangrijkste verkeersaders van de stad, nu voor een paar uur uitgestorven. Onze weg wordt versperd door een grote hoop vuilnis voor McDonald's. De inhoud van een berg vuilniszakken ligt verspreid over het trottoir, geplunderd door een hongerig nachtpubliek, dat weet dat hier altijd wel een maal te vinden is.

Op weinig plaatsen komen hemel en hel zo dicht bij elkaar als in New York. Patserige, onbetaalbare hotels bieden op de hoogste verdiepingen een riant uitzicht over de skyline van Manhattan. Op straat scharrelen de *have-nots* die de hoop om ooit een graantje mee te pikken van de onmetelijke rijkdom al lang hebben opgegeven.

Manhattan is nog een veilig eilandje tussen de omringende stadsdelen, Harlem, Brooklyn, Queens en The Bronx, waar geen taxichauffeur je heen wil brengen. Maar juist de zwarte wijken zijn het kloppende hart van de *hip hop*-beweging, die in de afgelopen tien jaar tot de belangrijkste nieuwe muziekstijl van Amerika is geworden. Van de muziek van straatjochies, die rijmende teksten maakten op instrumentale beats, is rap uitgegroeid tot een miljoenenindustrie. In de *Billboard*-hitlijst staan op dit moment zestien rap-lp's. Van zes daarvan werden er meer dan een miljoen verkocht, waaronder *Fear of a black planet* van Public Enemy, *Please Hammer don't hurt 'em* van MC Hammer (drie miljoen verkochte exemplaren, bestverkochte lp van dit moment) en *As nasty as they wanna be* van 2 Live Crew — het album dat de Amerikaanse popwereld in rep en roer heeft gebracht.

De (derde) plaat van de rapgroep uit Miami werd op 6 juni door rechter Jose Gonzales uit Florida verboden vanwege de inhoud van de teksten, die hij als „obscene” bestempelde. Twee dagen later arresteerde de politie van Fort Lauderdale een platenhandelaar, toen die een exemplaar verkocht aan een undercover-agent. Op 10 juni werden de leden van de groep na een concert in Hollywood zelf gearresteerd. Politie in burger maakte een video-opname van het optreden en waarschuwde vervolgens sheriff Navarro: de groep zou zich hebben bediend van seksueel expliciete teksten.

Het was een triomf voor de rechtse en ultra-rechtse fatsoensbeweging, blanke actiegroepen als het Parents' Music Resource Centre (PMRC), opgericht door Tipper Gore — de vrouw van de senator van Tennessee, Albert Gore —, dat sinds 1985 een felle strijd voert tegen de verloedering van de

jeugd. Popteksten zijn het belangrijkste doelwit van het PMRC, dat geen middel onbenut laat om aan te tonen dat popmuziek een kwaad is dat met wortel en tak zou moeten worden uitgeroeid. Daarbij schroomt de organisatie niet de waarheid naar haar hand te zetten. In de PMRC-nieuwsbrieven blijken teksten vaak uit hun verband gehaald, of gewoon van een andere (slechtere) betekenis voorzien. Zo werd *Under the knife* van de groep Twisted Sister — een nummer over een operatie — door het PMRC opgevoerd als een song waarin vrouwen in stukken worden gesneden.

Je zou erom moeten kunnen lachen, Staphorst is er niks bij, maar het PMRC heeft in de afgelopen jaren bewezen dat het macht heeft, en beschikt over contacten met belangrijke politici en bestuurders in alle staten. En al is het de beruchtste, het PMRC is zeker niet de enige rechtse groep van „bezorgde ouders”. Andere kruisvaarders tegen obsceniteit, zoals Jack Thompson, een jurist uit Miami die de campagne tegen 2 Live Crew begon, hebben zich verzameld in groepen als Focus On the Family, American Family Association, en de 24 duizend leden tellende American Medical Association. De laatste groep bestaat uit bestuursleden van medische instellingen, die recent een complete strategie presenteerden om obsceniteit in de popmuziek tegen te gaan.

De uitspraak van de rechtbank in Florida was een unicum: voor het eerst in de geschiedenis van de popmuziek werd het verkopen of uitvoeren van een popplaat een misdrijf waarvoor de dader het risico loopt van een gevangenisstraf van een jaar en een boete van 1000 dollar. Het duurde even voordat de popwereld realiseerde wat er aan de hand was, maar toen brak er ook een storm van protesten los: dit was een schending van de *First Amendment*, de *freedom of speech*. Zelfs gematigde popbladen als *Billboard* protesteerden in niet mis te verstane termen tegen de manier waarop de vrijheid van meningsuiting was geschonden.

Jason S. Berman, president van de Recording Industry Association of America, sprak in een commentaar van een „tragische en ironische wending van de Amerikaanse geschiedenis”: „*Make no mistake, this is a war*” — vergis je niet: dit is een oorlog. Voor de komende strijd, die volgens hem zal worden gevoerd in de rechtszalen en in het Congres, riep Berman iedereen op de goede zaak te steunen. Een citaat van Martin Luther King besloot zijn betoog: *Let freedom ring*.

Inmiddels is zo ongeveer de hele Amerikaanse popwereld gemobiliseerd. Zoals Vernon Reid, gitarist van Living Colour het noemde: „Elke aanval op een artiest is een aanval op elke artiest.” Alle geleidingen van de platen-

tenindustrie hebben zich in de strijd gemengd, waarbij pogingen om een front te vormen worden bemoeilijkt door de grote tegenstellingen tussen de verschillende belangengroepen. Die zijn eigenlijk alleen met elkaar verbonden door het feit dat ze tegen dezelfde vijand strijden: macho rappers naast militante feministen en homoseksuelen, politieke actiegroepen als *Resist!*, platenbazen, vertegenwoordigers van radio-stations, platenwinkels, popbladen. Maar ook keurige politici die nauwelijks iets weten van popmuziek, maar wel begrijpen dat hier een bedreiging van de vrijheid van meningsuiting in het geding is. En niet te vergeten: een grote groep juristen die zich ernstig zorgen maken over de manier waarop in de 2 Live Crew-zaak de Amerikaanse wet is geïnterpreteerd.

Het New Music Seminar, dat vorige week voor de elfde keer in New York werd gehouden, stond voor een belangrijk deel in het teken van de censuur. Laurie Anderson waarschuwde bij de opening die ze samen met Irving Azoff verrichtte, dat het leidt tot een nietszeggende, platte cultuur. Ze legde een verband met andere vormen van censuur, die de laatste tijd de kop hebben opgestoken: de affaire met de gecensureerde fototentoonstelling van Robert Mapplethorpe, en de manier waarop de National Endowment for the Arts (NEA), die de tentoonstelling subsidieerde, onder druk van rechts onlangs subsidies weigerde aan avant garde-kunstenaars als Karen Finley. De Newyorkse dichteres, roemrucht om haar plastische taalgebruik, heeft zich altijd fel uitgesproken tegen het PMRC.

In Finley-stijl schreef Laurie Anderson een nummer, opgedragen aan Mapplethorpe en Jesse Helms (de conservatieve senator van North Carolina, een van de prominente voorvechters van de fatsoensbeweging): *Large black dick* is de b-kant van haar nieuwe single. Voor het eerst werd een plaat van Anderson voorzien van een waarschuwingssticker: *Contains explicit lyrics*.

Irving Azoff, een van Amerika's bekendste platenbazen, nam in zijn openingswoord van het Seminar het standpunt in dat de platenindustrie de hand in eigen boezem moest steken: „Met onze broek naar beneden werden we verrast.” De platenwereld had naar zijn idee nooit akkoord moeten gaan met het verzoek van het PMRC om platen met „expliciete teksten” te voorzien van een waarschuwingssticker.

Het (tot nu toe vrijwillige) labelen

van platen was een tweede thema op het NMS, nu in de staat Louisiana een wet in behandeling is, die waarschuwingsstickers verplicht moet gaan stellen. De popwereld is het er weliswaar over eens dat dat laatste tegen elke prijs moet worden voorkomen, maar over het vrijwillig aanbrenge van stickers, zoals dat nu gebeurt, zijn de meningen verdeeld. Verschillende sprekers verdedigden het idee dat ouders op die manier gewaarschuwd konden worden voor de inhoud van de muziek waar hun kinderen naar luisteren. Anderen, zoals Jon Pareles van de New York Times, zagen in het vrijwillig stickeren een knieval voor de fatsoensbeweging. Plak je een label op een plaat, dan geef je toe dat je schuldig bent, vond hij: „Zo tip je de waakhonden al bij voorbaat. Laat ze ervoor zweten. Laat ze alle platen af-

luisteren zodat ze er zelf achter komen wat expliciete teksten zijn. Dat maakt 't veel moeilijker voor ze.”

Bijna iedereen was het erover eens dat het in bescherming nemen van de jeugd slechts een dekmantel is voor een politieke strijd die rechts Amerika op alle fronten voert. Laurie Anderson verklaarde de paniekerige reacties als „angst voor machtsverlies”. Jon Pareles („Het PMRC is tegen sex vóór het huwelijk, tegen homoseksualiteit en tegen Afrikaanse Amerikanen”) sprak van *white male heterosexuals losing power*. Zowel Pareles als Westkust-rapper Ice T., die zich tijdens het Seminar opwierp als de belangrijkste woordvoerder van de hip hop-gemeenschap, nam de zogenaamde bezorgdheid voor de jeugd met een korreltje zout. Ice T: „Zorg om de kinderen? Ze geven helemaal niets om de kinderen in mijn buurt.”

Ook de platen van Ice T., die ooit een carrière als gangster op gaf en rapper werd, zijn intussen verboden in Florida. Hij waarschuwde dat de acties van het PMRC iedereen aangaan. „Het volgende moment kun jij getroffen worden. En het gaat verder dan je denkt. Mijn telefoon wordt afgeluisterd, deze mensen hebben macht.”

Mannenstem: *What do we get for ten dollars?*

Zwoele vrouwenstem: *E-u-e-r-y-thing you want.*

Gehijg van een opgewonden dame: *Oh suck it to me.* De muziek valt in, een vrouwenstem kreunt: *Me so horny — ik ben zo geil.*

En dat is nog maar het begin. 2 Live Crews *As nasty as they wanna be*, met songtitels als *The fuck shop*, *If you believe in having sex*, *Dirty nursery rhymes*, *Dick almighty* en *Bas ass bitch* is niet bepaald een vrouwvriendelijke plaat. Puberale opschepperij over de eigen seksuele prestaties maken duidelijk dat de seksuele revolutie aan het zwarte getto van Miami is voorbijgegaan.

Het album scoorde niet hoog bij critici, en zeker niet bij feministen, die zich nu opeens tussen twee vuren zagen geplaatst. Want hoe verwerpelijk de inhoud van het album ook mocht zijn, er zat niets anders op dan toch de kant van 2 Live Crew te kiezen. Zoals Victoria Starr van het Newyorkse *Outweek*, die zich in haar columns regelmatig fel had uitgesproken tegen

het seksisme in de teksten van 2 Live Crew en Ice T., nu verklaarde: „Als lesbienne ben ik een van de eersten die door Jesse Helms van de aardbodem geveegd zouden worden. En het zijn dezelfde mensen die Ice T. in de ban hebben gedaan, die mij ook het recht op abortus hebben afgenomen.”

Het panel *Beyond censorship*, dat in een stampvolle zaal werd bijgevoerd door zo'n zeventienhonderd toeschouwers, maakte duidelijk dat het front dat vecht voor het behoud van vrijheid een kruisvat is, dat de grootste tegenstellingen — tijdelijk — in zich verenigt. Een felle discussie ontstond over homohaar, racisme en seksisme in sommige rapteksten. Ice T. verdedigde zich met het argument dat, toen hij op straat begon, dat laatste de enige manier was om de aandacht van de *homeboys* vast te houden: „Geen teksten over politiek, maar over meisjes met grote tieten.” „Rappers zeggen dat ze de wereld willen veranderen”, was het antwoord van Starr: „Maar ik zeg je: je verandert niets als je op zo'n manier praat over vrouwen en homoseksuelen.”

Ice T.: „Niemand zal beweren dat Ice T. de wijsheid in pacht heeft. Leer me bepaalde dingen. Ik wil kunnen groeien. Je kunt van een rapper van de straat niet verwachten dat hij meer zegt dan hij weet.”

Zowaar een sprankje hoop: Starr en Ice T. kwamen in anderhalf uur iets dichterbij elkaar, en kregen de zaal zelfs aan het lachen toen mevrouw haar stoere buurman („Maar ik ben hetero, ik weet me geen raad als een man iets van me moet”) duidelijk maakte dat je, in plaats van er meteen op te slaan, aandacht van een man ook

VERVOLG VK 28

als een compliment kunt opvatten: „Dan zeg je gewoon: *thanks, but no thanks*.” „*Damn*”, was de verwonderde reactie van de rapper. „Zie je, heb ik toch weer wat geleerd.”

De kruistocht tegen de rapteksten doet denken aan de heksenjacht op (vermeende) communisten in de jaren vijftig. Nu het rode gevaar is geweken, richt rechts Amerika zich op een andere bedreiging: de zwarte bevolking. Want, zoals Daddy-O. van Stetsasonic zei: „Het gaat niet om de muziek, het is een veroordeling van de hele zwarte cultuur. Rap vormt een bedreiging voor de machthebbers.”

Hij kreeg bijval van Carlton Long, een advocaat die een eerdere rechtszaak tegen 2 Live Crew won. Long: „Het is geen toeval dat hip hop het doelwit is: het gaat om zwarte muziek, stadsmuziek, gemaakt door een lagere economische klasse.”

Dat laatste kwam ook naar voren in een felle rede van Gregory Joey Johnson, die een veroordeling voor het verbranden van een Amerikaanse vlag (eis: een jaar gevangenisstraf en 2000 dollar boete) tot in het Hoogerechtshof uitvocht: „Na zes jaar vechten tegen deze regering weet ik alles van de manier waarop die verschillende vormen van politieke expressie probeert te criminaliseren.” Hij noemde een recente zwarte protestdemonstratie, waar de rapnummers *Fight the power* (Public Enemy) en *Fuck the police* (Niggers with attitude) door de hele menigte werden gescaandeerd: „*The powers that be* begrijpen dat, en daarom richten ze zich nu op deze muziek. We leven in een wereldmacht die op sterven na dood is en zich hardnekkig vastklampt aan de eigen symbolen. Elke keer als het systeem zwak wordt en in paniek raakt, dan begint het te onderdrukken. Dat zijn de tijden waarin we leven. En als je echt vrijheid van meningsuiting wilt... *we're gonna need a goddamn REVOLUTION!*”

Op sommige momenten deed de sfeer denken aan de politieke acties van de late jaren zestig. Ook ditmaal staan er grote protestmarsen op stapel, zoals die van The National Academy Of Recording Arts And Sciences, dit najaar in Washington. De opbrengst van een gelijktijdig te houden benefietconcert gaat naar anti-censuurfondsen. Carl Wagner van de *Let freedom sing*-beweging, die de Louisiana-wet op het labelen van platen bestrijdt, vertelde dat zijn organisatie zich al heeft verzekerd van de steun van zo'n zeventig groeperingen en een groot aantal popsterren.

Ice T. maakte zijn faxnummer aan het publiek bekend („een fax kan niet worden afgeluisterd”) en schetste de plannen voor een nog te vormen rapfront: „We moeten beseffen hoeveel mensen achter ons staan. Ik heb een miljoen fans. Vernon (Reid, GvV) heeft er een paar miljoen. We gaan een oorlog beginnen. En, zoals Malcolm X zei: Wie niet klaar is voor de revolutie, laat die uit de weg gaan.”

Revolutie. Of, zoals zangeres Nona Hendryx en anderen voorstelden, een democratische oplossing van het probleem. „Als iedereen zijn stem zou uitbrengen, zaten die mensen nu niet op die plaatsen”, stelde Hendryx.

Een spreker uit de zaal kwam met het voorstel om in elke staat actiegroepen te beginnen: „Zoek kandidaten die vóór *free speech* zijn, en geef ze geld zodat ze winnen. Zoek ook mensen die tegen zijn, en zorg dat hun politieke tegenstanders worden gesteund.” Een praktische uitwerking van dat idee was de oproep om bij de komende verkiezingen te stemmen op Harvey Gantt, de zwarte Democratische opponent van Jesse Helms in North Carolina.

Aangrijpend was het betoog van een bezorgde zwarte moeder, die de zaal vroeg waar de machthebbers eigenlijk bang voor zijn: „Is het wat we zeggen, of is het onze huidskleur? Deze mensen tasten meer in het duister dan wie ook. Als je werkt in een kantoor met airconditioning heb je geen idee wat er aan de hand is op straat — *on life street*. In Washington D.C. zag ik grote sleen door de sloppen rijden, met *geblindeerde* ramen. *Ze willen ons niet eens zien!*”

The powers that be willen een wit en clean Amerika, had Living Colour-gitarist Vernon Reid een dag eerder al gezegd: „Ze willen niets weten van *Latino America, gay America, African America*. Maar kunst kijkt juist naar wat er onder het vloerkleed ligt. Kunst maakt dat je misschien wat gaat *doen*. En dat laatste willen de machthebbers kunnen controleren. Ze willen macht kunnen uitoefenen over de manier waarop wij creëren.”

„Nu de muur is neergehaald in Europa” concludeerde Ice T., „wordt er een muur opgetrokken in Amerika.”

'Onderdeel Katwijkse straatfestival in strijd met christelijke zeden'

SGP wil subsidie Mimiek ter

KATWIJK — De subsidiëring van de Katwijkse theatergroep Mimiek moet volgens de SGP ter discussie worden gesteld als het gezelschap weigert het programma van het straattheaterfestival op 11 augustus aan te passen. De politieke partij wil dat het optreden van de groep La Dolce Vita wordt geschrapt. Zij brengt volgens woordvoerder M. van Rooijen een toneelstuk dat strijdig is met de christelijke zeden.

Het straattheaterfestival maakt onderdeel uit van de Katwijkse Visserijdagen die van 11 tot en met 18 augustus worden gehouden. In het programmablad van dit evenement wordt het optreden van La Dolce Vita aangekondigd als 'een kostelijke parodie op de peepshow zoals iedereen die kent uit de rosse buurten'. Toen dit blad onder de raadsleden werd verspreid nam de veronturste SGP'er Van Rooijen contact op met wethouder A.C. Berkheij die

het straatfestival op 11 augustus opent. Ook sprak hij met de voorzitter van Mimiek, H. de Reus. Zijn wens, schrappen van dit onderdeel van het theaterfestival, werd echter niet gehonoreerd.

Van Rooijen: "Volgens De Reus is het toneelstuk qua kleding niet aanstootgevend. Het gaat volgens hem over een rosse buurt van twee tot drie eeuwen geleden. Je hoeft maar oud-Hollandse teksten te lezen om te weten dat het taalgebruik vroeger nog veel minder gekuist was dan nu. Wij hebben in Katwijk geen behoefte aan dat soort toneel".

Volgens Van Rooijen, die wordt gesteund door het RPF-raadslid E.J. Bergman, is het geen goede zaak als Katwijk tijdens de drukbezochte Visserijdagen een dergelijk visitekaartje afgeeft. "Ook de naam van Mimiek wordt hierdoor bezoeeld", meent hij.

Peepshow

Voorzitter De Reus van Mimiek zegt niet van plan te zijn het optreden van La Dolce Vita te annuleren. "Er wordt een vergrootglas gelegd op een klein onderdeel van het straatfestival. Vergeten wordt dat het hier om een parodie gaat op een peepshow en niet om een echte

peepshow. Er komt geen bloot aan te pas", aldus De Reus. Hij vindt het jammer dat een goed initiatief als het straattheaterfestival op deze manier wordt benaderd. "Ik ga geen censuur toepassen want het gaat hier om een handjevol mensen dat bezwaren heeft", meent De Reus. "Er wordt tijdens het festival gespeeld op een groot aantal podia. La Dolce Vita heeft een eigen tent, dus iedereen kan zelf weten of hij het optreden wil zien. Waar maken ze zich dus druk om?"

Van Rooijen vraagt zich echter af of het publiek doorziet dat het hier om een parodie gaat. "Het idee blijft toch hetzelfde", meent de SGP'er.

Hij wijst er op dat rosse buurten "oorden van ellende zijn, waar veel mensen in problemen zitten". Hij vindt een parodie op een dergelijke 'intrieste situatie' niet echt gepast. Van Rooijen kondigt aan verder contact te zullen opnemen met de verantwoordelijke wethouder Berkheij. "Lukt het niet om het programma-onderdeel te weren dan zullen we dit achteraf ter discussie stellen. Desnoods stellen we de subsidiëring ter sprake. We moeten een grens trekken".

Volgens wethouder Berkheij is hooguit het onderwerp van de act van La Dolce Vita beladen, maar niet de act zelf. "Ik heb van voorzitter De Reus gehoord dat het stuk op verschillende plaatsen zonder problemen is opgevoerd. Het is te laat om zelf nog een voorstelling te gaan bekijken maar wij vertrouwen De Reus. Die wil zijn vereniging promoten en neemt dan geen risico".

Berkheij erkent dat de gemeente Katwijk wel enige verantwoordelijkheid draagt voor het straatfestival door het verlenen van een vergunning en het garant staan voor een eventueel financieel tekort. "Maar ik vraag mij af of je als gemeente bij zoiets moet ingrijpen", zegt de wethouder.

discussie stellen

* M. van Rooijen (SGP): "Aanstootgevend". (foto Wim Oijkman)

L.D. di 31-7-90

Junge Welt
Nr. 175
Montag
30. Juli 1990

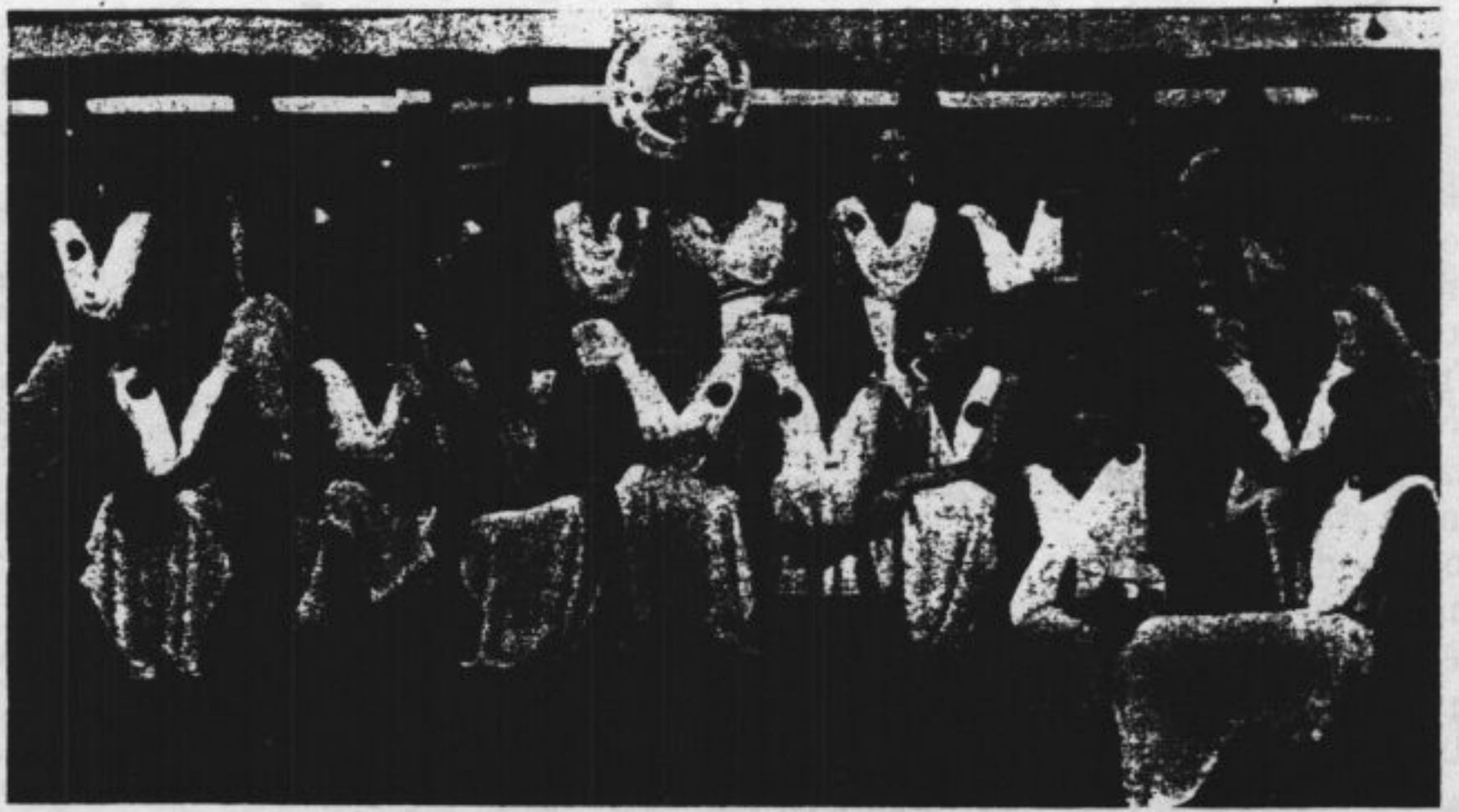
DDR

Verkauft bis in alle Ewigkeit

Kinder in Thailand ohne Zukunft – Höckerware für Bordelle

Liang sagt, sie sei 14. Aber die Mitarbeiter des „Zentrums für den Schutz der Kinderrechte“ (CPCR) in Bangkok glauben, daß sie in Wahrheit erst elf Jahre alt ist. Ärzte riefen die Sozialarbeiter der unabhängigen Organisation ins Hospital. Liang hat AIDS. Ein Zuhälter hatte das zarte Mädchen drei Monate zuvor von ihren Eltern – Bauern im armen, dürrgeplagten Nordosten Thailands – gekauft. Für den Kaufbetrag hatte sich Liang verpflichtet, monatlang in seinem Bordell zu arbeiten. Dem CPCR gelang es jedoch, das Mädchen vorzeitig freizubekommen. Von der tödlichen Immunschwächekrankheit hatte Liang nichts gewußt. Da war auch niemand, dem sie ihre körperlichen und seelischen Qualen beim Sexualverkehr mit erwachsenen Männern schildern konnte. In Thailand sind Tausende von Kindern wie Liang in Bordellen hilflos Zuhältern und Kunden ausgeliefert. Das Kinderschutzzentrum, das in Bangkok ein kleines Heim für mißhandelte und sexuell mißbrauchte Mädchen und Jungen betreibt, finanziert sich zu 70 Prozent aus privaten thailändischen Spenden. Die restlichen Gelder kommen von ausländischen Hilfswerken. Im vergangenen Jahr wurden 150 Kinder aufgenommen, darunter 40 Prostituierte zwischen 11 und 17 Jahren. Sanphasit Koompraphant, Projektkoordinator des Kinderschutzzentrums, versucht, die Mädchen in einem Heim unterzubringen, das Ausbildungsmöglichkeiten und Hilfe bei der Arbeitssuche bietet.

Meist erfahren die Angehörigen nichts davon. Auch Liang konnte nicht in ihr Dorf zurück. „Ihre Mutter hätte das Mädchen ein zweites Mal verkauft“, sagt Koompraphant. Deshalb hat er Liang zu einer entfernt wohnenden Tante gebracht, die sich zur Pflege des kranken Mädchens bereit erklärte. Das Kinderschutzzentrum wird von der Regierung geduldet, aber nicht unterstützt. Wegen ihrer unerschrockenen Kritik an der massenhaften Ausbeutung thailändischer Mädchen und Jungen in der Sexindustrie händeln sich die acht haupt- und ehrenamtlichen Mitarbeiter immer wieder Ärger ein. Koompraphant löste beträchtlichen Wirbel aus, als er Anfang des Jahres die Zahl der Prostituierten unter 16 Jahren in Thailand auf 800 000 schätzte. Die Regierung weigerte sich, diese beängstigende Zahl zu akzeptieren, kann sie aber auch nicht widerlegen. Kinder landen nach seiner Erfahrung vornehmlich in Billigbordellen, die von Thailändern besucht werden, in kleinerer Zahl aber auch in Touristen-Etablissements. Für den dramatischen Anstieg der Kinderprostitution in den letzten Jahren machte er ein unheilvolles Zusammentreffen mehrerer Faktoren verantwortlich. Frauen und Mädchen sind für ihn die Opfer einer verfehlten Wirtschaft- und Entwicklungspolitik, die die Armut nicht lindern konnte, aber schrankenloses Konsumdenken ausgelöst hat. „Alles ist käuflich, sogar Menschen. Wir sind der größte Fleischmarkt der Welt“, seufzt er. Die buddhistische Staatsreligion ist

Mädchen in einem Massagesalon in Bangkok

Foto: Archiv „Spiegel“

nach seiner Ansicht in oberflächlichen Ritualen erstarrt.

Die Ankurbelung des Fremdenverkehrs, inzwischen der wichtigste Devisenbringer Thailands, hat Massen von Sextouristen aus Deutschland, den USA, Japan und anderen Ländern angelockt. Sie nahmen den Platz der US-Soldaten ein, die in der Zeit des Vietnamkrieges auf Urlaub nach Thailand geflogen wurden und die Frauen des südostasiatischen Landes als Sexobjekte weltweit bekannt machten. Mit dem Tourismusboom sind Bordelle und sogenannte Massagesalons wie Pilze aus dem Boden geschossen, so Koompraphant, und zogen viele

arbeitsuchende Frauen an, die oft keine andere Wahl hatten. „Nachfrage und Angebot an käuflichem Sex haben sich gegenseitig hochgeschaukelt“, unterstreicht die Bangkok-Kinderschützerin Sudarat Srisang. Mehr und mehr sind in den letzten Jahren auch thailändische Männer Bordellkunden geworden. Als die Erwachsenenprostituierten knapp wurden, entdeckten Bordellbesitzer die Mädchen in den ländlichen Regionen des Nordens sowie in den Nachbarländern Burma und Laos, wo vielfach große Not herrscht. Den Anwerbern, die in die Dörfer ausschwärmen, kommt entgegen, daß Söhne und Töchter nach altem Brauch den Eltern zur Dankbarkeit

verpflichtet sind. Schon in jungen Jahren erwartet man von ihnen finanzielle Hilfen oder den Erwerb „religiöser Verdienste“. So können Jungen als Mönche auf Zeit oder auf Dauer in buddhistische Klöster gehen und mit Gebeten den Eltern nützlich sein. Mädchen ist dieser Weg jedoch verschlossen. Ihnen bleibt nur Arbeit, und das schnellste Geld winkt in der Prostitution. „Der gute Brauch ist heute zu einem Übel entartet“, klagt Frau Srisang. „Schon für ein besseres Haus oder einen Fernseher verkaufen Eltern ihre Töchter.“

Elvira Treffinger
Evangelischer Pressedienst

Kinderen. Miljoen kinderen verdienen geld in sexindustrie

TOENAME KINDERPROSTITUTIE IN AZIE PARALLEL MET GROEI TOERISME 'Sri Lanka paradys voor pedofielen'

Toerisme is de grootste bron van inkomsten voor steeds meer landen in de Derde Wereld. Maar rond het toerisme ontwikkelt zich ook de sex-industrie en deze treedt buiten de meer traditionele gebieden van prostitutie. Vooral kinderen wekken de begeerten van rijke reizigers op, zo blijkt in steeds meer landen.

(Bangkok, IPS)

Tijdens een conferentie in Thailand besloten de Aziatische landen vorige maand samen te gaan werken om het verschijnsel te bestrijden. „Als het toerisme groeit, gebeurt er iets lelijks. Reizen wordt niet langer een gelegenheid voor kulturele uitwisseling, maar

het doel wordt pure lustbevrediging“, aldus Prawase Wasi, voorzitter van de Thaise stichting voor kinderscherming.

Er zijn geen officiële cijfers beschikbaar die een aanwijzing kunnen geven over de omvang van het probleem, maar volgens particuliere organisaties belooft het aantal kinderen dat in Azië in de prostitutie terecht is gekomen ongeveer een miljoen. Tijdens een conferentie over sex-toerisme die werd gehouden in Chiang Mai in Thailand, zei Prawase dat er in Thailand 60.000 bordellen en massagesalons zijn, waar in totaal 800.000 minderjarige prostituees zouden werken. Algemeen werd aangenomen dat zijn schatting aan de zeer hoge kant was, maar het is wel duidelijk dat Thailand de meeste kindersprostituees heeft. Vorig jaar werd Thailand in een Noors regeringsrapport aangewezen als het favoriete reisdoel van Europese pedofielen. In Thailand zijn vooral kleine meisjes gewild, die als maagd hoge prijzen opleveren in bordellen. Homoseksuele mannen met een voorkeur voor jongetjes trekken meestal naar Sri Lanka. Srilankaanse vertegenwoordigers vertelden tijdens de conferentie in Chiang Mai dat het aantal jongetjes

dat wordt behandeld voor geslachtsziekten enorm is gestegen sinds de golf van sextoeristen in de jaren zeventig op gang kwam.

De autoriteiten maken zich ook zorgen over het feit dat de slachtoffertjes van de kindersprostitutie steeds jonger worden. „Er zijn ongeveer 10.000 Srilankaanse jongetjes in de prostitutie verzameld geraakt“, zei de Srilankaanse journaliste Maureen Seneviratne. „Maar het exacte cijfer is volgens mij veel en veel hoger.“ Sinds 1982 wordt Sri Lanka voortdurend aangewezen als het paradys voor sextoeristen in de „Spartacus-gids“ voor homoseksuelen, die verschijnt in het Engels, Duits en Frans. De gewone toeristen hebben zich de afgelopen jaren laten afschrikken door het geweld op Sri Lanka, maar voor de pedofielen telden de seksuele noden blijkaar zwaarder dan gevaar voor lijf en leden. Het sex-toerisme groeide gewoon door, aldus Seneviratne. Een populaire bestemming voor sextoeristen op Sri Lanka is de „pedofielenhoek“ van het Wikkadha strand aan de westkust van Sri Lanka. Volgens Seneviratne verdienen de jongetjes die op het strand hun diensten aanbieden vaak niet meer dan 25 dollar per maand. Voor dat be-

drag zijn zij voortdurend voor hun „meesters“ beschikbaar. Vaak worden de kinderen ook misbruikt voor kinderporno.

Op de Filipijnen lopen volgens Unicef ongeveer 20.000 jeugdige tippelaars en tippelaarsters rond. Meer dan de helft van hen zijn jongetjes die uit zijn op homoseksuele toeristen. De Filipijnse deelnemers aan de conferentie zeiden dat de oorzaak van de kindersprostitutie vooral gezocht moest worden bij de aanwezigheid van de grote Amerikaanse militaire bases in het land. In India is het probleem met kindersprostitutie nog niet zo erg groot, zei de Indiase vertegenwoordiger K.T. Suresh, hoewel er wel degelijk sprake is van een toename. „Ongeveer twintig procent van de twee miljoen prostituees in India is minderjarig, maar hun aandeel groeit gestaag“, aldus Suresh. De kindersprostitutie is goed georganiseerd en werkt met een landelijk netwerk van „veilingen“. „De meisjes die in de ene staat worden opgepikt, worden als vee verkocht in de doorgangscentra, die veelal net buiten de grote steden liggen“, zei Suresh. De grootste doorgangscentra zijn Agra, Benares, Calcutta en Modena, terwijl New Delhi

de voornaamse marktplaats is. Nepal is een andere belangrijke basis voor kindersprostitutie, maar voornamelijk als toeleveringsoord voor de Indiase markt. Jaarlijks worden 20.000 kinderen uit Nepal naar India gebracht om te worden „verkocht“. De deelnemers aan de conferentie waren het erover eens dat toerisme alleen niet leidt tot kindersprostitutie, maar dat het wel hoog tijd wordt dat het sextoerisme wordt aangepakt. „We moeten beginnen bij de consumenten en de organisaties. Er moet een internationaal netwerk komen om de plaatselijke autoriteiten onder druk te zetten“, zei Vinit Munthaborn, een Thaise advocaat die zich vooral bezighoudt met de rechten van het kind. Om te beginnen werd afgesproken gegevens uit te wisselen over publikaties van kinderpornografie die het sextoerisme bevorderen, en namenlijsten aan te leggen van pedofiele toeristen. „Wij moeten niet wachten tot het probleem epidemisch is. Wij moeten het bij de wortels aanpakken“, zei Unicef-vertegenwoordiger Clarence Shubert, die vooral betrokken is bij het opzetten van programma's voor kansarme kinderen.

Gabriël Matzneff. 'Mes Amours Décomposés'

Wereldkampioenschap neuken

b.m. 1-6 '90

Gabriël Matzneff is een kale vijftiger die zich heeft voorgenomen heel Frankrijk te neuken. Nu is dat waarschijnlijk zowat het beste dat je met zo'n land kunt doen, maar Matzneff beperkt zich tot minderjarigen. Ja, zo kunnen wij het ook.

metafysische inboedel van dat geloof, waarvan hij echter alle morele implicaties verwierp.

Hij bleek bedreven in libidineuze activiteiten met minderjarigen, op een wijze die minder begaafden in de gevangenis gebracht zou hebben.

Le Taureau de Phalaris, zoals dat boek heette, bezorgde deze lezer een gunstig vooroordeel jegens de auteur. Een vooroordeel dat anderen tot oordeel uitriepen. Philippe Sollers, een van de mandarijnen van de Parijse cultuur, introduceerde Matzneff in het respectabele huis van Gallimard. Nadat *Mes Amours Décomposés* verschenen was, wilde geen enkele literaire televisie-ster nog afzien van Matzneff's verschijning. Pivot lijfde hem in in zijn 'Apostrophes', Poivre d'Arvor in 'Ex Libris'. Men zag de beroemde faun op het beeldscherm verschijnen: tegen de vijftig, kaal, een sympathieke verschijning. In ieder geval plezieriger om te aanschouwen dan het intellectuele gespuis dat doorgaans het beeldscherm bevoelt.

Toch was de aanschaf van *Mes amours décomposés* een misstap. Nooit werd een ontmoedigender boek geschreven. De ondertitel luidt 'Journal 1983-1984'. Gedurende die twee jaren heeft Matzneff - blijkens dit dagboek - niets anders gedaan dan geneukt. Tegen een voorzichtig geschat gemiddelde van drie deelneemsters per dag bedrijft Matzneff de geslachtsdaad. Vaak met kinderen tussen de dertien en de zestien jaar,

nooit met jonge meisjes boven de twintig jaar.

Er is maar één probleem dat Matzneff ononderbroken bezighoudt: de indeling van de dag en de organisatie van het bedwerk. De nacht is uiteraard al doorgebracht met een, meestal al doorgebracht met een, meest geacht te verdwijnen vóór of na het ontbijt. Tegen tien uur kan Matzneff dan de volgende kandidate ontvangen. Die bewijst haar kunsten tot het middaguur: dan gaat Matzneff déjeuner, 'en ville', drinkt een meestal voortreffelijke fles Bourgogne van een zeer goed jaar, en staat om twee uur 's middags klaar om een nieuwgekomen tiener te serveren.

Een notaris van de geilheid

Zo gaat het door, dag in dag uit, bladzij na bladzij. Toegegeven dient, dat de plaatsbepalingen die Matzneff toevoegt, enige variatie brengen in de seksuele activiteiten. Hij benadert de kinderen nu eens van voren, dan weer van achteren; vergeet niet dat zij behalve directe geslachtsorganen er ook indirecte hebben. Kortom, er wordt verblijvend op los geneukt. De lezer wordt eerder moe dan Gabriël. Zijn energie kan de lezer alleen een minderwaardigheidsgevoel bezorgen. En het besef dat hij decennia van zijn leven verdaan heeft met nietsdoen. Maar er klopt iets niet. Matzneff

beleeft de hoogste plezieren, en beschrijft ze vervolgens op een wijze die je alle plezier beneemt. Hij stelt alles te boek met de nauwkeurigheid van een notaris: de meisjes worden tot in details beschreven en gekeurd; de omvang der borsten, de hardheid of zachtheid der billen, de omvang en betreedbaarheid van het geslachtsdeel, - niets blijft in het vage. Alles in het vaginale.

Dit boek werpt enkele vragen op. Wanneer schrijft Matzneff dit eigenlijk allemaal? Hoe kan hij het zich veroorloven een paar uur voor de T.V.-camera door te brengen, terwijl zijn teen-agers onledig blijven? Allicht biedt die T.V. grote voordelen; na elke uitzending, evenals na ieder boek, ontvangt Matzneff tientallen brieven van jeugdige gegadigden. Hij bekijkt de bijgesloten foto's, neemt de T.G.V. en reist naar Marseille, waar hij twee liefstallige Marseillaises in zijn hotel ontvangt. Aldus doorkruist hij Frankrijk.

Voortplantingsdiploma

Een détail misschien: de kinderprostitutie op de Filippijnen. Matzneff begeeft zich van tijd tot tijd naar dit vermakelijke eiland. Hij keert volstaan terug van die excursies: hielp de kleine Filippijnen in leven te blijven,

een vorm van ontwikkelingshulp wellicht, en genoot van de fijne vleeswaren ter plaatse.

Tijdens de uitzending van 'Apostrophes' - Frankrijk's meest illustreerde literaire programma - bracht een dame die deel uitmaakte van de 'Mouvement pour la Libération de la femme' haar verontwaardiging tot uiting. Naar haar mening zouden boeken waarin beschreven staat hoe een kleuter van 13 jaar gesodomiseerd wordt, verboden moeten zijn. De vraag bleef open, of het de jonge meisjes zijn die Matzneff verleiden, of omgekeerd. Hoe dat ook zij, die kinderen beleven een bijna professionele initiatie in de geneugten van de liefde. Geheel gratis. Wanneer zij later in het huwelijk treden, doen zij dit in het bezit van een vakkundige inwijding: een voortplantingsdiploma van de heer Matzneff.

Bovendien: indien auteurs als Matzneff het publiceren verboden wordt, verliest de Franse literatuur misschien de Marquis de Sade van de XXste eeuw.

Kortom, - het literaire leven in Parijs heeft een steen des aanstoots, en een 'sujet de conversation'. In geen salon ontbreekt het verslag van Matzneff's erotische stuntwerk op de koffietafel.

Charles Wentink

Gabriël Matzneff, 'Mes amours décomposés. Journal 1983-1984.' Gallimard, Paris, Paris.

Hoe mager is het leven van een volwassene in de

door Esther Bootsma

„Zo ben ik. Snij me open en het woord edelmoedigheid staat in mijn hart gegrift.“ Beter had de dertienjarige Ingemar Johansson niet kunnen aangeven waarom hij zo'n onuitwisbare indruk maakt. Over deze Zweedse jongen gaat het ontroerende en humoristische boek: 'Mijn leven als hond'.

Dit boek van Reidar Jönsson werd vijf jaar geleden zeer succesvol verfilmd. 'My life as a dog' won prijzen op internationale filmfestivals, deed kinderen schateren en zette volwassenen voor schut. Nadat het boek al in veel talen is verschenen, heeft uitgeverij Bert Bakker nu eindelijk ook een Nederlandse vertaling op de markt gebracht.

Ingemar is 'edelmoedig', maar be-

slist geen slijmbal die iedereen wil plezieren. Hij is eigenzinnig en filosofisch, bitter en teleurgesteld. Ondanks de rotsstreken die hem worden geflikt is hij altijd aardig, een karaktertrek die hij beschouwt als 'een handicap'. Want telkens als volwassenen laffe daden verrichten, krijgt hij medelijden en vergeeft hij hun onvermogen.

Haarscherp

De schrijver levert via Ingemars gedachten haarscherpe kritiek op de manier waarop mannen en vrouwen met elkaar omgaan. „Harry streefde de radiator van zijn auto en vroeg aan Berit of zij zichzelf ergens een poosje kon parkeren terwijl hij even met de jongens ging praten.“

Door Ingemars ongebreidelde fantasie zijn de eerste vijftig pagina's van het boek doodvermoeiend. Be-

levenissen en gedachten lopen door elkaar, van Ingemars angst voor de gehelelonthoudersbond, via engelen aan de voordeur tot de ontluisterende ontdekking dat zwembroeken niet waterdicht zijn. Het lijkt alsof de schrijver alles tegelijk wil vertellen.

Maar gaandeweg wordt het verhaal chronologisch en wordt de scheiding tussen fantasie en werkelijkheid duidelijker. Ingemar woont met zijn zieke moeder en tirannieke broer in een flat. Zijn vader is afwezig en over zijn zusje zal hij later meer vertellen, een belofte die hij niet waarmaakt.

De twee jongens en hun hond maken hun hoestende, vermoeide moeder hysterisch. Een vriend van haar, de Fabrikant, zorgt ervoor dat Ingemar en zijn broer een paar maanden uit huis moeten. Ze wei-

geren naar het kindertehuis te gaan, dus Ingemar wordt naar zijn oom en tante in Småland gestuurd.

Ingemar ontmoet daar allerlei zonderlinge mensen en krijgt vrienden, onder wie Saga. Dat meisje is de beste van het voetbalteam, maar haar carrière loopt gevaar doordat ze borstjes krijgt. Ingemar omwikkelt haar met trekverband zodat ze tenminste nog één seizoen een jongen lijkt. Al boksend en bekvechtend groeien ze naar hun eerste seksuele ervaring toe.

Geweldig

De zomer was geweldig. „Ik genoot er stilte van, als een jong hondje dat op bezoek is in een huis vol kluisen“, denkt Ingemar als hij teruggaat naar zijn moeder. Die wordt zieker en zieker en sterft een paar maanden later in een sanatorium. Het lijkt alsof er dan al iets

knaapt bij Ingemar.

Zijn kijk op mensen is cynisch. „Zij schijnen heel tevreden met die stilte waarin er niets gebeurt, alsof het leven een reusachtige rij is waarin je langzaam naar voren schuift.“ En: „Ik moet het zeggen. De waarheid is namelijk dat volwassenen zodra ze de kans krijgen met iedereen neuken.“ En daardoor liegen ze er op los. Behalve zijn moeder, denkt hij, want die is door haar ziekte het vrijen bespaard gebleven.

Na haar dood gaat Ingemar weer naar Småland, maar daar is alles toch anders. Zijn oom en tante stellen hem teleur; hij moet bij de oude Tantema slapen omdat hij hen anders belemmert in het liefdesspel. Als Saga's hond afgemaakt blijkt te zijn, vraagt hij zich af: „Vergat God alles als 'Quitte of dubbel' op tv was?“ Hij beqint zich te gedragen

als een hond door in de mand te gaan liggen grommen.

Een paar dagen later breekt het grote moment aan: hij gaat met Saga naar bed. Dat gebeurt tijdens de wedstrijd waarin de Zweedse boksheld Ingemar Johansson (zijn naamgenoot) de wereldkampioen Floyd Patterson verslaat. Plotseling blijken twee godsdienstfanaten het huis te zijn binnengedrongen. Dan gebeurt het: „Ik gromde, zette me af en vloog hem naar zijn strot.“

Terug

Daarna bijt Ingemar nog een slechterik, de Bedrijfsleider, in zijn hielpees en moet hij Småland verlaten. Hij gaat terug naar het huis van zijn moeder, waar het verhaal in een spannende climax eindigt. Met een prachtige slotzin op het politiebureau: „Hij kon natuurlijk gewoon niet vatten dat er kinderen waren

die zo weinig door hun ouders werden lastiggevallen als ik, in een land waar zelfs voor wilde dieren wetten golden.“

In de film ontbreekt deze laatste prachtige episode volledig. Zo ook het moment waarop Ingemar ontdekt dat zijn moeder geen haar beter was dan alle anderen. Telkens beschuldigt hij de mensen ervan dat ze hem het verleden willen laten vergeten, terwijl hij juist op zoek is naar een sleutel. Die verschijnt in een plotselinge herinnering: zijn moeder is er vroeger met de Fabrikant vandoor gegaan.

De film werd bejubeld; het boek is veel beter. De wijze waarop de schrijver humor en kritiek combineert is knap. Als de Fabrikant zegt: „Kijk me aan“, denkt Ingemar: „Dat is een soort tijgertruc tegenover kinderen die onderdeel uitmaken

van de opleiding tot kindertemmer“.

In tegenstelling tot de kinderfilm 'My life as a dog' is het boek echter ongeschikt voor kinderen. Veertien jaar lijkt de minimumleeftijd om dit boek te begrijpen. De zinnen zijn veel te lang en het boek barst van de beeldspraken ('Mijn ziel was als een nikkelen kogel in de flipperkast van het hele gebeuren').

Sommige filosofische uitwijdingen zijn zelfs voor een 26-jarige moeilijk te volgen. Maar in grote lijnen maakt de schrijver goed duidelijk hoe mager het leven van volwassenen is in de ogen van de dertienjarige Ingemar. „Hij wilde over het leven praten. Het was zo eentonig als kikkergerkwaak.“

Mijn leven als hond. Geschreven door Reidar Jönsson, vertaald door Bertie van der Meij. Uitgeverij Bert Bakker, prijs: f 37,90.

ogen van een dertienjarige

EEN PROVOCERENDE STUDIE OVER VROUWENVERLEIDERS

CASANOVA ALS PSYCHISCH WRAK

Peter Trachtenberg schreef een studie over veelwijverij. De meeste Casanova's vallen tegen.

BENNO SPIJKER

Casanova, de achttiende-eeuwse, Venetiaanse verleider heette voluit Jacques Casanova de Seingalt. Op zeventienjarige leeftijd aarzelde hij naar bed te gaan met een kamermeisje, dat toen in handen viel van een doortastender minnaar. Sindsdien zwoer hij dat elke vrouw een potentiële minnares voor hem was. Meer dan vijftig jaar lang hield hij zich in leven met gokken en zwendel, terwijl hij 'beroepsmatig' vrouwen verleide. Volgens eigen berekeningen sliep hij in negenendertig jaar met honderdtweeëntwintig vrouwen. Het is niet bekend of Casanova knap was, noch van welke seksuele technieken hij zich bediende. Zijn succes bij de vrouwen had hij uiteindelijk te danken aan de vastberadenheid waarmee hij hen benaderde. Zelf omschreef hij zijn kwaliteiten zo: 'Ik ben niet

teder, galant of meelijwekkend, maar gepassioneerd'.

'Geen man die een echte man is kan een paar uur in de memoires van Casanova lezen zonder een gevoel van afgunst', schreef Stefan Zweig. De Amerikaan Peter Trachtenberg onderzocht de drijfveren van ongeneeslijke vrouwenverleiders. Hij noemde zijn studie *Het Casanova-complex*. Het blijkt dat de moderne Casanova eerder te betreuren is dan te benijden.

In de inleiding van zijn boek analyseert Trachtenberg zijn eigen verleidersgedrag. Als student had hij twee geliefden. Met beiden onderhield hij een erotische relatie zonder hen op de hoogte te stellen van zijn affaire met de ander. Hij hield dit bedrog een halfjaar vol uit 'dankbaarheid', want altijd had hij zich een verlegen, onhandige jongen gevoeld, en tijdens de puberteit gehunkerd naar waardering van de andere sekse. Nu genoot hij die dubbel. Zijn gevoelens van opwinding, triomf, almacht en schuld resulteerden in het gedrag dat verslaafden vertonen: druk, euforisch, paniekerig en onverzadigbaar. Hoezeer de meisjes ook hun best deden, ze hielden niet zoveel van hem als hij verlangde. Daarin zag hij voor zichzelf de rechtvaardiging er twee vriendinnen op na te houden. Toen hij uiteindelijk door de mand viel voelde hij zich het slachtoffer geworden van zijn eigen slaapkamerklucht. Tijdens de jaren zeventig, de tijd van vrije liefde en seksuele openheid, had hij wisselende contacten met talloze vrouwen. Steeds keerde daarbij dezelfde cyclus terug. Eerst behoefte aan bevrediging die een vrouw in hem opwekte. Dan triomf tijdens de vrijage. Daarna onzekerheid, uit achterdocht dat de partner alleen maar had meegespeeld. Dit mondde uit in de angst haar te verliezen, waardoor hij een zware claim legde op zijn geliefde. Uiteindelijk besefte Trachtenberg dat zijn begeerte een gekte was. Hij hunkerde naar iets wat geen vrouw hem ooit zou kunnen geven. Hij stelde zich voor de keus zelfmoord te plegen, of niet langer aan zijn verslaving toe te geven. Hij koos het laatste, en beleefde een gruwelijke afkick-periode. Daarna maakte hij zich nuttig door zijn vroegere veelwijverij tot onderwerp van studie te maken.

Door middel van advertenties spoorde

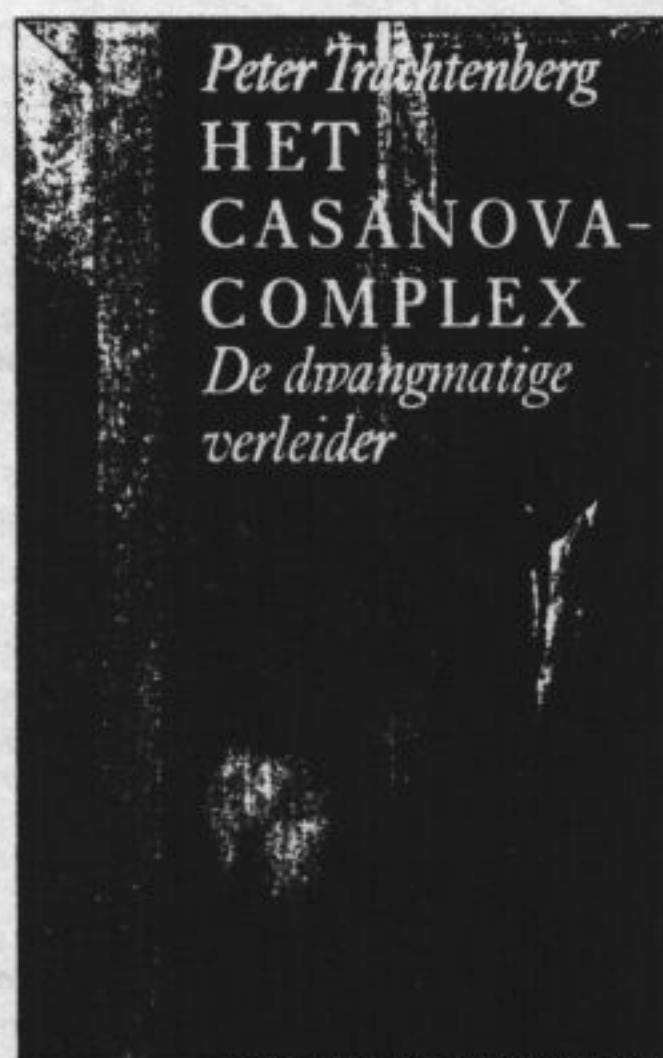
Trachtenberg heteroseksuele mannen op die relaties hadden van korte duur, gekenmerkt door onbestendigheid en regelmatige ontrouw. Hij vroeg hen vooral naar hun gevoelens over hun gedrag, werkwijze bij het verleiden en hun fantasieën. Ook informeerde hij naar hun jeugd en familieachtergrond. Het resultaat van zijn onderzoek verbaasde hem. De Casanova's bleken geen beminlijke playboys te zijn maar juist doorsnee-figures. De meesten tussen de dertig en veertig jaar. Zelden goed-looking, en ontevreden over hun gewicht, kaalheid, overmatige transpiratie of rugklachten. Een terugkerend patroon in de jeugd van deze verleiders was een dominante, zelfzuchtige moeder, naast een terughoudende vader. Hij deelde zijn Casanova's in zes typen in. Per hoofdstuk worden ze besproken met een beroemdheid als voorbeeld.

Twee voorbeelden: James Bond staat model voor het 'zwerfstype': de verleider die overal een vrouw vindt, met haar in bed duikt, en wel ziet hoe het verder gaat. Voor Bond zijn vrouwen slechts objecten, ze vallen voor zijn koelbloedigheid.

Frank Sinatra is van het type 'Katers', mannen die openlijk vreemd gaan, maar desondanks zeer verknocht blijven aan hun huwelijkspartner. Hij trouwde Nancy Barbato in 1939, toen hij nog niet beroemd was. Eenmaal een ster was hij enorm gul voor haar, maar in zijn zak had hij een lijst van beroemde schoonheden met wie hij naar bed wilde. Nancy tolereerde het gedrag van haar man. Toch scheidde Sinatra in 1951 om te trouwen met Ava Gardner. Zij was een veeleisende minnares, bij wie hij het niet lang uithield. Hij keerde terug naar Nancy, zijn enige troost.

Het Casanova-complex is bedoeld als een objectieve studie, toch blijft het een persoonlijke afrekening met seksuele verslaving, geïllustreerd met voorbeelden van anderen. Ironisch genoeg, leest men het soms met enige afgunst.

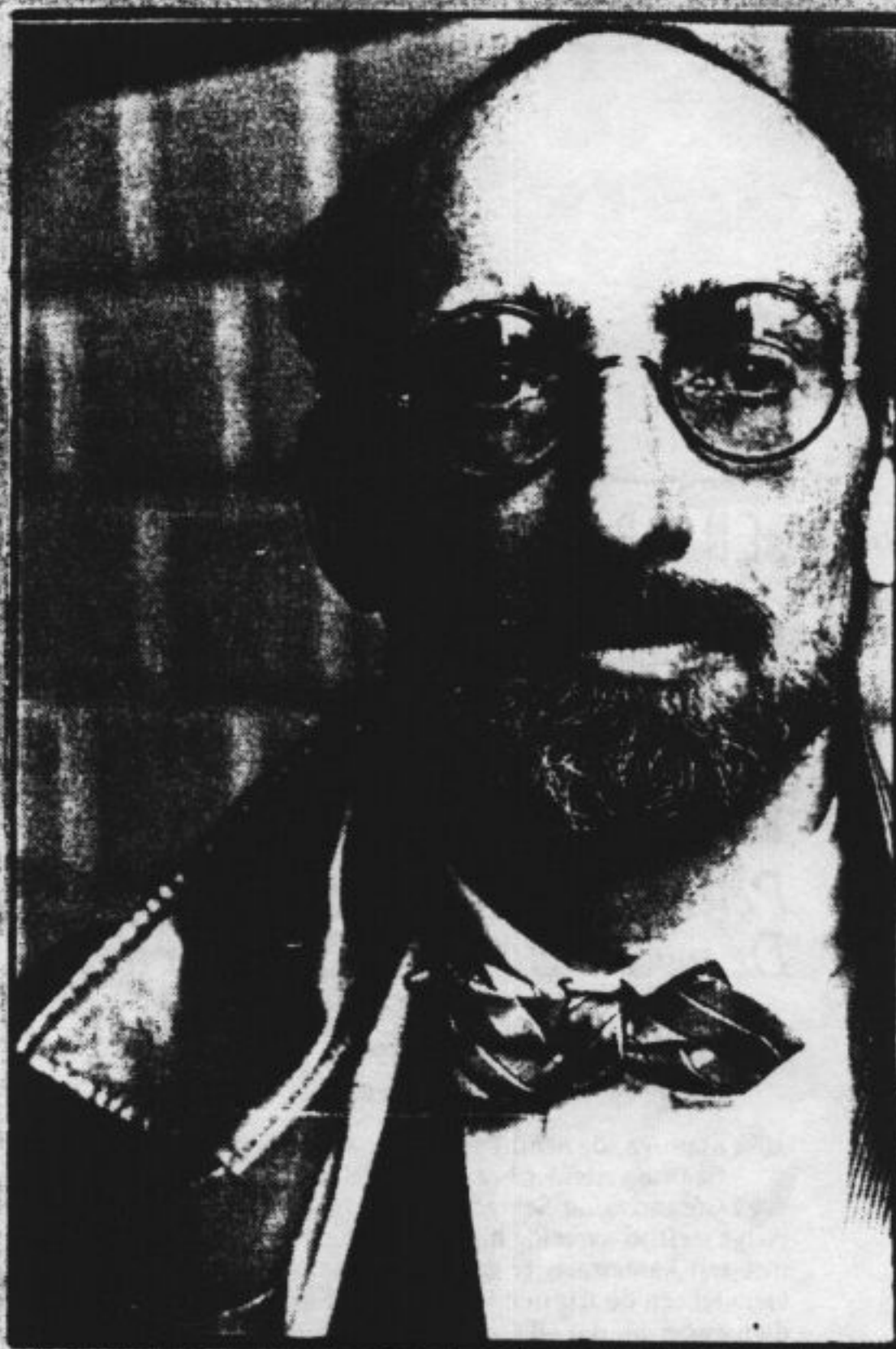
Peter Trachtenberg
Het Casanova-complex. De dwangmatige verleider
De Arbeiderspers, ISBN 90 295 49084
/39,90

OMSLAG: WOUT MULLER, ONTWERP: NICO RICHTER

Wanneer hij het allemaal doet, weet niemand. Maar hij doet het. Hij maakt films die alom sympathie en waardering oogsten. Hij leidt het Filmmuseum op een manier die het instituut doet bloeien als nooit tevoren. En hij schrijft autobiografische romans waarvan een recensent zich al afvroeg of we hier niet met de Nederlandse Proust te maken hebben. Onlangs verscheen bij uitgeverij Sun zijn derde 'Mowgli's tranen'. Auteur: Eric de Kuyper. Het profiel van een zo geprofileerd man, dat het een wonder is dat hij nog niet eerder op deze pagina stond.

Eric de Kuyper | Zo kom je nog eens tot iets

Eric de Kuyper (foto: Eduard de Kam)

GROENEPROFIEL

SA 11-7

Eric de Kuyper is een dermate geprofileerde persoonlijkheid dat het niet verwonderlijk is dat hij alomtegenwoordig verbazingwekkend is dat hij nu, met het verschijnen van 'Mowgli's tranen', rijp wordt geacht om plaats te nemen in de eregalerij van de Groene-profielen. Het is immers niet de eerste keer dat het fenomeen De Kuyper wordt geïdentificeerd. De manier waarop dat gebeurt, is echter niet altijd naar zinnen. Tegenover Hervormd Nederland mopperde hij: 'Er zijn ook vier etiketten die ik in alle armen terugvind. Ik ben een Belg, ik ben elegant gekleed, heb een lange neus en ben homoseksueel'.

Op De Kuyper een veelheid van etiketten te plakken – die veelzijdigheid van hem vormt dan een etiket op zich. De vier clichés die hij noemt zijn dan ook wel, maar er zijn met name vier andere voor te gebruiken. Zelf zet hij er onder een stuk van zijn hand in Het Parool drie: 'schrijver, directeur en adjunct-directeur van het Filmmuseum'. In deze volgorde, wat verbazen bij iemand die in het dagelijks leven full-time onderdirecteur is van de meest bruisende musea in Nederland is.

Het vierde, en bepaald niet onbetrouwbare, etiket in deze rij zou moeten zijn: leraar. De Kuyper is voor alles leraar en is zich dat zeer bewust. De Kuyper (in de Volkskrant): 'Ik ben heel praktisch, altijd geweest. Maar ik ben een Nederlander, dus het komt niet uit een calvinistisch moralistisch denken. Ik zie het als mijn educatieve taak om aan te geven: mensen, als je het zo leuk vindt kun je er meer plezier aan beleven. Een beetje zendingsdrang komt er wel bij, ja.'

Literair schrijver zou je De Kuyper niet laatbloeiend kunnen noemen. Zijn debuut, 'Aan zee', de eerste van nu drie jeugdherinneringen gebaseerde romans, verscheen in 1988 en de auteur was toen 46 jaar. Maar de schrijver De Kuyper bestond al lang vóór zijn officiële debuut. In 'Filmische stochten' uit 1984, een essayistische studie over het Amerikaanse meemakers uit de klassieke Hollywood-

periode, zijn al herinneringspassages te vinden over zijn tante Jeannot, die later een van zijn belangrijkste romanfiguren zou worden (*De hoed van tante Jeannot* is het tweede deel uit de autobiografische reeks). En ook eerder, veel eerder, manifesteerde De Kuyper zich als een zeer persoonlijk essayist die zijn eigen wederwaardigheden en belevenissen verplecht in altijd illuminerende kritieken van films (of van opera's of balletten).

De Nederlandse lezer kon dat het eerst merken aan het begin van de jaren tachtig in het filmblad *Skrien*. *Skrien* was in die tijd bezig met het loslaten van de ene na de andere zwaarwichtige theorie op het medium film en het binnenhalen van de semioticus De Kuyper (gepromoveerd aan de École Pratique des Hautes Études et Sciences Sociales in Parijs) leek aanvankelijk een logische stap. De Kuyper opende de ogen van de *Skrien*-scribenten voor het ideologisch verderfelijke Hollywood en demonstreerde dat je ook als je over film schrijft, je maar het beste plezier in het schrijven kunt hebben.

De Kuyper, in die periode docent film en opvoeringskunde aan de universiteit van Nijmegen, richtte voor het introduceren van de meest geavanceerde theorieën op filmgebied het tijdschrift *Versus* op. Maar zelfs in *Versus* publiceerde hij bepaald geen loodzware semiotische teksten; in veel afleveringen zijn fraai geschreven observaties en aforismen te vinden, niet zelden over zijn haat-liefdeverhouding tot de televisie.

Voordat De Kuyper naar Nederland kwam schreef hij in België menig scenario, naast theater-, opera-, ballet- en filmkritieken voor verschillende Belgische, Franse en Nederlandse tijdschriften. Als scenarist werkte hij onder meer samen met de toonaangevende filmmaker Chantal Akerman.

Een vraag die je bij ieder etiket – en zeker dat van schrijver – dat De Kuyper draagt kunt stellen is: waar haalt die man in godsnaam de tijd vandaan? Het Parool schreef populistisch en in vette letters de enige aannemelijke verklaring: 'De Kuyper schrijft als andere mensen op verjaardagsvisite zittingen.' In een recente danskritiek van De Kuypers hand in de Haagse Post is

ook een goede verklaring te vinden. Hij legt daarin uit waarom hij de Off-Holland dansvoorstellingen in het Bellevue, die telkens om 22.00 uur starten en nooit langer duurden dan tot 23.00, zo aangenaam kleinschalig vond. 'Mooi in proportie: een uurtje, alsof je eventjes een dansstudio binnenstapt om kennis te maken. Een korte onderbreking van je avond, waar je nog veel voor en veel na kunt doen.' Na de voorstelling tref je De Kuyper dan ook niet in De Smoeshaan of bij Weber aan, maar wandelt hij zwierig in driedelig, met hoed en sigaar terug naar zijn schrijftafel. Zo kom je nog eens tot iets.

Niet alleen de schrijver De Kuyper werkt in zijn vrije tijd en in verloren uurtjes, ook de cineast De Kuyper werkt op zondag. Zijn laatste film, *Pink Ulysses*, kwam als een 'breiwerk' (De Kuyper) over een tijdsspanne van drie jaar tot stand. De film werd met vrienden gemaakt en werd stukje bij beetje in de weekdagen opgenomen. Dat is niet alleen noodzaak, de noodzaak van een druk bezet man, maar ook keuze. De Kuyper is zeer gehecht aan het breekbare en ongepolijste van het amateurisme. In de genoemde danskritiek spreekt hij van 'naïeve charme' en stelt hij: 'Ik vind amateurisme in de hedendaagse context, die zo vaak een steriel-synthetische drang naar hyper-professionalisme vertoont, vaak verfrissend en relativerend.'

Dat relativerende kan dan zijn dat de danseressen niet de klassieke pezige lichamen hebben als gebruikelijk. De Kuyper: 'Een van hen is zelfs ronduit mollig en fors. Het is mooi om dat soort lichamen dat je nooit ziet dansen, nu eens te zien dansen.' Het cinematografische werk van de Kuyper steunt op dit soort schoonheid. In zijn tweede film, *Naughty Boys*, voert hij een zestal heren ten tonele in de rijke traditie van de *music-hall* (Engeland) en de *musical* (Hollywood) en laat ze zingen en dansen zonder dat zijn acteurs daarin zijn geschoold of er zelfs maar een aanwijsbaar talent voor hebben. Belangrijker dan het perfecte is voor hem het authentieke enthousiasme dat hij weet op te wekken bij mensen in zijn onmiddellijke omge-

ving. Het resultaat is charmant en meer lijkt het ook niet te willen zijn.

Maar zo bescheiden en speels als de films tot stand komen, zo gewichtig worden ze ontvangen. Zijn films vallen ook nogal eens tussen twee stoelen, zoals door zijn landgenoot Herman Asselberghs werd opgemerkt: 'door de een in het verdomhoekje van de homo-erotische underground-film geschopt, door de ander bestempeld als een al te koel, intellectueel tractaat'. Dat De Kuyper een intellectueel of een estheet wordt genoemd lijkt hem niet te deren. Maar dat etiket homofiler zit hem niet lekker. Naar aanleiding van zijn laatste film smeekte hij de Volkskrant bijna dit etiket niet te gebruiken: 'Noem "Pink Ulysses" in godsnaam niet zo. Ik ben niet iemand die onder dit etiket werkt. Ik leef niet in het getto en voel me er geen woordvoerder van. Ik heb evenveel affiniteit met een homobar als met een protestantse kerk.'

Ook in zijn functie van onderdirecteur van het Filmmuseum is De Kuyper creatief en controversieel. Dat manifesteert hij de laatste jaren onder meer op het Festival van Rotterdam. Onder de titel 'Lost en Found' presenteerde hij compilatieprogramma's van filmfragmenten. Pogingen om met beperkte middelen, met onvolledig materiaal iets van de feestelijke luister, de glitter en glans van het variéte terug te brengen in de cinema. Ook is het een poging om het nadeel dat er van veel oude films alleen nog maar onvolledige kopieën bestaan om te zetten in een voordeel door de fragmenten te ordenen in een nieuwe samenhang die niet alleen een historisch belang heeft (omdat het fragmentarische materiaal zo toch vertoond kan worden) maar ook een actueel belang, omdat er een nieuw produkt ontstaat. Een produkt bovendien dat allerlei elementen bevat die leerzaam voor de huidige filmpraktijk kunnen zijn. Hoe De Kuyper zich dat voorstelt is het beste te zien aan zijn eigen *Pink Ulysses*. In deze film verwerkte hij bijvoorbeeld scènes uit films van Eisenstein, die ontgaan van een revolutionaire en constructivistische context een wonderlijke zinnelijkheid kregen.

Niet iedereen is het met De Kuypers primaat van de esthetische kwaliteit bij het conserveren van oude films eens. Rond zijn plannen om van de zogenaamde 'Desmet-collectie' niet voetstoots alles te conserveren en in eigen huis te houden, maar om te selecteren en deels te verspreiden (door bijvoorbeeld een Italiaanse film aan een Italiaans archief aan te bieden in ruil voor iets dat beter in de verzameling past) is in kringen van filmhistorici een heuse polemiek uitgebroken die op soms verbeterd toon werd gevoerd.

De Kuyper is niet alleen conservator, maar ook programmeur van het Filmmuseum. Die programmering werd bij zijn aantreden voortvarend aangepakt. Was het Filmmuseum vroeger een ingedommeld instituut waar soms maanden geen openbare voorstelling was te zien, nu draaien er maandelijks niet zelden bijna honderd verschillende films. Maar de kwantiteit is hierbij niet het belangrijkste. De keuzen van De Kuyper bewegen zich soms ver van de gebaande paden. Veel werk heeft hij ook gemaakt van het smaakvol vertonen van zijgende films met levende muzikale begeleiding. En er is meer te noemen – maar de veelheid is zo al ongeloofwaardig genoeg.

Kenmerkend voor De Kuyper is dat hij zelden soleert. Zijn romanproductie is wat dit betreft uitzonderlijk. Als cineast, museumman en docent werkt hij als meester altijd met leerlingen. In Nijmegen ontstond toen hij daar doceerde zelfs een soort school van geestverwanten, een broedplaats van talentvolle filmkenners. De Kuyper is in Nederland een uniek fenomeen en om hem met iemand te kunnen vergelijken moeten er grote namen worden genoemd en dat wilde ik tot slot dan maar eens doen: Als cineast beweegt hij zich in het universum van Andy Warhol en Werner Schroeter, als schrijver staat hij ergens tussen Roland Barthes en Frédéric Bastet en als museumdirecteur mag hij over een tijdje zonder twijfel naast de door hem zo gewaardeerde Jacques Ledoux gaan staan. *Chapeau bas!*

GERTJAN ZUILHOF

Leren leven met een weeffout

Veroordeelde verkrachter wordt maar moeilijk 'vrij' mens

door Aldert Schipper

Iemand die is veroordeeld voor verkrachting plus moord, moet er niet al te veel op rekenen dat hij ooit nog een in alle opzichten 'vrij' man kan worden.

Wie na een zwaar seksueel getint geweldsmisdrijf, de opgelegde gevangenisstraf en de daarop aansluitende behandeling in een instelling zoals de Van der Hoeven-kliniek in Utrecht eindelijk weer als vrij man op straat komt te staan, mag er hoogstens op hopen dat hij enig-

zins heeft geleerd met die weeffout te leven.

De laatste weken zijn er reusachtige straffen plus terbeschikkingstelling opgelegd aan twee nog betrekkelijk jonge mannen, die schuldig werden bevonden aan een of meer verkrachtingen en een lustmoord. Deze mannen kregen vijftien jaar, plus een gedwongen behandeling door psychotherapeuten. Het lijkt er op dat er voor zulke mensen weinig hoop meer is.

Wat er precies met de verkrachters-/moordenaars van Maastricht en Kampen mis was is, valt moeilijk vast te stellen.

Daan van Beek en Jules Mulder werken als psychotherapeut in de Dr. H. van der Hoeven-kliniek in Utrecht. Van Beek is klinisch psycholoog en Mulder sociaal-psycholoog. De laatste heeft er de supervisie op behandelingsplannen die er voor de ieder van de 75 patiënten worden uitgedokterd.

De langdurige straffen voor de Maastrichter en Kampense lustmoordenaars, die voorafgaan aan hun latere behandeling, verklaren de beide psychologen uit de behoefte van de maatschappij dat het verschrikkelijke dat de twee slachtoffers is overkomen wordt 'rechtgezet'.

Slechte combinatie

„Maar eigenlijk is het niet zo'n goede combinatie. Juist iemand die ernstig gestoord is, zou je zo snel mogelijk moeten gaan behandelen en niet eerst nog jaren in de gevangenis moeten laten zitten. Dat maakt de kans dat de delinquent ooit nog tot een 'normaal' gedrag komt alleen maar geringer,“ zegt Van Beek.

Het is trouwens geen wet van Meden en Perzen dat een veroordeelde eerst zijn straf uitzit en vervolgens naar de kliniek vertrekt. Juist seksuele misdadigers kunnen zich in de gevangenis vaak heel moeilijk handhaven en dan vindt Justitie het wel eens goed dat zo iemand gedurende zijn strafperiode al naar de kliniek gaat voor de behandeling.

Psychodynamici denken dat iemand die tot seksueel geweld komt, in zijn prille jeugd is gestruikeld in de relatie met zijn moeder. In de eerste levensjaren komt er een periode dat bij kinderen de band met hun moeder anders wordt. Als die band met het kind heel belangrijk is voor de identiteit van de moeder en het kind er daardoor van wordt weer-

houden zich los te maken, kan het daar woede op de moeder aan overhouden.

Die agressie kan een seksuele lading krijgen, gericht tegen alle vrouwen. Maar deze theorie gaat alleen op, wanneer ook andere leermomenten, bijvoorbeeld in de puberteit, hebben gefaald.

Hormonen

Voor het bepalen van het beeld is het ook belangrijk te weten of iemands klieren betrekkelijk veel van het hormoon testosteron produceren. Wie zo'n rare hormoonspiegel heeft is hyperseksueel. Hij is er feitelijk of in zijn fantasie de hele dag mee in de weer. Dan willen medicijnen met een dempende werking wel eens helpen.

Een andere theorie zegt dat de neiging tot seksueel geweld te verklaren is uit de evolutietheorie. Verkrachten vloeit bij de aanhangers van die veronderstelling voort uit een genetisch bepaalde (te) sterke overlevingscapaciteit. Sociologen zijn geneigd verkrachting op te vatten als een uiting van de machtsongelijkheid van mannen en vrouwen in de maatschappij.

Voor Mulder en Van Beek bestaat er geen enkelvoudige theorie waardoor mensen komen tot seksueel getinte geweldsdaden. De dominerende moeder en de afwezige vader zijn echt niet voldoende. Met de Canadees W. L. Marshall gaan zij uit van een samengaan van biologische, psychologische en sociale factoren.

Mulder: „Iemand kan door aanleg en opvoeding een persoonlijkheid hebben gekregen, die hem speciaal voorbestemd om een verkrachter te worden. Wij krijgen hier bijvoorbeeld nogal eens patiënten die vroeger zelf slachtoffer zijn geweest van incest of verkrachting.“ „Toch hoeft niet iedereen die er voor gepredisposeerd is ook echt te gaan verkrachten. Er blijft een wisselwerking met de situatie. Als zo iemand ook nog in een laag milieu zit, werkloos is, geen vrienden heeft en geen succes bij meisjes, maakt dat zijn kans ook werkelijk een verkrachter te worden groter.“

„Voor bijna iedereen komen er nog wel correctiemogelijkheden in het leven langs, je vader, een ander familielid, de meester op school, vrienden, een lief meisje. En als dat allemaal ontbreekt, wordt het moeilijk.“

Dwangmatig

Van Beek: „Als je dwangmatig fantaseert over seks en macht, kan het moment aanbreken dat je die macht, waar je over fantaseert, ook wel eens in het echt wilt beleven. Je kan ook denken: 'Mag ik eens een vrouw terugpakken omdat ik altijd het slachtoffer ben?'. Verkrachtingen komen ook voort uit gewone geilheid bij iemand die lage grenzen en geen geld voor de hoeren heeft. Voor veel verkrachters gaat het om de kick,“ legt Van Beek uit. „om het eenzame machtsgevoel iedereen te slim af te zijn en gratis te neuken.“

Mulder: „Agressieve pornografie kan een ongunstige invloed hebben. Stel: het is een jongen die zoekt naar een kick. Het liefst steeds zwaarder. Als die pornografie tenslotte ontoereikend blijkt om die kick te produceren, komt de werkelijke verkrachting naderbij.“ Veel daders beginnen al op jonge

leeftijd, als ze 14, 15 jaar zijn. Wanneer de slachtoffers kleuters zijn of oudere vrouwen, dan is het duidelijk dat er iets meer aan de hand is.

„Maar in veel gevallen onderschat Justitie de ernst van zulke verkrachtingen en aanrandingen,“ stelt Mulder vast. „Ze gaat er van uit dat het vormen van jeugdig experimenteren betreft. Maar ernstiger verkrachtingen zouden voorkomen kunnen worden, wanneer we in zulke gevallen al aan preventie konden doen.“

Degene die bij de Van der Hoeven-kliniek binnenkomt, blijft daar een

lele poos, zo'n jaar of vijf, zes. Hij heeft een uitvoerig dossier bij zich van het Pieter Baan Centrum, de observatiekliniek waar hij is onderzocht.

Het model van Marshall, dat Mulder en Van Beek hanteren, leert dat de gene die door biologische en psychologische factoren, geholpen door de situatie, tot een verkrachting komt, als gevolg van de straf gestimuleerd wordt opnieuw tot een soortgelijk delict te komen.

Verantwoordelijkheid

De twee psychologen en hun collega's proberen die noodlottige gang van zaken te doorbreken. In de Van der Hoeven-kliniek streven de therapeuten er naar dat de patiënt verantwoordelijkheid neemt voor zijn daad. Dat is al mooi. Het 'delictscenario' wordt nog eens naverteld. Maar veel van de klanten in de Van der Hoeven hebben een onderwijsachterstand en zijn ook niet in staat 'bij zichzelf naar binnen' te kijken. Een groot aantal is niet voldoende gekwalificeerd voor een echte therapie in psychodynamische zin.

„De vraag is hoe de man controle

kan krijgen over zijn neiging“, aldus Van Beek. „Helemaal overgaan zal het nooit. Wij proberen hem te leren wat hij moet doen als hij voelt dat er weer een delict dreigt, wat het geval kan zijn bij overmatig drankgebruik, alleen zijn, ruzie met de partner of het zien van pornofilms.“

Belangrijk is te voorkomen dat de man zich slachtoffer blijft voelen. In de kliniek doet men daarom zijn best hem bij te scholen en sociale vaardigheden bij te brengen, die hem in staat stellen zich in de maatschappij aan te passen.

„Sommigen houden permanente behoefte aan een beschutte woonvorm, maar die is er niet.“ Van Beek: „Daar komt bij dat de patiënt al denkt dat 'het over is' als hij na zijn gevangenisstraf hier komt: 'Denk maar niet dat ik het weer doe, ik kan er nu beter over praten. En eigenlijk ben ik geen echte verkrachter', krijg je dan te horen. Hier wordt die overmoed eigenlijk nog versterkt, doordat hij de hele dag in de weer is met zijn eigen innerlijk.“

Wanneer iemand dan na voor steeds langere tijd naar buiten te zijn geweest, permanent naar de maatschappij terugkeert, krijgt hij nog een tijdlang begeleiding van de reclassering. Dat houdt iemand aardig op de been, maar hijzelf denkt best zonder die man of vrouw te kunnen, die zijn neus steeds in zijn leven komt steken. Eigenlijk zou een vroegere patiënt van onze kliniek na zo'n jaar of vier voor een opfriscurus weer eens terug moeten keren, maar op basis van vrijwilligheid valt daar niet aan te denken.“

Angst in je hart

„Soms laat je iemand gaan met angst in je hart,“ zegt Mulder. „Hij hoeft niet opnieuw in zijn fout terug te vallen. Misschien kan hij zijn levensproblemen oplossen zonder terug te keren tot een seksueel delict.“ Een troost is dat de statistieken lijken aan te geven dat in ieders leven, ook dat van seksuele criminelen, in de seksuele activiteit met het ouder worden een plotselinge daling optreedt. De neiging tot verkrachten; behalve bij pedofiel getinte delinquenten, valt dan snel weg.“

LORD BADEN- POWELL

De eerste hopman

Baden-Powell

door Tim Jeal
670 blz., geïll., Hutchinson 1989,
f 76,35

ISBN 0 09 170670 X NRC 2-6 90

Betsy Udink

Lord Baden-Powell, de man die aan het begin van deze eeuw de padvinderij stichtte, leefde tot op gevorderde leeftijd onder de plak van zijn moeder. Bovendien heeft hij zijn homoseksualiteit altijd onderdrukt. Dat schrijft Tim Jeal, die eerder een prachtig boek heeft geschreven over Livingstone, in zijn omvangrijke biografie van Baden-Powell.

Jeal onthoudt de lezer geen enkel detail van Baden-Powells seksuele voorkeur, zelfs diens erotische dromen niet. Heel toepasselijk heet de levensbeschrijving van de koning der padvinders in de Amerikaanse uitgave *The Boy-Man* (Morrow, 1990). Toch heeft Jeals biografie geen sensationeel karakter. Hij staat sympathiek tegenover Baden-Powell en hij heeft geprobeerd de voormalige hagiografen en hun opvolgers, de hekelars, op hun plaats te zetten. Uitvoerig gaat hij in op de historische en sociologische achtergronden van de padvinderij en de psychologie van de 'oolijke heer', zoals in 1911 het blad van de Nederlandse padvinderij Baden-Powell noemde.

MOEDER

Robert Stephenson Smyth Powell was één van de zes kinderen van Henrietta Grace en de 27 jaar oudere dominee Baden-Powell. Deze was één van de eerste theologen die zich openlijk achter de evolutie-theorie van Darwin schaarde. Hij stierf toen Stephe (uitgesproken als Stievie) drie jaar oud was. Pas nadat hij geridderd was, zou Stephe zich 'sir Robert' gaan noemen.

Ondanks haar huwelijk met een liberale intellectueel bleef Henrietta Grace een sociale streber. Na Powells dood verhuisde ze naar een woning op stand in Londen, en nodigde mensen uit voor lunches en diners, gasten die ze nuttig achtte voor de carrière van haar kinderen. Ze hield haar kinderen tot op hoge leeftijd van het huwelijk af, niet alleen omdat ze een overheersende moeder was, maar ook omdat ze vreesde dat de zoons na het stichten van een eigen gezin geen financiële bijdragen meer konden leveren aan haar, dure, huishouding. Pas toen ze zeszestig was, waagde een van haar oudere zoons, Warrington, het om onder de rokken van zijn moeder vandaan te komen, en de vrouw te trouwen met wie hij twintig jaar in het geheim verloofd was geweest.

De naam Powell, die haar man had gedragen, was naar de smaak van Henrietta Grace — maar ook naar de smaak van de jonge Stephe — te gewoontjes. Daarmee onderscheidde zij zich niet van de duizenden andere Engelsen die net zo heetten. Henrietta Grace veranderde de familienaam in het veel aristocratischer klinkende Baden-Powell.

Evenals alle jongens van zijn klasse ging Stephe naar de kostschool. Daar werd in de jaren zestig en zeventig van de vorige eeuw niet zo zeer de nadruk gelegd op de intellectuele ontplooiing als wel op de ontwikkeling van teamgeest. Rond sport ontstond een nieuwe cultus van mannelijkheid. Sport en spel, schrijft Michael Rosenthal in *The Character*

Factory, een sociologisch-historisch werk over de beginjaren van de padvinderij, werden gezien als een effectieve manier om het karakter van jongens te vormen. Van een goede sportman werd verwacht dat hij alles voor zijn team zou opofferen. Naar de opvattingen van die tijd waren sport en spel de beste voorbereiding op die prachtigste en meest mannelijke van alle sporten, de oorlog.

De discipline en de trouw aan team, school, en vaderland die Baden-Powell op de kostschool kreeg ingeënt, werden later een essentieel onderdeel van zijn ideeën over de padvinderij. Net als sport en spel de kostschooljongen voorgoed verbonden had aan zijn teamgenoten en superieuren, zo zou de padvinderij van de jongens uit de midden- en lagere klassen trouwe burgers en volgzaam soldaten maken.

LEGER

Na mislukte pogingen tot Oxford te worden toegelaten, ging Baden-Powell in het leger. Hij werd met zijn regiment naar India en Afghanistan gezonden. Daar onderscheidde hij zich met de vertolking van vrouwenrollen in amateurtoneelstukken. Zijn leven lang zou hij op de planken als travestiet de lachers op zijn hand hebben. Hij onderhield, volgens Jeal, goedbedoelde contacten met de gewone soldaten. In een tijd dat officieren niet met hun manschappen spraken maar slechts bevelen gaven, maakte Baden-Powell er een gewoonte van met zijn soldaten op te trekken. Hij luisterde naar hun verhalen en gaf hun les in kaarttekenen en spoorzoeken.

In India ontmoette Baden-Powell

zijn grote liefde, de jongensachtige officier Kenneth McLaren. Baden-Powell noemde hem in brieven aan zijn moeder steeds *The Boy of Boys*. De vriendschap zou dertig jaar duren, en eindigde met McLarens tweede huwelijk, met een vrouw van lagere stand (ook al probeerde Baden-Powell goede maatjes te zijn met de manschappen, hij kon een afschuwelijke snob zijn).

Jeal citeerde met instemming uit *The Public School Phenomenon* van Gathorne-Hardy, waarin over mannen uit de Britse *upper class* van voor de Eerste Wereldoorlog wordt gezegd dat velen "homoseksueel waren behalve in hun seksleven". Dat is, volgens Jeal, eveneens van toepassing op de verhouding tussen Baden-Powell en The Boy. "Er is geen bewijs," schrijft de biograaf, "dat tussen Baden-Powell en McLaren ook een fysieke relatie bestond." Jeal vindt het overigens niet belangrijk of een dergelijke relatie heeft bestaan, want, voegt hij er aan toe, "een onderdrukte neiging kan het gedrag en de gedachten van iemand diepgaander beïnvloeden dan een geaardheid die openlijk wordt uitgeleefd". Baden-Powell heeft, naar Jeal schrijft, zichzelf nooit als homoseksueel willen zien.

Baden-Powell voelde zich temidden van jongens in zijn element. Consequent prees hij het mannenlichaam en denigreerde hij het vrouwenlichaam, net als Lawrence of Arabia, een jongere tijdgenoot van Baden-Powell, die zich ook sterk tot soldaten aangetrokken voelde.

Toen jongens nog naakt in meren en sloten mochten zwemmen — totdat de publieke opinie dat even onbeschaamd vond als naakte meisjes — bezocht Baden-Powell vaak padvinderskampen om er te kijken naar de natte lijven en te praten met jongens "net nadat ze zich hadden uitgekled". Dat Baden-Powell een pederaast geweest zou zijn, ontkent Jeal. Baden-Powell beschouwde het seksueel gebruiken van jongens, zoals een aantal hopmannen in zijn tijd had gedaan, als een zo ernstig vergrijp dat het naar zijn mening gestraft diende te worden met geseling.

Volgens zijn biograaf was Baden-Powell als de dood voor seks. Zijn leven lang wees hij jongens op de gevaren van het masturberen, in zijn vocabulaire 'onreinheid' genoemd. Koudwaterbaden en gymnastiek oefeningen waren goede middelen om 'onreinheid' te voorkomen, maar ook

kon de jongen die de verleiding niet weerstond met zijn leider spreken "en dan gaat het daarna gemakkelijker".

Baden-Powell was, ondanks zijn homoseksualiteit, op zoek naar een geschikte huwelijkspartner. Op zijn vijfenvijftigste trouwde hij tenslotte met de meer dan dertig jaar jongere Olive Soames. Zij zou later een belangrijke rol spelen in de Gidsenbeweging.

Vanaf de eerste huwelijksdag leed

Baden-Powell aan hevige hoofdpijnen, die verdwenen toen hij na de geboorte van zijn derde kind het echtelijk bed verliet en op een veldbed op het balkon ging slapen, zogenaamd vanwege de gezonde buitenlucht.

MAFEKING

Een aantal jaren voordat hij met zijn padvinderij wereldfaam verwierf, was Baden-Powell een nationale held in Engeland, de held van Mafeking (uitgesproken als maffe-king). Onder zijn leiding doorstond het stadje, dat nu op de grens van Bophuthatswana en Botswana ligt, 217 dagen het beleg van de Boeren.

Of het beleg werkelijk zo zwaar is geweest als men in die tijd geloofde, is onderwerp van een controverse die enkele historici de laatste vijftig jaar heeft beziggehouden. In ieder geval is duidelijk geworden dat het lijden van de bevolking van Mafeking enorm is opgeblazen door de Britse kranten van die dagen. Brian Gardner was in 1966 de eerste die de heldenmythe doorpriekte met zijn boek *Mafeking: A Victorian Legend*. Baden-Powell en de aanvoeders van de Boeren, Cronje en Snyman, hadden in een beleefde briefuitwisseling besloten dat op zondag niet gevochten zou worden. De bewoners van Mafeking deden op die dag, vaak onder leiding van Baden-Powell, op het marktplein aan sport en spel. Het stadje ondervond weinig materiële schade van de bombardementen, mede doordat de Boeren niet goed konden richten.

Voedsel was gerantsoeneerd, maar — voor de blanke bevolking althans — was er het gehele beleg door voldoende en redelijk gezond eten (voor het beleg ingeslagen door een handige groothandelaar). De zwarte bewoners, de Barolongs, die apart van de blanken woonden, moesten hun rantsoen van haverhout zelf aanvullen met wat ze in het gebied tussen de loopgraven van de Boeren en de stadsgrens konden vinden.

In zijn monumentale werk *The Boer War* (1976) beschuldigde Thomas Pakenham Baden-Powell ervan opzettelijk de zwarte bevolking van Mafeking te hebben uitgehongerd om op die manier voedsel uit te sparen voor de blanken. Jeal probeert die aantijgingen te weerleggen, maar doet dat niet overtuigend. Hij geeft toe dat Baden-Powell de zwarten aanmerkelijk minder te eten gaf dan de blanken, maar dat was volgens de biograaf begrijpelijk omdat de commandant van Mafeking ervan uitging dat de Barolongs verborgen voedselvoorraden hadden. Wel zou een deel van de zwarte vluchtelingen die aan het begin van de oorlog naar het stadje waren gekomen groot gebrek hebben geleden, maar dat was naar de mening van Jeal te wijten aan discriminatie door de Barolongs, niet aan discriminatie door Baden-Powell. Verder beschrijft hij hoe de Held van Mafeking soms door middel van het achterhouden van voedsel de zwarten probeerde te dwingen de stad te verlaten en door de Boerenlinie heen te breken. Van een systematische uithongeringpolitiek door Baden-Powell was echter geen sprake, schrijft Jeal.

ALL IS WELL

Baden-Powells heldendom was een creatie van de Engelse kranten uit die dagen, die de berichten over het belegerde Mafeking sensationeler maakten dan ze waren. Een aantal journalisten had zich samen met Baden-Powell in Mafeking laten insluiten en op de voorpagina's van de

kranten kregen hun artikelen voorrang boven alle andere berichten over de Boerenoorlog. Ook Baden-Powells officiële boodschappen aan zijn meerderen kwamen soms in de pers terecht. Hoe vaker hij liet weten 'all is well', hoe meer het publiek overtuigd was van de moed van de commandant en hoe zekerder men was van de precare situatie waarin Mafeking verkeerde. Het beroemdste telegram van Baden-Powell, dat de kranten in onverkorte vorm afdrukten, luidde "Alles in orde. Vier uur bombardementen. Eén gedood". Dat was nog eens een voorbeeld van *understatement* en van Brits lef!

Toen Mafeking in de derde week van mei 1900 werd bevrijd door te hulp gekomen Britse troepen, stond heel Engeland op z'n kop van vreugde. Een grote menigte die zich voor haar huis had verzameld, juichte Henriette Grace toe alsof zij de koningin zelf was.

Na de oorlog keerde Baden-Powell terug naar huis, waar hij werd benoemd tot inspecteur-generaal van de cavalerie. De Held van Mafeking ging als vanzelfsprekend bij zijn moeder wonen.

In Engeland werd hij, als zoveel andere officieren, getroffen door de slechte lichamelijke conditie waarin rekruten verkeerden. Zestig procent van de jongens die zich aanmeldden voor het leger kwam niet door de medische keuring heen. In de jaren na de Boerenoorlog werd de 'zestig procent' een nationale obsessie. Talloze comités bogen zich over de vraag wat te doen aan kippeborsten, slechte gebitten, platvoeten, slappe wil en gebrek aan discipline. Boyologen droegen oplossingen aan, variërend van meer frisse lucht voor stadsjongens tot uitbreiding van de Boy's Brigade, een organisatie waar knapen leerden marcheren en het geveer presenteren.

SPOORZOeken

Baden-Powell opperde een spel van spoorzoeken, dat jongens al doende gezonder zou maken en hen een geest van loyaliteit zou bijbrengen. Het boek over terrein-verkennen dat hij eerder voor het leger had geschreven, bewerkte hij voor jonge lezers. Dat resulteerde ten slotte in *Scouting for Boys*, een boek dat Baden-Powell na Shakespeare tot de best verkochte Engelse schrijver maakte. In ons land verscheen het onder de titel *Het Verkennen voor Jongens*. Het voorwoord bij de dertiende Nederlandse druk (1934) meldde dat het niet om een goed doordachte ideologie ging, maar dat "het slechts een op goed geluk gegeven suggestie is voor opgewekte openluchtbezigheid", en "een opleiding van jongens tot goede burgers door het spel van verkennen".

Behalve een enorme hoeveelheid informatie over kamperen en over de natuur, bevat *Scouting for Boys* de padvinderswet, verhalen om bij het kampvuur te vertellen en een verbluffend groot aantal andere onderwerpen, zoals de juiste manier van ademhalen, slapen, eten, tanden poetsen, het belang van een dagelijkse stoelgang, het verbinden van gebroken botten, brood bakken en hoe in een schoenveter een knoop te maken.

Het enorme succes van *Scouting for Boys* verbaasde ook Baden-Powell. Overal in Engeland en al snel daarbuiten werden spontaan padvinders-troepen opgericht. In 1907 verliet Baden-Powell het leger om zich permanent aan de organisatie van de padvindersbeweging te wijden.

IDEOLOGIE

Michael Rosenthal heeft in *The Character Factory* beweerd dat er juist wel een ideologie schuilde achter Scouting. "De kern van de padvinderij", schrijft hij, "is de gedachte dat een tot dienstige burger opgeleide padvinder in tijd van oorlog zonder meer bevelen zal opvolgen". Jeal betreurt dat sinds het verschijnen van Rosenthals boek in 1986 de padvinderij er weer van wordt beschuldigd een para-militaire organisatie te zijn geweest. Hij herinnert er aan dat, toen de padvinderij nog

VERVOLG NR 2-6 90

in de kinderschoenen stond, er ook al gediscussieerd werd over de vraag of de beweging een militaristische dan wel een vredesorganisatie was. Jeal citeert een artikel uit 1913 van de hoofdredacteur van de Manchester Guardian, waarin deze schreef: "...beide partijen hebben gelijk. Aan de ene kant heeft generaal Baden-Powell met zijn militaire zienswijzen geprobeerd de padvinders te beïnvloeden. Aan de andere kant... is de beweging eenvoudigweg recreatief en opvoedkundig en wordt alle nadruk gelegd op het gezonde verstand en op vlugheid van begrip..." Naar de mening van Jeal zelf was de padvinderij van het begin af aan meer een vredes- dan een militaristische beweging.

Men moet zich niet laten misleiden door het keurslijf van gedragsregels, zegt Jeal, want in werkelijkheid bood de padvinderij jongens de mogelijkheid om te ontsnappen aan strenge schoolmeesters en ouders en aan moraliserende dominees. "In die tijd was er geen radio, geen film, waren er te weinig speelvelden en heerste er op de scholen een autoritaire sfeer. De Padvinderij was voor jongens een geschenk uit de hemel", schrijft Jeal.

In de tijd waarin de padvinderij van de grond kwam trouwde Baden-Powell met Olave Soames. Zij nam de organisatie van de meisjespadvinders — de gidsen — op zich en bouwde die uit tot een even populaire beweging als de verkennerij.

Hun drie kinderen (twee dochters en één zoon) probeerden zij op te voeden tot voorbeeldige padvinders. Met weinig succes. Zodra zij de kans kregen ontsnappen zij aan de sfeer van gezond leven en jolijt die in het ouderlijk huis ging.

De ergste smetten op het blazoen van Baden-Powell — die ook Jeal niet kan uitwissen — zijn diens denigrerende uitlatingen over andere rassen en zijn openlijk geuite bewondering voor Mussolini en de Balilla, de Italiaanse fascistische jeugdorganisatie. Van de Hitler Jugend had Baden-Powell weliswaar een minder hoge pet op, maar zeer tegen de zin van het Internationaal Bureau van de Padvinderij in, bleef hij zijn best doen om officiële contacten te onderhouden met de nazistische jeugdbeweging. Pas in 1937, na de Kristallnacht, veranderde zijn opinie en liet hij zich kritisch uit over 'de massahypnose' die van de Duitse en Italiaanse jeugdbewegingen uitging. Hij toont echter al te veel begrip voor Baden-Powell. Volgens hem was "het geen rampzalige fout, maar slechts nativiteit" van de opperpadvinder om niet meteen het ware karakter van de Duitse en Italiaanse leiders te zien. Baden-Powell wijdde zijn leven nu eenmaal aan het leggen van internationale vriendschapsbetrekkingen tussen geüniformeerde jongens en meisjes, zegt hij. Waarom Baden-Powell dan wel sympathie had voor de Balilla en de Hitler Jugend en niet voor de communistische jeugdbeweging, de Pioniers, legt Jeal niet uit. ■

Weekend-koerier

„Excellent“

Kindervriend 10 jaar op Goffertweide

5-7-90

'Vervelende kinderen bestaan niet'

HUISAANKOMST
NIJMEGEN E.O.

NIJMEGEN - Vaste bezoekers van het Goffertbad zullen ongetwijfeld Pierre Willemsen weleens tegen het lijf zijn gelopen. Iedere avond en in het weekend is hij wel ergens te vinden in het Goffertbad.

Ook al regent het pijpenstelen, Pierre is er, samen met zijn fiets vol spelattributen voor de jeugd. Want het omgaan met kinderen is een van Pierres' liefhebberijen. Hij besteedt er bijna al zijn vrije tijd aan.

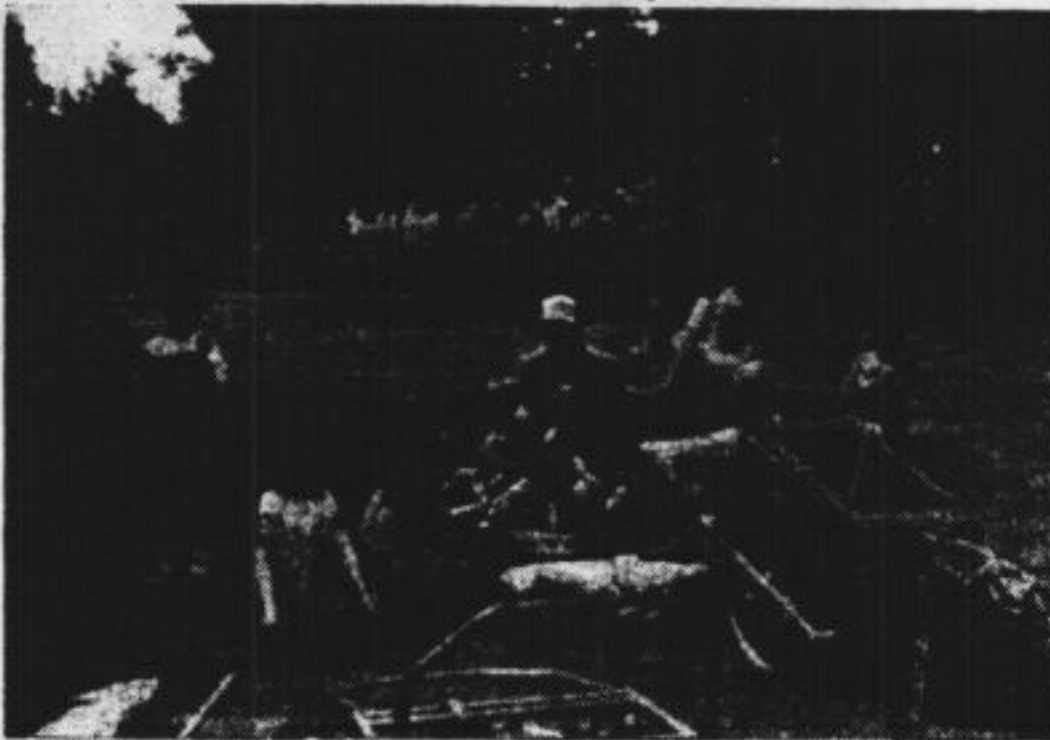
Tuinman

In het dagelijks leven is hij werkzaam bij tuinbedrijf Abelia als onderhoudsman. „Zodra ik daar klaar ben ga ik naar huis, pak mijn fietskar, en vertrek naar het Goffertbad“ verklaart Pierre. Doorgaans is hij dan te vinden op de speelweide. Kinderen kunnen bij hem ping pongen, voetballen, badmintonnen en noem maar op. Tien jaar houdt Pierre zich met deze liefhebberij bezig. En nog steeds is zijn enthousiasme groot.

„Op deze manier vermaakt de jeugd zich prima, en voorkom je dat ze elders katekwaad uithalen. Voor mij bestaan geen vervelende kinderen. Je moet ze gewoon lekker bezig houden“ meent Pierre.

Winter

In de wintermaanden is Pierre vaak te vinden op de kunstijsbaan. Ook daar is hij inmiddels een begrip geworden. Aan de Goffert dankt hij echter zijn meeste faam. Zondag 8 juli wordt het 10 jarig jubileum gevierd. Door personeel en bedrijfsleiding van het Goffertbad zal hem iets speciaals worden aangeboden. En of deze dag de zon nu wel of niet schijnt, Pierre zal de hele dag in 't zonnetje staan. Degenen die hem willen feliciteren met zijn jubileum zijn welkom tussen 11 en 16.30 uur. Pierre zal zoals gewoonlijk te vinden zijn op de speelweide tussen de jeugd. Want jubileum of niet, 'zijn' kinderen laat hij niet in de steek...

* Pierre met bakfiets tussen de kinderen op de Goffertweide

WOORDZ BEWIST

Wordt vervolgd juli/aug '90

Amnesty en homoseksualiteit

David Norris begon in 1977 een procedure bij het Hooggerechtshof in Ierland. Hij wilde de in Ierland bestaande wetgeving die homoseksuele handelingen strafbaar stelt, ook indien deze plaatsvinden met wederzijdse instemming en in de privéfeer, aan de kaak stellen. Hij verloor zijn zaak, en ging vervolgens naar de Europese Commissie met de klacht dat de bestaande wetgeving ingreep in zijn persoonlijke leven.

Het verzoek van Norris werd door de Europese Commissie ontvankelijk verklaard. Mensen kunnen serieus door deze wetgeving in hun privéleven worden beknot. Het Europese Hof voor de Rechten van de Mens deelde deze mening.

*René Bruin,
afdeling Vluchtelingen
Amnesty International*

De zaak van David Norris, lid van het Ierse parlement en voorvechter voor de rechten van homoseksuelen, zou een zaak voor Amnesty geweest zijn indien deze homoseksueel op grond van zijn strijd voor de erkenning van homoseksualiteit in de gevangenis zou zijn beland. Amnesty had hem dan kunnen adopteren als gewetensgevangene, omdat hij op grond van zijn naar eer en geweten aangehangen overtuiging gevangen zat. Dit was niet het geval en Norris streed zonder de hulp van een organisatie als Amnesty zijn strijd voor de Europese Commissie en het Europese Hof. Ook als Norris naar Nederland was gekomen en een beroep op het Vluchtelingenverdrag had gedaan, had Amnesty niets kunnen doen. Uit de gegevens van deze zaak blijkt dat de Ierse autoriteiten geen actief vervolgingsbeleid voeren. Norris zelf werd nooit strafrechtelijk vervolgd. Amnesty richt zich in haar werk voor vluchtelingen op personen van wie redelijkerwijs verwacht kan worden dat zij gewetensgevangenen worden. Ook als verwacht kan worden dat zij onderworpen worden aan marteling, 'verdwijning', buitengerechtigde executie of de doodstraf komt Amnesty in actie en verzet zich tegen uitzetting.

Met dit al is niet gezegd dat Amnesty alles maar op zijn beloop wil laten. Amnesty

verschafft de advocaten in vluchtelingen zaken alle mogelijke relevante - ook juridische - informatie. In zaken van homoseksuele asielzoekers wijst de afdeling vluchtelingen de Nederlandse advocaten dan ook op de motie van 1980 en de jurisprudentie van de Afdeling Rechtspraak van de Raad van State, met name op een uitspraak van augustus 1981 waarin is vastgelegd dat in Nederland de homoseksuele vluchteling in beginsel de bescherming van het Vluchtelingenverdrag kan inroepen.

Het is Amnesty niet ontgaan dat sinds 1980 geen enkele vluchteling die zich beriep op vervolging wegens zijn/haar homoseksuele geaardheid in aanmerking is gekomen voor een vluchtelingenstatus. Amnesty zou zeker een zaak van een homoseksueel die in Nederland asiel zoekt ondersteunen, indien hij om redenen van zijn strijd voor de rechten van homoseksuelen in de gevangenis dreigt te komen.

Het feit dat Amnesty niet opkomt voor degenen die louter en alleen vanwege hun geaardheid of seksueel gedrag worden veroordeeld, staat ter discussie. Dat is geen dooddoener, het betekent dat binnen Amnesty internationaal de discussie voortduurt.

De zaak van David Norris biedt aan asielzoekers die op grond van vervolging wegens homoseksualiteit naar Nederland zijn gekomen een reële kans hun zaak met enig perspectief aan de Europese Commissie voor te leggen.

Mogelijkerwijs zou terugzending naar hun land van herkomst gezien worden als een schending van een der artikelen van de Europese Conventie. Ook op deze zaak wordt de advocatuur gewezen.

Het COC heeft onlangs een brochure uitgegeven over homoseksualiteit en asiel. Marten Bos, medeauteur van de brochure, vindt dat Amnesty niet genoeg opkomt voor homoseksuele vluchtelingen. René Bruin van de afdeling vluchtelingen legt uit wat in dit geval de beperkingen zijn van het mandaat. De Nederlandse afdeling van Amnesty vindt allang dat vervolging op grond van homoseksualiteit een reden moet zijn voor adoptie. Elders in de wereld is dit vaak een gevoelig onderwerp. Zoals René Bruin zegt, is de discussie in volle gang. Het mandaatscomité van het internationaal bestuur werkt aan compromisvoorstellen die ter beoordeling naar alle Amnesty-afdelingen worden gestuurd. Zodra hierover meer bekend is, zal Wordt Vervolgd daarop terugkomen.

Een gedeelte van het homo-monument bij de Westerkerk te Amsterdam. (Foto: Jeroen van Amelrooij)

Homoseksuele vluchtelingen onzichtbaar

Vanaf 28 januari 1980 is het mogelijk om asiel aan te vragen in Nederland, vanwege vervolging op grond van homoseksualiteit.

In maart 1990 heeft de Nederlandse Vereniging tot Integratie van Homoseksualiteit, het COC, een brochure over homoseksualiteit en asiel uitgegeven en aangeboden aan staatssecretaris Kosto. Een positief beeld hebben we na tien jaar niet kunnen geven. Na tien jaar is er geen enkel zichtbaar resultaat, er is geen enkele vluchteling op grond van homoseksualiteit geaccepteerd. Het probleem lijkt aan twee kanten moeilijk te liggen:

1. Wat is vervolging op grond van homoseksualiteit?
2. Hoe herkennen we de 'homovluchteling'?

*Marten Bos,
medewerker COC Amsterdam*

Allereerst: wie is nu eigenlijk die homoseksueel? 'Homoseksualiteit' als identiteit is een westers begrip, dat we nu ruim een eeuw gebruiken. Het is niet aan ons om dit begrip, deze identiteit te plakken op gedrag in andere culturen. Er zijn culturen waarin (seksuele) relaties tussen mannen en tussen vrouwen min of meer geaccepteerd worden. Dit echter wel binnen zeer duidelijke grenzen, daarbuiten is de straf vaak zeer zwaar.

Er wordt niet gestraft in processen, maar er zijn andere systemen van sociale of lichamelijke straffen: ontslag, gedwongen verhuizing, mishandeling en verkrachting. Dat er geen processen gevoerd worden, heeft alles te maken met de ontkenning:

straffen is immers een vorm van erkenning. Zo heeft koningin Victoria altijd geweigerd om in de Engelse wet seks tussen vrouwen strafbaar te stellen, simpelweg omdat ze weigerde te erkennen dat zoiets zou kunnen bestaan.

In de brochure van het COC zijn reacties verwerkt van advocaten, die zaken hebben of denken te hebben, waarin homoseksualiteit een rol speelt. Soms weten ze het, maar mag het van hun cliënt niet in de asielaanvraag gebruikt worden; soms vermoeden ze het, maar weten het niet te hanteren. Een aantal gaf toe dat dit aspect nog nooit bij hen was opgekomen. Eenmaal hier vermelden vluchtelingen niet of nauwelijks dat homoseksualiteit een bijkomende of hoofdreden van de vlucht is. Deels is dit uit onbekendheid, deels is dit

uit angst. De enkeling die het lef heeft om homoseksualiteit te vermelden, kan vaak nauwelijks vertellen hoe de situatie in het land van herkomst is, omdat onze invulling en begripsvorming zó anders is. Omdat de repressie in eigen land zó groot is. Onbekendheid bij ambtenaren van justitie, bij hulpverleners en advocaten zorgt er vaak voor dat dit aspect moeilijk boven tafel komt.

Grotere bekendheid zou kunnen helpen bij betere opvang en begeleiding van vluchtelingen. Hierbij zou Amnesty een rol kunnen vervullen, die ze nu laat liggen. Meer zicht op onderdrukking van seksuele varianten en de beleving van seksualiteit in

VERVOLG 'WORDT VERVOLGD'

Wordt Betwist is de opiniepagina van Wordt Vervolgd waarin meningen over mensenrechten tegenover elkaar staan. Er worden gastschrijvers uitgenodigd, maar goed beargumenteerde brieven van lezers en reacties op verschenen artikelen zijn welkom. Onderwerpen die buiten het mandaat van Amnesty vallen, komen ook aan de orde en Amnesty-medewerkers schrijven op persoonlijke titel. De redactie behoudt zich het recht voor brieven in te korten of niet te plaatsen.

vervolg van pagina 18

diverse culturen zou zowel daar als hier kunnen helpen. De positie van vrouwen zal vooral aandacht moeten krijgen omdat deze nog bedekter ligt, en nog moeilijker boven tafel is te krijgen. Maar het is wel zeer dringend, omdat onderdrukking hier vaak ernstige vormen aanneemt. Vrouwen lijken minder snel te kunnen vluchten, zeker als het gaat om seksuele onderdrukking.

Het vluchtelingenbeleid zal niet beter worden in Nederland, maar dat is ook niet de uiteindelijke oplossing. De positie van homoseksuelen in het land van herkomst zal verbeterd moeten worden. Amnesty zal niet om vervolging op sek-

suele gronden heen kunnen. De angst voor slechtere contacten met diverse landen kan geen excuus zijn. Zet in plaats van homoseksualiteit een begrip als 'religie' of 'ras' en iedereen zal moeten erkennen dat de argumenten niet meer werken.

Bij het aanwakken van de discussie zal moeten worden gewaakt voor het overplanten van 'onze' westerse begrippen. Met respect voor de eigen cultuur, maar ook met respect voor vervolgingen, zal de discussie moeten worden gevoerd. Homoseksualiteit is een westerse begrip, vervolging, verkrachting, mishandeling, bedreiging... niet.

Daarbij zal ook in westerse landen (denk aan Engeland) de discussie moeten worden aangekaart, omdat vaak wordt gedacht dat het probleem niet in westerse landen voorkomt. Niets is echter minder waar.

Op de valreep

In juni 1990 werd aan een Russische (joodse) homoseksueel een vluchtelingenstatus verleend. De man was twee maal (in een periode van 12 jaar) in een krankzinnigengesticht opgenomen geweest. Beide keren was hij na 3 maanden vrijgelaten.

Op het politiebureau, waar hij gemiddeld twee keer per jaar werd ontboden, werd hij telkens gedwongen seksuele handelingen toe te laten. Hij werd bedreigd met gevangenisstraf. In artikel 121 van het Russische Wetboek van Strafrecht wordt het onderhouden van seksuele contacten tussen mannen strafbaar gesteld met een gevangenisstraf van ten hoogste 5 jaar.

L.D. di 31-7-90

Roze driehoek op plaats van hamer en sikkel

Van onze correspondent
Maurice Wilbrink

GENNEP - 'Flikkers aller landen, verenigt U!' Met deze speelse variant op de aloude en wat versleten oproep 'Arbeiders aller landen, verenigt U' hoopt de Gay krant binnenkort de homoseksuelen in de Sovjet-Unie een hart onder de riem te steken. De komende weken verspreidt het magazine voor homo's en lesbiennes op slinkse wijze duizenden Gay Pravda's in de Sovjet-Unie, waar homoseksuelen tot de meest gediscrimineerde bevolkingsgroepen behoren.

De Gay Pravda is een luchtig en voorlopig eenmalig nummer, ontstaan uit een samenwerking tussen de al genoemde Nederlandse GAY Krant en het Frans Gai Pied. In acht - voor Russische begrippen zeer ruim geïllustreerde - pagina's wordt het veilig vrijen behandeld en wordt op plastische wijze getoond hoe een condoom moet worden gebruikt. Verder komt de Nederlandse homo-geschiedenis aan bod. Bovendien zijn de twee Europese homo-hoofdsteden Amsterdam en Parijs beschreven en een gevluchte Rus verhaalt hoe hij als homofiel genoot van het relatief liberale homo-klimaat in de DDR, tot dat de Muur omviel en hij helemaal overspoeld werd door vrijheid.

* Hoofdredacteur Henk Krol van de Gay Krant met de Pravda voor Russische homoseksuelen.

"Nu de deur met de Sovjet-Unie op een kier staat, wilden we eens wat leuks doen", vertelt Henk Krol, hoofdredacteur van de Gay Krant. "In de Sovjet-Unie is homoseksualiteit bij de wet verboden. Duizenden homo's zitten er in de cel of in een psychiatrische inrichting, vanwege hun seksuele geaardheid en vaak omdat ze hebben geweigerd andere homo's te verlinken bij de geheime politie. Voor al die onderdrukte mensen hebben we deze krant gemaakt".

De Gay Pravda, die in zijn opmaak sterk lijkt op het officiële orgaan van de communistische partij van de Sovjet-Unie (hoewel hamer en sikkel plaats hebben gemaakt voor de bekende roze driehoek), rolde gisteren in een oplage van 85.000 exemplaren van de persen van een drukkerij in het Limburgse Genneep. Krol: "Het levert ons geen winst op, dat is ook niet de bedoeling. Alle abonnees van de Nederlandse Gay Krant krijgen er één gratis en de rest willen we in de Sovjet-Unie verspreiden".

Over die verspreiding wil Krol niets kwijt, behalve dat deze zal lopen via de vele persoonlijke contacten die de Nederlandse homo-beweging in de Sovjet-Unie heeft. Bovendien telt de Sovjet-Unie nu honderden fax-toestellen, waardoor er een onbelemmerde informatiestroom mogelijk is. Legale import

van het blad is echter ondenkbaar, en de houding van de Sovjet-autoriteiten spreekt dan ook boekdelen: "We hebben de Russische ambassadeur in Nederland een brief gestuurd om uit te leggen wat we willen, maar hij heeft helemaal niets van zich laten horen".

De eerste editie van de Gay Pravda zal zijn effect niet missen, verwacht Krol: "Van Amerikaanse zijde is grote belangstelling getoond voor dit initiatief. Het weekblad Newsweek wijdt er aandacht aan, en je kunt er zeker van zijn dat Gorbatsjov dat op zijn bureau krijgt. Bovendien heerst er onder homoseksuelen grote honger naar informatie over bij voorbeeld het voorkomen en bestrijden van Aids. In die behoefte kunnen wij op onze wijze een beetje voorzien".

Tijdens zijn reizen door de Sovjet-Unie merkte Krol dat de autoriteiten in het algemeen iets liberaler zijn ten opzichte van homoseksuelen dan de bevolking. De situatie is volgens hem vergelijkbaar met de eerste jaren van de Russische revolutie. De Sovjet-Unie was in 1917 de eerste staat ter wereld die de negatieve bepalingen ten aanzien van homoseksualiteit afschafte, maar die werden enkele jaren later onder druk van de bevolking ingetrokken. Krol: "Ik denk dat de autoriteiten nu opnieuw verder zijn dan de man in de straat".

Vijftig procent van de Indiase hoeren is seropositief. Dus heerst het HIV-virus onder tien procent van de Indiase bevolking. Zo rekent Shyalama Nataraj, een Indiase journaliste die zich op het lot van de prostituees in haar land heeft gestort. Onlangs was ze op 'beleidsvisite' in Nederland. Een gesprek over Indiase condooms, hindoestaanse feestelijkheid en achterlijke wetten uit een Engels verleden.

GA 25

De kruistocht van Shyalama Nataraj

'In India denken ze dat Aids iets is van rijke westerlingen'

Shyalama Nataraj (foto: Roeland Fossen)

'Mensen met Aids zijn onschuldig', prijkte enkele weken geleden nog boven de ingang van het Amsterdamse Paradiso toen daar het Seropositievenbal plaatsvond. Dat dat lang niet overal ter wereld een vanzelfsprekendheid is, weet de Indiase journaliste Shyalama Nataraj waarschijnlijk als geen ander. Sinds vorig jaar november voert zij op eigen kosten campagne voor de vrijlating van vijf Indiase seropositieve prostituees die onwettig zaten opgesloten. Een maand geleden kwam haar actie in een stroomversnelling, toen ze hoorde dat in één keer zo'n 950 prostituees waren opgepakt, onder wie 624 seropositieven.

De Indiase pers meldde dat deze 624 'geredde' vrouwen met een extra trein naar Madras waren gebracht. Ze zitten daar nog steeds. Niemand durft bij hen in de buurt te komen en ze krijgen nauwelijks te eten, hoorde Shyalama Nataraj van een arts. Toen de vrouwen uiteindelijk in opstand kwamen, vond de politie ze echter niet te vies om met de wapenstok aan te pakken. Ook voor deze vrouwen wil Nataraj in de bres springen.

Het hoge aantal seropositieven onder de opgepakte prostituees schokt Nataraj enorm. Het schrikbeeld van Afrika doemt bij haar op. Zij maakt een rekensommetje: 'Het is bewezen dat ongeveer de helft van alle prostituees in de Indiase steden met het HIV-virus, dat Aids veroorzaakt, is besmet. Dit betekent dat het virus waarschijnlijk onder tien procent van de bevolking aanwezig is. In zo'n groot land als India is dat een enorm getal. Bij prostituees gebruiken Indiase mannen geen condooms, maar ze doen dat wel bij hun eigen vrouwen. Ze hebben immers geleerd aan geboortebepaling te doen, maar bij "meisjes van plezier" is dat niet nodig. Ze zien het condoom in ieder geval niet als een middel om geslachtsziekten te voorkomen, waar velen in India aan lijden.'

Gealarmeerd door deze verontrustende cijfers heeft de Indiase regering twee weken geleden haastig besloten de Aids-preventie tot prioriteit te verheffen, maar volgens Shyalama Nataraj heeft deze haastige spoed tot een

verwerpelijke isolatiepolitiek geleid. 'Het heeft geen zin prostituees op te sluiten. Zij zullen uit angst ondergronds gaan en dan helemaal buiten bereik zijn. Bovendien is dan het einde zoek', zo vindt zij. 'Vandaag gaat het om prostituees, morgen om hun klanten en daarna ben ik de klos. Of mijn kinderen. Het gaat mij niet alleen om burgerrechten, maar ook om praktische problemen. Stel dat je honderdduizend mensen met het HIV-virus uit alle lagen van de bevolking te pakken kunt krijgen, waar laat je die dan? Met welk recht haal je ze bij hun gezinnen vandaan om ze op te sluiten en ze vervolgens te behandelen met vuile spuitjes?'

Een Indiase arts verweet Nataraj de laatste mode voor journalisten te volgen: Aids. Die aandacht voor Aids was overtrokken, India kampte met dringender problemen. Shyalama Nataraj is het daar niet mee eens. 'Voor iedere andere ziekte kun je de gemeenschap mobiliseren, maar kennelijk niet voor Aids. En het doet al onze verworvenheden teniet.'

Gezinsleven

Niet gehinderd door valse schaamte voor haar sociale klasse beweert Shyalama Nataraj: 'Ik kan me veroorloven me druk te maken over Aids. Mijn leven loopt geen gevaar, ik maak heel wat minder kans op al die ziekten waaraan veel Indiërs blootstaan. Behalve voor Aids hoeven mijn gezin en ik alleen maar bang te zijn voor verkeersongelukken.'

Zodra we echter met de gezondheidszorg te maken krijgen, riskeren we besmetting met Aids. In India kan iedereen door een injectie met het HIV-virus worden geïnfecteerd. Bij een ongeluk kun je besmet bloed krijgen. Vijfzeventig procent van het donorbloed is afkomstig van betaalde donoren. Afgekeurd bloed wordt onder de toonbank verkocht als schoon bloed.' Nataraj staat machteloos tegenover dit soort praktijken. 'Ik ben overgeleverd aan ons medische systeem, jullie hebben je gezondheidszorg tenminste redelijk in de hand.'

Aangezien Indiase vrouwen door slecht uitgevoerde abortussen en bloedingen bij zwangerschappen vaker in het ziekenhuis komen dan mannen,

zijn zij erg kwetsbaar. In het algemeen zijn zij al in het nadeel omdat zij door hun opvoeding niet op condoomgebruik durven aan te dringen. Voor Shyalama Nataraj is Aids een ziekte die diep in het gezinsleven doordringt. 'Aids moet uit de sfeer van prostitutie en drugs worden gehaald. Dat schrikt de mensen maar af.'

Heropvoeding

De ironie wil dat Natarajs interesse voor Aids juist is gewekt in die marginale sfeer. Vorig jaar november kreeg zij de opdracht een verhaal te schrijven over seropositieve prostituees die in Madras vastzaten. 'Het was een opdracht als alle andere. Prostitutie speelde voor ons soort mensen geen bijzondere rol. Aangezien alle openlijke prostitutie verboden is, bleef het altijd keurig uit zicht.'

Ze kwam erachter dat het wettelijke verbod bij uitstek bijdroeg aan de misstanden in de Indiase prostitutie. Weliswaar zijn prostituees zelf niet strafbaar, maar de politie kan hen oppakken voor alle activiteiten die voor de uitoefening van hun vak noodzakelijk zijn, bijvoorbeeld het aanspreken van klanten. De Indiase politie interpreteert de wet overigens op geheel eigen wijze. Zo kan een prostituee die gewoon boodschappen doet van een agent te horen krijgen dat ze eigenlijk klanten aan het werven is. Alleen door smeergeld te betalen, kan ze een rechtszaak ontlopen.

Soms valt de politie een bordeel binnen maar is dan wel zo attent de bordeelhouders van tevoren te waarschuwen, zodat hij zich bijtijds uit de voeten kan maken. De opgepakte vrouwen worden voorgeleid, hun poolers of zichzelf betalen borgtocht en ze gaan weer aan de slag, ziek of niet. Alleen vrouwen met een geslachtsziekte van wie de poolers menen dat ze niet meer de moeite waard zijn om geld in te steken, komen terecht in de zogenaamde 'vigilance homes', heropvoedingsgestichten die dateren uit de tijd van de Engelse overheersing. Zij moeten daar zes maanden tot twee jaar blijven. Circa één procent van het totale aantal prostituees in India is in zo'n home gedetineerd.

Shyalama Nataraj ontdekte dat de vrouwen die zij moest interviewen

hun straf al lang hadden uitgezeten. Toch mochten ze niet weg. Ze moesten wachten tot hun bloed 'schoon' was. Ze waren ziek omdat ze met zoveel mannen hadden geslapen, zo was hen verteld. De vrouwen begrepen er niets van. 'We zien er gezond uit, gezonder dan jij', zeiden ze tegen Shyalama Nataraj. Hoe lang moesten ze daar nog zitten? Ze wilden naar hun kinderen. Ze waren boos en bang omdat iedereen ze meed als de pest.

De autoriteiten zeiden tegen Nataraj dat de vrouwen niet weg mochten omdat ze dan nog meer mensen zouden besmetten. Dat sneed geen hout, vond zij. 'Iedere seropositieve prostituee is goed voor minstens één besmette man die weer anderen infecteert en mogelijk ook zijn bloed verkoopt.' Alleen de kleine groep in het 'vigilance home' was getest, en het gaf volgens haar geen pas die als zondebok aan te wijzen. Zij vond dat een aantasting van hun grondrechten en bracht de zaak voor de rechter.

Grondrechten zijn in India dank zij de Engelsen duidelijk omschreven. Maar zij hebben ook hun beruchte negentiende-eeuwse Contagious Disease Acts (Wetten op Besmettelijke Ziekten) in India achtergelaten. Deze wetten regelen voor welke ziekten de autoriteiten mensen in quarantaine mogen houden. In Engeland vielen daar in de negentiende eeuw ook de geslachtsziekten onder. Dit betekende in de praktijk dat 'loslopende' vrouwen zoals straatprostituees en degenen die bijvoorbeeld geen koets konden betalen, naar het politiebureau moesten voor een uiterst onaangename controle op geslachtsziekte. Was een vrouw inderdaad ziek - mannen bleven buiten schot - dan sloot men haar op in een hospitaal. Een zinloze maatregel, want voor gonorrhoe en syfilis bestond toen, evenmin als voor Aids nu, een medische behandeling.

Beleidstoerist

Shyalama Nataraj hoopt niet dat seropositiviteit in India onder deze verouderde wetten komt te vallen. Zij pleit voor een andere aanpak: 'Hopelijk kunnen wij de veranderingen die Aids teweeg zal brengen de goede kant opsturen. Het hindoeïsme, onze religie, vormt geen hindernis. Integen-

deel, het past zich gemakkelijk aan. Helaas hebben de Engelsen destijds getracht ons hun waarden op te leggen, en juist die traditie vormt wel een hinderpaal.'

Het hindoeïsme is op zich een feestelijke religie die geen voorschriften kent op het gebied van seksualiteit. Maar ondanks die tolerante religie circuleren in India dezelfde mythen over Aids als in het Westen, bijvoorbeeld dat je het kunt krijgen door uit anderenmans kopje te drinken. Volgens Shyalama Nataraj leeft bij Indiërs echter de regionale mythe dat Aids een ziekte is van rijke westerlingen. Dat is op zich een aardig antwoord op het verhaal van westerlingen dat Aids uit zwart Afrika stamt.

Maar dat is allemaal al eens eerder vertoond, namelijk tijdens de syfilis-epidemie in de zestiende eeuw. Daarbij ging het ook al om een ziekte die werd overgebracht op een manier die de mens diep in zijn liefdesleven trof. Deze ziekte die 'noijt bij mensen ghehoort was', zou door de ontdekkingsreizigers uit de Nieuwe Wereld naar Europa zijn gebracht. Hij had zich voor het eerst in Spanje gemanifesteerd en werd daarom 'Spaense Pocken' genoemd. De Fransen stelden de inwoners van Napels verantwoordelijk en spraken over het 'Napolitaanse kwaad'. De Polen doopten het de 'Duitse ziekte' en de Moskoviëten dachten op hun beurt dat het uit Polen afkomstig was.

Shyalama Nataraj interesseert zich echter niet voor de vraag waar Aids vandaan komt. Haar grootste probleem is: Hoe krijg je de ziekte weg? Zij is een overtuigde 'beleidstoerist': ze reist van hot naar her om te zien hoe men de Aids elders te lijf gaat. Vooral nog is ze het meest te spreken over de aanpak in de provincie Nederland. Daarmee gaat ze nu op kruistocht in haar eigen land.

SIETSKE ALTINK

W.A. WAGENAAR EN HET
MENSELIJK FALEN

'WE ZIJN NIET PERFECT OMDAT HET NIET NODIG IS'

Hij verwierf nationale bekendheid bij het proces tegen Demjanjuk; onlangs getuigde hij in de zaak-F. Gesprek met de psycholoog W.A. Wagenaar over het recht en menselijke fouten. 'We zijn een factor duizend onnauwkeuriger dan eenvoudige machines.'

BERT BUKMAN
FOTO'S MICHIEL WIJNBERGH

Eerst moet de verslaggever een handtekening zetten.

Ooit werd prof. Wagenaar, in een rechtszaal te Jeruzalem, geconfronteerd met de bandopname van een gesprek, door een Parool-journalist welwillend aan de openbare aanklager ter beschikking gesteld, en dat wil hij niet nog eens meemaken.

Dat begrijpt de verslaggever. Dus de banden moeten vernietigd worden vóór publicatie van het interview. De verslaggever tekent.

In november 1987 werd hij ineens een Bekende Nederlander: W.A. Wagenaar, hoogleraar psychologie te Leiden. In Jeruzalem was het proces gaande tegen John Demjanjuk, een Amerikaan van Oekraïense herkomst, die ervan werd verdacht als 'Iwan de Verschrikkelijke' de gaskamers in Treblinka te hebben bediend. De verdediging van Demjanjuk had Wagenaar verzocht als getuige-deskundige een pleidooi à décharge te houden. In het kort kwam zijn verhaal erop neer dat de foto-identificatie van de verdachte niet deugde. Het mocht niet baten: vijf maanden later werd Demjanjuk ter dood veroordeeld.

"Ik kan niet zeggen dat ik gelukkig was met die publiciteit", zegt Wagenaar nu, in zijn woonkamer in Zeist. "Er zijn nog steeds mensen die denken dat ik een oorlogsmisdadiger heb verdedigd, terwijl dat natuurlijk een vreemde redenering is. Die man is pas een oorlogsmisdadiger als hij daarvoor veroordeeld is. Tot dat moment is hij verdachte, en dat is een groot verschil."

Hoe ernstiger de tenlastelegging, hoe duidelijker je moet maken dat het een eerlijk proces is, meent Wagenaar. "Als ik veroordeeld word wegens een achterlicht dat niet brandt en ik krijg vijftiengulden boete, dan mag ik niet teveel eisen stellen. Maar als ik opgehangen kan worden, dan mag ik op z'n minst eisen dat het proces netjes verloopt. Daarbij ben ik, dat kan ik rustig zeggen, een grote vriend van Israël, en juist daarom vond ik het van het grootste belang dat de rechtszaak eerlijk verliep."

Het was niet de eerste keer dat Wagenaar als getuige-deskundige optrad, en ook niet de laatste. Zo haalde hij opnieuw de belangstelling in de rechtszaken tegen de van oorlogsmisdaden verdachte De R., 'de beul van Ommen', en tegen de Zettense psychiater F. "Maar het merendeel van de rechtszaken waarin ik optreed haalt de pers helemaal niet", voegt hij eraan toe. "Die rechtszaken riepen veel emoties op, en men trekt dus de conclusie dat ik zulke zaken opzoek. Integendeel, de pers zoekt die zaken op. En vervalt dan soms in stemmingmakerij. *Vrij Nederland* heeft daar een handje van, dat blad schreef over de zaak-F.: 'Het leek wel een proces tegen een oorlogsmisdadiger, want Wagenaar zat er bij'. Punt. Geen woord over het feit dat de rechter mij daar ontboden had, noch over de

vaard van de vraag die me was gesteld, noch over mijn antwoord. Geen woord."

— *U zou die beeldvorming kunnen voorkomen door niet mee te doen.*

"Dat vind ik onzin. Als er een vraag aan een deskundige wordt gesteld, heeft dat als reden dat de juristen zich onzeker voelen. Een eenvoudig voorbeeld: er is een kogel gevonden en de vraag is of die uit een bepaald vuurwapen komt. Dat kan een jurist niet zien, daarnaar moet in een laboratorium onderzoek worden gedaan. Stel je voor dat dat laboratorium zou zeggen: de pers is erbij, we doen niet mee. Onzin. Je kunt alleen maar medewerking weigeren als je de vraag niet kunt beantwoorden."

— *Maar waarom komen de juristen altijd bij u?*

"Er zijn in Nederland niet veel mensen die mijn soort werk doen."

Wagenaar is hoogleraar toegepaste functieleer, de wetenschap die zich bezighoudt met alle psychologische functies: waarneming, geheugen, denken. "Waar wij belangstelling voor hebben is het gemeenschappelijke daarin. Zodra het gaat om de verschillen tussen mensen, neemt onze belangstelling snel af. Dan kom je op het terrein van de klinische psychologie."

Vandaar dat de vraag van de rechtbank algemeen gesteld moet zijn. "Kan men vergissingen van een bepaald type maken? — dat is een vraag die wij kunnen beantwoorden. Niet: vergist deze getuige zich? Dat moet de rechter uitmaken."

— *U had twijfels aan de rechtvaardigheid van het vonnis over Demjanjuk.*

"Nee hoor. Een vonnis is rechtvaardig als het tot stand gekomen is op de manier die wij ervoor hebben bedacht. Beide partijen moeten alle kansen krijgen, waarna de rechter probeert tot een zo eerlijk mogelijk oordeel te komen. Als aan die voorwaarden is voldaan, is het vonnis rechtvaardig. Of het ook juist is weten we niet, of Demjanjuk schuldig is weet hij alleen zelf, maar met rechtvaardigheid heeft dat niets te maken. Het zou onrechtvaardig zijn geweest, bijvoorbeeld, als de rechter mij de mond had gesnoerd. Maar dat heeft hij niet gedaan. Integendeel, hij heeft een week naar me geluisterd.

De onderzoeksmethode, daar was van alles mee mis, maar de rechter wist niet beter. Dat was de informatie die hij kreeg en daar moest hij het mee doen. Het proces heeft een jaar geduurd, en als de beklaagde dan schuldig wordt bevonden, is dat een rechtvaardig oordeel. Ik vind dat niemand het recht heeft zich daarover op te winden."

— *Maar intussen is die man misschien wel onschuldig veroordeeld.*

"Dat is het risico van het spel. Een mathematisch bewijs valt nooit te leveren. De rechter velde een vonnis en een aantal van die vonnissen is niet juist; dat weten we van tevoren. Als we dat risico niet willen lopen moeten we de rechtspraak afschaffen."

"Ik weet niet of Demjanjuk in Nederland ook veroordeeld zou zijn. Wat ik wel weet is dat het in Nederland geen jaar had geduurd — wij hadden dat in twee dagen afgehandeld. Onze rechtspraak is zo totaal anders: in Israël, in Amerika ook trouwens, komen de partijen voor de rechter, die rustig afwacht wat ze naar voren brengen. Er zijn geen stukken; alles moet in de rechtszaal worden verteld. De man die naast Iwan de Verschrikkelijke bij de gaskamers werkte, Schlomo Helman, heeft Demjanjuk niet herkend. Maar Helman was dood, en zijn getuigenis heeft in het oordeel dus niet meegewogen."

Het is een andere manier van rechtspreken dan de onze; je kunt niet zeggen dat de ene beter is dan de andere. In Nederland heeft de rechter de leiding van het onderzoek — hier word ik door de rechter gevraagd te komen getuigen. Bij de rechtszitting heeft de president een aantal stukken, processen-verbaal waarin de getuigenissen zijn opgetekend, en in de rechtszaak zelf komt bijna niemand meer aan het woord. Traumatische scènes als in Jeruzalem, die over de hele wereld zijn uitgezonden — getuigen die Demjanjuk in de rechtszaal herkenden — proberen wij in Nederland te voorkomen. De getuigen worden vantevoren gehoord door de rechter-commissaris. Maar dat heeft zijn nadelen."

Wagenaars kritiek op het proces tegen F. — de van seksueel misbruik beschuldigde psychiater — hangt hiermee samen. "In die zaak is de rechter tot een oordeel gekomen zonder dat hij één van die vrouwen persoonlijk heeft ontmoet. Uitsluitend op grond van stukken, en uit die stukken blijkt niet hoe ze tot stand zijn gekomen. Dat is heel hachelijk. Ik twijfel niet aan die getuigenissen, nee hoor, daar heb ik zelfs geen oordeel over; de rechter moet zeggen

of hij ze gelooft of niet. Ik twijfel eraan of hij dat wel kan, als belangrijke gegevens ontbreken.

Van de tweehonderd benaderde vrouwen hebben er maar zeven een verklaring afgelegd, en het is onduidelijk hoe die verklaringen tot stand gekomen zijn. Misschien heeft de politie die vrouwen wel, door op een uiterst suggestieve manier te ondervragen, bereid gevonden een onjuiste verklaring af te leggen. Ik zeg niet dat dat zo is, maar het is niet meer na te gaan, omdat de vragen uit de processen-verbaal zijn verdwenen."

— *Dus het oordeel van de rechter is voor een belangrijk deel gevoelsmatig.*

"Dat is het altijd. We hebben in onze rechtspraak heel weinig bewijsrecht; er is nauwelijks opgeschreven wat geldt als een wettig bewijs en wat niet. Het belangrijkste criterium is de overtuiging van de rechter. Ik denk dat dat in de meeste gevallen ook niet anders kan. Een voorbeeld: zijn de foto's in dit of dit tijdschrift aanstootgevend? Daar valt toch geen bewijs van te leveren? Dan geldt alleen het oordeel van de rechter. Ga nou verder — er is een wasmiddel dat met een verpakking op de markt komt die sterk lijkt op die van de concurrent. Die concurrent spant een rechtszaak aan. Hoe moet de rechter daarover oordelen? Uiteindelijk zal hij, denk ik, nagaan of hij er zelf in zou trappen of niet."

Nog een stapje moeilijker. Een man wordt ervan beschuldigd een vrouw te hebben verkracht. Hij bekennt, maar voegt eraan toe: zij wou het zelf. De vrouw zegt van niet. Hoe moet de rechter dat in hemelsnaam oplossen? Hij zal uit de reacties van de vrouw trachten op te maken of ze wilde of niet. Nog moeilijker. Een man heeft een moord gepleegd. Hij bekennt alles, maar zegt dat hij niet meer weet dat hij het heeft gedaan. Hij weet alleen nog dat hij in de bus stapte, een tijd later weer bij zijn positieven kwam en iemand had gedood. Wat moet de rechter zeggen? Die man heeft de misdaad gepleegd, maar moet het hem toegerekend worden? Uiteindelijk is het altijd het oordeel van de rechter dat de doorslag geeft."

— *U schreef dat bij dergelijke complexe beslissingen maar in 75 procent van de gevallen overeenstemming bestaat.*

"Ja. Leg een zaak bij verschillende rechtbanken voor, en je krijgt in driekwart van de gevallen een eensluidend oordeel. Niet veel meer."

Ondanks alle publieke aandacht voor dit aspect van zijn werk noemt Wagenaar de rechtszaken niet meer dan een 'weekend-belangstelling'. Zijn eigenlijke taak is het onderzoek naar *menselijk falen*. Grote ongelukken gebeuren altijd door toedoen van de mens, meent hij, ook als dat ogenschijnlijk niet het geval is. De stormen van de afgelopen winter kostten een aantal personen het leven omdat ze een dakpan op het hoofd kregen. De schuld van de storm, menen de meeste Nederlanders. Nee, vindt Wagenaar, de schuld van de mens, die dakpannen op zijn huis laat leggen.

"Storm op zichzelf is geen ramp", licht hij toe, "maar storm in bebouwde omgeving kan een ramp zijn want bebouwde omgevingen kunnen daar niet altijd tegen. Die omgeving maken we zelf. Als we het echt zo verschrikkelijk vinden dat we dakpannen op ons hoofd kunnen krijgen, dan moeten we overwegen of dakpannen wel zo'n goed idee zijn. De conclusie is duidelijk: zo vaak komen die ongelukken niet voor en dus vinden we dakpannen een aanvaardbaar risico. Dan moeten we ook niet

klagen als ze af en toe naar beneden komen waaien."

Een deskundige op het gebied van het menselijk falen dus. Waarin falen mensen het meest? "Dat vraagt een wat langer antwoord", zegt Wagenaar, "omdat vaak wordt gedacht dat mensen die de laatste druppel in de emmer gooien een ongeluk veroorzaken. De assistent-bootsman op de *Herald of Free Enterprise*, de man die de boegdeuren niet heeft dichtgedaan, is een goed voorbeeld. Hij was in slaap gevallen, liet de deuren open en het resultaat is bekend."

Hij is de schuldige, denkt men dan, hij is in slaap gevallen en heeft dus gefaald. Maar dat is een onredelijke manier van redeneren, omdat die bootsman in een situatie verkeerde, al maanden misschien, waarin alles was georganiseerd om een ramp te veroorzaken — het hing nog op één punt: hij moest in slaap vallen. Dat had hij nog nooit gedaan, tot op die ene dag. Bam, honderdtachtig doden.

Alle ingrediënten voor een ramp waren aanwezig: het sluiten van de boegdeuren

VERVOLG D.T. 13-7

werd niet gecontroleerd, de boeg lag veel te laag in het water omdat het bovendek moest worden volgeladen, er was veel te weinig personeel. Dat is absurd. Alles hing af van die ene man, die niet in slaap mocht vallen. Maar zoiets komt nu eenmaal af en toe voor — mensen zijn niet perfect. Als je een systeem bedenkt waarin mensen een rol spelen, moet je daar rekening mee houden. Dat mag niet onmiddellijk tot rampen leiden, want dan is het systeem niet goed. Misdadig zelfs."

— Dus die bootsman was onschuldig.

"Dat moet de rechter zeggen. Van belang is meer dat je zulke dingen voorkomt. En ik denk dat op het gebied van normale menselijke fouten heel weinig te voorkomen is. Je kunt wel tegen een typiste zeggen dat ze niet op de verkeerde toets moet slaan, maar dat weet ze zelf ook wel, daar hoeft ze helemaal niet van te worden overtuigd. Toch is er niemand die foutloos tikt. Het enige is dat zo'n simpele fout niet fataal mag zijn. Dan moet er niet ineens een schip omslaan. Dat is absurd."

Wagenaars dochter staat al een tijdje bij de schuifdeur te wachten terwijl haar vader praat. Ze wil wat geld lenen voor haar vakantie; hij trekt zijn portemonnee. "We hebben heel wat ongelukken geanalyseerd", vervolgt hij, "en het gaat altijd om hetzelfde type fouten. Ontwerpfouten bijvoorbeeld. Als datgene waarmee mensen werken verkeerd ontworpen is, leidt dat uiteindelijk tot een ongeluk. We hebben onderzoek gedaan op de intensive-care-afdeling van een ziekenhuis, en uit de krant herinner ik me het geval dat iemand stierf omdat de verpleegkundige twee slangen van een bepaald apparaat had verwisseld. Dat was een fout, dus hij werd flink gestraft, zodat hij het niet nog eens zal doen. Alsof hij dat van plan was.

Is het niet veel interessanter te kijken naar het ontwerp van dat apparaat, dat overall ter wereld gebruikt wordt, in plaats van je te richten op die ene verpleegkundige? Dat is veel effectiever, want de volgende keer, in een ander ziekenhuis, in een ander land, trapt een andere verpleegkundige er weer in."

— Dat ontwerp is dus in twee opzichten misdadig: de patiënt is het slachtoffer, maar de verpleegkundige ook.

"Ja, want hij wordt ertoe gebracht iemand te doden, terwijl hij daar geen zin in heeft."

W E T E N S C H A P

Seksuele fantasieën

HELEEN CRUL

Nooit is het verschil tussen moeders en dochters zo groot geweest.

Daarvan getuigt bijvoorbeeld een pagina-grote advertentie in *The New York Times Magazine*. Een jonge vrouw kijkt de lezer(es) indringend en een tikje uitdagend aan en zegt: 'My mother told me to look at man's eyes first. But what did she know.' Dan volgt, in aanzienlijk kleinere letters: *Sansabelt LTD. What women look for in men's pants.*

Reclame geeft een goed beeld hoe het met de gelijkwaardigheid van vrouwen en mannen is gesteld. En hoe, bijvoorbeeld, denkbeelden over seksualiteit zich hebben gewijzigd.

Twintig jaar geleden trok het feminisme van leer tegen de vrouw als lustobject, nu is het bloot van de autobumper. Waar een vrouw nog werft en verleidt met haar li-

Amerikaanse reclamemakers onlangs mee kregen voor de jaren negentig.

Seksuele fantasieën appelleren aan avontuur, vrijheid en ongebondenheid, maar Freud had er in zijn tijd geen goed woord voor over. Nu moedigen seksuologen hun cliënten aan vooral hun fantasie te gebruiken. Niet iedereen ziet dat echter als een onschuldig genoegen.

Een onderzoek, verricht door psychologen van de universiteit van Vermont, toonde aan dat een kwart van de ondervraagden er hinderlijke schuldgevoelens aan over hield. Maar mensen die er gewoon lekker op los fantaseren, voelen zich gelukkiger en hebben ook een bevredigender seksleven.

Gelijkwaardigheid van man en vrouw in de reclame — die tegelijkertijd ook de seksuele fantasie prikkelt — roept niet alleen blijde instemming maar ook beze-

mannen die herkend naar elkaar keken uit een 'ons-kent-ons'-gevoel en maatjes werden.

Het tikje zelf kon van alles betekenen, een dubbelzinnig 'tot vanavond' uitdrukken, een plagerig 'hoor hem', een opbeurend 'kop op'. Het liet alle ruimte voor de eigen fantasie.

Toch weigerde *The New York Times* toentertijd de advertentie, omdat de lezers — voor het merendeel wat oudere, conservatieve mannen — er aanstoot aan zouden kunnen nemen.

Voor die groep heeft de meeste moeite met de verandering van de positie van de vrouw, die door de Charlie-gebruikster zo treffend werd getypeerd. Want Charlie-vrouwen wachten niet af tot ze iets krijgen, ze kopen hun pittige parfum zelf, gewend als ze zijn het leven op hun eigen voorwaarden te versieren. Talent voor de passieve slachtofferrol hebben ze niet.

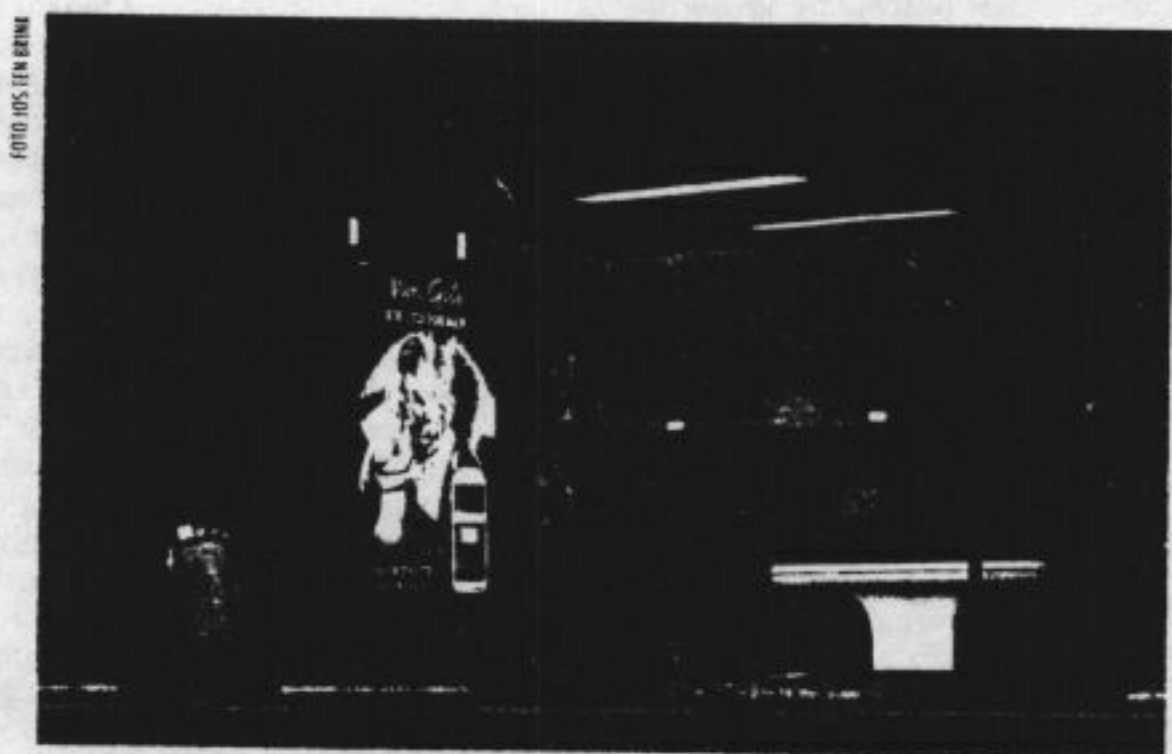
In Nederland gaf de foto geen problemen, maar Nederlandse mannen gelden — alle klaagzangen ten spijt — in het algemeen als redelijk geëmancipeerd. Dit komt ook tot uiting in de reclame-campagne van het mannenkledingmerk Van Gils, die een 'nieuwe man' introduceert.

In de jaren tachtig suggereerde dit merk nog dat een beetje man zijn onberispelijke Van Gils-broek vooral uittrok. Nu wordt dit overspelige type als een gedateerde zielepoot beschouwd, een anti-held. Van Gils vraagt dezer dagen de aandacht met een foto waarbij man en vrouw kameraadschap uitstralen. Er hangt een erotische spanning tussen hen die je nieuwsgierig maakt. Wat zijn ze eigenlijk aan het doen?

Hij, helemaal uitgekleeft (door haar?), trekt wanhopig aan zijn das die zij, (nog?) totaal aangekleed, om heeft. Ze lacht hem vierkant uit. *Van Gils, strictly for men* staat eronder.

Maar deze aanpak mobiliseerde weer de Engelse gemoederen. 'Deze nieuwe man bestaat niet eens,' was — uiteraard na gedegen onderzoek — het oordeel van het Londense reclamebureau Grey.

Daarbij hebben ze natuurlijk niet verder gekeken dan hun eigen eiland vol mannen met *stiff upperlips*. Een beetje meer waardering voor *fantasy not flesh* zou de Engelsman bovendien sieren. Het is — hoe dan ook — de veiligste manier om vreemd te gaan. ■

Wat zijn ze eigenlijk aan het doen?

chaam, is dat meestal functioneel. Je staat nu eenmaal niet gekleed onder de douche, noch lig je op het strand met een mantelpak aan.

Vrouwen zien er in de reclame vaak sexy uit, zonder zich direct bloot te geven — eerst eens rustig kijken welk merkje er in zijn broek zit —, zijn zelfbewust en actief. Opvallend is ook dat de laatste jaren de man steeds vaker als lustobject wordt afgebeeld zonder dat hij overigens totaal met de billen bloot gaat. Strategisch omgeknoopte handdoeken of slagschaduwbelemmeren nog steeds de onverholen blik op het kruisgebied.

Dit past echter uitstekend in de nieuwe trend: bloot slaat dood, ingegeven door de indigestie van de seksuele revolutie en Aids. 'Fantasy not flesh' is dan ook het advies dat

ontstemming op. Dat gebeurde voor het eerst in 1987 met het incident dat als 'het tikje van Charlie' de reclamegeschiedenis zal ingaan.

De gewraakte foto hoorde bij een advertentie van het parfum Charlie. Hij liet een carrièrevrouw zien met een diplomatenkoffertje. Zij gaf de man die naast haar liep een tikje op zijn billen. Uiteindelijk gebruikte ze het parfum Charlie dat in het hoekje van de foto stond afgebeeld.

Het Charlie-tikje had een symbolische waarde, want het manifesteerde de luwte die was ontstaan na het gevecht op de barricades tegen onderdrukking en voor gelijke rechten. Het onderstreepte een andere manier van omgaan met elkaar, van vrouwen en

Eerste legale sekshallen in de hoofdstad

Ac 27/7
(Van onze verslaggever)

AMSTERDAM — De eerste zes bedrijven in Amsterdam die zich bezig houden met de exploitatie van seksautomatenhallen, zijn officieel gelegaliseerd. Eind dit jaar denkt de gemeente aan bijna dertig van dit soort bedrijven een vergunning te hebben verleend.

De legalisering is een voorproefje van een vergunningstelsel voor de ongeveer 250 bordelen en 50 privéclubs in Amsterdam. Dat is echter niet eerder mogelijk dan wanneer Den Haag het bordeelverbod uit het wetboek van strafrecht heeft geschrapt. Amsterdam voert voor bordelen en prostitutiebedrijven nu een gedoogbeleid. Uitbreiding met nieuwe bedrijven is in deze sector niet meer mogelijk.

Onder de seksautomatenhallen vallen bedrijven met onder meer peepshows en videoshows. Om een vergunning te krijgen dient aan een aantal bijzondere voorwaarden te worden voldaan. Zo mag er geen kinderporno worden verkocht en geen prostitutie of vrouwenhandel plaatsvinden. Ook de verkoop van porno aan kinderen onder de 16 jaar is verboden. Verder is het hebben van lichamelijke contacten in een dergelijk bedrijf niet toegestaan.

De bedrijven kregen tot 1 april dit jaar de gelegenheid een vergunning aan te vragen. Alle 31 seksautomatenhallen maakten van die mogelijkheid gebruik. Brandweer, bouwen woningtoezicht en de politie onderwierpen deze vervolgens aan een inspectie. Over twee bedrijven werd een negatief advies uitgebracht.

Een omdat die niet past in het bestemmingsplan, de ander vanwege het verkopen van kinderporno.

Anders dan bij bordelen en privéclubs, heeft de gemeente Amsterdam nog geen maximum gesteld aan het aantal legale seksautomatenhallen in de hoofdstad.

Bloot zonnebaden in Saint-Tropez strafbaar G.V.A. 23-7

Het gemeentebestuur van de Franse badplaats Saint-Tropez aan de Côte d'Azur heeft bloot zonnen strafbaar gesteld. De maatregel is noodzakelijk "met het oog op de veiligheid, de hygiëne, de goede zeden en de vrijheid van anderen", zo staat in een verklaring van het gemeentehuis. Op de zes kleine stranden van Saint-Tropez was nudisme altijd al verboden, maar menig zonzonaanbidder placht het verbod te omzeilen door zich op de rotsen in de buurt te ontkleden. Mensen die in naakte toestand worden aangetroffen, wacht een boete van omgerekend 500 Belgische frank.

Chuck Berry beticht van pornografie G.V.A. 23-7 en drugbezit

De rock 'n rolllegende Chuck Berry is in de VS beschuldigd van het bezit van marihuana en misbruik van kinderen. De aanklachten stammen van een huiszoeking vorige maand bij Berry nabij Wentzville, 65 km ten westen van Saint Louis. Bij die gelegenheid had de politie niet alleen marihuana, maar ook wapens en pornomateriaal aangetroffen. Volgens de openbare aanklager heeft Berry jongeren voor films gebruikt ter "seksuele stimulering of genoegdoening".

Vorig jaar spande een voormalige kokkin een proces in tegen Berry, omdat hij met verborgen camera's vrouwen in het toilet zou hebben gefilmd. Berry was niet aanwezig bij de inbeschuldigingstelling. Hij is momenteel op toernee in Europa.

*BRAVO [DJ] 6/1990.

körperlich-seelische Entwicklung weiter fortgeschritten ist. Du hast aber ein schlechtes Gewissen, fühlst Dich nicht wohl in Deiner Haut, weil Du spürst, daß das, was Du mit Deinem Bruder gemacht hast, nicht richtig ist. Zwei Geschwister dürfen nach unseren Regeln und unserem sittlichen Empfinden nun mal keine sexuellen Kontakte miteinander haben. Das ist nicht gefährlich im Sinne von Strafbarkeit, kann Dich aber (und auch Deinen Bruder) in eine tiefe Krise stürzen, wenn Ihr weiterhin unbedenklich sexuell miteinander verkehrt. Vielleicht glaubst Du dann eines Tages wirklich, daß Du schwul bist. Oder Du hast Schwierigkeiten, mit anderen Partnern bzw. Partnerinnen eine Beziehung aufzunehmen. Deine Bindung zu Deinem Bruder kann zu stark werden und Dich daran hindern, Dich für andere Menschen zu interessieren. Du solltest Dich daher ganz energisch gegen weitere Annäherungsversuche Deines Bruders wehren, auch wenn Dir das schwerfällt. Ich bin davon überzeugt, daß Dein Bruder Dich sofort fallen lassen wird, wenn er sich zum Beispiel in ein Mädchen verliebt.

DÜRFEN WIR DAS ALS BRÜDER?

LARS, 13: Ich kam einmal ins Bad, als mein älterer Bruder gerade beim Duschen war. Ich sah sein Glied und war ganz erregt. Er sagte, ich solle auch kommen. Wir haben dann beide miteinander gefummelt. Als ich abends ins Bett wollte, wartete er auf mich. Wir zogen uns aus, und dann legte er sich auf mich. Wir haben uns dann wieder intim angefaßt. Sind wir schwul? Ist das nicht gefährlich, weil wir Brüder sind?

Leider schreibst Du nicht, wieviel älter Dein Bruder als Du ist. Wenn er nämlich schon 16 oder 17 Jahre alt wäre, könnte man ihn für das, was zwischen Euch passiert ist, verantwortlich machen und nicht Dich. Jedenfalls hat er Dich zu den sexuellen Handlungen geführt, und gegen weitere Attacken solltest Du Dich wehren. Du bist zwar erst 13 Jahre alt und empfänglich für sexuelle Reize jeglicher Art. In diesem Alter kann man auch nicht sagen, daß ein Junge deshalb schwul ist. Die Neigung zum eigenen oder anderen Geschlecht wird erst später festgelegt, wenn die

Chuck Berry aangeklaagd

Van onze kunstredactie
ST. CHARLES — Rock and rollster Chuck Berry is in de Verenigde Staten aangeklaagd wegens het bezit van marihuana en het maken van seksfilms waarin minderjarige kinderen voorkomen, zo heeft het Amerikaanse openbaar ministerie donderdag meegedeeld. Wanneer Berry voor de rechter moet verschijnen is nog niet bekend.

Berry zou films hebben opgenomen van naakte kinderen en meer dan 35 gram marihuana in bezit hebben gehad. De tenlastelegging volgt op een huiszoeking op het landgoed van de 63-jarige Berry bij het plaatsje Wentzville. De politie nam daar een kijkje na geruchten dat de zanger cocaine in bezit zou hebben. Er werd echter geen cocaine gevonden. Behalve marihuana en seksfilms werden ook drie vuurwapens aangetroffen.

Chuck Berry meldt zich bij politie

Van onze kunstredactie
ST. CHARLES — De bekende rock 'n' roll-ster Chuck Berry heeft zich maandag bij de politie gemeld nadat hij eerder was aangeklaagd wegens bezit van marihuana en het maken van pornofilms met minderjarigen.

Volgens het hoofdbureau van politie in St. Charles had Berry zich maandag, na afloop van een tournee door Europa, bij de politie gemeld en was hij in hechtenis genomen. Later was hij voor een rechter verschenen die de borgsom had gesteld op 20.000 dollar.

De 63-jarige gitarist, die grote bekendheid verwierf met klassieke nummers als 'Johnny B. Goode' en 'Roll Over Beethoven', voldeed aan de geëiste borg en werd voorlopig in vrijheid gesteld.

Berry werd op 19 juli aangeklaagd wegens bezit van marihuana en het maken van pornofilms met kinderen. De aanklacht volgde op een inval door de politie in zijn woning in Wentzville, 64 kilometer ten westen van St. Louis. Berry heeft ontkend dat hij drugs gebruikt. De zaak komt op 30 augustus voor.

FILM

G.A. 11-7

Het kan!

De Witte van Sichem van Robbe de Hert dateert alweer van tien jaar terug, maar hij is voor de cinema van de lage landen nog steeds actueel en voorbeeldig. De Witte was en is van een aantal dingen het bewijs dat het toch allemaal kan. Kijk, je kunt binnen het Nederlandse taalgebied heus wel een film maken die niet hoeft onder te doen voor een neo-realistisch pastoraal drama uit het Italië van de jaren vijftig, een existentialistische Zwitserse bergfilm uit de jaren zestig, een anarcho-psychologische Zweedse kinderfilm uit de jaren zeventig of een vijfde-generatie-plattelandsfilm uit het China van de jaren tachtig. Kijk, je kunt best een film maken in de traditie van de streekroman die niet oubollig, amateuristisch en conservatief is, maar dwars, humoristisch en progressief. En kijk vooral ook naar de mooie momenten die er te maken zijn als je met geduld en betrokkenheid een kind voor de camera zet.

De Witte, naar het boek van Ernest Claes, is niet de verfilming van zomaar een streekroman/jongensboek, maar een cinematografisch eerbewijs aan een legendarisch boek van de orde van Bartje of Ciske. Ook is het niet een eerste filmische interpretatie van het boek, maar in zekere zin een remake van de zeer succesvolle versie uit 1934 van Jef van der Heyden. De Hert ging voor een nieuwe interpretatie van het boek te rade bij Louis-Paul Boon. Boon schreef, vlak voor zijn dood, een hoogst origineel en zeer beknopt scenario waarin de grootste dramaturgische problemen werden opgelost; hij maakte een verhaal van een boek dat voornamelijk uit anekdoten bestaat en plukte voorts uit het verdere oeuvre van Claes een aantal markante personen en voorvallen.

De achtergrond van het verhaal wordt gevormd door het grote sociale onrecht dat de werkende bevolking rond de eeuwwisseling moest ondergaan. De figuur van de schrielle, veel geslagen en van fantasie overlopende boerenjongen die 'de Witte' wordt genoemd, heeft alles mee om sentimenten op te wekken. Boon had echter het grote inzicht dat de toon van dit sociale en psychologische drama zeer luchtig moest blijven. Boon: 'Ondanks alles moet de film "De Witte"

een echt grappige film blijven. Hoe het verhaal ook verloopt en hoezeer het de kijker ook boeit, de aanhoudende fratsen zelf moeten voor het succes ervan zorgen. Deze fratsen moeten echter nawerken als in een Chaplin film - hoe geestig ook, een ondergrond van menselijkheid, van stille eenvoud en weemoed moet nawerken'.

Essentieel bij een historische plattelandsfilm als De Witte is de authenticiteit - begin en einde van elk realistisch genre. Fernand Auwera en De Hert, die de schets van Boon uitwerkten, onderkenden dat ze als stadsmensen eenvoudige dingen als het verschil tussen haver en gerst niet konden zien (laat staan 'al die andere ruischende gewassen die uit de film niet weg te denken zijn'). Kenmerkend voor de mentaliteit van de auteurs is dat ze om dit te ondervangen iemand - Gaston Durnez - die wel op de hoogte was met de ins en outs van het traditionele platteland de vrije hand gaven om de juiste gebruiken en dialogen in het verhaal te schrijven. Na dit is het alleen maar logisch dat ze Hugo Claus vroegen als ghostwriter voor de donderpreken van meneer pastoor.

De belangrijkste reden waarom De Witte een goede film is geworden, heeft niet te maken met het effectief inzetten van literaire kanonnen maar met de schonkige en warmbloedige acteursregie van De Hert. De Witte wordt gedragen door een kindersrol (Eric Clerckx als de Witte) en dat is voor een regisseur het moeilijkste wat er is: geen moment kan hij terugvallen op de professionele routine van zijn protagonist. De Hert heeft begrepen dat alle geïnvesteerde moeite alleen kon worden terugverdiend door op het laatste moment een stap terug te doen en zijn jonge ster de ruimte te geven. Dat resulteerde onder meer in een scène waarbij de Witte en zijn vriendjes spontaan en baldadig in een sloot gaan zwemmen, een scène die ik persoonlijk reken tot het beste wat er ooit in de Benelux is gedraaid.

GERTJAN ZUILHOF

De Witte van Sichem van Robbe de Hert is te zien op woensdag 18 juli om 14.00 in de kindermatineevoorstelling van het Filmmuseum.

Foto Roel Visser

VK 21 - Het gaat niet om het dingetje, maar de gezichten

Bovenstaande foto mocht dus niet in De Tijd van deze week. Een rechtstreekse ingreep van de hoofdredacteur ad interim Corine Spoor, die er verder met de Volkskrant niet over wil praten.

De fotograaf, Roel Visser, wel. „Het gaat me niet om dat dingetje dat die jongen laat zien, maar om die gezichten. De foto is gemaakt tijdens een popconcert in Leidschendam, Vlietpop. Drank, lol en landerigheid. Je kent dat wel. Die jongen maakt een grapje, dat meisje wil er niets van weten. Die gezichten spreken boekdelen.”

Visser maakt foto's voor een rubriek die al een halfjaar in De Tijd loopt onder de titel De jaren negentig.

Daarin is al meer bloot te zien geweest. Veel meer. Maar dan ging het steeds over vrouwelijk bloot. „Ik ben niet gefixeerd op bloot. Als je die fotoserie bekijkt, zie je ook heel andere dingen: lege straten, affiches, jeugd, ouderen.

„Ik heb destijds van de vorige hoofdredacteur van De Tijd, Tony van der Meulen, de vrije hand gehad. Alles mocht ik fotograferen, mits het niet echt te ver ging, zoals stukgereten lijken of zo. Alles zou ook geplaatst worden. De serie zou nog een jaar lopen. Nu weet ik het niet meer. Moet ik elke keer wanneer ik bepaalde scènes zie, me af gaan vragen of dat wel kan in De Tijd? Ik maak die situaties niet. ik fotografeer ze alleen maar.”

De Janet juli '90

Achter stand

Ik hou wel van de rol van toeschouwer. Een gelegitimeerde positie om die rol te kunnen vervullen, is die van standhouder tijdens grote gelegenheden. Ik protesteerde dan ook niet al te erg toen mijn mede-redacteuren me mededeelden dat ze in konklaaf hadden beslist dat ik de Janet-stand zou bemannen op 5 mei. Ik was ook niet ongelukkig toen ik merkte dat een RAF-militant me gezelschap hield, en even later nog een lid van de redactie en zijn vriendje. Kon ik toch nog een paar optredens meepikken.

Volk, veel volk. Ook aan de RAF/Janet/FWH/Homo-en Lesbienkrant-stand. Veel kijkers, velen die enkel meenemen wat gratis is. Af en toe reacties van 'fans'. Als iemand van Stiekum naar de auteur van de artikels over pedoseksualiteit vraagt, om zijn waardering te uiten, moet ik even wat ontroering verbijten. Hij wil me ook aan mensen van 'Martijn' uit Nederland voorstellen, maar dat gaat verloren in een korte toeloop van kopers. Een gemiste kans, en achteraf vond ik het jammer.

Een jongeman meldt zich aan en wil een discussie beginnen over een affiche tegen het fascisme die achter mij hangt in de stand. Als ik op zijn hemd een speldje zie met een Scandinavische vlag met een Swastika, vind ik dit een gepast moment voor mijn imitatie van de oude en potdove Beethoven. Jongeman druipt af en ik haal weer adem. Al had ik misschien in naam van de democratie enzovoort in discussie kunnen treden met de jonge Germaan en mijn en zijn tijd staan verliezen.

En of we veel Janetten verkocht hebben, want daarom stonden we daar toch? Ja, hoor. Maar vooral, er waren die dag veel janetten - en dat is veruit het belangrijkste.

Staf Laenen

DE JANET